

Sekretariat Skupščine SRS
dokumentacija

SEJNI ZAPISKI

SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

SEJE OD 24. VI.
DO 30. IX. 1963

LJUBLJANA
1 9 6 3

D

Sekretariat Skupščine SR
dokumentacija

SEJNI ZAPISKI

SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE
REPUBLIKE SLOVENIJE

SEJE OD 24. VI. DO 30. IX. 1963

LJUBLJANA 1963

REPUBLIŠKI ZBOR

Prvi sestanek

(24. in 25. junija 1963)

Predsedoval: Miha Marinko,
po letih najstarejši poslanec Republiškega zbora

Začetek seje ob 17.05 uri.

Predsedujoči Miha Marinko: Tovarišice in tovariši! Da bi ne bilo napačno razumljeno, zakaj jaz odvarjam in vodim naš prvi sestanek, moram sporočiti, da ga prevzemam po ustaljeni protokolarni praksi kot najstarejši poslanec v tem domu. (Navdušeno ploskanje.)

Novoizvoljenim poslancem čestitam k izvolitvi in želim, da bi naš zbor s svojim delom opravičil zaupanje, ki so mu ga z izvolitvijo izkazali občani. Prepričan sem, da nam je po obsežni ustavni razpravi in ob izredno aktivni udeležbi vseh naših družbenih organizacij v volivnem času, vsem pred očmi tisto novo, kar je v našem družbenem sistemu v zvezi z našo ustavo, pred očmi namreč to, da bo naš zbor tako rekoč konstantno zasedal, da bo predstavljal iz dneva v dan neposredno vez med samoupravnimi organi v delovnih organizacijah in organi v občinah in da bo sam kot tak sestavni člen samoupravljanja v našem družbenem sistemu.

Prepričan sem, da boste vi, ki ste izšli iz teh razprav in si pridobili zaupanje naših občanov, kos zadani nalogi in da boste s potrebno politično zrelostjo zagamčili uspešno delo našega zbora in skupščine kot celote.

Predlagam, da za zapisnikarja našega prvega sestanka in prve seje Republiškega zbora določimo tovariša Milana Bibra. Ima morda kdo kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če nihče, menim, da se zbor s tem predlogom strinja.

Predlog dnevnega reda za naš prvi sestanek je ta-le:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Republiškega zbora;

2. izvolitev verifikacijske komisije;

3. izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Republiškega zbora;

4. izvolitev članov v skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije;

5. poročilo verifikacijske komisije ter razprava o poročilu;

6. slovesna izjava poslancev.

Ima kdo kakšen predlog za dopolnitev ali spremembo predlaganega dnevnega reda? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem glasujemo o tem predlogu. Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika.

Besedilo predloga tega sklepa je bilo poslancem razdeljeno. Zato predlagam, da predloga ne čitamo. Se zbor s tem predlogom strinja? (Poslanci se strinjajo.) Dajem predlog sklepa v obravnavo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet, in se bomo do sprejetja začasnega poslovnika ravnali po njem.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na izvolitev verifikacijske komisije.

Po določbah pravkar sprejetega sklepa šteje komisija 7 članov. V to komisijo predlagam naslednje tovariše poslance: Jožeta Grebena, Valentina Hrena, inž. Ivico Kavčič, Ano Rozman, Jakoba Žena, Janka Ževarta in Janeza Žnidarja. Ima morda kdo kakšen spreminjevalni ali dopolnilni predlog? (Ne javi se nihče.) Ker ni drugih predlogov, prehajamo na glasovanje. Kdor je za izvolitev predlaganih tovarišev v verifikacijsko komisijo, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je verifikacijska komisija Republiškega zbora v sestavu: tovariša Jožeta Grebena, Valentina Hrena, inž. Ivica Kavčič, Ane Rozman, Jakoba Žena, Janka Ževarta in Janeza Žnidarja soglasno izvoljena.

Komisija naj se takoj po seji zbora sestane in konstituira ter pripravi svoje poročilo.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Republiškega zbora, in predlagam, da v to komisijo izvolimo: Savo Šifrerja za predsednika in Franca Leskovca za tajnika ter dr. Milico Bergant, Jelko Firbas, inž. Mirana Guzelja, inž. Bogdana Jesenka in Franca Lubeja.

Je morda še kak drug predlog za sestav te komisije? (Ne javi se nihče.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je komisija za pripravo predloga začasnega poslovnika Republiškega zbora soglasno izvoljena. Tudi ta komisija naj se takoj po seji zbora sestane, da bi obravnavala predlog začasnega poslovnika in pripravila svoje poročilo.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev članov v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlagam, da v to komisijo iz našega zbora izvolimo: inž. Bogdana Jesenka, Franca Leskovca in Sava Šifrerja.

Ima morda kdo še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi

poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Verifikacijska komisija mora proučiti volilno gradivo, pregledati mora potrdila o izvolitvi in sestaviti poročilo ter ga predložiti zboru. Prav tako pa morajo svoje delo opraviti tudi komisije začasne poslovniške. Zato prekinjam sestanek in sporočam, da bomo z delom nadaljevali jutri ob 9.30 uri.

(Sestanek je bil prekinjen ob 17.15 uri in se je nadaljeval 25. junija 1963 ob 9.35 uri.)

Predsedujoči Miha Marinko: Tovarišice in tovariši! Nadaljujemo sejo. Predsednik verifikacijske komisije obvešča, da je komisija opravila svoje delo. Prosim poročevalca verifikacijske komisije, da da poročilo. (Predsednik verifikacijske komisije, poslanec Jakob Žen, prebere poročilo verifikacijske komisije. — Glej priloge.)

Prehajamo na razpravo o poročilu verifikacijske komisije. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje o poročilu. O predlogu bomo glasovali v celoti, ker ni primera, da bi bil mandat kateregakoli poslanca osporavan. Kdor je za to, da se sprejme to poročilo, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor s tem, ko je z glasovanjem potrdil poročilo verifikacijske komisije in njegove predloge, potrdil oziroma verificiral mandate vseh 120 poslancev Republiškega zbora.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na slovesno izjavo poslancev.

Prosim tovariše poslance, da poslušajo besedilo slovesne izjave: (Poslanci vstanejo in stoje poslušajo branje slovesne izjave.)

»Izjavljam, da bom dolžnost poslanca Skupščine Socialistične republike Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju družbene in politične ureditve Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Ker mora vsak poslanec besedilo slovesne izjave podpisati, prosim poslance, naj besedilo izjave, ki je razdeljena, čitljivo podpišejo in jo oddajo zapisnikarju.

S tem je prvi sestanek našega zbora končan.

Obveščam vse poslance, da se bo v tej dvorani ob 11. uri pričela skupna seja Skupščine Socialistične republike Slovenije. Hkrati obveščam poslance, da sklicujem 1. redno sejo Republiškega zbora v istih prostorih za danes popoldne ob 17. uri.

(Sestanek je bil zaključen ob 9.50 uri.)

REPUBLIŠKI ZBOR

1. seja

(25. junija 1963)

Predsedovala: Miha Marinko,
po letih najstarejši poslanec Republiškega zbora in

Tine Remškar,
predsednik Republiškega zbora

Začetek seje ob 17.10 uri.

Predsedujoči Miha Marinko: Začenjam 1. redno sejo Republiškega zbora in predlagam naslednji dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Republiškega zbora;
2. izvolitev predsednika in podpredsednika Republiškega zbora;
3. izvolitev desetih poslancev v Zvezni zbor Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije;
4. izvolitev predsednika in članov Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije;
5. izvolitev stalnih odborov in komisij Republiškega zbora;
6. izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije;
7. imenovanje tajnika Skupščine Socialistične republike Slovenije;
8. razrešitev in izvolitev predsednika Vrhovnega sodišča SR Slovenije;
9. izvolitev predsednika in članov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije;
10. izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Republiškega zbora;
11. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o začasnih ureditvi povračil poslancem Skupščine Socialistične republike Slovenije ter funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije;
12. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o pravicah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije ter funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije, do uporabe prevoznih sredstev ter do povračila za prevozne in druge stroške.

Ima morda kdo kakšen spreminjevalni ali dopolnilni predlog k predlaganemu dnevnemu redu? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog dnevnega

reda na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Republiškega zbora.

Prosim poročevalca komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika, da da poročilo. (Poročevalec komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika, poslanec Franc Lubej, prebere poročilo komisije. — Glej priloge.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog začasnega poslovnika, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor sprejel svoj začasni poslovnik.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in podpredsednika Republiškega zbora. Kandidate ima pravico predlagati skupščinska komisija za volitve in imenovanja, ali pa tudi skupina desetih poslancev.

Adolf Arigler: Tovariši poslanci! Komisija za volitve in imenovanja je na svoji današnji seji sklenila predlagati Republiškem zboru, da izvoli za predsednika Republiškega zbora tovariša Tineta Remškarja, za podpredsednika Republiškega zbora pa tovarišico Cveto Žorž. (Ploskanje.)

Predsedujoči Miha Marinko: Ali obstoja še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za to, da se za predsednika Republiškega zbora izvoli tovariš Tine Remškar, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil za predsednika Republiškega zbora soglasno izvoljen tovariš Tine Remškar in ga prosim, da prevzame vodstvo seje. (Navdušeno ploskanje.)

Predsednik Tine Remškar: Tovariši in tovarišice! Dovolite, da se najtopleje zahvalim za zaupanje, ki ste mi ga izkazali z izvolitvijo. Prepričan sem, da bo naš celotni zbor z uspehom reševal vse naloge, ki jih pred nas postavlja nova ustava in reševanje perečih problemov iz naše vsakodnevne prakse.

Slišali smo tudi predlog, naj se za podpredsednika Republiškega zbora izvoli tovarišica Cveta Žorž. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bila za podpredsednika Republiškega zbora soglasno izvoljena Cveta Žorž in jo prosim, da prevzame svoje mesto. (Ploskanje.)

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev desetih poslancev v Zvezni zbor Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije in to po postopku kot ga določajo ustrezne določbe našega začasnega poslovnika.

O tej točki dnevnega reda bomo vodili in sestavili še poseben zapisnik. Predlagam, da mi pri volilnem postopku pomagata dva poslanca, in sicer tovarišica Marja Cerkovnik in tovariš Drago Seliger.

Prosim za predloge kandidatov za 10 poslancev, ki jih Republiški zbor izvoli v Zvezni zbor Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije. To lahko predlaga komisija za volitve in imenovanja ali skupina 10 poslancev.

A d o l f A r i g l e r : Komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za volitve in imenovanja je na svoji današnji seji sklenila predlagati, da se na podlagi 166. člena ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije in 152. člena ustave Socialistične republike Slovenije, v zvezi s 125. in sledečimi člani začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije kot poslanci v Zvezni zbor Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije izvolijo:

a) za štiriletno mandatno dobo: dr. Jože Brilej, Miha Marinko, Franc Popit, Mitja Ribičič in Vida Tomšič;

b) za dveletno mandatno dobo: inž. Milena Bokša, Jože Fende, inž. Veljko Križnik, Jože Lončarič in Matija Maležič. (Ploskanje.)

Predsednik T i n e R e m š k a r : Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Ker drugega predloga ni, obveščam zbor, da moramo opraviti volitve z glasovnicami. Da bi lahko pripravili glasovnice, odrejam zato pol ure odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 17.35 uri in se je nadaljevala ob 17.50 uri.)

Predsednik T i n e R e m š k a r : Obveščam poslance, da glasujejo tako, da na glasovnici obkrožijo številko pred imenom vsakega kandidata, ki ga volijo. Prosim poslance, da na poziv pridejo po glasovnico, jo izpolnijo in nato oddajo v glasovalno skrinjico.

Prehajamo k volitvam in prosim zapisnikarja, da poimensko kliče poslance. (Zapisnikar Milan Biber kliče poimensko poslance, ki glasujejo.)

Kdo od prisotnih poslancev ni morda dobil glasovnice in ni glasoval? (Ne javi se nihče.) Ker je potrebno, da ugotovimo volilni rezultat, odrejam 15 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 17.55 in se je nadaljevala ob 18.05 uri.)

Predsednik T i n e R e m š k a r : Nadaljujemo sejo. Sporočam zboru, da je od 120 poslancev Republiškega zbora na seji navzočih 119 poslancev. Glasovnic je bilo razdeljenih 119 in je tudi vseh 119 poslancev glasovnice oddalo, tako da so vsi glasovali.

Pri glasovanju poslancev za Zvezni zbor Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije so dobili: dr. Jože Brilej 118 glasov, Miha Marinko 119 glasov, Franc Popit 119 glasov, Mitja Ribičič 119 glasov, Vida Tomšič 119 glasov, inž. Milena Bokša 118 glasov, Jože Fende 118 glasov, inž. Veljko Križnik 119 glasov, Jože Lončarič 118 glasov in Matija Maležič 118 glasov.

Ugotavljam in razglašam, da so v Zvezni zbor izvoljeni: dr. Jože Brilej, Miha Marinko, Franc Popit, Mitja Ribičič, Vida Tomšič, inž. Milena Bokša, Jože Fende, inž. Veljko Križnik, Jože Lončarič in Matija Maležič.

O izvolitvi jim bo takoj po končani seji izdano pismeno potrdilo. Izid volitev pa bomo sporočili Zveznemu zboru Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije, zvezni volilni komisiji ter predsedstvu Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in članov Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Najprej moramo z glasovanjem določiti kandidata za predsednika Izvršnega sveta. Kandidata lahko predlaga komisija za volitve in imenovanja ali pa skupina 20 poslancev.

Franc Simonič: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! V imenu komisije za volitve in imenovanja predlagam za predsednika Izvršnega sveta tovariša Viktorja Avblja. (Navdušeno in dolgotrajno ploskanje.)

Predsednik Tine Remškar: Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če drugega predloga ni, prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za kandidata za predsednika Izvršnega sveta soglasno izvoljen tovariš Viktor Avbelj. (Navdušeno ploskanje.)

Prosim tovariša Viktorja Avblja, da predloži listo kandidatov za člane Izvršnega sveta.

Viktor Avbelj: Tovariši in tovarišice poslanci! Najprej se vam zahvaljujem za zaupanje, ki ste mi ga izkazali s tem, ko ste mi dali pravico, da predlagam sestav novega Izvršnega sveta.

Zavedajoč se, da bodo naloge novega Izvršnega sveta odgovorne in težke, predvsem pa da bo novi Izvršni svet moral čimveč prispevati k uresničenju načel nove ustave, zavedajoč se, da bo važna naloga Izvršnega sveta sodelovati v skupščinskem življenju in pri krepitvi upravnih organov, katerih samostojnost bo treba še povečevati, zavedajoč se, da bo Izvršni svet kot politično izvršilni organ moral sodelovati, spremljati in vzpodbujati pri izvrševanju nalog na vseh področjih družbenega dogajanja, predlagam, da poleg predsednika izvoli ta zbor še 10 članov Izvršnega sveta, in sicer: Rudija Čačinoviča, Slavka Furlana, Ludvika Gabrovška, Majdo Gaspari, Rika Jermana, Vladimirja Kadunca, Borisa Kocijančiča, inž. Viktorja Kotnika, Janka Smoleta in Bena Zupančiča.

Če bo ta zbor izvolil predlagani Izvršni svet, se v svojem in v imenu članov, ki sem jih predlagal, zavezujem, da bo skušal dati vse za čim uspešnejše delo Izvršnega sveta. Tako zagotovo izvajam tudi iz razgovora z vsemi tovariši, ki sem jih pravkar predlagal za izvolitev v Izvršni svet. Zatorej prosim ta zbor, da odloči o tem mojem predlogu. (Ploskanje.)

Predsednik Tine Remškar: O predlogu za člane Izvršnega sveta se mora izjaviti še komisija za volitve in imenovanja in dati svoje mnenje. Ali da lahko komisija to mnenje takoj?

Franc Simonič: Komisija za volitve in imenovanja je na podlagi 132. člena začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije obravnavala predlog za predsednika in člane Izvršnega sveta in v celoti soglašala, da se izvolijo za člane Izvršnega sveta: Rudi Čačinovič, Slavko Furlan, Ludvik Gabrovšek, Majda Gaspari, Riko Jerman, Vlado Kadunec, Boris Kocijančič, inž. Viktor Kotnik, Janko Smole in Beno Zupančič.

Predsednik Tine Remškar: Ker se komisija v celoti strinja s predlogom, prehajamo na glasovanje. O predloženi listi glasujemo v celoti. Kdor

je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so soglasno izvoljeni: za predsednika Izvršnega sveta tovariš Viktor Avbelj in za člane Rudi Cačinovič, Slavko Furlan, Ludvik Gabrovšek, Majda Gaspari, Riko Jerman, Vladimir Kadunc, Boris Kocijančič, inž. Viktor Kotnik, Janko Smole in Beno Zupančič.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na izvolitev stalnih odborov in komisij Republiškega zbora.

Počasem poslovniku ima zbor 11 odborov in 3 komisije, ki se volijo na podlagi kandidatnih list. Republiški zbor mora pred začetkom volitev določiti, koliko članov se voli v posamezni odbor oziroma komisijo, zato morajo predlogi poleg navedbe kandidatov za predsednika, podpredsednika in člane obsegati tudi predlog, koliko članov naj šteje posamezni odbor oziroma komisija. Predloge lahko da komisija za volitve in imenovanja ali pa tudi skupina 10 poslancev.

Franc Simonič: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije sprejme tale sklep o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in komisij Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije.

1. Stalni odbori in komisije Republiškega zbora imajo naslednje število članov: Odbor za družbeni plan in finance 7, odbor za splošna gospodarska vprašanja 7, odbor za proračun 5, odbor za industrijo in promet 7, odbor za kmetijstvo in gozdarstvo 7, odbor za trgovino, gostinstvo in turizem 7, odbor za organizacijsko-politična vprašanja 7, odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve 5, odbor za prosveto in kulturo 7, odbor za zdravstvo in socialno politiko 7, odbor za delo in socialno zavarovanje 7, administrativna komisija 5, mandatno-imunitetna komisija 5 in komisija za prošnje in pritožbe 5 članov.

Predsednik Tine Remškar: Ker moramo o številu članov odbora oziroma komisij glasovati ločeno, dajem predlog v razpravo. Ima kdo kakšne pripombe k temu predlogu? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog komisije za volitve in imenovanja na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog glede števila članov odborov in komisij soglasno sprejet.

Franc Simonič: Komisija za volitve in imenovanja je pri izbiri predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in komisij Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije izhajala predvsem iz potrebe, da se zagotovi normalno delovanje Republiškega zbora pri obravnavanju številnih vprašanj, ki jih bo v bodočem obdobju moral reševati. Komisija je pri tem stremela, da so posamezni poslanci Republiškega zbora enakomerno porazdeljeni po odborih in komisijah, glede na njihovo poznavanje posameznih družbenih in strokovnih področij, glede na njihovo izkušnost in glede na področja v katerih so bili poslanci izvoljeni.

Nadalje je komisija upoštevala, da vsak poslanec Republiškega zbora dela vsaj v enem stalnem odboru ali komisiji in pri tem upoštevala tudi določbe

začasnega poslovnika, po katerem nihče ne more biti član več kot dveh stalnih odborov in komisij.

Nadalje je komisija skušala doseči čim enakomernejšo porazdelitev poslancev, neposrednih proizvajalcev in poslank po posameznih odborih in komisijah. Prav tako predlog tudi upošteva, da so poslanci, ki so voljeni za dve ali štiri leta čim enakomerneje porazdeljeni, da bi se zagotovila kontinuiteta dela odborov in komisij, ko se bo po dveh letih izmenjala v skupščini polovica poslancev.

V zvezi s tem komisija predlaga:

V odbor za družbeni plan in finance: za predsednika Mirana Košmelja, za podpredsednika Ludvika Goloba, za člane: Zmago Bajt, Franca Klobučarja, inž. Franca Kumšeta, Ivana Lužovca in Franca Virka.

V odbor za splošna gospodarska vprašanja: za predsednika Mirka Zlatnarja, za podpredsednika inž. Bogdana Jesenka, za člane: Štefana Antaliča, Rafaela Barago, Jožico Teppey, Vido Vajd in Janeza Žnidarja.

V odbor za proračun: za predsednika Toneta Fajfarja, za podpredsednika Miroslavo Lavrenčič, za člane: Angelco Kržan, Antona Rovtarja in Toneta Trudna.

V odbor za industrijo in promet: za predsednika Staneta Dolenca, za podpredsednika Toneta Preložnika, za člane: Vero Čavnik, inž. Mirana Guzelja, inž. Ivico Kavčič, Ludvika Križmana in Hinka Vimerja.

V odbor za kmetijstvo in gozdarstvo: za predsednika Franca Lubeja, za podpredsednika Katico Kozel, za člane: Jožeta Kolariča, inž. Slavka Korbarja, inž. Lucijana Krivica, Jožeta Ogorevca in Sido Podlesek.

V odbor za trgovino, gostinstvo in turizem: za predsednika Jožeta Tramška, za podpredsednika Viktorja Zupančiča, za člane: Davorina Ferligoja, Ivana Gorenca, Ivico Jeršič, Slavka Štruklja in Dominika Tomažina.

V odbor za organizacijsko-politična vprašanja: za predsednika Nika Belopavloviča, za podpredsednika Mitjo Stupana, za člane: Mirka Drakslerja, Zorana Pirca, Ano Rozman, Francko Strmole in Janka Ževarta.

V odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve: za predsednika Vlada Majhna, za podpredsednika inž. Jožeta Mušiča, za člane: Lojzko Doltar, Milka Grgiča in Jožeta Laznika.

V odbor za prosveto in kulturo: za predsednika Draga Seligerja, za podpredsednika Kristino Lovrenčič, za člane: dr. Milico Bergant, inž. Viktorja Klanjščka, Jožeta Klingerja, inž. Ivo Pignarja in Mitjo Vošnjaka.

V odbor za zdravstvo in socialno politiko: za predsednika dr. Jožeta Benigarja, za podpredsednika dr. Meto Škerget, za člane: Radota Dolgana, Bogota Verdeva, Staneta Volka, Branka Zadravca in Naceta Zagorca.

V odbor za delo in socialno zavarovanje: za predsednika Janeza Japlja, za podpredsednika Franca Lebna, za člane: Marjo Cerkovnik, Andreja Jermola, Ivo Janžekoviča, Mira Trunkelja in Rudija Vrčkovnika.

V administrativno komisijo: za predsednika Adolfa Ariglerja, za podpredsednika Jakoba Žena, za člane: Rudija Burgarja, Franca Leskovca in Toneta Preložnika.

V mandatno-imunitetno komisijo: za predsednika Marjo Cerkovnik, za podpredsednika Ludvika Jerebica, za člane: Bruna Giachina, Marijo Plavec in Franca Zadravca.

V komisijo za prošnje in pritožbe: za predsednika Julija Beltrama, za podpredsednika Anico Rajič, za člane: Ernesta Eorya, Jelko Firbas in Stanka Robnika.

Predsednik Tine Remškar: Slišali ste predlog komisije za volitve in imenovanja. Obstoja morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ni drugega predloga, prehajamo na glasovanje o sestavu posameznih odborov in komisij.

Kdor je za to, da se v odbor za družbeni plan in finance izvolijo: za predsednika Miran Košmelj, za podpredsednika Ludvik Golob, za člane pa Zmaga Bajt, Franc Klobučar, inž. Franc Kumše, Ivan Lužovec in Franc Virk, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvigneje roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za družbeni plan in finance izvoljeni predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se v odbor za splošne gospodarske zadeve izvoli: za predsednika Mirko Zlatnar, za podpredsednika inž. Bogdan Jesenko in za člane Štefan Antalič, Rafael Baraga, Jožica Teppey, Vida Vajd in Janez Žnidar, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za splošna gospodarska vprašanja izvoljeni predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se v odbor za proračun izvolijo: za predsednika Tone Fajfar, za podpredsednika Miroslava Lavrenčič in za člane Angelca Keržan, Anton Rovtar in Anton Truden, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za proračun izvoljeni predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvolijo v odbor za industrijo in promet: za predsednika Stane Dolenc, za podpredsednika Tone Preložnik in za člane Vera Čavnik, inž. Miran Guzelj, inž. Ivica Kavčič, Ludvik Križman in Hinko Wimmer, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za industrijo in promet izvoljeni predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvolijo v odbor za kmetijstvo in gozdarstvo: za predsednika Franc Lubej, za podpredsednika Katica Kozel in za člane Jože Kolarič, inž. Slavko Korbar, inž. Lucijan Krivec, Jože Ogorevc in Sida Podlessek, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za kmetijstvo in gozdarstvo izvoljeni predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvolijo v odbor za trgovino, gostinstvo in turizem: za predsednika Jože Tramšek, za podpredsednika Viktor Zupančič, za člane pa Davorin Ferligoj, Ivan Gorenc, Ivica Jeršič, Slavko Strukelj in Dominik Tomazič, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za trgovino, gostinstvo in turizem izvoljeni predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvoli v odbor za organizacijsko-politična vprašanja: za predsednika Niko Belopavlovič, za podpredsednika Mitja Stupan in za člane

Mirko Draksler, Zoran Pirc, Ana Rozman, Francka Strmole in Janko Ževart, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za organizacijsko-politična vprašanja izvoljeni predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvolijo v odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve: za predsednika Vlado Majhen, za podpredsednika inž. Jože Mušič in za člane Lojzka Doltar, Milko Grgič in Jože Laznik, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve izvoljeni predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvolijo v odbor za prosveto in kulturo: za predsednika Drago Seliger, za podpredsednika Kristina Lovrenčič in za člane dr. Milica Bergant, inž. Viktor Klanjšček, Jože Klinger, inž. Ivo Pignar in Mitja Vošnjak, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so izvoljeni v odbor za prosveto in kulturo predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvolijo v odbor za zdravstvo in socialno politiko: za predsednika dr. Jože Benigar, za podpredsednika dr. Meta Škrget in za člane Rado Dolgan, Bogo Verdev, Stane Vovk, Branko Zadavec in Nace Zaгорc, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za zdravstvo in socialno politiko predlagani kandidati izvoljeni.

Kdor je za to, da se izvolijo v odbor za delo in socialno zavarovanje: za predsednika Janez Japelj, za podpredsednika Franc Leben in za člane Marja Cerkovnik, Andrej Jermol, Ivo Janžekovič, Miroslav Trunkelj in Rudi Vrčkovnik, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v odbor za delo in socialno zavarovanje izvoljeni predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvolijo v administrativno komisijo: za predsednika Adolf Arigler, za podpredsednika Jakob Žen in za člane Rudi Burger, Franc Leskovec in Tone Preložnik, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so izvoljeni v administrativno komisijo predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvolijo v mandatno-imunitetno komisijo: za predsednika Marja Cerkovnik, za podpredsednika Ludvik Jerebic in za člane Bruno Giachin, Marija Plavec in Franc Zadavec, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so izvoljeni v mandantno-imunitetno komisijo predlagani kandidati.

Kdor je za to, da se izvolijo v komisijo za prošnje in pritožbe: za predsednika Julij Beltram, za podpredsednika Anica Rajič in za člane Ernest Eory, Jelka Firbas in Stanko Robnik, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so izvoljeni v komisijo za prošnje in pritožbe predlagani kandidati.

S tem je Republiški zbor izvolil vse stalne odbore in komisije, določene z začasnim poslovníkom.

Prosim administrativno komisijo, da se takoj sestane in razpravlja o predlogu odlokov za 11. in 12. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Po začasnem poslovníku Skupščine Socialistične republike Slovenije voli Republiški zbor v odbor za družbeno nadzorstvo 5 članov, v zakonodajno-pravno komisijo pa 3 člane. Prosim za predloge.

Franc Simonič: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije sprejme sklep o izvolitvi 5 članov Republiškega zbora v skupni odbor Skupščine Socialistične republike Slovenije za družbeno nadzorstvo, in sicer: inž. Karmela Budihna, Jožeta Grebena, Valentina Hrena, Magdo Kočar in Janeza Sukiča.

Prav tako komisija predlaga, da Republiški zbor izvoli tri člane skupne zakonodajno-pravne komisije, in sicer: dr. Josipa Globevnika, Anico Rajič in Savo Šifrerja.

Predsednik Tine Remškar: Slišali smo predlog komisije za volitve in imenovanja. Obstoja morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog, da se v skupščinski odbor za družbeno nadzorstvo izvolijo poslanci Republiškega zbora: inž. Karmelo Budihna, Jože Greben, Valentin Hren, Magda Kočar in Janez Sukič, na glasovanje. Kdo je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili imenovani poslanci izvoljeni v skupščinski odbor za družbeno nadzorstvo.

Glasovati moramo še o predlogu, da se v skupno skupščinsko zakonodajno-pravno komisijo izvolijo poslanci Republiškega zbora: dr. Josip Globevnik, Anica Rajič in Savo Šifrer. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tudi ta predlog soglasno sprejet.

Člane odbora in komisije, prosim, da se takoj po končani seji sestanejo in konstituirajo.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na imenovanje tajnika Skupščine SRS in prosim za predlog.

Franc Simonič: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Republiški zbor imenuje tovariša Petra Zorka za tajnika Skupščine SR Slovenije.

Predsednik Tine Remškar: Slišali ste predlog. Obstoja morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Kdor je za to, da se za tajnika Skupščine SRS imenuje tovariš Peter Zorko, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno imenoval za tajnika Skupščine Socialistične republike Slovenije tovariša Petra Zorka.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na razrešitev in izvolitev predsednika Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Od Izvršnega sveta sem prejel pismen predlog, da Republiški zbor na svoji 1. seji razreši predsednika Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije tovariša Vladimirja Krivica, ker prevzame drugo dolžnost ter izvoli za predsednika Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije tovariša Lojzeta Piškurja, dosedanjega generalnega tajnika univerze v Ljubljani.

Prosim komisijo za volitve in imenovanja za mnenje.

Franc Simonič: Komisija se s predlogom strinja.

Predsednik Tine Remškar: Obstoja morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Kdo je za to, da se razreši predsednik Vrhovnega sodišča tovariš Vladimir Krivic, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog, da se za predsednika Vrhovnega sodišča SRS izvoli tovariš Lojze Piškur. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor razrešil Vladimirja Krivica in izvolil za predsednika Vrhovnega sodišča SRS Lojzeta Piškurja.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in članov Ustavnega sodišča SRS.

Po 233. členu ustave Socialistične republike Slovenije, sestavljajo Ustavno sodišče SRS predsednik in 8 sodnikov. Na predlog Izvršnega sveta jih izvoli Republiški zbor potem, ko da komisija za volitve in imenovanja svoje mnenje.

Tudi za sestav Ustavnega sodišča SRS sem prejel od Izvršnega sveta pismen predlog, in sicer, da se za predsednika Ustavnega sodišča SRS izvoli Vladimir Krivic, za člane pa Milan Apih, Jože Borštnar, dr. Darko Černež, Milko Goršič, Jože Pavličič, dr. Miha Potočnik, Mira Svetina in inž. Pavle Žaucer. Ker mora tudi o tem predlogu dati svoje mnenje komisija za volitve in imenovanja, prosim predstavnika te komisije, da sporoči mnenje komisije.

Franc Simonič: Komisija za volitve in imenovanja je obravnavala predlog Izvršnega sveta, da se izvolijo: za predsednika ustavnega sodišča Vladimir Krivic, za člane ustavnega sodišča pa Milan Apih, Jože Borštnar, dr. Darko Černež, Milko Goršič, Jože Pavličič, dr. Miha Potočnik, Mira Svetina in inž. Pavle Žaucer.

Komisija s predlogom v celoti soglaša. Strinja se tudi s predlogom Izvršnega sveta, da prva funkcijska doba za sodnike Milana Apiha, Jožeta Borštnarja, dr. Miho Potočnika in Miro Svetina traja 4 leta, za druge pa 8 let.

Predsednik Tine Remškar: Obstoja še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil za predsednika Ustavnega sodišča SR Slovenije izvoljen tovariš Vladimir Krivic, za člane pa z mandatno dobo, kot je bilo predlagano: Milan Apih, Jože Borštnar, dr. Darko Černež, Milko Goršič, Jože Pavličič, dr. Miha Potočnik, Mira Svetina in inž. Pavle Žaucer.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Republiškega zbora.

Prosim komisijo za volitve in imenovanja, da da svoj predlog.

Franc Simonič: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Republiški zbor sprejme tale sklep:

1. Ustanovi se komisija za pripravo predloga stalnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SRS, ki šteje 7 članov.

2. Izvolijo se: za predsednika Savo Šifrer, za tajnika Franc Leskovec, za člane dr. Milica Bergant, Jelka Firbas, inž. Miran Guzelj, inž. Bogdan Jesenko in Franc Lubej.

Predsednik Tine Remškar: Ima morda kdo še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Predlagani so za predsednika Savo Šifrer, za tajnika Franc Leskovec in za člane dr. Milica Bergant, Jelka Firbas, inž. Miran Guzelj, inž. Bogdan Jesenko in Franc Lubej. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bila komisija za pripravo stalnega poslovnika Republiškega zbora soglasno izvoljena.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o začasni ureditvi povračil poslancem Skupščine SRS ter funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SRS.

Prosim poročevalca administrativne komisije, da da poročilo. (Poročevalec administrativne komisije, poslanec Adolf Arigler, prebere poročilo komisije. — Glej priloge.)

Ali menite, da bi bilo treba besedilo odloka prebrati? (Ne.) Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani odlok, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o pravici poslancev Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije, do uporabe prevoznih sredstev ter do povračil za prevozne in druge stroške.

Prosim poročevalca administrativne komisije, da da poročilo. (Poročevalec administrativne komisije, poslanec Adolf Arigler, prebere poročilo komisije. — Glej priloge.)

Ali želite, da se odlok prečita? (Ne.) Prehajamo na obravnavo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani odlok, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tudi ta odlok soglasno sprejet.

S tem je dnevni red naše 1. seje izčrpan in jo zaključujem.

(Seja je bila zaključena ob 18.45 uri.)

REPUBLIŠKI ZBOR

2. seja

(23. septembra 1963)

Predsedoval: Tine Remškar,
predsednik Republiškega zbora

Začetek seje ob 9.30 uri.

Predsednik Tine Remškar: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 2. sejo Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi 44. člena začasnega poslovnika našega zbora.

Obveščam zbor, da so svojo odsotnost opravičili naslednji poslanci: Adolf Arigler, dr. Jože Benigar, Ivo Janžekovič, inž. Ivica Kavčič, Angelca Kržan in Ivan Lužovec. Predlagam, da jim zbor opraviči odsotnost. Se zbor strinja s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.)

S tem ugotavljam, da je zbor sklepčen in predlagam za današnjo sejo ta-le dnevni red:

1. Odobritev zapisnika prvega sestanka in 1. seje Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije;
2. analiza gibanja gospodarstva za prvih sedem mesecev leta 1963 in prognoza izvršitve družbenega plana Socialistične republike Slovenije do konca leta;
3. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v LR Sloveniji;
4. obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembi zakona o skladu Ljudske republike Slovenije za pospeševanje kmetijstva;
5. obravnava in sklepanje o predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962, in
6. imenovanja in razrešitve.

Ali se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.) Ker se zbor strinja, ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika prvega sestanka in 1. seje Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

Zapisnik prvega sestanka in 1. seje našega zbora ste prejeli. Ima kdo kake pripombe k temu zapisniku? (Ne javi se nihče.) Če ni pripomb, ugotavljam, da je zapisnik odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, in sicer na analizo gibanja gospodarstva za prvih sedem mesecev leta 1963 in prognozo izvršitve družbenega plana SR Slovenije do konca leta.

Na podlagi določila 62. člena začasnega poslovnika našega zbora lahko Republiški zbor in posamezni zbori delovnih skupnosti sklenejo, da bodo na skupni seji obravnavali vprašanja, ki so skupnega pomena zanje. Zato tudi predlagam, da zbor sklene, da obrazložitev k 2. točki dnevnega reda poslušamo na skupni seji Republiškega zbora in Gospodarskega zbora. Enak predlog bo svojemu zboru predložil tudi predsednik Gospodarskega zbora.

Se zbor strinja s tem, da bi bila obrazložitev k tej točki dnevnega reda za oba zbora skupna? (Poslanci se strinjajo.)

Prekinjam sejo in vas vabim, da se udeležite skupne seje, ki bo takoj v tej dvorani.

(Seja je bila prekinjena ob 9.35 uri in se je nadaljevala skupaj z Gospodarskim zborom ob 9.40 uri.)

Predsednik Tine Remškar: S predsednikom Gospodarskega zbora sva se dogovorila, da to sejo vodi predsednik Republiškega zbora. Zato pričujem skupno sejo Republiškega zbora in Gospodarskega zbora ter dajem besedo predstavniku Izvršnega sveta tovarišu Janku Smoletu.

Janko Smole: Tovarišice in tovariši poslanci! Poročilo o gibanju gospodarstva, ki ga je Izvršni svet predložil Skupščini v razpravo, ugotavlja ugoden razvoj gospodarstva v preteklih mesecih letošnjega leta in odpira vzpodbujajoče perspektive za nadaljnji gospodarski razvoj.

Gibanje gospodarstva označujejo številne pozitivne tendence, ki so prihajale do izraza že v drugem polletju preteklega leta. Stagnacija v razvoju naših proizvodjalnih sil v začetnih mesecih lanskega leta je bila le kratkotrajne narave. Našim družbenim odnosom je namreč svojstvena sposobnost za hitro rast gospodarstva, kar pa je tudi dolgoročnejša razvojna tendenca. Zato je bilo mogoče premagati trenutne težave in ponovno vzpodbuditi sile za bolj dinamično gibanje v gospodarstvu le ob nadaljnjem razvijanju pozitivnih odnosov v našem gospodarskem sistemu, hkrati pa ob vsestranski aktivnosti zavestnih družbenih sil.

Vedeti je, da so pomembni uspehi, doseženi na področju povečevanja proizvodnje, storilnosti dela, izvoza, v večji usklajenosti oblik potrošnje, predvsem pa v večji skladnosti z našimi materialnimi možnostmi in plačilno bilanco, le sestavni del vzpona in razvoja celotnega jugoslovanskega gospodarstva.

Povečani obseg proizvodnje je v obravnavanem obdobju pomemben predvsem zato, ker je bil dosežen na osnovi večjega porasta produktivnosti dela, kar predstavlja v razvoju našega gospodarstva novo kvaliteto. Ocenjujemo, da bo produktivnost v industriji porasla letos za 9%, medtem ko je v zadnjih šestih letih naraščala v Sloveniji povprečno za 4%. V ilustracijo bi navedel, da pomeni 1% povečanja produktivnosti dela v letu 1963 v naši industriji povečanje narodnega dohodka za okoli 3,1 milijardo din, kar pri sedanjih delitvenih odnosih omogoča povečati bruto osebne dohodke za 1,4 milijarde, sklade pa za okoli 450 milijonov din. Znižanje materialnih stroškov za 1% v industriji pa nam daje prihranek v višini okoli 5 milijard din. Potemtakem znaša že pri znižanju materialnih stroškov za 1% in povečani produktivnosti dela za 1%, skupni prihranek 8,1 milijarde din.

V stopnji naraščanja produktivnosti dela v posameznih dejavnostih pa obstojajo še vedno velike razlike. V gradbeništvu je produktivnost porasla za manj kot 3%, kar ustvarja dodatne probleme glede delovne sile. Visoka

udeležba gradenj v skupnih investicijah, v ničemer ne pospešuje procesa hitrejše modernizacije in večje produktivnosti dela v gradbeništvu. Prevladuje ekstenzivno gospodarjenje, ki spričo velikega povpraševanja išče izhod v zaposlovanju dodatne delovne sile in zviševanju cen gradbenim uslugam. Spričo rastočih potreb družbenega standarda, predvsem pa stanovanjsko-komunalne izgradnje, ob uporabi industrijskih metod proizvodnje, je treba bolj kot doslej skrbeti za ustrežnejšo razporeditev investicijskih sredstev na gradbene objekte in opremo. Takšna orientacija sovпада tudi s potrebami modernizacije opreme obstoječih proizvodnih kapacitet in hitrejšega aktiviranja investicijskih vlaganj. Obenem pa narekuje tudi hitrejšo modernizacijo gradbeništva in smelejše uvajanje mehanizacije.

V nekaterih panogah pa je počasna rast produktivnosti dela delno posledica še nerazvite materialne osnove, nezadostnih investicijskih vlaganj v preteklosti in neustreznih pogojev gospodarjenja, ki hrome pobudo delovnih kolektivov na teh področjih. Ena takih panog je gotovo železniški promet. Poleg investicij za modernizacijo železniškega prometa po dolgoročnejšem programu je potrebno že sedaj v čimvečji meri uveljavljati ukrepe za večjo stopnjo ekonomizacije in poslovnosti v odnosih med koristniki in podjetji za železniški promet.

V bodoče je treba skrbneje vnaprej analizirati pogoje gospodarjenja v posameznih panogah, ker lahko še nerešeni problemi cen in določene slabosti v instrumentih delitve dohodka, postanejo resna ovira za stalno rast produktivnosti dela v celotnem gospodarstvu.

Ni dovolj samo to, da več proizvajamo; naše gospodarstvo je v svojem razvoju že daleč prešlo tisto razvojno stopnjo, ki je še dopuščala pretežno ekstenzivno in kvantitativno povečevanje proizvodnje. Danes smo zadovoljni lahko le tedaj, če proizvajamo več ob sočasni rasti produktivnosti dela,boljševanju kvalitete proizvodov in zmanjševanju stroškov proizvodnje. Pri tem pa je odločilnega pomena skladen razvoj produktivnosti dela in to ne samo na področju industrije, temveč tudi na ostalih področjih: gradbeništvu, prometu, kmetijstvu, trgovini itd. Le-to nam daje trdno osnovo za stabilno rast in kvalitativno preobrazbo vseh vrst potrošnje in na ta način tudi spodbudo za dinamično gibanje in modernizacijo proizvodnje.

Sistematična in čimbolj skladna rast produktivnosti dela na vseh področjih pa nas usposablja tudi za večjo konkurenčnost na zunanjih tržiščih in za aktivnejše vključevanje v mednarodno blagovno menjavo.

Celotni gospodarski razvoj je omogočil tudi porast življenjskega standarda in to v večji skladnosti s povečanjem produktivnosti dela. Prišlo je do znatnih premikov v »strukturi zaposlenih po posameznih kategorijah povprečnih mesečnih dohodkov«. V prvem polletju 1962. leta je od skupnega števila zaposlenih imelo osebne dohodke do 25 000 din 44,9 %, medtem ko je v povprečju prvega polletja 1963 na to kategorijo odpadlo 32,1 %. V razponu osebnih dohodkov od 25 000 din do 50 000 din mesečno je bilo v letu 1962 — 46,4 % vseh zaposlenih, v prvem polletju letošnjega leta pa 54,4 %. Dohodke iznad 50 000 din je imelo lansko leto 8,7 %, letos pa je teh 13,5 % od vseh zaposlenih v družbenem sektorju.

Porast realne osebne potrošnje je poleg intenzivnejšega izvoza predstavljal osnovno gibalno silo v pospeševanju celotnega gibanja gospodarstva. Vendar obstojajo v Sloveniji posamezne gospodarske grupacije z izredno nizkimi povprečnimi osebnimi dohodki, podjetja, ki močno zaostajajo za splošnim gibanjem

na področju osebnih dohodkov. Pri nekaterih operativcih v naši proizvodnji se celo pojavljajo gledanja, da je rentabilnost njihovih podjetij za sedaj še vedno vezana na nizke osebne dohodke in nizko amortizacijo, ki je sicer posledica iztrošenih, ali dobro vzdrževanih osnovnih sredstev. Mislim, da je skrajni čas, da v sedanjih pogojih splošnega povečanja proizvodnje tudi na vrata teh podjetij potrkajo višji osebni dohodki. To lahko le pospeši hitrejšo diferenciacijo sil v gospodarstvu, do kraja omaje nesigurne temelje, na katerih že predolgo časa životari proizvodnja, ki je nekvalitetna in nesodobna, ki sploh ne pozna utripa časa, in da se odpro vrata procesom in silam — sposobnim, da izvrše rekonstrukcijo proizvodnega mehanizma v teh podjetjih. To pa toliko bolj nalaga vsem družbenim organom potrebo, da pravočasno ugotavljajo neuspešno gospodarjenje, da bi sanacijski ukrepi lahko bili učinkoviti.

Tovariši in tovarišice. Doseženi rezultati so predvsem posledica nadaljnjega razvijanja in utrjevanja našega gospodarskega sistema. Na osnovi temeljitih proučevanj in analiz so bili uveljavljeni številni ukrepi, ki so skladno s potrebami gospodarskega razvoja marsikaj spremenili v sistemu financiranja investicij, v deviznem in kreditnem sistemu, v sistemu amortizacije, predvsem pa osvobajali sistem delitve dohodka v gospodarskih organizacijah raznih administrativnih elementov, preživelih glede na že doseženo stopnjo razvitosti samoupravljanja v naših delovnih organizacijah. Te vrste spremembe, ki so se postopno, toda sistematično izvajale, so preusmerile naše gospodarsko dogajanje, okrepile so predvsem zaupanje in spodbudile aktivnost proizvajalcev. Pripomogle so k množičnemu oblikovanju spoznanja in jasnejše zavesti delovnih kolektivov, da so nadaljnji uspehi v našem gospodarstvu in še posebej razvoj osebne — kakor tudi splošne potrošnje — vse bolj odvisni od napredka v rasti produktivnosti dela, od povečanih izvoznih rezultatov in od vseh tistih naporov, ki omogočajo čim hitrejšo uvajanje kvalitativnih sprememb v načinu našega gospodarjenja.

Skratka, izvršene spremembe so postavile v ospredje tista vprašanja, katerih reševanje je odvisno predvsem od naporov, sposobnosti in mobilizacije notranjih sil v neposrednem procesu čimbolj smotrnega gospodarjenja v gospodarskih organizacijah in komunah.

Nadaljnje usklajevanje različnih pogojev gospodarjenja s temeljnimi osnovami našega družbenega sistema na vseh nivojih pa ostaja še naprej naša osnovna notranja rezerva, neizčrpen vir novih pobud in sil, ki naj pospešijo nadaljnjo rast proizvodnje in potrošnje.

Osrednje vprašanje naše ekonomske politike, to je nenehno povečevanje produktivnosti dela, je v znatni meri vezano s problemi notranje delitve čistega dohodka v delovnih organizacijah. Letos so zvezni organi sprejeli nova navodila o izvajanju načel za delitev čistega dohodka. Izločeni so bili vsi tisti predpisi, ki so imeli začasni intervencijski značaj in ki so na različne načine ovirali izpopolnjevanje sistema notranje delitve. Ustvarjene so bile široke možnosti za aktivnost v delovnih organizacijah, ki naj omogoči takšne oblike delitve sredstev osebne potrošnje, ki bodo v skladu z ustreznim vrednotenjem dela vsakega posameznika v skupnih poslovnih uspehih, v prizadevanjih za dvig produktivnosti dela. Teh možnosti pa še zdaleč nismo izkoristili.

V pravilnikih so še številni elementi, ki niso v skladu z načeli nagrajevanja po delu, pomanjkljiva je še analitična ocena posameznih delovnih mest, manjkajo merila za kvaliteto, za prihranke v materialu, za koriščenje strojev, pred-

vsem pa ni meril za delo uslužbencev, režijskih delavcev in visoko strokovnega kadra, če pa so merila, so pa v glavnem neustrezna.

Porast produktivnosti dela zavira v veliki meri tudi neurejena kooperativna proizvodnja, ki zaradi terminske neuskklajenosti in neustreznosti v kvaliteti, otežkoča racionalno izkoriščanje kapacitet, vpliva na sunkovito potekanje proizvodnje, na kopičenje nedovršene proizvodnje in na finalizacijo proizvodov. Slabosti na tem področju destimulirajo napore za širše uvajanje delitve dela in specializacije med proizvodnimi podjetji.

Porast proizvodnosti dela je še zmeraj samo v nezadostni meri rezultat uvajanja specializacije in delitve dela na osnovi kooperacije. Vendar postaja vse bolj jasno, da mnoga podjetja le ob razvijanju svoje notranje organizacije ne bodo sposobna, da naredijo takšen skok v produktivnosti dela, ki ga bodo terjali bodoči razvoj, prilagajanje rasti potrošnje in vedno težji in zahtevnejši pogoji tržišča. Še povsem nenačete so rezerve, ki jih krije večja specializacija dela za pospešeno rast produktivnosti dela.

Za mnoga podjetja je še vedno značilna orientacija na ustvarjanje tako imenovanih »zaprtih tehnologij«, kar ima za posledico to, da so serije njihove proizvodnje relativno majhne, raznovrstne in drage. Sodobna industrijska proizvodnja pa temelji na razviti družbeni delitvi dela, ki je neločljivo povezana s specializacijo. Čeprav obstoječi odnosi na tržišču in določeni instrumenti kot npr. medfazni prometni davek trenutno še omogočajo obstoj takšne proizvodnje, nam mora biti povsem jasno, da bodo naši uspehi toliko večji, kolikor preje se bomo v praksi lotili izgrajevanja višjih oblik množične proizvodnje ob sodelovanju številnih kooperantov in ob razvijanju mehanizma, ki naj zagotovi skladnejše funkcioniranje poslovnih odnosov z ustreznimi pogodbenimi in uzančnimi normami.

V večji meri kot doslej bi bilo v prihodnje treba razviti tudi kooperacijo z inozemskimi proizvajalci, ki je sedaj še vse preveč usmerjena le v nabavo posameznih delov, premalo pa na dobave inozemski industriji.

Izvršeno vrednotenje osnovnih sredstev je omogočilo v letu 1963 osnovo za povečano amortizacijo gospodarskih organizacij. Razširjena je bila materialna osnova za obnavljanje proizvodjalnih sredstev in s tem tudi večja ekonomska zainteresiranost za boljše koriščenje obstoječih proizvodnih zmogljivosti. Vendar pa je bil s tem storjen šele prvi korak na poti dejanske valorizacije osnovnih sredstev. Instrument amortizacije naj v prihodnje omogoča tudi ekonomsko zastarevanje osnovnih sredstev in postane pomemben činitelj v kalkulacijah delovnih organizacij in v procesu pospešene modernizacije proizvodnje.

Kot primer bi samo navedel, da sedanja povprečna stopnja amortizacije v industriji Slovenije znaša le 4,2 %, kar pomeni amortizacijsko dobo 23,5 let, to je dobo v kateri se obnove osnovna sredstva. Kot primer bi navedel elektroindustrijo, ki ima pri nas amortizacijsko stopnjo 6,5 %, kar ustreza amortizacijski dobi 17 let. V razvitih evropskih državah pa znaša v tej panogi stopnja za stroje 14—17 %, kar predstavlja 6—7-letno amortizacijsko dobo.

Modernizacija in rekonstrukcija obstoječih podjetij ni kratkotrajna naloga, ki bi jo bilo mogoče opravljati le od časa do časa. Gre za živ in nenehen proces zamenjavanja iztrošenih delovnih sredstev s sodobno tehnično opremo. Vse večje uveljavljanje naše proizvodnje na zunanjih tržiščih in vse večja zahtevnost domačega tržišča pa še posebej narekuje, da so delovne organizacije materialno sposobne hitreje uvajati novo tehniko in tako povečevati produktivnost dela. Zaradi tega bodo prav ukrepi, ki imajo za cilj nadaljnje izpopolnjevanje sistema

amortizacije, z uvajanjem funkcionalne amortizacije in bolj smotrnim prilaganjem rokov amortizacije za posamezna delovna sredstva, izredno pomemben faktor v nadaljnjih naporih za dvig tehnične produktivnosti, za racionalnejše koriščenje kapacitet, za hitrejšo uvajanje mehanizacije in avtomatizacije, za specializacijo proizvodnje in s tem tudi za bodočo smer naše investicijske politike.

Izpopolnjeni bančni in kreditni sistem je v letošnjem letu omogočil začetek procesa širšega integriranja investicijskih sredstev na osnovi neposredne zainteresiranosti in odločitve samih podjetij. To tudi omogoča v večji meri uskladiti sistem razširjene reprodukcije s sistemom samoupravljanja.

Vendar obstojajo še številne pomanjkljivosti, ki otežkočajo razvijanje čim bolj smotrnih oblik investicijskega varčevanja in s tem tudi bančno združevanje in usmerjanje sredstev v investicijske naložbe, ki naj zagotove čimvečji devizni priliv in boljšo preskrbljenost tržišča, hkrati pa naj pripomorejo k čim hitrejši rekonstrukciji proizvodnega mehanizma, s tem pa tudi olajšajo prehod za predvideni skrajšani delovni teden. Ta sredstva naj se zlivajo tako, da bo omogočen enoten kreditni sistem z večjo mobilnostjo in s smotrnejšo koncentracijo sredstev, ki se bodo usmerjala preko bančnega sistema za potrebe intenzivnega razvoja gospodarstva.

Nadaljnje izpopolnjevanje sistema kreditiranja investicij na poslovno-bančni osnovi terja tudi dosedanja praksa na področju aktiviranja vloženi investicij. Po podatkih Splošne gospodarske banke je vseh novogradenj in rekonstrukcij v industriji bilo dovršenih v enem letu le 6,9 %; 55,6 % od teh gradenj in rekonstrukcij je bilo izvršenih v dveh letih, 23,3 % pa v treh ali več letih. Nadaljnja rast našega gospodarstva pa je posebej odvisna od povečanja izvoza. Prav zato je v okviru razvijanja sistema potrebno dati pomembno mesto našemu deviznemu in zunanjetrgovinskemu sistemu.

Potrebna je večja mera poslovnosti v odnosih med bankami in delovnimi organizacijami, pri čemer naj tudi številne poslovne banke dobe večje možnosti za postopno ustvarjanje lastnih deviznih sredstev v poslovnih odnosih z gospodarstvom. Postopno je treba odpravljati še številne elemente čiste distribucije, kjer se še razdeljujejo devize za potrebe tekoče proizvodnje in za investicije, neodvisno od proizvodnje in izvozne usmeritve podjetij. Predvsem pa si moramo prizadevati, da bi proizvajalne organizacije čimbolj samostojno pridobile devize v skladu s svojimi lastnimi izvoznimi uspehi.

V preteklih osmih mesecih letošnjega leta se je izvoz gospodarskih organizacij v Sloveniji povečal za 29 %. V letošnjem letu je v celotnem povečanju industrijske proizvodnje bil izvoz udeležen s 23 %. Ta podatek kaže, kolikšnega pomena je že danes povečani plasman blaga na zunanjem trgu za boljše izkoriščanje kapacitet in s tem za formiranje celotnega našega narodnega dohodka. Medtem, ko je v letu 1962 znašal izvoz blaga 66 dolarjev na prebivalca v Sloveniji, ocenjujemo, da se bo v letu 1963 zvišal izvoz na približno 80 dolarjev na enega prebivalca. To je pomemben uspeh, ki nas lahko hrabri v nadaljnjih naporih za povečanje izvoza. Zavedati pa se moramo, da je izvoz še zelo skromen, saj v razvitih sosednjih državah odpade na prebivalca najmanj 150 dolarjev izvoza.

Vendar je potrebno poudariti, da so takšni rezultati v izvozu bili doseženi v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta, ko smo se šele lotili širšega vključevanja našega gospodarstva v izvoz. V poslednjih štirih mesecih preteklega leta smo realizirali povprečni mesečni izvoz, kakršnega letos niti v

enem mesecu še nismo dosegli. Naloga, ki jo postavlja pred nas nadaljnji gospodarski razvoj, je čimpreje na trajnejši osnovi doseči in preseči takšen mesečni izvozni potencial, kakršen je bil realiziran konec lanskega leta.

V prvem polletju letošnjega leta je delež industrijske proizvodnje Slovenije v skupni jugoslovanski proizvodnji znašal 21,9 %, medtem ko se je delež v jugoslovanskem izvozu povečal od lanskega leta 14,9 % na letos nekaj preko 16 %. Tudi ti podatki kažejo, da še vedno obstoji občutna neskladnost med obsegom industrijske proizvodnje Slovenije in nezadostno vključitvijo v mednarodno tržišče.

Posamezne delovne organizacije zadnji čas ugotavljajo, da ne bodo mogle izpolniti svojih letošnjih izvoznih programov, da na zunanjih trgih niso konkurenčne, in da jim ne ustrezajo cene, kakršne bi bili sposobni v izvozu realizirati ali pa jih navdaja »skrb« za preskrbo notranjega tržišča. Posamezna podjetja pa postavljajo kot pogoj za vključitev v izvoz ali za nadaljevanje dosejanega izvoza to, da jim družba prizna večje ugodnosti. Takšne težnje v ničemer ne prispevajo k pravilni orientaciji proizvodnje in k reševanju ključnih problemov našega gospodarskega napredka.

Nadaljnje konstantno večanje našega izvoza je mogoče zagotoviti le na osnovi nenehnega in hitrega večanja produktivnosti dela, izboljševanja kvalitete proizvodov in relativnega zniževanja stroškov proizvodnje. Tesna povezanost z zunanjimi tržišči je izrednega pomena za pravilno proizvodno orientacijo sodobnega gospodarstva, ker omogoča neposredni in živ posluh za vse tiste progresivne tendence, ki se porajajo na področju tehnologije in produktivnosti dela v svetu in izredno pospešuje izboljševanje odnosov tudi v notranji potrošnji. Vključevanje podjetij na najširši osnovi v povečani izvoz predstavlja v svoji osnovi borbo za večjo stopnjo produktivnosti dela in s tem tudi za hitrejšo rast življenjskega standarda.

Napačno bi bilo misliti, da predstavlja izvoz neko »čarobno palico« za reševanje vseh naših gospodarskih problemov. Vendar opravlja v sedanjih pogojih neprecenljivo praktično »pedagoško« delo v našem gospodarstvu. Premagovati težave, ki se postavljajo pri plasmaju našega blaga na zunanjem trgu, pomeni v osnovi odstranjevati vse tiste slabosti, ki nas še vedno obsojajo na relativne nizke osebne dohodke in s tem tudi na nerazvito strukturo osebne in splošne potrošnje.

Prizadevanjem za večji izvoz pa je treba postopno prilagoditi tudi ustrezno uvozno politiko ob postopnem zmanjševanju visoke zaščite, ki jo danes uživa naša domača industrija in to v pogojih, kjer ne prevladujejo objektivizirani kriteriji za restrikcijo uvoza. Takšna previsoka zaščita domače industrije lahko v sedanjih pogojih pospešuje le številne negativne in konservativne pogoje v našem gospodarstvu. Ti restriktivni ukrepi danes že predstavljajo v veliki meri zaviralni mehanizem v prizadevanjih za večji izvoz. Vendar so pobudniki za njih uvedbo često sama podjetja, ki na ta način iščejo administrativne zaščite za neekonomsko proizvodnjo. V bodoče mislim, da je potreben večji napor vseh zavestnih sil v borbi proti takšnim težnjam, ki nas demobilizirajo v odkrivanju in realizaciji načel ekonomske uspešnosti in postopnega odpravljanja raznih oblik zaostale proizvodnje.

Povečani izvoz pa vsekakor zahteva tudi precejšnja poprejšnja vlaganja, ki naj omogočijo tudi pravilno poznavanje stanja in tendenc na zunanjih tržiščih in ki naj pripravijo pot za povečani plasma naših izdelkov. Plasma proizvodov pa vedno bolj postaja eden bistvenih činiteljev za nadaljnji gospodarski razvoj

posameznih podjetij in za povečevanje celotnega gospodarskega potenciala. To pa še prav posebej terja našo večjo aktivnost pri organizaciji ustreznih služb v podjetjih, združenjih, zbornicah in institutih, kot so razvojni oddelki, sodobno urejena komercialna organizacija z ustrežno konjunktorno, informativno in posvetovalno službo.

V mnogih podjetjih se še vedno niso lotili takšne krepitve raznih oblik zunanjetrgovinske organizacije in hitrejšega usposabljanja ustreznih strokovnih kadrov, ki naj omogočijo kvalitetno realizacijo naših izvoznih prizadevanj. Prav tako naletimo na številne primere, kjer so pomembni uspehi delovnih kolektivov v povečani produktivnosti dela in visoko rentabilna investicijska vlaganja v nove tehnološke postopke ostali brez rezultatov ter so nižje cene na zunanjem trgu in slabši devizni efekti nevtralizirali vse tisto, kar smo dosegli v proizvodnji in produktivnosti dela. Pri tem pa gre v večini primerov le za slabo, neuspešno in nestrokovno trgovanje, za slab izbor zunanjih tržišč in inozemskih poslovnih partnerjev. Te izkušnje nam potrjujejo prepričanje, kakšnega pomena je dobra organizacija izvoza, da bi zagotovili čimboljše devizni in finančni uspeh.

Precej kratkovidna so gledanja vseh tistih, ki smatrajo tovrstna vlaganja v postopno osvajanje zunanjih tržišč, še prav posebej pa naše uveljavljanje na številnih tržiščih v Aziji, Afriki in Južni Ameriki ob istočasni politiki tudi ustreznega uvoza iz teh dežel, še vedno za nepotrebno razsipavanje denarja. Često vidimo in merimo le neposredne učinke, kar pa ima za posledico, da zanemarjamo resnejša prizadevanja za študij in dolgoročneje obvladovanje zunanjih tržišč.

Podobne pomanjkljivosti se pojavljajo tudi v mnogih delovnih kolektivih, kadar gre za razvoj znanstveno-raziskovalnega dela. Vidimo in često enostransko potenciramo le pomanjkljivosti v delu posameznih strokovnih služb in raziskovalnih ustanov. Ne zavedamo pa se, da je takšen odnos najslabša usluga našemu bodočemu razvoju. Spričo trenutnih naročil in delne zaposlenosti kapacitet nismo vselej sposobni pravilno odmeriti odnos do vseh tistih dejavnosti, ki nam lahko omogočijo, da bomo konkretizirali naše perspektive, ali ki nam odpirajo vrata do kvalitetnejše in izpopolnjene proizvodnje na osnovi širše uporabe rezultatov znanstveno-raziskovalnega dela in uvajanja progresivnih oblik gospodarjenja. Takšna prakticistična gledanja, katerih nosilci so predvsem posamezni rutinirani operativci v naši proizvodnji, vezani za preživele oblike polobrtniške proizvodnje, pa tudi ne pomagajo odpraviti raznih slabosti na področju strokovnih služb, znanstveno-raziskovalnega dela, zunanje trgovine itd.

Kot podatek bi navedel, da v Sloveniji trošimo sedaj približno 1 % narodnega dohodka za financiranje raziskovalnega dela, dočim dajejo industrijsko razvite države v Evropi okoli 3 %. Zato mislim, da bo potrebno čimprej delež narodnega dohodka za potrebe raziskovalnega dela povečati vsaj na 3 %.

V nadaljnjem delu bo potrebno mobilizirati vse naše sile ob številnih pripravah za uvedbo skrajšanega delovnega časa. S temi pripravami se lotevamo najpomembnejše družbeno-ekonomske akcije, ki naj prispeva k hitremu povečanju produktivnosti dela in s tem pripomore k obogatitvi materialnih virov za življenje naših delovnih ljudi.

Potreben pa je organiziran prehod na 42-urni delovni teden z vnaprej predvidenimi ekonomskimi in družbenimi učinki. Zato bi bilo že sedaj potrebno v vseh delovnih organizacijah izdelovati programe za povečanje produktivnosti dela. Ti programi naj obsežejo konkretne ukrepe za izboljšanje organizacije

dela, za racionalno izrabo delovnega časa, za uvedbo dveh ali treh izmen, za uporabo novih tehnoloških postopkov, za večjo časovno in tehnično uskladitev posameznih faz delovnega procesa, za preusmeritev proizvodnje na kvalitetnejše izdelke, za odpravo ozkih grl, za varčevanje z materialom, za povečanje strokovnosti in dvig splošne tehnične kulture zaposlenih, za izpopolnjevanje pravilnikov o osebnih dohodkih in za izdelavo statuten, ki naj postanejo učinkovito sredstvo samoupravnih organizacij v procesu izpopolnjevanja notranjih odnosov.

Nekatere, čeprav maloštevilne delovne organizacije, so že pričele z intenzivnimi pripravami za uvedbo 42-urnega delovnega tedna; vendar so se lotile predvsem ukrepov za povečanje delovne discipline (pravočasno prihajanje in odhajanje z dela, zmanjševanje neopravičenih izostankov itd.), manj pa priprav za uporabo izsledkov tehničnih znanosti, za izboljšanje tehnologije in organizacije dela itd. Pomembne rezerve v sedanjih pogojih pa lahko sprostimo prav ukrepi za izboljševanje organizacije dela. Mislim, da bi bilo potrebno nemudoma se lotiti takšnih priprav, da bomo tudi v preostalih mesecih letošnjega leta in v pripravah za čimprejšnjo izdelavo planov gospodarskih organizacij za leto 1964 imeli potrebne osnove za nadaljnjo uporabo notranjih rezerv, za povečevanje izvoza in proizvodnje nasploh in za določitev konkretnih smeri bodočih investicijskih vlaganj. Strokovne analize, podatki, ki osvetljujejo sedanje stanje v podjetjih, in predloženi ukrepi pa naj bi bili predmet široke diskusije v delovnih kolektivih, saj ti kažejo za uvedbo 42-urnega delovnega tedna veliko zanimanje.

Akcija za pripravo uvajanja skrajšanega delovnega časa pa bo obenem najboljša priložnost, da široko angažiramo in v praksi temeljiteje spremenimo odnos tudi do strokovnih kadrov. Vse prečesto tarnamo nad pomanjkanjem kadrov, v nezadostni meri pa koristimo obstoječe in premalo skrbimo za njihovo hitrejšo rast in zposabljanje. Razne institucije bodo morale v večjem obsegu kot doslej posredovati strokovne usluge gospodarskim organizacijam, posebno glede izboljševanja organizacije in delitve dela ter uvajanja sodobnih tehnoloških postopkov. Tudi društva ekonomistov, knjigovodij, inženirjev in tehnikov ter podobnih, bodo morala vsestransko pomagati pri reševanju številnih organizacijskih, ekonomskih in tehničnih problemov, ki v teh pripravah že nastajajo.

Njihov prispevek v naporih za povečevanje storilnosti dela in za čim hitrejši prehod na višje, izpopolnjene oblike gospodarjenja, bo obenem izrednega pomena tudi za večjo neposredno povezanost strokovnega in znanstvenega dela s potrebami proizvodnje in s tem tudi za ustrezno mesto, ki naj ga te dejavnosti dobe v naših družbenih odnosih. To pa obenem predstavljajo preizkus za vse naše strokovne kadre, da svoje znanje v čimvečji meri uporabijo za potrebe družbenega napredka in da skladno s svojim stvarnim prispevkom uveljavijo načelo nagrajevanja po delu.

Tovarišice in tovariši. Povečano proizvodnost dela v celotnem gospodarstvu pa je mogoče zagotoviti le ob ustreznem intenzivnem razvoju našega družbenega kmetijstva. Razlike med gibanjem nominalnih in realnih osebnih dohodkov v preteklem obdobju letošnjega leta to najbolj nazorno potrjujejo. Pojavljajo se kot posledica porasta cen določenih kmetijskih in predvsem živilskih proizvodov. Čeprav je bil porast cen na tem področju neogiben ukrep za izboljšanje materialne osnove tovrstne proizvodnje, pa je po drugi strani vsekakor trenutno vplival na proces zviševanja produktivnosti dela negativno. V prehodnem obdobju nastali razpon med nominalnimi in realnimi osebnimi dohodki neugodno vpliva na strukturo potrošnje, s tem pa tudi na razvoj industrijske proizvodnje.

V letošnjem letu so bili sprejeti ukrepi za stimuliranje živinorejske proizvodnje.

Lanskoletna suša, neustrezni ekonomski pogoji za proizvodnjo mleka in za vzrejo plemenske živine ter stimulatívni pogoji za izvoz mlade živine so povzročili določen padec stalezá goveje živine.

Menimo pa, da so sedaj ustvarjeni določeni objektivni pogoji za ponovno rast živinorejske proizvodnje ter da je prav zato potrebno okrepiti napore za razširitev krmske osnove v družbenem sektorju kmetijstva in se lotiti z vso prizadevnostjo nadaljnjih ukrepov na področju zboljševanja tehnologije, organizacije dela, urejanja stimulatívni odnosov delitve dohodka v kmetijskih organizacijah, agrokombinatih in kmetijskih zadrugah ter v razvijanju ustreznih oblik kooperacije s proizvajalci. Napredek kmetijske proizvodnje, predvsem živinorejske, pa je odvisen tudi od stopnje in tempa modernizacije in razširitve celotne notranje potrošnje in hitrejšega spreminjanja njene strukture, kar je še posebej upoštevati pri določanju bodoče investicijske politike v kmetijstvu.

Rastoče potrebe našega gospodarstva po gozdnih sortimentih in racionalnem koriščenju lesa še posebej narekujejo stopnjevane napore za dosledno realizacijo podružbljenja gozdov, ki ima za nas še poseben ekonomski in družbeni pomen. Pri tem ne gre za formalno sklepanje pogodb z lastniki gozdov, temveč za realizacijo ukrepov, ki naj omogočijo, da gozdovi kot sestavni del našega družbenega bogastva postanejo predmet načrtnega družbenega gospodarjenja, ki lahko temelji le na bistveno spremenjenih proizvodnih odnosih na tem gospodarskem sektorju.

Letos so se še posebej zaostriili problemi, ki nam nalagajo v prihodnje večjo skrb za boljšo organizacijo in tehnično opremljenost notranjega trga, za hitrejši in kvalitetnejši potek blagovnega prometa, predvsem pa prometa z vrtninami, sadjem itd. Trg kmetijskih pridelkov je še vedno podvržen občutnim nihanjem in številnim pomanjkljivostim, ki preprečujejo funkcioniranje tržnega mehanizma na osnovi trajnejših in stabilnejših pogodbenih odnosov med proizvajalci kmetijskih proizvodov in preskrbovalno organizacijo in ob širšem koriščenju takšnih instrumentov, kot so na novo uvedeni skladi rizika in podobno.

V prihodnje moramo posvetiti vso pozornost ustreznim ukrepom za zboljšanje preskrbe, za večja vlaganja in modernizacijo trgovine, zlasti pa za razvoj potrebnih kapacitet hladilnic in predelovalne živilske industrije, zboljšati organizacijo trga, predvsem pa dosledneje odpravljati številne negativne pojave, ki se kažejo v težnjah po lokalnem zapiranju trga, v pojavih monopolizma v organizaciji preskrbe in v številnih praktičnih postopkih, ki formiranja cen ne povezujejo z orientacijo po čimvečjem povečevanju fizičnega obsega blagovnega prometa.

V preostalih mesecih, ki nas ločijo do kraja leta, je torej nujno vložiti maksimalne napore za nadaljnje povečevanje proizvodnje, izvoza in produktivnosti dela. Poleg tega nam je bolj kot kdajkoli potrebna normalna kontinuiteta v dinamiki gospodarskih gibanj v prvih mesecih prihodnjega leta. Občutna nihanja proizvodnje v začetku leta, ki jih ni mogoče pojasniti z dejstvom čisto sezonskih in vremenskih faktorjev, predstavljajo nepopravljivo škodo in ogromno izgubo v formiranju celotnih sredstev našega narodnega dohodka.

Tovariši in tovarišice. Dodatni naporí v prihodnjem obdobju pa obenem predstavljajo tudi našo moralno obveznost, da s povečano proizvodnjo prispevamo k realizaciji obveznosti, ki jih imajo vsi deli naše družbene skupnosti za čimprejšnjo obnovo osnovnih življenjskih pogojev v porušenem Skopju. Samo povečana storilnost dela in proizvodnja bosta omogočili, da nadomestimo sred-

stva, potrebna za obnovo Skopja, da bi na ta način le-ta v čimmanjši meri vplivala na redno funkcioniranje gospodarstva ob izpopolnjevanju sistema in nadaljnjem izboljševanju življenjskih razmer delovnih ljudi.

Doseženi rezultati nam odkrivajo optimistične perspektive in prepričevalno kažejo na velike potencialne sile naše družbe v njenem gospodarskem razvoju. To pa še posebej postavlja pred nas številne naloge, ki ne dopuščajo nikakršnega samozadovoljstva, predvsem pa terjajo nadaljnjo mobilizacijo vseh zavestnih socialističnih sil, ki jih preveva globoko zaupanje v možnosti našega gospodarskega razvoja in sposobnosti, da nenehno odkrivajo in uresničujejo nove kvalitete v naših družbenih odnosih.

Predsednik Tine Remškar: Tovarišice in tovariši poslanci! Ker je s tem dnevi red naše skupne seje izčrpan, zaključujem sejo obeh zborov.

Odrejam 30 minut odmora in prosim poslance obeh zborov, da se v tem času prijavijo k razpravi.

(Skupna seja je bila zaključena ob 10.20 uri, seja Republiškega zbora pa se je nadaljevala ob 10.50 uri.)

Predsednik Tine Remškar: Tovariši in tovarišice poslanci! Nadaljujemo sejo.

Ker je bila obrazložitev dana na skupni seji Republiškega zbora in Gospodarskega zbora, prosim poročevalca odbora za splošne gospodarske zadeve, da v imenu vseh odborov, ki so obravnavali gibanje gospodarstva, da poročilo. (Predsednik odbora za splošna gospodarska vprašanja, poslanec **Mirko Zlatnar** prebere odborovo poročilo. — Glej priloge. — Ob koncu poročila doda naslednje:)

Mirko Zlatnar: Obveščam zbor, da sta pristojna odbora obeh zborov danes zjutraj na svojih sejah obravnavala in sprejela enotno besedilo predloga priporočila, ki ga v enakem besedilu predlagata vsak svojemu zboru. Zato dovolite, da besedilo predloga priporočila prečitam. (Prebere predlog priporočila. — Glej priloge!)

Odbor seveda meni, da bosta poročilo in predlog priporočila predmet razprave in da bosta dopolnjena v smislu ekspozicije in razprav.

Predsednik Tine Remškar: Tovariši in tovarišice poslanci! Slišali ste predlog odbora za splošne gospodarske zadeve, da Skupščina Socialistične republike Slovenije sprejme o tem vprašanju posebno priporočilo. Ker bo to priporočilo v enakem besedilu obravnaval tudi Gospodarski zbor, prosim, da da k predlogu tega priporočila svoje mnenje tudi zakonodajno-pravna komisija. (Poročevalec zakonodajno-pravne komisije, poslanec **Savo Šifrer**, prebere poročilo komisije. — Glej priloge!)

Prehajamo na razpravo o analizi gibanja gospodarstva in o predlogu priporočila. K razpravi se je prijavil poslanec **Stane Dolenc**.

Stane Dolenc: Tovarišice in tovariši poslanci. K razpravi o gibanju gospodarstva v letošnjem letu bi rad prispeval nekaj misli, in sicer o investicijski potrošnji, oziroma o problematiki, ki nastaja ob sedanjem sistemu financiranja investicij ter o zunanjem trgovinskem poslovanju.

Iz analiz investicijske potrošnje je razvidno, da je potrošnja v letošnjem letu iz meseca v mesec naraščala in da so znašale naložbe konec junija 74,5 milijard dinarjev ali 13,3 % več kot v istem obdobju 1962. leta. Po virih sredstev pa v primerjavi z lanskim letom vidimo, da so sredstva gospodarskih organizacij, ki so v strukturi predstavljala 48,5 %, letos padla in predstavljajo ta sredstva le še 43,5 %. Razlog je iskati predvsem v tem, da so se bančna sredstva povečala za 3 %, kar pa predstavlja tudi sredstva gospodarskih organizacij, ki so bila zbrana s pomočjo obveznic. Pri drugih virih sredstev pa se opaža, da so v večji meri bila trošena republiška sredstva, manj pa okrajna in občinska. Predvideva se, da bo investicijska potrošnja do konca leta po dinamiki še nekoliko naraščala, struktura virov pa se bo še spremenila, tako da bodo bančna sredstva predstavljala višjo stopnjo udeležbe pri investicijski potrošnji.

To dejstvo sem navedel predvsem zato, da bi lažje ocenili možnosti nadaljnega vlaganja sredstev v investicijsko potrošnjo v naslednjem obdobju.

Pri Splošni gospodarski banki se zbirajo zahtevki investitorjev in čakajo na rešitev. Najavljenih zahtevkov z nepopolno ekonomsko tehnično dokumentacijo je za okoli 74 milijard, s kompletno ekonomsko dokumentacijo pa za okoli 216 milijard. To pomeni, da bi morali po sedaj znanih zahtevkih vložiti v naslednjih letih okoli 290 milijard; pri tem naj bi banka sodelovala z bančnimi sredstvi, v katerih so zajeta tudi sredstva gospodarskih organizacij vezana na rok v višini 35 %. Če upoštevamo, da zveznih sredstev v glavnem skoro ni, potem vidimo, da se bo struktura virov pri nadaljnjem vlaganju v osnovna sredstva temeljito spremenila. Možnosti za realizacijo teh in eventualno še dodatnih zahtevkov obstojajo, ker bodo gospodarske organizacije in družbeni investicijski skladi občin in okrajev ter komunalne banke, po oceni za leto 1964, razpolagale z znatno večjimi sredstvi kot v letu 1963. Zato povečanje sredstev vezanih na rok ni neizvedljivo in bo temu problemu treba posvetiti največjo pozornost. Prvi pogoj za to pa je seveda, da splošna gospodarska banka intenzivno nadaljuje z akcijo združevanja decentraliziranih sredstev preko obveznic, pri čemer naj tudi vsi družbeno-politični činitelji podpro to akcijo.

Pri dosedanjem zbiranju sredstev je treba kritično oceniti tudi tako imenovano poslovnost kreditodajalca ali kreditojemalca kot podpisnika obveznic. Mislim, da pri smotrnem vlaganju investicijskih sredstev ni najbolj koristen sistem »daj-dam«. Pri sredstvih vezanih na rok moramo imeti pred seboj samo neto razpoložljiva sredstva, kajti dogaja se, da gospodarska organizacija ko podpiše obveznice, zahteva hkrati enako ali pa še celo več kredita nazaj.

Naj kot ekstremen primer navedem naslednji: Gospodarska organizacija veže z rokom svoja prosta sredstva iz skladov, ki jih je formirala ne po svoji zaslugi, temveč zaradi konjunktornega položaja na tržišču. Taka gospodarska organizacija lahko pride po tem sistemu lažje do novih kreditov. Vprašanje pa je, če je potem taka investicija splošno družbeno koristna v času, ko pa imamo veliko takih gospodarskih organizacij, ki so zaradi iztrošenosti strojnega parka in nesodobne tehnologije praktično brez skladov, ki pa svojih sredstev ne morejo vezati na rok in tako težje dobe nove kredite.

V naši republiki imamo več začelih investicij, ki so splošno družbenega pomena. To so železarne, elektro-energetski objekti in drugi podobni objekti. Ne glede na njihovo lokacijo pa bi morali vsi odgovorni činitelji v največji meri podpreti akcijo banke in bolj enotno gledati na te probleme, ker si brez takih ključnih objektov težko predstavljamo nadaljnji razvoj drugih industrijskih dejavnosti.

Iz podatkov je prav tako razvidno, da komunalne banke zbirajo decentralizirana sredstva, predvsem iz gospodarstva. Tako je bilo do konca meseca avgusta pri komunalnih bankah vezanih depozitov za 9,8 milijard dinarjev in od tega 8,7 milijard preko enega leta. Ta sredstva bodo usmerjena v glavnem na razvoj terciarnih in drugih dejavnosti na območju komun.

Razumljivo je, da se na ta način rešujejo v okviru komun različna pereča vprašanja, res pa je tudi, da se večkrat ta sredstva uporabijo za marsikaj manj pomembnega. Dogaja se, da gospodarsko zelo močna politično-teritorialna enota nima veliko posluha za vezanje sredstev za rok pri splošni gospodarski banki, medtem pa imajo gospodarske organizacije iz njenega področja večmilijardne zahtevke po novih kreditih. Nisem proti zbiranju sredstev pri komunalnih bankah, sem pa nasprotno mnenja, da take lokalne akcije ne morejo teči neodvisno od akcije gospodarske banke. Zato bi bilo nujno, da se med splošno gospodarsko banko in komunalno banko in obratno doseže kar najboljši poslovni odnos, ker bo le z združenimi napori vseh faktorjev mogoče realizirati vse naloge na področju vlaganja v osnovna sredstva.

Pri koriščenju že odobrenih kreditov za osnovna sredstva je opaziti, da se koristijo v nizkem odstotku, vsega le s 34,8 %. Pričakovati je sicer, da se bo koriščenje v zadnjem tromesečju znatneje povečalo, vendar pa po oceni ne bo preseglo 70 %.

Tako počasno koriščenje kreditov ima za posledico nepravčasno dokončanje investicij in s tem vključevanje novih kapacitet v naše gospodarstvo z veliko zamudo, kar se odraža tudi pri izvrševanju plana.

Poglejmo, kje so vzroki za tako stanje? Ti vzroki so največkrat v tem, da so roki za dobavo opreme često veliko daljši, kot to predvidevajo programi. Tu zopet naletimo na slabo izpolnjevanje obveznosti med kooperanti strojne industrije. Velikokrat pa so tudi programi, na podlagi katerih se sredstva odobrijo, zelo pomanjkljivi in se med izvajanjem samih investicij marsikaj spremeni, kar povzroča zastoje, podražitve itd. Zaradi tega bo treba podvzeti ustrezne ukrepe, da bomo pri investitorjih dosegli večjo disciplino, kajti pri takih vlaganjih bi v nasprotnem primeru imeli izredno veliko težav pri izvajanju tudi sedemletnega plana, ki je pred nami. Hkrati pa moramo paziti na to, da ne bi banka in njeni organi odobraval avansov na osnovi nepopolnih elaboratov.

V letošnjem letu je za slabo koriščenje sredstev kriva tudi preobremenjenost gradbenih kapacitet. Gradbena podjetja so zaradi velikega povpraševanja močno dvignila cene. Med tem, ko so v lanskem letu dajale tudi do 20 % popusta na projektantske cene, so letos dvignila cene pri nekaterih delih tudi do 40 %. Tako početje je seveda nerazumljivo, posebno še, če hočejo pomanjkanje kapacitet nadomestiti z dodatno delovno silo, kar prav tako znatno vpliva na produktivnost in cene.

Tudi odbor za industrijo in promet Republiškega zbora je na svoji seji ugotovil, da taka politika ni najboljša, kar dokazuje med drugim dejstvo, da se kljub pomanjkanju mehanizacije gradbena podjetja malo poslužujejo kreditov za serijsko opremo, kajti pri splošno gospodarski banki je vloženo vsega en sam zahtevk za nabavo mehanizacije v višini 85 milijonov dinarjev.

Na take in slične pojave bo treba primerno reagirati, če hočemo, da bodo naloge izpolnjene tako, kot smo jih predvideli v družbenih planih.

V analizi gibanja gospodarstva je tudi ugotovljeno, da so bili doseženi ugodnejši rezultati v menjavi s tujino, posebno pri izvozu. Čeprav je bil storjen velik korak naprej, pa imamo vendarle še veliko možnosti za povečanje izvoza.

Industrija, zlasti pa še nekatere panoge, menijo, da je sedanji sistem izvoza in uvoza preko izvozno-uvoznih podjetij že nekoliko zastarel in je treba zato iskati naprednejših oblik poslovanja s tujino, preko poslovnih združenj.

Pri takšnih kvalitetnih spremembah zunanjetrgovinskega poslovanja pa marsikatero poslovno združenje naleti na določene probleme. Kot primer bi navedel združenje bombažne industrije.

Na podlagi osnovne pogodbe o ustanovitvi poslovnega združenja bi morale združenje prevzeti celoten izvoz proizvodnje svojih članov in zagotoviti uvoz osnovnih surovin, pomožnega materiala, strojev in opreme. Glede na obstoječa uvozna podjetja je bil takojšnji prenos teh poslov na poslovno združenje izključen, pač pa je bilo to mogoče izvesti le postopoma. Tako koncepcijo poslovnega združenja so člani sprejeli zaradi tega, ker so prepričani, da brez prej navedenih dejavnosti ne morejo operativno usklajevati tehnoloških procesov in dvigati proizvodnost in ekonomičnost poslovanja.

Glede na dosedanji način poslovanja z uvoznimi podjetji je poslovno združenje imelo za potrebno, da vzame v obdelavo popolnoma samostojno najprej tako tržišče, ki sta ga doslej obdelovali dve uvozni podjetji, ki sta si na tem tržišču medsebojno konkurirali. Na podlagi izvršenega posla, ne pa s teorijo je bilo treba dokazati, kateri od obeh sistemov je boljši, ali sistem dosedanjega poslovanja večih uvoznih podjetij na istem tržišču, ali pa sistem direktnega nastopa združene industrije, ki se pojavlja pod firmo poslovnega združenja in ki uredi najprej vse sporne odnose na tržiščih doma, nato pa sklepa posle z inozemskimi kupci brez kakega posrednika. Eno najprimernejših tržišč za tako analizo je bilo iraško tržišče. Enoten nastop industrije na tem tržišču je dal naslednje rezultate:

- prodano je bilo za 37 % več, kakor v prejšnjem sistemu,
- doseženi so bili ugodnejši pogoji,
- inozemski zastopnik je izpolnitev svojih obveznosti vezal s kavcijo,
- prodan je bil širši asortiment, ki bolj ustreza tovarnam, pri čemer je delitev tega asortimenta bila izvršena v sporazumu med tovarnami tako, kot to najbolj ustreza strojnemu parku in tehničnim sposobnostim tovarn.

Podjetja so za izvoz na to tržišče uvedla medsebojno kontrolo kvalitete izvoznih artiklov, ki se je sistematično vršila izmenoma v vseh tovarnah. Tovarne so začele izmenjavati svoje izkušnje in si med seboj pomagati, kar je bilo doslej spričo razdeljenosti podjetij med posamezne izvoznike izključeno,

- do kasnejših stornov ni prišlo, ker so bile pogodbe sklenjene med proizvajalci in kupci na licu mesta in so bili prodajni pogoji bolj precizirani. Poleg tega pa je prvič pri takem načinu poslovanja inozemski zastopnik položil kavcijo.

Tovarne so takoj po sklenitvi pogodb dobile dispozicije za proizvodnjo. Te dispozicije so bile dane tokrat tri mesece prej kot navadno in so se tovarne zato razmeroma lahko držale dobavnih rokov. Dinarska protivrednost, ki jo bodo podjetja prejela do konca leta za dobavljeno blago, bo znašala okoli milijardo dinarjev. V prejšnjem sistemu bi uvozniki prejeli od tega 4,2 % provizije, kar znaša 42 milijonov dinarjev. Tokrat pa ostane, po odbitku režije poslovnega združenja, ki je minimalna, ta znesek na razpolago proizvajalcem.

Hkrati, ko se poslovno združenje bori še z začetnimi težavami, kot so pomanjkanje kadra, prostorov itd., pa vsa uvozna podjetja pritiskajo na to, da je treba za vsako ceno preprečiti, da bi poslovno združenje sklepalo posle z inozemskimi partnerji pod svojo firmo. Namesto, da bi v dobrobit našemu celot-

nemu gospodarstvu našli skupen jezik med uvoznimi podjetji in poslovnimi združenji, se zaradi sebične politike izvoznikov, ki nočejo svoje organizacije v kakršnikoli obliki staviti v službo poslovnega združenja, cepijo sile, ki bi nasprotno morale v tej situaciji še bolj homogeno nastopati na tujih tržiščih. Zaradi takih, resnično nerazumljivih stališč, zadeva poslovno združenje še na mnoge druge ovire, ki bi jih sicer v nasprotnem primeru ne bilo.

Spričo dejstva, da je dosedanje poslovanje združenj dokazalo vse prednosti direktnega povezovanja med proizvajalci in kupci in da se je industrija čvrsto odločila, da bo tako začrtano pot svoje poslovne politike z vso odločnostjo nadaljevala, mislim, da je nujno, da odgovorni činitelji pristopijo k reševanju tega problema z vso resnostjo. V nasprotnem primeru žal ne moremo pričakovati nadaljnjega uveljavljanja poslovnih združenj, kot izredno uspešne oblike medsebojnega sodelovanja, za katero vsi trdimo, da je nujna in koristna.

Predsednik Tine Remškar: K razpravi se je prijavil poslanec Ivan Gorenc.

Ivan Gorenc: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da spregovorim nekaj besed o našem izvozu. Na primeru izvoza našega podjetja, to je Loških tovarn iz Škofje Loke, bom skušal pokazati na vrsto subjektivnih in objektivnih vzrokov, zakaj sorazmerno malo izvažamo. Gotovo je, da se večina teh vzrokov pojavlja tudi v drugih podjetjih in da enako vpliva na nezadosten delež slovenske industrije v izvozu, kljub precejšnjemu letnemu porastu. Poglejmo najprej subjektivne vzroke.

Vse do začetka 1962. leta nismo v našem podjetju posvečali izvozu večje pozornosti, temveč smo se ga lotevali več ali manj kampanjsko ali pa prepuščali skrb za izvoz drugim, predvsem izvoznim podjetjem. Razen nekaj brusov nismo v tem obdobju izvozili ničesar. Vse drugo, kar smo proizvedli, je šlo na domači trg. Ta je prevzemal vse, nekaterih izdelkov pa niti nismo mogli izdelati dovolj. Nato je seveda prišel konec leta 1961, ko smo delali v glavnem samo še za skladiščenje in napolnili tako vse skednje od Medvod do Žabnice z našimi izdelki.

Trg ni več sprejemal ničesar. Varnostnega ventila v obliki izvoza, ki bi ublažil tedanjo situacijo pa seveda nismo imeli.

Danes smo to obdobje že preboleli in se za izvoz borimo povsem drugače. Najprej smo izdelali analizo cen in podvzeli vse ukrepe, da bi cene ne ovirale izvoza. Lahko trdim, da zaradi tega ne izgubljam izvoza pri srednje serijskih izdelkih, kjer je v primerjavi z materialom in ob enostavni tehnologiji še vedno vloženega sorazmerno dosti dela. Toda pri teh izdelkih nastopa nek drug problem. Prodor na zunanji trg je dolgotrajen proces, ki pri kompliciranih industrijskih izdelkih zahteva trdega dela. Najprej je treba ceno izdelka uskladiti s svetovno ceno in ceno v tisti državi, kamor poskušaš izvažati. To izgleda na prvi pogled preprosto, v resnici pa je to samo takrat, kadar je tisti, ki je analiziral zunanje tržišče tega toliko več, da je lahko primerjal naš izdelek s tujim po vseh karakteristikah. Če hočeš izvažati, moraš biti vsaj tako kvaliteten kot konkurenca. To pa nismo vedno, in dostikrat niti po lastni krivdi ne, ker v izdelke vgrajujemo pač material take kvalitete, kakršnega dobimo na domačem trgu.

Poleg tega so problematične tudi izvedbe za tropsko tržišče. Pri razvijanju proizvodnje na te stvari nismo dovolj mislili, ko pa danes poskušamo

prodreti z našimi proizvodi v tropske dežele, se nam to maščuje. Nekateri trgi so za naše hladilnike zaprti, kot npr. Indija in ZAR, ki omejujeta tak uvoz.

V hladilništvu pa je še en zelo pomemben faktor, namreč servis. Kjerkoli poskušamo z našimi proizvodi prodreti na trg, se pojavi to vprašanje, tako da imamo občutek, da če bomo nekje z našimi proizvodi prodrli, bomo prodrli na veliko samo, če bomo uredili vprašanje servisa, ali pa sploh ne.

Poslali smo vrsto naših proizvodov kot vzorce, razstavljamo na vseh važnejših sejnih, tržišče obdelujemo s pomočjo zunanje trgovinskih podjetij in zastopstev, predvsem pa se zadnji čas orientiramo na naše poslovno združenje »Maris«. Mnenja smo, da bomo prek združenja dosegli pristnejši stik z zunanjim trgovom; to prepričanje nam utrjujejo uspehi, ki jih je zunanje trgovinski oddelek »Marisa« že dosegel v kratkem času od ustanovitve do danes.

V okviru združenja imamo namen poskrbeti tudi za skupni servis v deželah, kamor nameravamo prodreti s proizvodi in s tem odpraviti eno izmed zaprek za uveljavitev na teh trgih. Poleg tega bomo skušali proizvode spraviti na trg tudi preko kooperacije s tujimi firmami. V tem smislu teko trenutno razgovori s Francozi. S svojo proizvodnjo pa se vključujemo tudi v inženiringe, predvsem v okviru »Marisa« in »Avtomacije«, pa tudi na ladjah, ki prav tako predstavljajo nek svojevrsten inženiring.

Ugotavljamo, da bomo tako precej lažje prišli vsaj z delom naše proizvodnje na zunanji trg, ki dostikrat zahteva celotno zgrajene objekte in naprave.

Pri prodiranju na tuja tržišča preko poslovnih združenj pa imajo naša podjetja različne težave. V glavnem so enake narave, kot jih je že opisal moj predgovornik. Nekaterih trgov preprosto ni mogoče obdelati preko združenj, pa čeprav bi jih verjetno strokovno boljše obdelali, in to samo zaradi nasprotovanja alociranih trgovskih izvoznih podjetij. Zato menim, da je bila pravilna kritika, ki je bila izrečena na našem odboru, da je treba zamenjati zastarele metode v zunanje-trgovinskem poslovanju, kot so delitev sfer, alokacije, sistem licenc in licitacij, in jih nadomestiti s takšnimi, ki bodo podpirale razvoj poslovnih združenj, preko katerih manjša podjetja, kot je naše, edino lahko neposredno nastopajo na zunanjem trgu. Takšno je trenutno stanje pri izvozu hladilnih naprav.

Poleg tega se lotevamo izvoza še na nekem drugem področju, in sicer na področju izvoza tlačnega liva aluminiija, kjer je dovolj samo nekaj faz predelave in gre stvar lažje na trg. Toda tudi tu so težave. Predvsem smo se ušteli pri oceni časa, ki preteče od prvih stikov s kupcem pa do dobave gotovih izdelkov. Potrebno je tudi leto dni, preden se predmet obdela komercialno in tehnično ter izdelajo potrebna orodja, da se dobi vzorčni odlitek in pristanek inozemskega kupca. Ugotavljamo pa, da dobivamo v izdelavo samo take izdelke, katerih proizvodnja je iz enega ali drugega razloga kočljiva tudi drugod, bodisi zaradi kompliciranosti odlitka ali orodja, ali pa zaradi težje kasnejše obdelave, predvsem pa poliranja. Te izdelke torej izvažamo, čeprav ta izvoz ni najbolj ekonomičen.

Zadržal bi se še pri tako imenovanih veliko serijskih izdelkih. Na lovu za zunanjim trgovom odkrivajo izvozniki tudi artikle, za katere se zanima zunanji trg, ki pa so interesantni tudi za izvoznike same. To so v prvi vrsti masovni artikli, kot v našem primeru grelci, aluminijasti izparilci, elektromotorji itd. Prinesejo nam vzorec, povedo najmanjšo željeno število in zgornjo ceno v dolarjih. Tak izdelek običajno samo nemočno opazujemo. Ugotavljamo, da je čudovito dognan, da je poraba materiala minimalna, da je montažni čas kratek, da je pri izdelavi uporabljena vrsta nam še neznanih trikov; ugotavljamo pa

tudi, da bi bili sposobni tak proizvod izdelati na enak način in z enakimi stroški za delo, da pa samo surovina za ta izdelek stane več, kot je pripravljen dati inozemski kupec za celoten izdelek. Reprodukcijski material je predrag. Pri srednje veliki seriji se to še ne pozna toliko, ker krije razliko cenejše delo ali pa notranji trg. Pri veliki seriji in pri enako dovršeni tehnologiji, kot je inozemska, pa igra vlogo vsak dinar. Praviloma gre tu za velike posle, kjer lahko z enim samim zaključkom dosežemo veliko realizacijo izkoriščanja kapacitet in povečanje izvoza, poleg tega pa bi s takim izdelkom bili konkurenčni še na domačem trgu.

Zato menimo, da je akcija Jugobanke na področju kreditiranja razširjena reprodukcije za izvoz izredno koristna in da bi jo bilo treba v bodoče še bolj pogumno razširiti, seveda na osnovi poslovnega odnosa med banko in podjetjem.

Rad bi se še dotaknil problema uvoza reprodukcijskega materiala, ki omogoča posreden izvoz. Razumljivo je, da je bilo treba v težki situaciji lanskega in predlanskega leta močno zavreti uvoz, zdi pa se nam, da naši sedanji uspehi že omogočajo večjo sprostitve glede uvoza nujno potrebnega reprodukcijskega materiala.

To je sicer, kadar gre za direkten izvoz, v sedanjem sistemu že dokaj dobro rešeno, zelo težko in počasi pa se rešujejo podobne stvari, kadar gre za posreden izvoz. Pri nas je tako reševanje teh vprašanj zelo močno zavrlo oziroma celo onemogočilo proizvodnjo 260 litrskih hladilnikov, ki bi bili s svojo sorazmerno nizko ceno dostopni našim gostinskim podjetjem, ki bi tako zagotovili znatno kulturnejšo postrežbo gostov in s tem, zlasti v turističnih krajih, večji devizni priliv. Kljub temu, da je to jasno pa ne moremo že vse leto rešiti vprašanje uvoza zaprtega kompresorja, takoimenovane kapsule, v vrednosti okoli 14 dolarjev za eno hladilno omaro. Zaradi tega nam je zastala proizvodnja 2460 hladilnih omar in smo zaradi tega bili prisiljeni sredi pomladi menjati plan in iskati nadomestilo za pol milijarde bruto produkta, hkrati pa sprejeti storno za 700 hladilnih omar. Odgovor, naj preidemo na vgrajevanje odprtih kompresorjev v te omare, nas ne zadovolji, ker bi se cena hladilnih omar s tem povečala za najmanj 40 %, ko hkrati ta rešitev tudi tehnično ni sprejemljiva.

Ne moremo narediti koraka nazaj in iz modernega hladilnika narediti skrupalco. Zato se strinjam z mnenjem, ki je bilo izrečeno v odboru za trgovino, gostinstvo in turizem, naj se vprašanje restrikcij v celoti prepusti bančni poslovnosti.

Predsednik Tine Remškar: K besedi se je prijavil poslanec Franc Klobučar.

Franc Klobučar: Tovarišice in tovariši poslanci! V svoji razpravi o trenutnem stanju, perspektivah in neizkoriščenih možnostih naše zunanje trgovine za še večji devizni priliv, izhajam iz analize gibanja gospodarstva v prvem polletju 1963, ki smo jo prejeli skupno z oceno našega Izvršnega sveta glede izvršitve družbenega plana Slovenije do konca leta, pri čemer upoštevam tudi glavne ugotovitve v razpravi na nedavni seji skupščinskega odbora za družbeni plan in finance.

Iz predložene analize Izvršnega sveta izhaja, da je bil naš izvoz v prvem polletju letošnjega leta za 39 % nad lanskoletnim oziroma za 12,4 % nad planirano dinamiko, računano na podlagi šestletnega povprečja, medtem, ko je bil

uvoz v celoti, razen uvoza reprodukcijskega materiala, nižji od republiškega plana.

Po analitičnih predvidevanjih Izvršnega sveta naj bi se v prvem polletju s tako ugodnimi rezultati doseženo vključevanje v mednarodno delitev dela, v drugem polletju vključevanje nekaterim objektivnim težavam še bolj učinkovito stopnjevalo. Po tej oceni naj bi se v letošnjem letu realizirale planske obveznosti v izvozu z naslednjim indeksom: industrija 124, kmetijstvo 105, gozdarstvo 108. Skupen izvoz naj bi torej znašal 119 % v primerjavi z republiškim planom, ki je planiral izvoz z indeksom 115 v odnosu na doseženo realizacijo v prejšnjem letu.

Po isti oceni je računati, da v drugi polovici letošnjega leta v zveznem merilu ne bo treba povečevati uvoza hrane, in da se bo lahko nekoliko sprostil uvoz reprodukcijskega materiala in opreme. Še ugodnejše perspektive pa se nam zaradi zvišanih dohodkov od inozemskega turizma kažejo v neblagovnem deviznem prilivu, ki naj bi konec leta presegel planirani znesek za 5 %.

Povzetek predvidevanj Izvršnega sveta glede razvoja naše zunanje trgovine v drugem polletju letošnjega leta vsekakor kaže, da bomo letos dosegli razmeroma ugodne rezultate. To je razumeti kot posledico uspešnega odkrivanja proizvodnih rezerv v naši industriji, novih izsledkov v proizvodnih procesih, rasti produktivnosti kot najvažnejšega elementa v proizvodnji, hkrati pa ti rezultati naše zunanje trgovine dokazujejo, da so odgovorni činitelji na tem področju pravilno pristopili k postopnemu uresničevanju našega specifično razvijajočega se gospodarskega sistema.

Doseženi pozitivni premiki v naši zunanji trgovini, ki izhajajo iz omenjene analize Izvršnega sveta, so vsekakor razmeroma močan in zanesljiv element, na katerem lahko gradimo naša nadaljnja predvidevanja glede izvršitve plana v drugem polletju vsaj v takšnem obsegu, kakor ga realno predvideva tudi Izvršni svet. Pri tem pa se moramo, po mojem mnenju zavedati, da v zvezi z nekaterimi dodatnimi ocenami, o katerih bom kasneje govoril, lahko dosežene uspehe v naši zunanji trgovini ocenjujemo samo kot prve uspehe, ki nam nikakor niso smeli spodleteti, kajti naše planske obveznosti so glede realizacije izvoza in uvoza v letu 1963 dejansko temeljile na zelo nizkih osnovah iz prejšnjega leta.

Danes namreč, ko gledamo nazaj, šele vidimo, da so pri reševanju izvoznih problemov začeli bolj operativno delovati subjektivni činitelji na področju naše zunanje trgovine šele po IV. plenumu ZKJ, ki je poleg kritične ocene jugoslovanske devizne bilance dal določene smernice tudi za korenito izboljšanje obstoječega stanja. Na ta način so se v razmeroma kratkem času odkrile dolga leta zamrznjene skrite rezerve, menim pa, da očitno ne še vse, saj ugotavljamo, da za razliko od zvišanega izvoza blaga iz raznih industrijskih panog, celo v dveh tradicionalnih izvoznih strokah, to je v lesni industriji in barvni metalurgiji, ki nista v prvem polletju dosegli plana, niso še znali poiskati vseh nakažanih možnosti. Na sploh pa lahko govorimo o še vedno premalo izkoriščenih proizvodjalnih sredstvih, kar nam dokazujejo tudi statistični podatki o razmeroma nizki izkoriščenosti osnovnih sredstev v naši industriji.

Marsikje v naših kolektivih gre namreč ob zahtevi po uvedbi več delovnih izmen, sila težko z lomljenjem zakoreninjene tradicije dela v eni sami izmeni. Drugod pa bi zopet ob izdatnejši skrbi za stanovanjsko gradnjo za delavce lahko v hitrejšem tempu dosegali višjo produktivnost dela, ko bi odpadla fizična utrujenost razmeroma velikega števila delavcev, ki se iz preveč oddaljenih krajev

vozijo na delo. Vse prepočasi pristopajo naši kolektivi tudi k postopnemu presmerjanju obrtniškega načina proizvodnje k industrijskemu, kar ima za posledico visoke proizvodne stroške in zmanjšano konkurenčno sposobnost na zunanem tržišču. Vse to pa zahteva od družbe, da še vedno intervenira z regresii.

S tem v zvezi velja poudariti potrebo po izdatnejšem in kvalitetnejšem vključevanju znanstveno-tehničnih institucij v prizadevanja za modernizacijo naše industrije, zlasti glede uveljavljanja najsodobnejših izsledkov, zakaj prav s strani teh institucij je bilo po mojem mnenju doslej premalo iniciative za operativnejše povezovanje z industrijo, ki v bodoče ne bi več smela sama nositi vse odgovornosti za svojo tehnično zaostalost.

Dosedaj doseženi ugodni rezultati v naši zunanji trgovini nosijo v določeni meri pečat kampanjščine, zakaj plani za preorientacijo na zvišanje našega izvoza so bili — med nami rečeno — postavljeni bolj na hitro. In kar želim še posebej poudariti, marsikje so ti plani bili tempirani na kratkoročno dosegljive proizvodne in izvozne rezultate. Zato sem prepričan, da bodo prizadeti kolektivi ob obilici pridobljenih izkušenj v prihodnje postavili svoje plane na dolgoročne osnove, kar bo vsekakor lahko ugodno vplivalo tudi na celoten republiški plan za leto 1964.

Med pomembne činitelje za še uspešnejšo rast naše zunanje trgovine je poleg dosedanje funkcije Jugobanke vsekakor uvrstiti tudi hitrejše vključevanje sredstev, ki jih akumulira nova gospodarska banka in prosta sredstva ljudskih odborov oziroma komunalnih bank. Omenjene finančne institucije bodo svoj delež pri pospeševanju zunanje trgovine brez dvoma lahko še uinkoviteje prispevale, če bodo izboljšale koordinacijo glede dodeljevanja sredstev na osnovi določenega načrta in rentabilnostne prioritete.

Razumljivo je, da smo v prvi fazi načrtnega pospeševanja našega izvoza prioriteto obravnavali tiste panoge industrije, ki so glede na rentabilnost najinteresantnejše. Vendar pa bi glede na razpravo v skupščinskem odboru za družbeni plan in finance rad opozoril, da bi po skrbni proučitvi vseh možnosti veljalo podvzeti potrebne korake za razširitev naše izvozne liste tudi z artikli, ki so se nam zdeli doslej manj pomembni, ali pa na katere doslej sploh nismo še mislili. Takšne možnosti bi verjetno našli v kmetijski panogi z zgodnjo povrtnino, sadjem, gozdnimi sadeži, zdravilnimi zelišči, mlečnimi izdelki in podobno. Pri tem pa seveda ne bi smeli pretiravati in odstopati od postavljenega dinamičnega plana izvoza, da si ne ustvarimo motenj na domačem tržišču, kot je bil to primer v začetku letošnjega leta zaradi prekoračitve izvoza mesa.

Pridružujem se tudi že večkrat izraženim pripombam, da v mnogih primerih ne obvladujemo dobro tujega tržišča zaradi neenotnih nastopov naših izvoznikov, ki bi dostikrat lahko dosegli boljše cene, če bi popreje solidneje proučili tuje tržišče in če bi zlasti bolj koordinirano nastopali. Imamo pa tudi takšne gospodarske organizacije, ki bi lahko na tuje tržišče plasirale dosti večje količine blaga, se pa zadovoljujejo z izvozom le tolikšnih količin blaga, kolikor so jim potrebne za kritje njihovih deviznih obveznosti, to je za uvoz potrebnega reprodukcijskega materiala.

To oceno med drugim potrjuje dejstvo, da imamo po analizi Izvršnega sveta enajst takšnih proizvodnih panog, ki v letošnjem prvem polletju niso zadostile svojih izvoznih obveznosti. V tej zvezi bo priporočljivo, da pri sestavi plana za leto 1964 poudarimo izvozne obveznosti tistih gospodarskih organizacij, ki so pod določenimi pogoji dobile družbena sredstva za nove investicije, za rekonstrukcije in za uvoz reprodukcijskega materiala. Dosledno je namreč treba

vztrajati pri tem, da te gospodarske organizacije tudi dejansko izpolnijo tiste svoje izvozne obveznosti, ki so jih prevzele nase v elaboratih za pridobitev družbenih sredstev za ta namen.

Končno mi dovolite, da opozorim še na nekatere konkretne pojave v naši izvozni politiki, ki terjajo čimprejšnje proučitve in rešitve. Predvsem so v analizi Izvršnega sveta zaskrbljujoči podatki o kritičnem stanju glede oskrbe naših gospodarskih organizacij z domačim, še bolj pa z uvoženim reprodukcijskim materialom. Ker je v mnogih primerih prav pomanjkanje reprodukcijskega materiala osnovni vzrok za izpad produkcije, katere proizvodi so namenjeni za izvoz, je potrebno ta pojav najskrbneje in najhitreje vsestransko proučiti ter podvzeti potrebne ukrepe, predvsem pa skrajšati postopek za zagotovitev potrebnih deviznih sredstev in podobno.

Dalje, integracijski in kooperacijski procesi na področju, kjer bi lahko znatno pospeševali našo zunanjo trgovino, potekajo prepočasi, oziroma nekatere gospodarske organizacije sploh nimajo posluha zanje. Največkrat so takemu stanju vzrok neprimerni pristopi in neprincipialne tendence večjih partnerjev, ki silijo prvenstveno k integraciji oblasti, ne pa k integraciji poslovnih interesov, proizvodnega sodelovanja in usklajenega nastopanja na tujih tržiščih. Za primer bi navedel lesno industrijo, ki uvaža velike količine lepil v breme svojih lastnih deviznih sredstev. Enaka lepila pa bi lahko proizvajali doma, ker obstojajo zanje proizvodne kapacitete, nimajo pa te deviznih sredstev za delni uvoz kritičnih kemikalij, medtem ko lesna industrija za ta namen ni pripravljena odstopati svojih deviznih sredstev. V takih in podobnih primerih, ki bi jih veljalo proučiti, bi bila potrebna družbena intervencija, da bi se koristni integracijski in kooperacijski procesi hitreje odvijali.

Imamo pa tudi primere, kot je primer Mehanotehnike iz Izole, ki zahteva večjo angažiranost gospodarske banke, saj bi z dodatno investicijo do 350 milijonov dinarjev ta gospodarska organizacija, ki se je uspela z lepimi uspehi plasirati v Zahodni Nemčiji, Franciji in Ameriki, lahko svojo sedanjo plansko izvozno obveznost v znesku 300 tisoč dolarjev, po tej dodatni investiciji, zvišala na 900 tisoč dolarjev. Prav tako bi s sodelovanjem sredstev gospodarske banke na manj razvitih področjih lahko nekatere doslej na izvozni listi manj pomembne artikle spremenili v pomembnejše, kot je to primer s predelavo marmorja. Doslej smo namreč iz Makedonije, Hrvaške in Slovenije izvažali ogromne količine surovega marmorja v blokih. Če bi z uvozom posebnih gater žag — pri tem financiranju bi vsekakor morala sodelovati gospodarska banka — omogočili namesto izvoza surovine izvoz pol ali finalnih izdelkov, bi poleg zaposlitve določenega števila sedaj odvečne delovne sile, tudi devizni priliv na osnovi izvoza obdelanega marmorja lahko početerili. Poleg drugih možnosti pa imamo tudi take primere, kjer bi s hitro intervencijo oziroma s sodelovanjem gospodarske banke lahko v razmeroma kratkem času znatno povečali naše izvozne možnosti, med drugim tudi z modernizacijo in povečanjem zmogljivosti naših opekarn in proizvodnje hidriranega apna.

Posebno proučitev terjajo tudi sedanji carinski predpisi, ki določajo, da se blago, potrebno za kompletiranje domačih izdelkov oziroma blago, ki ga na izrecno željo zunanjega naročnika naša industrija uvaža in ga kot nebitvene sestavne dele vgrajuje v svoje izdelke, ocarini oziroma se zanj zahteva enak postopek kot za reden uvoz. To povzroča dolgotrajno in hkrati fiktivno obračunavanje uvoza, končno pa nam kvari realno oceno našega izvoza, ker bi uvoženih sestavnih delov ne smeli šteti med naš aktiven izvoz.

S tem svojim prispevkom sem želel opozoriti na nekatere pomembnejše neizkoriščene rezerve v zvezi z dvigom deviznega priliva iz naše zunanje trgovine v drugem polletju letošnjega leta. Hkrati pa sem s tem želel prispevati k pripravi republiškega gospodarskega plana za leto 1964.

Predsednik Tine Remškar: K besedi se je prijavil poslanec Franc Leben.

Franc Leben: Tovarišice in tovariši poslanci! Z velikim zadovoljstvom ugotavljamo ugoden razvoj gospodarstva v letošnjem letu. Predvidevanja v družbenem planu za leto 1963 o razvoju gospodarstva bodo dosežena cziroma v nekaterih panogah visoko presežena. Zato lahko s polnim optimizmom sklepamo, da je naše gospodarstvo težave iz 1961. leta in delno 1962. leta prebrodilo in stopilo na podlagi rastoče produktivnosti dela in povečanja izvoza na pot doseganja zelo povečane dinamike proizvodnje.

Že sedaj lahko ugotovimo, da smo v našem gospodarstvu dosegli ugodno skladnost med porastom stopnje proizvodnje in storilnosti dela ter porastom nominalnih osebnih dohodkov. Temu je sledil tudi realni porast osebnih dohodkov. S tem se je povečala kupna moč zaposlenih, kar je zopet vplivalo na nadaljnje povečanje stopnje industrijske proizvodnje. K medsebojni usklajenosti posameznih gospodarskih činiteljev pa je nedvomno zelo veliko prispeval tudi povečan izvoz in vse večje uveljavljanje delitve dohodka po delu, kar daje poglobljenemu delavskemu samoupravljanju najboljše spričevalo. Skratka, prav medsebojna usklajenost posameznih silnic, delujočih v celotnem gospodarstvu, je bila pogoj, da je gospodarstvo z vsestranskimi naporimi doseglo nadplanske uspehe.

Ko govorimo o uspehih celotnega gospodarstva pa hkrati ugotavljamo, da posamezne industrijske panoge ne dosegajo planirane proizvodnje in vse kaže, da bo v nekaterih panogah do konca leta težko popraviti zamujeno. Zato bi se, tovariši poslanci, zadržal pri dveh panogah, in to pri premogovnikih in pri črni metalurgiji, ker menim, da je prav pri teh dveh panogah situacija najtežja.

Čeprav kažejo podatki, da se je v premogovnikih v zadnjih 8 mesecih dvignila proizvodnja za 10 %, v primerjavi z enakim obdobjem lani, je stanje kljub temu zelo zaskrbljujoče. Vedeti namreč moramo, da je bil 10 % dvig proizvodnje dosežen le z nedeljskim delom, to je pretežno s 56-urnim tednikom. V nekaterih rudnikih predstavlja nedeljsko delo kar 13 % vsega delovnega časa, vloženega v izkop premoga. Če bi torej nedeljskega dela ne bilo, bi proizvodnja premoga zaradi pomanjkanja delovne sile ostala nekje na nivoju leta 1962 ali pa bi bila verjetno celo nižja.

Med vsemi industrijskimi panogami pa je glede proizvodnje trenutno v najslabšem položaju črna metalurgija. V okviru te pa v najtežjem železarna Jesenice, ki je glede proizvodnje močno pod lanskoletnim povprečjem. Ker železarna Jesenice pa bruto produktu presega železarni Ravne in Štore, ki dosegata še kar ugodne rezultate, je vpliv jeseniške železarne tolikšen, da je celotna panoga le za 1 % nad lanskoletno proizvodnjo.

Kaj je vzrok, da imamo prav v naši bazični industriji takšne gospodarske organizacije, ki dosegajo v odnosu na celotno industrijo najslabše proizvodne in finančne učinke? Ne glede na subjektivne slabosti v posameznih gospodarskih organizacijah, s katerimi imamo opravka v večjem ali manjšem obsegu v vsakem podjetju, pa imamo zlasti v črni metalurgiji in v premogovništvu tudi opravka

s problemi objektivnega značaja. Prav v teh dveh panogah je še vedno največ ostankov administrativnega poseganja v ekonomsko poslovanje delovnih organizacij.

V Železarni Jesenice in Štore, v rudniku Trbovlje, Hrastnik, Zagorje in Velenje, torej pri naših največjih proizvajalcih železa in premoga, še vedno obstajajo plafonirane cene. Razumljivo pa je, da ima porast materialnih stroškov na eni strani in obstoj plafoniranih cen na drugi strani za posledico, znižanje dohodka podjetij, kar destimulativno vpliva na celotno poslovanje, predvsem pa na delitev osebnih dohodkov. Tako ostajajo naša največja podjetja in hkrati z njimi tudi njihove matične komune brez skladov in sredstev za stanovanjsko-komunalno izgradnjo, medtem ko se v posameznih gospodarskih organizacijah iz čistega dohodka komaj krijejo osebni dohodki.

V kolikor ne bomo v črni metalurgiji v najkrajšem času pristopili k določeni korekciji cen in v premogovništvu k postopni liberalizaciji cen, potem lahko pričakujemo, da bodo v letu 1964 v teh dveh panogah doseženi še slabši rezultati. Pripomniti je treba, da je od vseh premogovnikov v izjemno boljšem položaju edino Velenje, ker je visoko mehaniziran in ker je bil zanj ukinjen rudniški prispevek.

Poglejmo si še nekatere probleme, ki se javljajo kot posledica disparitete cen in ki zahtevajo temeljito revizijo režima plafoniranih cen:

1. Pretežno v vseh gospodarskih organizacijah, v katerih obstoja režim plafoniranih cen, ustvarjajo toliko čistega dohodka, da ponekod komaj krijejo osebne dohodke, razen v rudniku Velenje. Tako se v nekaterih železarnah in premogovnikih čisti dohodek na sklade in osebne dohodke deli v razmerju od 94 : 6 in v razmerju 100 : 0. Zaradi tega ostajajo gospodarske organizacije brez potrebnih skladov proste porabe, kar onemogoča normalno poslovanje. Še več, že v letu 1961 so vsi jugoslovanski rudniki imeli v povprečju za 25 % nižje osebne dohodke in sklade od povprečja v industriji, kar je že po splošnem prepričanju presešlo vsako ekonomsko mero v gospodarskih odnosih. Za ilustracijo naj navedem, da so v rudniku Trbovlje po revalorizaciji osnovnih sredstev v letošnjem juliju, ponovno zmanjšali sklad amortizacije zato, da jim je tako ostalo več sredstev za osebne dohodke in sklade. Ta ukrep je vse prej kot smotern in je gospodarsko nevzdržen, vendar kaže, da ni bilo drugega izhoda.

2. Relativno nizki osebni dohodki v rudarstvu in deloma v črni metalurgiji povzročajo konstantno zmanjševanje števila zaposlenih, zlasti pa izredno fluktuacijo delovne sile. Tako se samo v zasavskih rudnikih letno izmenja od $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{3}$ vseh zaposlenih. V rudniku Trbovlje je konkretno v 1961. letu zapustilo delo 1091 delavcev-rudarjev, sprejeli pa so na novo 941 delavcev. Letos pa je samo v prvem polletju zapustilo v rudniku Trbovlje delo 674 delavcev, sprejeli pa so na novo 585 delavcev. Tako bo fluktuacija v letošnjem letu daleč preseгла fluktuacijo v letu 1961. Če upoštevamo, da je za usposobitev dobrega rudarja-kopača potreben stalež najmanj treh let, potem se vprašamo, kdaj si bodo naši premogovniki pri tako veliki fluktuaciji delovne sile zagotovili potreben profil kvalificiranih in visokokvalificiranih rudarjev. Dejstvo je, da v zadnjih letih delovna sila zapuša rudnike in se zaposluje v drugih industrijskih panogah.

Nadaljnji problem, ki se pojavlja vzporedno s tem, je vprašanje, kako doseči večjo storilnost dela. Znano je, da so rudniki dezinvestirani, da nimajo sredstev za vlaganje v mehanizacijo in kolikor gre za povečanje delovne storilnosti, se ta dosega le z intenzivnejšim naporom delovne sile. Pri tolikšni

fluktuaciji in s stalno novim zaposlevanjem delovne sile pa je jasno, da ni mogoče pričakovati večjega porasta storilnosti dela.

3. Zaradi težkih delovnih pogojev v rudnikih in železarnah in zaradi večje izpostavljenosti nesrečam pri delu ter zaradi relativno nizkih osebnih dohodkov, je interes za zaposlevanje v teh dveh panogah, zlasti pa v premogovništvu na splošno upadel. Tako v premogovnikih stalno primanjkuje delovne sile. V kolikor pa se ponuja, je to delovna sila, ki se zaradi nezadostne osnovnošolske izobrazbe in pomanjkanja delovnih kvalifikacij ne more vključiti v druge dejavnosti. V skrajnem primeru se zaposluje torej v premogovnikih.

Kakšen je delovni učinek ob vedno na novo sprejeti in neizkušeni delovni sili, si lahko predstavljamo. V tej zvezi velja posebej opozoriti, da pri mladih delavcih ni več interesa za rudarski poklic. Mimogrede povedano, prav zaradi tega so morali v Trbovljah ukiniti rudarsko šolo. Stari rudarji, to je kvalificirani in visokokvalificirani kopači odhajajo v pokoj, na njihova mesta pa ne prihaja taka delovna sila, ki bi mogla zamenjati upokojene tovariše. Tako se starostni nivo kvalificiranih in visokokvalificiranih stalno dviga, ne da bi bilo poskrbljeno, da bi stare rudarje-kopače nadomestili z mladimi.

4. Nadaljnji problem predstavljajo tudi skladi proste porabe in njihovo koriščenje za razširjeno reprodukcijo oziroma za potrebe družbenega standarda. Zaradi vse večjih materialnih stroškov, ki se zvišujejo neodvisno od teh kolektivov, kot npr. podražitev energije, prevoza, jamskega lesa, streliva in drugega pomožnega materiala, in zaradi limitiranih prodajnih cen, se zmanjšuje čisti dohodek predvsem na škodo skladov. Tako so skladi v železarni Jesenice pri 36 milijardah bruto produkta bili v letu 1962 enaki ničli. Nič boljša ni situacija pri premogovnikih.

Pomanjkanje sredstev za družinska in samska stanovanja je nadaljnji problem, ki se z vso ostrino postavlja pred gospodarske organizacije teh dveh panog. Poleg tega je z zakonom o pokojninskem zavarovanju priznan rudarjem skrajšan delovni staž za uveljavitev starostne pokojnine, kar na drugi strani zmanjšuje obseg stanovanjskih površin za aktivne rudarje. Zato imamo vse več stanovanj, ki jih zasedajo upokojeni rudarji. Pomanjkanje stanovanj, družinskih in samskih, prav tako poleg nizkih osebnih dohodkov povzroča tudi pomanjkanje kvalificiranih delavcev v črni metalurgiji in premogovnikih.

5. Pomanjkanje delovne sile v premogovništvu in vse večje potrebe po premogu skušajo premogovniki nadomestiti z nedeljskim delom in z vse večjim fizičnim naporom rudarjev. Večji fizični napor in 56-urni tednik pa prinašata čezmerno izčrpanost delovne sile. Zato imamo precejšen porast bolezenskih izostankov in nesreč pri delu. Povečana proizvodnja in storilnost dela bi se v rudnikih dosegla le s postopnim uvajanjem mehanizacije in bi se le tako lahko prešlo od dosedanjega 56-urnega tednika na 42-urni tednik. Pri tem pa zopet ugotavljamo, da so premogovniki v SR Sloveniji razen Velenja, dezinvestirani, zlasti pa rudniki Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Laško itd. skratka, osiromašeni z zastarelo opremo in nesposobni za najemanje kredita itd.

Brez dodatnega investiranja v rudnike ne moremo pričakovati večje proizvodnje in storilnosti dela, pa tudi ne porasta sredstev za osebne dohodke in sklade. Zato podatki za rudnik Trbovlje kažejo, da je storilnost dela od 1. 1957 pa do 30. junija letos porasla vsega za 14 0/0, računano na dnino enega kopača. Ta storilnost dela pa je bila dosežena izključno le z večjim in intenzivnejšim fizičnim naporom rudarjev. Nasprotno pa, kot vemo, dosegajo v rudniku Velenje visoko storilnost, in to celo evropsko, ker je rudnik visokomehaniziran.

6. Vprašanje cene premoga je ne glede na plafonirane cene poglavje zase. Naj navedem samo to, kar trdijo predstavniki rudnika Zagorje, da se z izvozom premoga v Avstrijo dosega za 35 % večji finančni efekt kot pri prodaji na domačem trgu. Ali konkretno, finančni efekt v čistem dohodku bi bil pri izvozu 90 000 ton premoga enak kot pri prodaji 500 000 ton premoga na domačem trgu. Po normalni logiki bi rudnikom kazalo čim več premoga izvoziti in tako ustvariti več sredstev za gospodarjenje in za osebne dohodke. Toda potrebe na domačem trgu tega ne dovoljujejo, saj nam je vsem znano, kako naši potrošniki težko čakajo na sleherno tono premoga za zimo.

Omeniti bi želel še težave v zvezi s pripravo na 42-urni tednik. Vam vsem je znano, da se delovne organizacije sedaj temeljito pripravljajo na uvedbo skrajšanega delovnega tedna. Toda kako naj sedaj naši rudarski bazeni delajo analize in priprave za prehod na skrajšan delovni teden, ko niti s 56-urnim delovnim tednom ne morejo zadovoljiti potrošnje premoga na našem domačem trgu.

Tovariši poslanci! V sklepih Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije o razvoju gospodarstva v letu 1963 je med drugim nakazana tudi potreba po proučitvi nekaterih vprašanj gospodarskega sistema, kot so: prispevek od izrednega dohodka, rudniški prispevek, uvedba funkcionalne amortizacije itd. Menil sem, da je prav, da v svoji razpravi nakažem tudi problem režima plafoniranih cen in negativne posledice, ki se kažejo kot rezultat takega stanja. Toda, če naša družba s politiko plafoniranih cen ni doslej uspela obdržati splošne stabilnosti cen na trgu, in je to pripeljalo posebno proizvajalce premoga in jekla v današnji težak ekonomski položaj, potem je dolžnost družbe, da popravi ta položaj s tem, da se na osnovi študija pristopi k določeni korekciji plafoniranih cen v metalurgiji in k postopni sprostitvi cen v prometovništvu, oziroma, da se vsem gospodarskim organizacijam zagotovijo enotni pogoji gospodarjenja, v okviru enotnega sistema delitve po enotnih pogojih in merilih, in razširitev materialne baze za nadaljnjo spodbudo delovnim ljudem.

Glede predlaganih sklepov Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije v zvezi z razvojem gospodarstva, pa izjavljam, da se z njimi strinjam in jih podpiram.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Besedo ima poslanec Tone Preložnik.

T o n e P r e l o ž n i k : Tovarišice in tovariši poslanci! Analiza gibanja gospodarstva v letošnjem prvem polletju kaže, da se utegne v bližnji bodočnosti pojaviti promet še bolj akutno med faktorji, ki bi utegnili neugodno vplivati na potek proizvodnje.

V nekaterih strokah, kot sta rudarstvo in gradbeništvo, se je pomanjkanje prometnih sredstev že sedaj negativno odražalo, pa tudi na splošno se je letos v juniju, v primerjavi z lanskoletnim povprečjem, za več kot 2-krat povečal odstotek podjetij, ki ugotavljajo, da jim slabo in kritično stanje prometnih sredstev ovira hitrejše naraščanje proizvodnje. Iz podatkov, ki so za mesec avgust pa še manj ugodni, pač ni pretiran zaključek, da postaja promet ozko grlo in da bi njegovo še nadaljnje zaostajanje, če ne bi resno ukrepali, lahko zavrlo naš gospodarski razvoj.

Med posameznimi vrstami prometa se najbolj čuti zaostajanje pri železniškem prometu, ker je in bo najbrž še tudi ostal glavni in edini prevoznik za masovno blago kot je to premog, rude in drugo blago, zlasti na dolgih rela-

cijah. V tej zvezi bom navedel nekaj podatkov in stališč o problemih železniških podjetij in o tem, kako bi jih bilo treba reševati. To bo ilustriralo tudi trditve v analizi Izvršnega sveta, da je treba ekonomske probleme transporta posebej proučiti in podvzeti ukrepe, ki bodo bolj vzpodbujali delovne organizacije v prometu k racionalnejšemu poslovanju. Hkrati se bo tudi pokazalo, da sta narava in obseg problemov, tako trenutnih, kot perspektivnih, takšna, da jim železniški kolektivi sami niso kos in jih bo moč uspešno reševati le s skupnimi prizadevanji in odgovornostjo vseh družbenih činiteljev.

Bistveno povečani obseg blagovnih prevozov v letošnjem prvem polletju so dosegla železniška podjetja skorajda izključno z boljšim koriščenjem svojih prevoznih kapacitet, se pravi s hitrejšim obračanjem vagonov in z njihovo večjo statično obremenitvijo. V dokaz naj navedem, da je bilo letos v prvih osmih mesecih izročenih delovnim organizacijam za nakladanje 13 % več vagonov kakor lani, čeprav železniška podjetja v tem času niso kupila novih vagonov. K boljšemu koriščenju vagonov je pripomoglo sodelovanje delovnih organizacij, ki so uvedle neprekinjeno razkladanje vagonov.

Že samo ta ilustracija kaže, da je ključ za povečanje zmogljivosti železniškega prometa predvsem v boljšem koriščenju razpoložljivih vagonov. Povečani zmogljivosti pa postavlja meje stanje naših prog in vlečnih sredstev, pa tudi stanje signalno-varnostnih naprav. Proge so namreč v takem stanju, da ne dopuščajo večjih obremenitev in večje hitrosti. V okviru Skupnosti železniških podjetij Ljubljana imamo le 90 km ali 6 % prog, ki so usposobljene za hitrosti nad 80 km na uro, in le nekaj nad eno tretjino je prog, ki so usposobljene za 18-tonski osni pritisk. Pri tem pa je 85 % vlečnih sredstev starih nad 40 let in jih še vedno poganja para ter je nad 90 % signalno-varnostnih naprav zastarelih, tako da je varnost prometa neprestano ogrožena. V celoti vzeto so osnovna sredstva železniških podjetij odpisana za nad 60 % vrednosti.

Z drugimi besedami povedano, tudi če bi imeli več vagonov, bi jih glede na stanje prog in naprav ne mogli v celoti hitreje koristiti, kar bi lahko le z usposobitvijo prog za večje hitrosti in osne pritiske ter z modernizacijo vleke in signalno-varnostnih naprav. V tem primeru bi vagoni lahko nakladali do polne obtežbe in bi skratka z razpoložljivimi vagoni prevažali bistveno več blaga in jih boljše izkoriščali. V Skupnosti železniških podjetij Ljubljana pa bi morali čimprej modernizirati predvsem osnovni železniški prometni križ, kot so to proge Dobova—Sežana, Ljubljana—Jesenice, Zidani most—Maribor—Šentilj, Pragersko—Kotoriba, Jesenice—Repentabor in delno tudi progo Pivka—Reka, v skupni dolžini 518 km. Mimogrede naj omenim, da terja taka modernizacija enega kilometra proge okrog 110 milijonov dinarjev. Tako bi za najnujnejšo modernizacijo prog, vleke in signalno-varnostnih naprav potrebovali skupno okoli 90 milijard dinarjev.

Teh podatkov seveda ne navajam zato, da bi nazadnje zaključil, da je treba sedaj zbrati vsa ta sredstva, pa čeprav bo postopoma treba storiti tudi to. V prvi vrsti pa bomo morali doseči, da bomo neposredno s plani za razširitev proizvodne planirali tudi potrebne transportne kapacitete in prevozna sredstva, ter prometne poti. Želim pa s temi podatki utemeljiti predvsem potrebo po ureditvi gospodarskega položaja železniških transportnih podjetij. Pri tem gre dejansko za uskladitev gospodarskih odnosov na železnici z našim gospodarskim sistemom, česar še nismo dosegli, čeprav zakon o organizaciji železnic to omogoča in je bilo o tem v zadnjih letih že veliko povedanega.

Kakšen je gospodarski položaj železniških podjetij?

Povečan obseg blagovnih prevozov v letošnjem prvem polletju za 23 % in potnikov za 8 % ni vplival na povečanje skladov železniških transportnih podjetij, čeprav so pri tako povečanem obsegu dela narasli stroški samo za 5 %. Pri celotnem dohodku od transporta, ki je znašal letos 16,6 milijarde, so tri podjetja ustvarila 428 milijonov bruto skladov, dve podjetji pa sta zaključili polletje s 436 milijoni izgube. Skupaj zaključujejo torej vsa železniška transportna podjetja, kljub zelo povečanemu obsegu dela in pri razmeroma majhnem povečanju stroškov, poslovanje z izgubo. Značilno pri tem je, da je Železniško transportno podjetje Ljubljana, ki posluje na glavni magistrali, to je na najbolj rentabilni progi, pri katerem je tudi obseg dela najbolj prorasel, zaključilo poslovanje z največjo izgubo. Takšno nelogično neskladje med opravljenim delom in ustvarjenim dohodkom je posledica sistema delitve dohodka iz skupne mase transportnih dohodkov jugoslovanskih železnic, ki ne uresničuje delitve dohodka po delu.

Tak, kakršen je, je sistem delitve dohodka nestimulativen za prizadevanja za povečanje obsega prevozov, za izboljšanje asortimaja prevozov, za večjo komercialno zainteresiranost in tudi ne vzpodbuja dovolj k zniževanju stroškov poslovanja, zlasti ne tistih, ki se dosežejo z modernizacijo osnovnih sredstev. Takšna delitev dohodka je pogojena s sedanjim sistemom tarif oziroma cen za transportne usluge, ki je enoten na vseh progah, ne glede na njihove tehnične karakteristike in stroške obratovanja na njih. Zato bi tarifni sistem, ki bi temeljil na stroških konkretnega prevoza avtomatsko odpravil glavne pomanjkljivosti pri delitvi dohodka in omogočil, da se dohodek deli po vložnem delu.

Poleg sistema tarif in delitve transportnih dohodkov pa so še drugi činitelji, ki onemogočajo železniškim transportnim podjetjem samostojno gospodarsko ukrepanje. Tako je zakon o organizaciji Jugoslovanskih železnic že omogočil, da bi podjetja z nudenjem komercialnih popustov vplivala ne samo na obseg in sortiment prevozov, to je tudi na svoj dohodek, ampak bi s smotrno tarifno politiko tudi gospodarsko vplivala na enakomernejši priliv blaga v prevozu, in podobno. Vendar pa se teh možnosti doslej podjetja še ne morejo posluževati.

Tranzitni promet pomeni za naša železniška podjetja 25 % vsega prevoza in 57 % vsega jugoslovanskega tranzita gre preko naših prog. To predstavlja priliv približno 7 milijard deviznih dinarjev, neblagovnih deviz. Prav zato so seveda naša železniška podjetja posebej zainteresirana, da bi imela možnost za akvizicijo tranzitnega blaga. To pa je ostalo še vedno centralizirano in tako železniška podjetja s svojimi prizadevanji ne morejo vplivati na večje pridobivanje tranzitnega blaga in s tem tudi ne na večji priliv neblagovnih deviz.

Našteti problemi skupaj z obveznostjo obratovanja, prevažanja, z javnostjo in stalnostjo tarif ter z obveznostjo vzdrževanja prometnih poti, zadržujejo železniška podjetja v administrativnih okvirih in organom samoupravljanja omejujejo možnosti za ukrepanje na manjših področjih, kar jih seveda zavira pri njihovem razvoju. Zaradi vsega tega železniška podjetja nimajo enakih pogojev za gospodarjenje kot druge delovne organizacije. Iz tega često izvira tudi odnos do železnice, ki jo kljub očitno velikemu napredku še vedno tretiramo kot javno službo, ki da je samo stvar neke družbene skupnosti, kar pa posameznih delovnih organizacij in teritorialnih enot ne zadeva.

V povedanem so torej bistveni problemi železniških podjetij, ki se seveda odražajo v slabostih poslovanja na železnici in so tudi njihov vzrok. Zato

izražam prepričanje, da bo proučevanje teh vprašanj v našem zboru, kot tudi proučevanje drugih vprašanj gospodarskega sistema, lahko odločilno vplivalo na to, da bomo te probleme hitreje in bolj odločno reševali kot smo jih doslej.

Predsednik Tine Remškar: Odrejam 10 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 12.20 uri in se je nadaljevala ob 12.40 uri.)

Predsednik Tine Remškar: Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima poslanec Franc Lubej.

Franc Lubej: Tovarišice in tovariši poslanci! Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora je v obravnavi analize o gibanju gospodarstva v prvih 7 mesecih 1963. leta med drugim obravnaval tudi gibanje proizvodnje v gozdarstvu Socialistične republike Slovenije. Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije pa je ob obravnavi analize gibanja gospodarstva s svojim sklepom opozoril, da je treba podvzeti posebne ukrepe v gozdarski proizvodnji, ki zaostaja za predvidevanji družbenega plana za leto 1963. V zvezi s tem Izvršni svet opozarja, da je v prihodnjih mesecih treba pospešiti sečnjo lesa ter zagotoviti zadostne količine celuloznega in rezanega lesa za industrijo, za uresničitev planiranega izvoza ter kriti dodatne potrebe po lesu za obnovo Skopja.

Izvršni svet nadalje nalaga gospodarskim zbornicam, naj takoj izdelajo plan sečnje za prihodnje leto in z njim seznanijo prizadete delovne organizacije še v mesecu septembru, da bi se tako zagotovila stalnost glede dobave lesa v zimskih mesecih. Taka opozorila Izvršnega sveta so na dnevnem redu obravnave ravno še ob pravem času, da bi lahko popravili zamujeno, predvsem pa podvzeli nekatere ukrepe, ki naj bi v prihodnje zagotovili normalnejši razvoj gospodarjenja v gozdarski proizvodnji.

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora je v celoti podprl navedena stališča in sklepe Izvršnega sveta, hkrati pa je bil mnenja, da bo letošnji plan v gozdarski proizvodnji mogoče doseči le z maksimalnim prizadevanjem vseh gozdarskih delovnih organizacij v Socialistični republiki Sloveniji. Pri tem pa obstojajo namreč nekatere težave in pomanjkljivosti, na katere bi hotel opozoriti.

Letošnji republiški plan poseka lesa temeljni na izračunanih potrebah po lesu tako za lesno predelovalno industrijo, kot za rudnike, gradbeništvo, izvoz in tudi za široko potrošnjo. Kakor ugotavlja analiza Izvršnega sveta o gibanju gospodarstva v razdelku gozdarstva, so okraji in občine v glavnem sprejeli smernice družbenega plana za letošnje leto, vendar pa predvidevajo ob približno isti globalni sečnji iglavcev nekoliko večjo proizvodnjo jamskega lesa in drugih tehničnih sortimentov in manjšo proizvodnjo celuloznega lesa. Tudi proizvodnji celuloznega lesa listavcev posvečajo gozdno-gospodarske organizacije premalo pozornosti. Iz tega sledi, da predvidevanja republiškega plana niso usklajena s predvidevanji po okrajih in gozdno-gospodarskih organizacijah, kar pomeni, da plan poseka lesa v republiki v količinah za posamezne sortimente ni usklajen s konkretnimi plani poseka v okrajih, občinah in gozdno-gospodarskih organizacijah. Zaradi tega je prišlo do določenega izpada v proizvodnji, predvsem glede najbolj kritičnih sortimentov, kot sta konkretno celulozni les in deloma tudi jamski les.

Glede na rastoče potrebe gospodarstva po lesu, sekamo v zadnjih letih nekaj nad naravnim prirastom. Zato predvideva letošnji plan za 220 tisoč m³ manjšo sečnjo iglavcev in za 90 tisoč m³ večjo sečnjo listavcev, kar pomeni, da je globalni plan sečnje v republiki letos, v primerjavi z lanskim letom, nižji za 3 %. Znižanje plana sečnje v celoti ter sočasno predvideno povečanje proizvodnje nekaterih sortimentov kot npr. pri celuloznem lesu iglavcev za 52 %, ter pri listavcih za 150 %, pomeni močno preusmeritev na proizvodnjo tistih sortimentov, ki dajejo boljši ekonomski efekt v predelavi, zlasti v industriji celuloze in papirja, kjer se proizvodne kapacitete stalno povečujejo.

To je tudi v skladu z obstoječo strukturo gozdov ter v skladu s strukturalnim izboljšanjem obstoječih gozdnih površin. Če k vsemu temu prištejemo še 12 % povečanje plana izvoza žaganega lesa, ob zmanjšani sečnji hlodov za žago, potem je na dlani, da moramo interni razporeditvi na posamezne sortimente že pri odkazovanju in poseku in pri vseh nadaljnjih fazah proizvodnje posvetiti kar največ pozornosti. Predložena analiza ocenjuje, da bomo do konca leta izpolnili plan celuloznega lesa iglavcev z 88 %, listavcev pa komaj s 57 %. Nedvomno je taka ocena izredno zaskrbljujoča, zlasti še, če upoštevamo, da so bile ob koncu letošnjega polletja zaloge celuloznega in jamskega lesa za približno 36 % nižje od zalog enakega obdobja lani, pa čeprav so bile že lani nižje od normalnih. Po mojem mnenju se za rešitev tega problema vsiljujeta dve vprašanji:

1. Kot že rečeno se nekatere gozdno-gospodarske organizacije niso držale smernic letošnjega družbenega plana, na kar so nedvomno vplivali predvsem neurejeni odnosi v cenah, zaradi česar je bila za lesne proizvajalce ekonomičnejša proizvodnja hlodovine in drugih sortimentov iglavcev, kot pa proizvodnja celuloznega lesa. Zadnji zvezni predpis o cenah tega sortimenta prinaša le polovično rešitev, to je zvišanje za 500 dinarjev pri kubičnem metru ne glede na kvaliteto oziroma izdelavo. Še bolj neugodna pa je v primerjavi s sorodnimi sortimenti cena bukove celuloze. Na splošno se problem cen glede na stroške v gozdarski proizvodnji za posamezne kritične sortimente prepočasi rešuje, čeprav so bili v tem smislu že dani predlogi in čeprav ekonomska situacija to dopušča. Iz vsega tega sledi, da je zaostajanje v proizvodnji in oddaji celuloznega lesa, glede na normalno proizvodnjo drugih lesnih sortimentov, pripisati neurejenim odnosom v cenah teh sortimentov. To torej pomeni, da bi bilo treba to vprašanje pospešeno reševati.

2. Močnejše angažiranje subjektivnih činiteljev v borbi za realizacijo plana gozdarske proizvodnje bi nedvomno marsikaj doprineslo k naporom za plansko izvrševanje obveznosti. Zato menim, da bi morale okrajne in občinske skupščine in samoupravni organi gozdarskih delovnih organizacij z večjo odgovornostjo in zavzetostjo reševati probleme v gozdarski proizvodnji, s posebnim ozirom na razmeroma slabo izpolnjevanje obveznosti do industrije. Nekateri trenutno nereseni ekonomski problemi bi ne smeli predstavljati osnovne ovire pri izpolnjevanju obveznosti, zlasti pa ne vnašati malodušja in demobilizacije pri splošnih naporih za razvoj gospodarstva. Pospešeno urejanje odnosov v cenah lesnih proizvodov in sočasno prizadevanje vseh odgovornih činiteljev za izvršitev predvidenih obveznosti je torej v gozdarstvu vsekakor prva in osnovna naloga.

Končno se po mojem mnenju hkrati s tovrstno problematiko zastavlja tudi vprašanje starta v gozdarski proizvodnji za leto 1964. Že v naslednjih dneh bi morale vse gozdno-gospodarske organizacije pričeti izvajati naložene jim naloge, saj so jim okvirne planske obveznosti za naslednje leto v glavnem že znane.

Ko je odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora obravnaval stanje v podružabljanju gozdarske proizvodnje zasebnega sektorja gozdarstva, je menil, da se ta izvaja prepočasi in da je verjetno delno tudi v tem iskati vzroke za neizpolnjevanje planskih obveznosti v gozdarski proizvodnji v letošnjem letu.

Republiški zakon o gozdovih je sicer predvideval podružbljenje gozdne proizvodnje kot določen proces. Glede na sedanje pogoje, kot so ekonomski in tehnični potencial gozdarskih organizacij, strokovna dokumentacija o stanju in perspektivni proizvodnji v gozdovih v SR Sloveniji, gozdarski strokovni kadri, relativno pomanjkanje delovne sile v zasebnem sektorju in drugo, pa so nedvomno sedanji rezultati podružbljenja gozdne proizvodnje zasebnega sektorja skromni, saj so gozdarske organizacije do konca julija zajele v zasebnem sektorju gozdarstva le 7% lastnikov gozdov, 14% njihovih gozdnih površin in 25% blagovnega prometa z lesom v SR Sloveniji. Ne glede na te rezultate pa so nekatere gozdno-gospodarske organizacije že dosegle vidne rezultate v gospodarjenju z gozdovi zasebnega sektorja.

Proces prevzema gospodarjenja z gozdovi zasebnega sektorja po gozdno-gospodarskih organizacijah se je razvijal vzporedno z razčiščevanjem vprašanja, kdo naj bo in kje nosilec gospodarjenja z gozdovi. Reševanje tega več ali manj formalno organizacijskega vprašanja, je v praksi dobilo prioriteto in zahtevalo seveda precej časa, ob tem pa se je verjetno nekoliko zapostavilo osnovno vprašanje, t. j. kako v bodoče na določenih gozdno-gospodarskih območjih enotno gospodariti z gozdovi. Glede na splošno znane integracijske procese v gospodarstvu, se integracija v gozdnem gospodarstvu toliko bolj očituje, saj je znano, da je v gozdovih mogoče perspektivno in načrtno gospodariti le na večjih, naravno zaokroženih območjih. Pri tem pa je treba težiti za čim racionalnejšim gospodarjenjem in k stalni ter načrtni obnovi vseh gozdov ne glede na sektor lastništva.

Če konfrontiramo te cilje in smernice v naši ekonomski politiki s stanjem sedaj obstoječih gozdno-gospodarskih organizacij in gozdno-gospodarskih območij v SR Sloveniji, potem je po mojem mogoča kaj hitra odločitev o tem, kdo in kje naj bo nosilec gospodarjenja z gozdovi zasebnega sektorja. Po mojem mnenju je zelo važno vprašanje, kako zastaviti in izvajati gospodarjenje z gozdovi zasebnega sektorja. Če je pri nas uveden princip nagrajevanja po delu, potem velja to tudi za zasebnega gozdnega lastnika, ki mu družba poleg dela priznava še rento in pravico do lesa za lastno uporabo in steljo.

Večina gozdno-gospodarskih organizacij je pri podružbljenju ta princip upoštevala, bili pa so tudi primeri, ko se je skušalo po pravilu, »kdo bo koga«, les preplačevati. Taki primeri so bili sicer maloštevilni, dogajali pa so se tako pri kmetijskih zadrugah kot pri gozdnih gospodarstvih.

Največji uspehi pri podružbljenju so doslej bili doseženi tam, kjer so bila pravočasno urejena organizacijsko-tehnična in kadrovska vprašanja, kjer je bilo rešeno vprašanje nosilca proizvodnje, in kjer so vzpostavili dolgoročne pogodbene odnose z zasebnimi lastniki. Zasebni lastnik gozda se je tako vključeval na osnovi obojestranskega sporazuma, pri čemer so bila določila 37. člena zakona o gozdovih, ki omogočajo prisilno gospodarjenje z gozdovi zasebnega sektorja, uporabljena le v nekaj deset primerih.

Po mojem mnenju je osnovna naloga za pospešitev procesa podružbljenja gozdne proizvodnje v mobilizaciji vseh sil, predvsem pa gozdno-gospodarskih organizacij. Skrajni čas je že, da prenehamo z brezplodno in prestižno razpravo

o tem, ali naj bo nosilec podružbljenja gozdno-gospodarstvo ali kmetijska zadruga. Po mojem mnenju naj bo to tisti, ki ima boljše objektivne in subjektivne pogoje. Za uspešnejšo izvedbo te akcije pa bi bilo treba vzporedno s tem rešiti tudi nekatere probleme v zvezi s predpisi, in to predvsem s tistimi, ki se nanašajo na prometni davek.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Besedo ima poslanec inž. Viktor Klanjšček.

Inž. Viktor Klanjšček : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Želel bi razpravljati o problemih gozdne proizvodnje in o problemih preskrbe lesne in celulozne industrije s potrebnim lesom.

Poročilo, ki smo ga dobili v obravnavo, preveva pesimizem, da plan v proizvodnji lesa ne bo dosežen stoo odstotno, temveč samo 98 % oziroma 99 %. Mislim, da ta pesimizem ni na mestu in sem prepričan, da bo plan lesne proizvodnje v letu 1963 v globalu dosežen 100 %, po dosedanjih izkušnjah pa verjetno tudi presežen. Rezultati prvega polletja so sicer nekoliko izpod povprečja, vendar ne smemo pozabiti, da je delo v gozdni proizvodnji v začetku leta zaostalo zaradi velikega snega in to za dva do tri mesece. Gozdna gospodarstva so to, kar je izpadlo v glavnem nadomestila v naslednjih mesecih, v zasebnem sektorju pa tega marsikje ni bilo mogoče, ker so kmetje v spomladanskem času bili zaposleni pri kmetijskih delih.

Vendar bi bilo mogoče vse te izpade v drugem polletju nadomestiti, kajti gozdna proizvodnja se razlikuje od industrijske in od kmetijske proizvodnje. Industrijska proizvodnja je enakomerna in je odvisna predvsem od kapacitet strojev. Če pa je proizvodnja v industriji nekaj mesecev zaostajala, je ni več mogoče nadomestiti, ker stroji ne morejo dati od sebe veliko več, kot je njihova povprečna kapaciteta. Poljedelska proizvodnja pa je v precejšnji meri odvisna od objektivnih činiteljev, to je od ugodnih vremenskih razmer, kajti če je vreme v letnih in jesenskih mesecih slabo, izpada ni več mogoče nadomestiti.

Medtem pa gozdna proizvodnja sloni predvsem na subjektivnih faktorjih. Surovin je dovolj na razpolago, saj sekamo letno 1,7 % vseh lesnih zalog in so pri mesečni proizvodnji mogoče znatne vzpodbude. Najmočnejša proizvodnja je v spomladanskih in jesenskih mesecih, nekoliko slabša pa je v juliju zaradi dopustov in košnje. Julijski rezultati so običajno slabši in torej niso razlog za pesimistična predvidevanja glede izpolnitve plana. Toda medtem, ko je v drugih gospodarskih panogah zaželjeno, da se proizvodni plani presežejo s čimvečjim odstotkom, moramo v gozdarski proizvodnji težiti za tem, da je sečnja usklajena z zmogljivostjo gozdov oziroma da se plan doseže čim točneje 100 %. Sečnje ni mogoče izvesti že v prvem tričetrtletju 100 %, ker bi sicer ne bilo mogoče pravilno zaposliti delavce v zadnjem četrtletju.

Poročilo navaja, da je dotok hlodovine na žage ugoden. V taki situaciji bi ne smel nastati problem pomanjkanja lesa za potrebe izgradnje Skopja. Če pa bi ta problem nastal, je treba določiti dodatne sečne kvote.

Realizacija skupnega plana v globalu ni ogrožena. Če plan predvideva sečnjo 2 235 000 m³, ocena realizacije pa predvideva 2 210 000 m³, znaša razlika samo 1 %. Po dosedanjih izkušnjah bo končna realizacija rajši za nekaj % iznad plana.

Skoraj redno pa nastopajo razlike v realizaciji posameznih gozdnih sortimentov znotraj tega globala. Prebiranje je odvisno po eni strani od kvalitete lesa na sečiščih, po drugi strani pa na prebiranje znatno vpliva usklajenost tržnih cen za posamezne sortimente.

Dejansko je v letošnjem letu zelo ogrožena preskrba celulozne industrije s celuloznim lesom. Čeprav se predvideva, da bo posek iglavcev za 45 000 m³ večji od plana, bi po predvidevanjih celulozna industrija prejela za 45 000 m³ lesa iglavcev manj, kot je bilo planirano. Les se odteka na žage, za jamski les in za drogove. Temu pojavu je vzrok dejstvo, da je cena celuloznemu lesu iglavcev prenzika v primerjavi s cenami ostalih sortimentov iglavcev.

Še bolj značilna pa je primerjava med proizvodnjo celuloznega lesa listavcev in med proizvodnjo drv za kurjavo. Dočim pri prvem sortimentu predvidevamo izpad 45 000 m³, predvidevamo pri drveh 35 000 m³ večjo proizvodnjo. Očitno je, da podjetja rajši proizvajajo drva, kot pa celulozni les. Razlog za ta pojav je spet v tem, da je cena celuloznega lesa listavcev znatno nižja od cene drv za kurjavo.

Po današnjih predpisih znaša uradna cena za 1 prm bukovega omakljanega celuloznega lesa I. vrste 4700 dinarjev, za II. vrsto pa 4300 dinarjev oziroma povprečno 4500 dinarjev. Cena drv za kurjavo znaša na notranjem trgu 3500 din, v izvozu pa doseže v skladu s težo tudi preko 4000 din.

Pri predelavi 1 prm drv v makljano celulozo nastanejo naslednji stroški:

En prm drv stane 4000 din, 10 % odpadka znese 400 din, osebni dohodek od ročnega makljanja znese 700 din in stroški režije po faktorju 2,4 znašajo 1680 din; skupno torej 6780 dinarjev. Pri tem nastane 0,9 prm celuloznih drv, za katera se po uradni ceni prejme 4050 din.

Gozdno proizvodno podjetje torej pri predelavi enega prostorninskega metra drv v celulozo izgubi 2780 dinarjev. In če bi tudi režijo docela izločili, kar pa je z ekonomskega stališča povsem nepravilno, znaša izguba še vedno 1050 dinarjev pri prostorninskem metru.

Če bodo gozdna podjetja do konca leta kljub temu izdelala 60 000 m³ bukovega celuloznega lesa, pomeni to, da imajo premalo ekonomistov, ker bi sicer ne delali v svojo izgubo in hkrati v korist mnogo bolj akumulativne celulozne industrije. Za ilustracijo lahko povem, da je podjetje v katerem sem zaposlen, izdelovalo pred leti po 30—50 000 prm bukove celuloze. Danes je ne izdelamo več niti metra, ker ne moremo pred kolektivom prevzeti odgovornosti za več deset milijonsko izgubo, če bi zaradi neurejenih cen bukovega celuloznega lesa še dalje izdelovali ta sortiment v lastno škodo.

V poročilu je po krivici grajana celulozna industrija, da se otepa bukovega celuloznega lesa in reševanja te problematike. Še lansko leto je bilo to več ali manj res. Pomanjkanje lesa pa je zresnilo tudi slovensko celulozno industrijo, ki je v začetku leta pokazala vso potrebno zrelost za reševanje te problematike. Pod okriljem gospodarske zbornice smo se zato sporazumno lotili vprašanj v zvezi z reguliranjem cen za celulozni les iglavcev in listavcev. Zvezni gospodarski zbornici in uradu za cene smo poslali predloge, po katerih naj bi se cene celuloznemu lesu uredile.

Zvezna zbornica je sklicala dvodnevno posvetovanje zaradi rešitve tega vprašanja. Posebna komisija je sestavila predlog, po katerem naj bi se uskladile cene celuloznega lesa iglavcev. Cena bukovega celuloznega lesa bi se dvignila za 1000 dinarjev pri prostornem metru. S tem predlogom so se strinjali zastopniki gozdarstva, celulozne industrije in tudi lesne industrije iz vseh republik ter ga je sprejel tudi svet za gozdarstvo, lesno industrijo in papir pri zvezni zbornici. Predlog sta zavračali samo dve tovarni iz Bosne in Hercegovine, češ da ne moreta plačati povečanih cen za bukovo celulozo. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je organizacija dela in storilnost v teh dveh podjetjih na izredno nizkem nivoju.

Tri dni so organi zvezne zbornice razpravljali o tem vprašanju in sprejeli zadovoljive in perspektivne predloge, ki bi celulozni industriji zagotovili nove vire surovin in pomemben nadaljnji razvoj. In kakšen je bil rezultat teh večmesečnih prizadevanj? Vsi ti predlogi so romali v koš, sprejet pa je bil predlog sekretariata za industrijo neke republike, ki je prišel kasneje skozi stranska vrata, po katerem se cena bukovem celuloznem lesu ni spremenila. Sedaj ugibljemo, kaj storiti, ker so skladišča celulozne industrije prazna in zahtevamo novih analiz. Mislim, da je povsem nepravilno, da se zavrže sporazumni dogovor, ki je bil dosežen med proizvajalci in potrošniki tega lesa v zveznem merilu in to samo zaradi bojzani za poslovni uspeh dveh slabo organiziranih tovarn v eni od naših republik. Zaradi tega ukrepa so bili prizadeti tako gozdarstvo, kot celulozna industrija v vseh ostalih republikah.

Nastane resno vprašanje, ali je umestno, da vztrajamo na enotnih zveznih cenah in standardih za vse artikle? To je morda umestno za prehranske artikle, mogoče tudi za večino industrijskih proizvodov, z vso prepričanostjo pa trdim, da je taka pretirana centralizacija pri reševanju problematike na lesnem tržišču neumestna in celo škodljiva.

Slovenski gozdovi so mlajši in tanjši kot so v povprečju jugoslovanski gozdovi. Jugoslovanski enotni standard za lesne sortimente ima pred očmi povprečno debelejšje sortimente in so zaradi tega naši tanjši sortimenti deklarirani, čeprav so po kvaliteti lesa celo boljši. Napravili smo že več poizkusov, da bi jugoslovanski standard upošteval naše razmere in smo začasno to tudi uspeli, kasneje pa so bili na intervencijo nekaterih republik popravki standarda preklicani in je bilo vzpostavljeno prejšnje stanje. Naša lesna in celulozna industrija je bolj razvita in izkazuje večjo storilnost. Bolj razvita industrija lahko troši tudi tanjše sortimente. V sosednji Italiji se v lesno-industrijske namene troši surovina, ki je malo boljša od drv. Bolj razvita industrija zaradi večje storilnosti lahko nudi boljšo ceno za lesno surovino. Vsi ti momenti vplivajo na to, da se lesna surovina lahko bolj kompleksno izkoristi in da se lahko zajame tudi več lesa, ki sicer v nasprotnem primeru ne bi šel v industrijsko proizvodnjo. Smatram, da bi v našem primeru morali podvzeti potrebne korake, da bi se končno ta problematika rešila po eni od naslednjih dveh variant:

a) Po prvi varianti naj bi naša Skupščina posredovala pri Zveznem Izvršnem svetu, naj se vprašanje cen celuloznega lesa reši po predlogu, ki ga je sprejel Svet za gozdarstvo, lesno industrijo in papir pri Zvezni gospodarski zbornici.

b) Če pa se v zveznem merilu ne bi moglo uskladiti različnih interesov, ki so na lesnem tržišču, naj se reševanje standarda lesnih sortimentov in določanje cen za lesne sortimente decentralizira in prenese v kompetenco republik, kar bi bila najbolj ustrezna rešitev.

Če bo vprašanje rešeno v tem smislu, ne bo težav za zagotovitev zadostnih količin bukovega celuloznega lesa za današnje kapacitete slovenske celulozne industrije. V perspektivi pa bi bilo mogoče razpravljati celo še o enem objektu celulozne industrije na osnovi predelave bukovih drv.

To vprašanje je za naše gozdarstvo in za celulozno industrijo toliko važno, da ne moremo iti brezbrizno mimo njega, temveč moramo doseči ustrezno rešitev. Zavlačevanje rešitve tega vprašanja povzroča milijardni izpad v proizvodnji celulozne industrije.

Glede pripombe o potrebi zmanjšanja nekontroliranega prometa z lesom pa se popolnoma strinjam s predlogom, naj se prouči, katera so tista podjetja,

ki se ne zmenijo za smernice družbenega plana. Rezultati take proučitve bodo zavrnil krivične obdolžitve, ki danes lete na račun gozdnih gospodarstev.

Glede podružbljenja gozdov pa se popolnoma strinjam z izvajanjem predgovornika tovariša Lubeja.

Oprostite, če sem obravnaval stvari nekoliko preostro in s prizadetostjo, vendar mislim, da se brez prizadetosti tako važnih vprašanj ne dà obravnavati.

Predsednik Tine Remškar: Tovariši in tovarišice poslanci! Predlagam, da razpravo prekinemo in da sejo nadaljujemo popoldne ob 16.30 uri.

(Seja je bila prekinjena ob 13. uri in se je nadaljevala popoldne ob 16.35 uri.)

Predsednik Tine Remškar: Tovarišice in tovariši poslanci! Predno bi nadaljevali z razpravo, obveščam zbor, da je odbor za splošna gospodarska vprašanja predlagal k predlogu priporočila amandma, ki se glasi:

»Na podlagi 101. člena začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije predlagamo dopolnitev k uvodnem delu predloga priporočila, in sicer, da se v zadnjem odstavku uvodnega dela predloga priporočila na 2. strani za besedami: »sta Republiški zbor in Gospodarski zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije« doda besedilo: »na podlagi že citiranih sklepov Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije, s katerimi povsem soglašata...«.

Navedeno dopolnitev k uvodnemu delu predlagamo z namenom, da bo v predlogu priporočila jasneje izraženo soglašanje Skupščine Socialistične republike Slovenije s politiko in sklepi Izvršnega sveta.

Ker je predlagal amandma predlagatelj priporočila, je ta s tem postal sestavni del priporočila predloga. O predlaganem omandmaju bom takoj obvestil predsednika Gospodarskega zbora.

Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima poslanec **Jože Kolarič:**

Jože Kolarič: Tovarišice in tovariši poslanci! Iz poročila Izvršnega sveta o gibanju gospodarstva v prvem polletju 1963, kakor tudi iz razprave o tem poročilu na seji odbora za kmetijstvo je razvidno, da smo v prvem polletju 1963 dosegli vidne uspehe v razvoju gospodarstva, zlasti v industriji, kmetijstvu in gradbeništvu. Ti gospodarski uspehi zelo prepričljivo kažejo, da smo se uspešno vrnili k naglemu tempu razvoja, ki je bil nekaj let temeljna odlika naše gospodarske rasti. Seveda pa to ne pomeni, da smemo zdaj popustiti in se zaradi uspehov, ko smo resne težave odpravili, predati nekemu zadovoljstvu. Zavedati se moramo, da nas je napredek v gibanju gospodarstva opozoril na nove probleme in prispeval k temu, da jasneje spoznamo nekatere dosedanje pomanjkljivosti, ki še vedno ovirajo možnosti koriščenja skritih rezerv v gospodarstvu.

Kot član odbora za kmetijstvo in gozdarstvo imam za dolžnost, da v razpravi dam nekaj misli in predlogov, ki naj prispevajo k uspešnejšemu razvoju kmetijske proizvodnje in socialističnih odnosov na vasi.

V svojih izvajanjih bi želel opozoriti na nekatere aktualne probleme kmetijstva na področju živinorejske proizvodnje in kooperacije. Zaradi slabega pridelka v letu 1962, zaradi dolge in ostre zime in intenzivnega izvoza ter deloma tudi zaradi neurejenih cen, se je v drugi polovici 1962 in v prvi polovici 1963 zmanjšal stalež goveje živine v Socialistični republiki Sloveniji za okoli

70—80 000 glav ali za 13—15 % od celotne osnovne črede. To zmanjševanje osnovne črede pa je v tem času spremljal še negativen pojav pretiranega zakola telet in plemenskih telic. Z zakolom preko 160 000 telet v letu 1962 od 220 000 rojenih in s klanjem plemenskih telic, smo močno otežili obnovo črede, kot tudi neposredno izpolnitev planskih obveznosti v letu 1964. Kljub temu, da je to neugodno gibanje v drugi polovici leta zavzelo bolj umirjene tendence, saj ugotavljamo v juniju in avgustu upadanje zakolov, nam letošnji, ne preveč dober pridelek krme, brez podvzemanja širših ukrepov ne bo zagotovil hitrejše obnove goveje črede.

Največji padec števila govedi izkazuje zasebni sektor, medtem, ko so družbena posestva obdržala stalež živine na nivoju leta 1962, pač pa so tu zaradi doslednejšega izvajanja selekcije nekoliko zmanjšala število krav-molznic. Prav tako so družbena posestva, kot je razvidno iz predloženega poročila, kljub težavam pri nakupu telet, celo presejala zadane planske naloge pri dobavah govejega mesa.

Uspehi pa bi bili lahko še znatno večji, če bi pri nabavah telet za družbena pitališča bili urejeni ekonomski in organizacijski problemi. Kakor je znano, je bilo zaradi omenjenih neurejenih razmer več mesecev praznih pogosto tudi nad $\frac{1}{4}$ razpoložljivih stojišč.

Da pa bi čim hitreje odpravili vzroke za nazadovanje števila živali in hkrati ustvarili pogoje za naglo obnovo goveje črede, so vsekakor potrebni naslednji ukrepi: Organizacijo odkupa telet je treba usmerjati tako, da bodo pitališčem v zadostnih količinah na razpolago najboljša teleta. Družbena pitališča pa se morajo v večji meri kot dosedaj prizadevati, da maksimalno izkoristijo razpoložljive kapacitete. Prav tako se morajo pitališča prizadevati, da izpopolnjujejo tehnologijo pitanja, da se poveča hitrost vzreje in da se znižujejo proizvodni stroški. Posebno pozornost je treba posvetiti ekonomični tehnologiji pri pitanju telet od 100 na 400 kg, ker dosedanji uspehi pri nekaterih organizacijah še niso zadovoljivi. Raziskovati moramo vse možnosti, da se ustvarijo ekonomski pogoji za vzrejo plemenskega podmladka, da se ta v prihodnje ne bo več v tolikšni meri pošiljal v klavnice. Predvsem pa moramo proučiti možnosti za razširitev domačega tržišča in za prodajo v izvoz.

Prav tako bi bilo potrebno proučiti možnosti za uvedbo enkratne telitve plemenic, namenjenih za zakol, kar bi poleg povečanja števila telet imelo za posledico, da bi se omejilo klanje najboljših živali. Izkoristiti pa bi bilo treba tudi znatne rezerve v zasebnem sektorju, kjer je še vedno velik del goveje črede. Nujno je pristopiti k uvajanju trajnejših in s poslovnega stališča tesnejših oblik proizvodnega sodelovanja z zasebnimi rejci. To sodelovanje bo omogočilo, da si bodo družbeno-gospodarske organizacije bolje uredile dobavo telet, prav tako pa so tu možne številne oblike proizvodnega sodelovanja pri samem pitanju.

Proizvodno sodelovanje pri vzreji telet pa je brez dvoma potrebno tesno povezati s politiko odkupa mleka in v ta namen proučiti ustrezne ekonomske pogoje. Pospešene obnove goveje črede se ni mogoče zamisliti brez zagotovitve zadostne krmske baze. Zato moramo mobilizirati vse sile, da bo predvidena akcija gojenja travnikov dosegla čim večji razmah. Pri tem moramo dati tej akciji vso podporo s tem, da agro-minimum dosledno izvajamo. Družbena posestva pa morajo še povečati svoja prizadevanja za pridobivanje novih površin in si ta nova, kot tudi že obstoječa zemljišča, tako usposobiti z agrotehničnimi

ukrepi, da bodo v čim krajšem času sposobna dajati živinorejskim farmam vsa krmsko osnovo.

Za uspešno povečanje družbene, kot tudi kooperacijske proizvodnje, je prav gotovo zelo pomembno reguliranje cen za živino in mleko, ki je bilo izvedeno v drugi polovici prvega polletja. Izboljšane cene za živino bodo tako zagotovile ugodnejšo stimulacijo za proizvajalce. Naglo naraščanje cen koncentratov pa nas opozarja, da je tudi glede tega potrebno doseči stabilizacijo, ker sicer povečanje premij v celoti ne bo doseglo svojega namena.

Podobno kot pri govedoreji ne moremo biti povsem zadovoljni z izpolnjevanjem plana v prašičereji. Po podatkih, ki so nam bili predloženi, je razvidno, da so bile dobave iz kooperacijske proizvodnje v prvi polovici leta za okoli 12—15 tisoč glav pod planom. Kljub temu, da smemo pričakovati, da bo zaradi relativno boljše letine krompirja ta izpad v drugi polovici leta nadomeščen, moramo pri odstranjevanju posledic dosedanjega zastoja dobav nastopiti z aktivnimi ukrepi. Med ukrepi, ki nam bodo na tem področju učinkovito pomagali povečati proizvodnjo, predlagam, da poleg nadaljnje razširitve farmerske proizvodnje prašičev pristopimo tudi k doslednejši organizaciji proizvodnega sodelovanja s kooperanti.

Končno bi spregovoril še nekaj o kooperaciji med individualnimi gospodarstvi in socialističnim sektorjem, ki kljub danim pogojem še ni rodila ustreznih uspehov. Ko analiziramo sedanjo stopnjo razvoja kmetijske proizvodnje, potem ugotavljamo, da proizvodnja socialističnega sektorja s svojimi uspehi nenehno vpliva na spreminjanje kmetijske proizvodnje individualnega kmečkega gospodarstva. To je pripeljalo tudi do tega, da so preko zadrug s pomočjo kooperacije doseženi vidni uspehi v proizvodnji visokorodnih sort pšenice, koruze in krompirja. Lahko trdimo, da smo tu dosegli rekordne skoke. Saj ni skrivnost, da tudi individualni proizvajalci, če je letina dobra, dosežejo s pomočjo kmetijskih zadrug do 45 q pšenice, 80 q koruze, 350 q krompirja na hektar ob uporabi seveda sodobne agrotehnike, kvalitetnih semen, umetnih gnojil in zaščitnih sredstev. Ko analiziramo uspešen razvoj proizvodnje teh treh pomembnih kultur in ga primerjamo z razvojem proizvodnje krmskih rastlin in živinoreje, potem ugotovimo, da živinoreja ni dosegla tistega razvoja v privatnem sektorju, kot so zato dani naravni pogoji pri nas.

V prašičereji se zadnje čase stanje proizvodnje popravlja zaradi tega, ker se namesto švedske landrase uvaja nemška jorkšir in nemška žlahtna pasma, ki bolje prenaša kmečko rejo kot pa švedske in holandske pasme. Ker je pitanje prašičev v mnogočem odvisno od proizvodnje in cene krompirja, imamo zato primere, da slaba letina ali pa visoke cene negativno vplivajo na razvoj prašičereje. V prašičereji je pri kooperantih uporabljena premajhna količina koncentratov, kar podaljša pitanje prašičev od 7 na 11 mesecev.

Tako poročilo, kot tudi razprava na seji odbora za kmetijstvo, sta ugotovila, da je velik vzrok za padec živinoreje v privatnem sektorju v nezadostni kooperaciji živinorejske proizvodnje med privatnim sektorjem kmetijstva in kmetijskimi zadrugami ter družbenimi posestvi. Vzrok za slabo kooperacijo živinoreje je v tem, ker so se posamezne kmetijske zadruge zadovoljile z uspehom kooperacijske proizvodnje pšenice, koruze in krompirja. Družbena posestva pa v kooperaciji še niso zavzela pomembnejše vloge. Glede na to, da leže skrite v individualnem kmečkem gospodarstvu še velike rezerve, ki jih bo nujno treba izkoristiti za boljšo oskrbo predelovalne živilske industrije in tržišča, bo potrebno

vzporedno s krepitvijo socialističnega sektorja mobilizirati vse sile za razvoj vsestranske kooperacijske proizvodnje krmskih rastlin in živinoreje.

Dosedanje izkušnje razvoja kooperacije so pokazale:

1. Da je s kooperacijo v živinoreji mogoča delna zaposlitev tistega sloja kmečkega prebivalstva, ki zaradi srednjih let postaja nesposoben za delo v poljedelstvu ali v industriji.

2. Z zaposlitvijo v kooperaciji se delno rešujejo tudi socialni problemi.

3. Posamezni kmetovalci že ugotavljajo, da se pri pitanju živine v kooperaciji doseže boljši dohodek, kot pri prodaji poljedelskih pridelkov, zato se usmerjajo v živinorejo.

Razen rednih prizadevanj, da bi letošnje načrte uspešno uresničili, so pred nami obsežna jesenska dela v kmetijstvu in izdelava enoletnih in 7-letnih planov. Priprave za izvedbo jesenske setve so v teku. Situacija v zvezi z nabavo umetnih gnojil je ugodna za tiste kmetijske organizacije, ki so med letom pravočasno nabavile zadostne količine umetnih gnojil. Ni pa najbolj ugodna situacija v zvezi z nabavo semen, ker je pri formiranju cen še vedno preveč hlastanja za velikimi zaslužki posrednikov med proizvajalci in potrošniki.

Jesenska setev in gnojenje travnikov mora dati velike količine pridelkov, brez katerih gospodarstvo kot celota ne bo moglo prihodnje leto računati na poln uspeh. Zato bo v izvedbo te akcije treba vključiti vse družbeno-politične činitelje tudi na naši vasi.

Predsednik Tine Remškar: Besedo ima poslanec Viktor Zupančič.

Viktor Zupančič: Tovarišice in tovariši poslanci! Iz analize o gibanju gospodarstva in izvajanju družbenega plana v polletnem obdobju letošnjega leta lahko ugotovimo, da smo v gospodarstvu dosegli zadovoljive uspehe. V svoji razpravi se hočem dotakniti nekaterih dosežkov na področju blagovnega prometa, predvsem pa založenosti tržišča s kmetijskimi pridelki in živili.

Poročilo Izvršnega sveta ugotavlja, da se je promet z živili povečal v tem času za 33 %, z neživili pa za 25 %. Tako izgleda, da bomo lahko blagovni promet v letošnjem letu presegli za 2 do 3 %. Po dosedanjih ocenah in ugotovitvah odgovornih organov se vidi, da je bila preskrbljenost tržišča s potrošnim blagom v tem obdobju precej boljša kot prejšnja leta. Ta ugotovitev velja za celotno trgovino, še posebej pa za tržišča s kmetijskimi pridelki. S temi artikli je bilo tržišče v glavnih potrošnih centrih zadovoljivo založeno, zlasti pa z nekaterimi povrtninami. Tudi gostinski obrati in predelovalna industrija so bili boljše oskrbovani kot prejšnja leta. K temu je pripomoglo več faktorjev, tako v kmetijski proizvodnji kot v trgovinski mreži, posebno pa nekateri ukrepi, ki so jih podvzeli republiški in lokalni organi.

Z zakonom o ustanavljanju rizičnih skladov pri trgovskih podjetjih in pri komunah — čeprav ta ni bil do kraja izveden — je dobil družbeni sektor kmetijstva močno osnovo za načrtno proizvodnjo nekaterih artiklov kot so krompir, solata, paradižnik in ostale vrtnine. V družbenem sektorju kmetijstva je bila odpravljena vrsta slabosti, ki so negativno vplivale na tržišče in na gospodarske uspehe v samih podjetjih. Samo za jedilni krompir so sklenile proizvodne organizacije in trgovina pogodbe za 40 000 ton jedilnega krompirja, in to za 20 700 ton po fiksnih cenah, ostalo pa po tržnih cenah. Poleg tega so družbena posestva in kmetijske zadruga v okolici potrošniških centrov sklepale pogodbe tudi za druge vrste vrtnin. Trgovska podjetja so v skladu z družbenim planom Socialistične

republike Slovenije podvzela že tudi nekatere organizacijske ukrepe, ki so prav tako prispevali k izboljšanju položaja glede preskrbe mest. K temu pa so v nemajhni meri pripomogle tudi vremenske razmere, ki so omogočile hitrejše delovanje že izvršenih agrotehničnih ukrepov in investicij v kmetijstvu. V vsem tem so obseženi uspehi, ki so omogočili, da je bilo že v spomladanskih mesecih tržišče s temi artikli zadovoljivo založeno. Lahko pa smo tudi ugotovili, da je naša kmetijska proizvodnja dala veliko več robe, kot pa je bila trgovina sposobna spraviti na tržišča, kar bi brez dvoma nudilo potrošniku še večjo možnost izbire.

Pri tem se načenja vprašanje sposobnosti trgovine, ki se bavi s kmetijskimi pridelki. Ta trgovina je še tehnično slabo opremljena, manjka ji primernih prodajnih prostorov, skladišč, hladilnih naprav ter prevoznih sredstev. Dostikrat je slabostim kriva tudi slaba informativna in komercialna služba, po drugi strani pa so vzrok tudi nekatere pomanjkljivosti v predpisih, ki ne zagotavljajo tej trgovini dovolj ekonomske osnove. Eden izmed takih vzrokov je nedvomno sedanja politika marž, ki jo je že davno preraslo delovanje drugih ekonomskih faktorjev, zato bi jo bilo treba čimprej odpraviti.

Število prodajal je v zadnjih letih poraslo za 9 %. Prodajna površina se je povečala za 33 %, dočim je promet porastel po cenah iz leta 1962 v istem obdobju za 80 %. V skupnih gospodarskih investicijah je bila trgovina v zadnjih letih udeležena s 5,5 %. V primerjavi z narodnim dohodkom je delež investicijskih naložb v osnovna sredstva v trgovini daleč izpod njene udeležbe v narodnem dohodku, ki znaša 10,5 %. Dinamika investicij po letih kaže, da so se do leta 1957 investicijske naložbe gibale v mejah od 5 do 9 % v letu 1953 in do 7,5 % v letu 1957. Od leta 1958 dalje pa se je delež investicij v trgovini relativno znižal in se je gibal le v mejah od 4,7 % do 5,5 % skupnih gospodarskih investicij za to obdobje. Na taka dejstva je družbeni plan naše republike za leto 1963 opozoril, toda izgleda, da se v letošnjem letu stanje glede tega ne bo veliko izboljšalo.

Glede na povečanje prometa v gostinstvu in turizmu, je tudi v gostinskih obratih kljub boljši preskrbljenosti z živili primanjkovalo brezalkoholnih pijač ter piva. Nadalje je v gostinstvu primanjkovalo v sezoni drobnega peciva, ponekod pa tudi kruha. Prav tako je v začetku sezone iz znanih vzrokov primanjkovalo mesa in tudi pozneje v glavni sezoni ni bilo vedno na razpolago dovolj kvalitetnega mesa, kakršnega gostinstvo potrebuje.

Vzrokov za slabo preskrbo je veliko tudi pri samih gostinskih obratih, ker se premalo trudijo, da bi se pravočasno in vnaprej oskrbeli, temveč se v velikem številu oskrbujejo iz dneva v dan. To preprečuje trgovskim in proizvodjalnim organizacijam, da bi proizvodnjo in dobavo pravočasno planirali. Iz vse dosežane prakse lahko ugotovimo, da je pogodbeno proizvodnja najuspešnejša oblika, preko katere je mogoče stabilizirati kmetijsko proizvodnjo in tržišče s temi pridelki. Pri izvajanju te oblike proizvodnje imamo že precej izkušenj, tako, da v bodoče lahko postavimo veliko bolj konkretne naloge za proizvajalca in za trgovino. Smo pa v letošnjem letu prav tako lahko ugotovili, da so bile nekatere pogodbe preveč splošne, da niso bili določeni roki dobav, kvaliteta in cene, kar je dajalo pogodbenikom možnost izigravati drug drugega.

Mislím, da bi bilo treba v prihodnje posvetiti več pozornosti pogodbeni proizvodnji, predvsem pa temu, da se s sklepanjem pogodb prične pravočasno, da se proizvajalci lahko pripravijo na določeno proizvodnjo; pogodbe pa morajo postati polnoveljavne za oba pogodbenika. Pogodbe, sklenjene med industrijo

in trgovino, se vse bolj resno in dosledno izvajajo. Dosledno izvajanje pogodb bo dalo tudi solidnejšo osnovo kmetijskim zadrugam in družbenim posestvom za vključevanje privatnega kmeta v take vrste proizvodnjo.

V letošnjem letu se je pokazalo, da je privatni sektor pripeljal na trg velike količine svojih proizvodov mimo kmetijske zadruge in trgovskih podjetij. To je brez dvoma v redu in prav. Mislim pa, da bi bilo veliko boljše, če bi privatnega proizvajalca vključila kmetijska zadruga ali posestvo v svoj program in tako organizirano spravila njegove presežke na trg. Seveda se tu načenja tudi vprašanje cene, s katero pride na trg privatnik ali pa kmetijska zadruga. Glede tega so dostikrat upravičene kritike proti visokim cenam za nekatere artikle, ki prihajajo na trg preko večjih podjetij, saj smo tudi v letošnjem letu lahko ugotovili, da je bila cena nekaterim vrstam sadja v trgovini tudi do trikrat višja kot pri proizvajalcu. Tako velike razlike v cenah gredo brez dvoma na račun potrošnika in so rezultat subjektivnih vplivov tako na trgovino kot na proizvodnjo.

Nujno bi torej bilo razširiti pogodbeno sodelovanje tudi na druge artikle, kot so meso, vrtnine in kmetijske pridelke. Predelovalna industrija bi se morala s tako obliko še močneje vključiti v ta proces, ker ima prav ta dostikrat močan vpliv na regulacijo cen na tržišču. Za izvajanje take čvrste pogodbene proizvodnje in preko tega za stabilizacijo tržišča in kmetijske proizvodnje je prav gotovo velikega pomena zakon o ustanavljanju rizičnih skladov, ki bo dober garant za stabilizacijo na tem področju.

V letu 1963 je bil ustanovljen tak sklad le pri okrajni skupščini Ljubljana. Čeprav je bil samo del tega sklada porabljen v te namene, je sklad vseeno odigral zelo pomembno vlogo. Potrebno bi bilo priporočiti občinskim skupščinam, da v svojih družbenih planih za leto 1964 predvidijo, poleg rizičnih skladov v trgovskih podjetjih, tudi del sredstev iz svojega proračuna v te namene. To bi morale napraviti vsaj občine, na katerih področju so veliki potrošni centri.

Koristno bi bilo tudi proučiti, kako organizirati za večja potrošna središča skupne trgovine za več kmetijskih organizacij. Preko takih trgovin bi lahko proizvajalci v glavni sezoni plasirali nekatere svoje proizvode bolj direktno, kot je to bilo do sedaj. Pri trgovini z industrijskimi proizvodi se je taka oblika pokazala za dobro in primerno.

Menim, da so za urejanje tržišča dani že vsi pogoji in da je osnova dobro zastavljena. Nekatera še nerešena vprašanja pa bi bilo treba še bolj čvrsto postaviti kot nalogo pred sama podjetja, banke ter politično teritorialne enote.

Predsednik Tine Remškar: Besedo ima poslanec Giachin Brunno. Ker želi tovariš Giachin razpravljati v italijanskem jeziku, prosim tolmača tovariša Furlanija, da prevaja razpravo.

Giachin Brunno: Compagne e compagni deputati.

Permettete-mi nella mia breve discussione di trattare due problemi che sono all'ordine del giorno, così penso, nella nostra vita quotidiana. Il problema del turismo e quello dell'artigianato.

Tutti sappiamo, compagni, che il turismo è per il nostro stato, per la nostra economia una fonte di ricchezza. Questo non vale solamente per il nostro stato. Il problema è oggi vivo in tutto il mondo. Anche alla prima conferenza mondiale dell'ONU sul turismo che ha recentemente terminato i suoi lavori a Roma, il

turismo veniva trattato come fonte di ricchezza sia per gli stati capitalisti che per gli stati socialisti.

Io non mi soffermerò, compagni, sul piano, sui dati del piano del nostro turismo per l'anno 1963 che, come tutti sappiamo sarà senz'altro superato, perchè di questo molto è stato detto dalla stampa e alla radio.

Vorrei accennare però, parlando del turismo, a due problemi: Il problema dei servizi ed il problema dei prezzi.

La nostra stampa e la radio, come anche i turisti sia stranieri che nostri, hanno fatto nella stagione passata varie osservazioni, delle quali dobbiamo tener conto affinchè questi errori non si verificassero più nel prossimo futuro.

Dalla discussione svoltasi nelle varie organizzazioni sia comunali che distrettuali risulta che una delle cause principali degli errori nel nostro turismo, sono i quadri. È vero che il problema dei quadri è il problema basilare del nostro turismo, problema che si sta risolvendo però già da anni.

Per poter risolvere i problemi del nostro turismo dobbiamo anzitutto eliminare le cause che hanno determinato questi errori. Io penso che una delle questioni principali che bisognerà risolvere è il sistema di retribuzione. Dobbiamo aggiornarsi al nuovo sistema economico anche in questo campo del turismo e dobbiamo trovare perciò quelle forme di retribuzione che più corrispondono alla nostra realtà, cioè un sistema stimulativo di retribuzione.

Risolvendo queste mancanze, nella prossima stagione non si ripeteranno più gli errori e le difficoltà alle quali ho accennato.

Credo che sia giusto soffermarsi anche sul problema dei prezzi, perchè esiste oggi questo problema nel nostro turismo e dobbiamo cercare di risolverlo.

Oggi esistono dei rapporti sleali fra le nostre aziende turistiche. Pochi chilometri di distanza e già i prezzi variano da 200 % fino a 400 %. Si sta creando cioè una situazione che non corrisponde al nostro sistema economico.

Queste irregolarità, questi aumenti non controllati dobbiamo eliminare assolutamente e qui dovrebbero svolgere un compito importante gli organi economici delle nostre assemblee comunali.

È chiaro che questi aumenti dei prezzi non controllati non influiscono negativamente solo sull'affluenza dei turisti sia stranieri che nostri, ma logicamente anche sul tenore di vita dei nostri lavoratori che vivono in quella zona.

Io penso che la politica degli investimenti del nostro stato è una politica giusta. Lo stato ha creato le condizioni economiche, ha dato tutte le agevolazioni necessarie e possibili per un ulteriore sviluppo del nostro turismo. Sta a noi il compito di realizzazione delle nostre condizioni concrete e specifiche.

Vorrei fare un accenno — non solo come portavoce delle assemblee degli elettori del comune di Izola, perchè penso che un problema simile esiste anche negli altri comuni, — anche sul problema dell'artigianato.

Il compagno Tito in un suo discorso ha sottolineato la necessità di sviluppare l'artigianato così detto minuto, perchè è una attività utile e necessaria.

Le prescrizioni di legge vigenti danno tutte le garanzie per lo sviluppo dell'artigianato. Si afferma però che noi non abbiamo i quadri necessari per sviluppare l'artigianato. Io non sono d'accordo compagni. Noi tutti sappiamo che molti nostri quadri artigianali oggi lavorano nell'industria, perchè nel passato mancava loro la sicurezza e una chiara prospettiva di vita. Oggi però tutte le garanzie esistono e sta a noi quindi — nelle assemblee comunali e nella Camera economica distrettuale — di tirare le conclusioni, di spronare e dare vita a

questa attività di lavoro necessaria alla nostra economia. Il compito principale spetta alla nostra Camera economica distrettuale.

Con ciò non solo svilupperemo l'attività artigiana nelle nostre cittadine, ma daremo anche un valido aiuto al nostro turismo.

Concludendo compagni, io sono convinto che se continueremo su questa strada raggiungeremo nell'anno prossimo risultati maggiori nella nostra economia socialista.

Tovarišice in tovariši poslanci.

Dovolite mi, da se v svoji kratki diskusiji dotaknem dveh problemov, ki so, tako mislim, na dnevnem redu v našem vsakodnevem življenju: vprašanja turizma in vprašanja obrtništva.

Vsi vemo, tovariši, da je turizem za našo državo, za naše gospodarstvo vir bogastva. To pa ne velja samo za našo državo. Problem je danes aktualen v vsem svetu. Tudi prva svetovna konferenca OZN o turizmu, ki se je vršila pred kratkim v Rimu, je obravnavala turizem kot vir bogastva ne samo za kapitalistične države, marveč tudi za socialistične.

Ne bom se zaustavljal, tovariši, na planu, na podatkih plana, oziroma na podatkih plana o turizmu v letu 1963, ki bo, kot je nam vsem znano, vsekakor prekorajčen, ker je o tem bilo že mnogo povedanega v našem tisku in v radiju.

Ko govorimo o turizmu, bi hotel omeniti dve vprašanji: vprašanje postrežbe in vprašanje cen.

Naš tisk in radio, kakor tudi posamezni turisti, tako tuji kot naši, so v pretekli sezoni dali razne opazke, ki jih moramo upoštevati, če hočemo, da se v bližnji prihodnosti napake ne bodo več ponovile.

Iz diskusije v raznih organizacijah, bodisi občinskih, kakor tudi okrajnih, izhaja, da so glavni vzrok raznih nepravilnosti v našem turizmu, kadri. Res je, da je problem kadrov osnovni problem v našem turizmu, problem, ki se rešuje že vrsto let.

Če hočemo rešiti probleme našega turizma, moramo predvsem odstraniti vzroke, ki so privedli do nastalih nepravilnosti. Mislim, da je eno od glavnih vprašanj, ki ga bomo morali rešiti, vprašanje sistema nagrajevanja. Moramo se prilagoditi novemu ekonomskemu sistemu tudi na področju turizma in moramo zaradi tega poiskati take oblike nagrajevanja, ki najbolj ustrezajo naši stvarnosti, t. j. stimulativen sistem nagrajevanja.

Ko bomo odpravili te pomanjkljivosti se v prihodnji sezoni ne bodo več ponovile napake in težave, ki smo jih omenili.

Sodim, da je potrebno zaustaviti se tudi na vprašanju cen, ker to vprašanje v našem turizmu obstoja in ga moramo rešiti. Med našimi turističnimi obrati obstojajo danes določeni nelojalni odnosi. Nekaj kilometrov razlike, in že opazimo razlike v ceni, ki se gibljejo od 200 % do 400 %. Nastaja situacija, ki ni v skladu z našim ekonomskim sistemom.

Te nepravilnosti, to nekontrolirano zviševanje cen, moramo absolutno odpraviti in tu bi gospodarski organi naših občinskih skupščin morali odigrati pomembno in važno vlogo. Jasno je, da to nekontrolirano zviševanje cen negativno vpliva, ne samo na dotok turistov, tako tujih kot naših, marveč negativno vpliva tudi na življenjski standard naših delovnih ljudi, ki živijo na teh področjih.

Prepričan sem, da je investicijska politika naše države pravilna. Država je ustvarila gospodarske pogoje in dala vse potrebne olajšave za nadaljni razvoj

našega turizma. Naša naloga je sedaj, da to realiziramo v naših konkretnih in specifičnih pogojih.

Dotakniti bi se hotel — ne samo kot predstavnik zborov volilcev v občini Izola, ker mislim, da ta problem obstoja tudi v drugih občinah — tudi vprašanja obrtništva.

Tovariš Tito je v nekem svojem govoru poudaril, da se obrtniška dejavnost, zlasti uslužnostna obrtniška dejavnost, mora razvijati, ker je koristna in potrebna.

Veljavni zakoniti predpisi dajejo vse potrebne pogoje za razvoj obrtništva. Toda trdi se, da pri nas ni na razpolago potrebnih obrtniških delovnih moči. Jaz se s tem ne bi strinjal, tovariši. Mi vsi vemo, da so mnogi naši obrtniki danes zaposleni v industriji, ker v preteklosti niso videli jasne perspektive lastnega razvoja. Toda danes vsi potrebni pogoji obstojajo, naša naloga pa je, da v občinskih skupščinah in v okrajni gospodarski zbornici, napravimo iz tega potrebne zaključke in pospešimo to potrebno in koristno aktivnost. Glavna naloga pripada naši Okrajni gospodarski zbornici. S tem bomo ne samo pospešili razvoj obrtniške dejavnosti, marveč bomo tudi v znatni meri pomagali našemu turizmu.

Zaključujem, tovariši, in sem prepričan, da bomo, če bomo hodili po tej poti, v prihodnjih letih dosegli večje uspehe v našem socialističnem gospodarstvu.

Predsednik Tine Remškar: Besedo ima poslanec Davorin Ferligoj.

Davorin Ferligoj: Tovarišice in tovariši! Ko obravnavamo polletno realizacijo družbenega plana Slovenije ob prognoziranju izvršitve plana do zaključka leta, mi dovolite, da se dotaknem nekaterih vprašanj, važnih pri izvajanju plana v gostinstvu in turizmu naše republike.

Kot je že v poročilih ugotovljeno, je letošnja realizacija zadovoljiva in je verjetno, da bo tudi ob koncu leta dosežena in presežena. Mnenja sem, da bo zaključna realizacija v letošnjem letu tako po številu nočnin kot po devizni realizaciji ugodnejša od tega kar predvideva poročilo Izvršnega sveta SR Slovenije. To utemeljujem predvsem v naslednjem: inozemske nočnine v sedmih mesecih so se povečale za 48 % nasproti lanskemu letu, devizna realizacija pa za 55 %. Saj smo realizirali v sedmih mesecih letos 5 681 000 dolarjev nasproti 8 691 000 realizacije v lanskem letu in to brez maloobmejnega prometa, ki bo znašal do konca leta vsaj 2 500 000 dolarjev. Pri tem je računati s tem, da bo dosedanja realizacija deviz v maloobmejnem prometu v sedmih mesecih znašala 1 650 000 dolarjev nasproti 1 800 000 v lanskem letu. Izgleda torej, da bodo ta optimistična predvidevanja glede na ugodno realizacijo v mesecu avgustu in septembru ter precej dobro pripravo za celotno posezono, realizirana. To pa je odvisno tudi od tega kakšne bodo priprave za zimsko sezono in, če bodo še te opravile pričakovanja, sem mnenja, da bo realizacija še boljša.

Kot eno glavnih vprašanj turizma bi omenil v današnji razpravi predvsem vprašanje gospodarskega položaja gostinstva v naši republiki. Kljub velikemu porastu storitev na tem področju so odprta še mnoga vprašanja, ki terjajo čimprejšnjo rešitev.

Dotaknil se bom nekaterih vprašanj, ki niso važna samo za realizacijo plana v gostinstvu in turizmu za letošnje leto, pač pa so važna za nadaljnje

obdobje, saj vemo, da moramo v tej panogi gospodarstva stvari reševati za daljše obdobje in v naprej, kot je npr. izdelava cenikov za usluge, kar je pripravljeno že za prihodnje leto ter večina naših podjetij že sklepa fiksne pogodbe za naslednjo sezono.

Če presojava gibanje celotnega dohodka in njegovo strukturo v gostinstvu Slovenije na splošno, lahko ugotovimo, da so v prvem polletju dosežena po obračunu dohodka približno enaka razmerja kot v preteklem letu. Pri tem pa moramo upoštevati, da se je ekonomski položaj gostinstva kot gospodarske panoge v letu 1962 poslabšal, posebno glede fondov gospodarskih organizacij in osebnih dohodkov. V celotnem gostinstvu Slovenije se je finančni iztržek povečal v polletju 1963 nasproti polletju 1962 za 19,3 %. Če to povečanje reduciramo z zvišanjem cen gostinskih storitev, ki je nastopilo do konca letošnjega junija, znaša doseženo povečanje še vedno 13,6 %.

V komercialnem gostinstvu družbenega sektorja je bilo v istem obdobju doseženo za 35 %, povečanje reducirano z zvišanimi cenami pa za preko 25 %.

Kljub takim, relativno ugodnim rezultatom, pa se ekonomsko stanje gostinskih podjetij ni izboljšalo in so se sredstva skladov, ki ostanejo gospodarskim organizacijam, v strukturi celotnega dohodka celo znižala in predstavljajo komaj 2,4 % od celotnega dohodka. Družbene obveznosti v strukturi celotnega dohodka niso porasle, kar dokazuje, da so ljudski odbori vodili do podjetij enako politiko kot v preteklem letu in stopenj obveznosti v povprečju niso zvišali. Slabši rezultat pri skladih podjetij se je pokazal v glavnem kot posledica zvišanja poslovnih stroškov, ki je nastopilo zaradi podražitve nekaterih prehrambenih proizvodov in zvišanja režijskih stroškov, predvsem raznih uslug. Zaradi zvišanja cen prehrambenih proizvodov so se zvišale tudi cene gostinskim uslugam, vendar ne v enakem razmerju.

Gostinstvo na splošno kot pagona v današnjem položaju sicer krije družbene obveznosti in povprečne osebne dohodke ter ustvarja celo minimalne sklade, vendar ni sposobno uspešno poseči na področje razširjene reprodukcije. Že po stanju konec lanskega leta so krediti, s katerimi so obremenjene gostinske gospodarske organizacije, predstavljali 36 % celotne vrednosti poslovnih sredstev. Povprečna doba odplačila kreditov pa je znašala 13,5 let. To razmerje se je v letošnjem letu oziroma v prvem polletju z aktiviziranjem novih kapacitet, zgrajenih s krediti, še poslabšalo, saj so se krediti povečali za približno 12 %.

Pri tem naj omenim še eno odprto vprašanje, to je prekoračitev lanskoletnih investicij, ki predstavlja preko milijardo dinarjev in ki dosedaj še ni rešeno in spravlja gospodarsko organizacijo v težak finančni položaj.

Od skupnih kreditov, ki so bili dani za povečanje turističnih kapacitet, je 30 % danih na odplačilno dobo 5 do 10 let. Ekonomsko stanje gostinskih podjetij s celoletnim poslovanjem je sicer težko, vendar ni kritično. Kritično pa je stanje v podjetjih s sezonskim značajem poslovanja.

V preteklih dveh letih smo vlagali investicije skoraj izključno v objekte, ki so namenjeni povečanju inozemskega turističnega prometa. Rezultat tega vlaganja je bil izredno povečanje prometa z inozemskimi gosti. Posledica take politike pa je, da so s krediti za investicije obremenjena v glavnem sezonska podjetja, ki ustvarjajo dohodek v mnogo težjih pogojih kot splošno gostinstvo.

Analiza, ki jo je Gospodarska zbornica SR Slovenije predložila republiškemu sekretariatu za turizem, je pokazala, da je odpadlo samo konec leta

1962 pri 11 sezonskih podjetjih 38 % vseh obveznosti na anuitete. Ta podjetja sicer ustvarjajo 53 % vseh inozemskih penzijskih uslug v Sloveniji, vendar pa so udeležena v skupnem gostinskem prometu Slovenije samo s 6 %. Tako znašajo pri teh podjetjih anuitete, brez obresti, v odnosu na celotni iztržek, v povprečju 7,5 %, pri posameznih podjetjih pa tudi čez 11 %. Če upoštevamo, da znaša amortizacija v gostinstvu v odnosu na iztržek okoli 2 %, ustvarjeni skladi pa lansko leto v najugodnejšem primeru v povprečju 5 %, lahko ugotovimo, da sezonska podjetja pri današnjih pogojih delitve dohodka in pri dosedanjih pogojih kreditiranja investicij niso sposobna odplačevati anuitet. Celotni dohodek veličine sezonskih gostinskih podjetij se je v letošnji sezoni zvišal zaradi že omenjenega izrednega povečanja inozemskega turističnega prometa.

Precejšen vpliv na povečanje inozemskega turističnega prometa je imela tudi politika stabilnih cen, ki so jo vodila ta podjetja. Penzijske cene za letošnjo turistično sezono so bile v glavnem na nivoju cen leta 1962. Pri tej politiki pa so sezonska podjetja kljub povečanemu celotnemu dohodku dosegla nižji čisti dohodek. Po podatkih posameznih podjetij so se stroški za živila povečali od lanskega avgusta, ko so bile formirane cene za letošnjo sezono, do letošnjega avgusta za 27 do 28 %, ostali režijski stroški pa za okoli 6 %. Tudi povečani količinski obseg poslovanja ni mogel kriti teh zvišanj.

Konkurenca sosednjih turističnih dežel je narekovala sezonskemu gostinstvu tudi za prihodnjo sezono izredno previdno politiko pri formiranju penzijskih cen. Zato so tudi cene za prihodnjo sezono, v povprečju praktično na nivoju letošnjih cen, čeprav so nekatera podjetja, glede na povpraševanje in na povečane stroške, izvedla določene korekture predvsem za glavno sezono.

Zaradi neposredne odvisnosti sezonskega gostinstva od pogojev na tujih tržiščih, bi bilo potrebno tudi sezonsko gostinstvo obravnavati enako kot druge gospodarske panoge, ki so udeležene v izvozu. Naša republika je v zvezi s kritičnim ekonomskim položajem sezonskega penzijskega gostinstva zveznim organom predlagala, naj se sezonskemu gostinstvu, ki je udeleženo v inozemskem turističnem prometu, odobri posebna premija oziroma davčna olajšava s tem, da se mu prizna razlika med turističnim tečajem dolarja, ki znaša 750 dinarjev in povprečnim obračunskim tečajem dolarja, ki se priznava ostalim izvoznikom. Ta razlika naj bi šla v korist celotnega dohodka prizadetih gospodarskih organizacij.

Hkrati je bilo predlagano, da se ta razlika prizna tudi turističnim gospodarskim organizacijam, trgovini, lovskim in ribolovskim organizacijam, skratka vsem, ki lahko dokažejo neposredni devizni iztržek iz turizma.

Zvezni Izvršni svet pa je zaenkrat rešil samo vprašanje financiranja nadaljnje investicijske gradnje za povečanje inozemskega turističnega prometa tako, da je priznana podjetjem in občinam pravica do kreditov v razmerju glede na realizirani devizni iztržek, oziroma priliv iz turizma. S to rešitvijo pa ekonomski položaj sezonskega gostinstva ni izboljššan.

Zato bi se morali pristojni republiški organi še nadalje prizadevati, da se sedanji sistem delitve stimulacije glede na devizni priliv iz turizma uredi tako, da bodo kolektivni prizadetih gospodarskih organizacij udeleženi pri ustvarjenih sredstvih, da se tako sanira sedanje težko ekonomsko stanje, turistično gospodarstvo pa da se glede participacije pri ustvarjenih devizah izenači z ostalimi izvozniki.

Prav tako bi bilo treba doseči, da se krediti, ki so bili dani investitorjem za turistične objekte za dobo petih ali desetih let, podaljšajo za dobo, ki bo ustrezala normalnim pogojem kreditiranja in ekonomskim sposobnostim investitorjev, kajti prav obveznosti za te kredite povzročajo največje težave in resno ogrožajo obstoj prizadetih podjetij.

Na področju kreditiranja izgradnje turističnih objektov se v sedanjem sistemu pojavlja še drug kritičen problem. Rok za dograditev objektov je po razpisanih oziroma odobrenih kreditih izredno kratek. Zadnji dve leti znaša ta rok komaj 6 do 7 mesecev in še to za dobo čez zimo. Pri obravnavi tega problema se navadno podjetjem ali občinam očita, češ da nimajo pravočasno pripravljenih načrtov. Ob razpisu Splošne gospodarske banke Slovenije je bilo za turistične investicije v jeseni lanskega leta vloženih za več kot 5 milijard zahtevkov. Za vse te zahtevke so bili pripravljene idejni projekti. Ob letošnjem internem razpisu za kredite za financiranje objektov inozemskega turizma je bilo pripravljenih zahtevkov v skupni predračunski investicijski vrednosti za čez 15 milijard din, od tega za objekte, ki bi prišli v poštev za inozemski turizem, za čez 7 milijard. Tudi za vse te zahtevke so bili konec avgusta na razpolago idejni projekti. Res pa je, da noben investitor nima izdelanih glavnih načrtov, ker niti podjetja niti občine nimajo finančnih sredstev, da bi lahko naročile izdelavo glavnih načrtov pred odobritvijo kredita oziroma pred zagotovitvijo potrebnih investicijskih sredstev. Ker je postavljeni rok za izgradnjo izredno kratek, ni dovolj časa za temeljito pripravo glavnih načrtov, zato se ti načrti izdelajo v naglici in v mnogih primerih celo sproti med samo gradnjo. Posledica tega so slabo izvedene investicije, spreminjanje projektov med gradnjo, zakasnitev v gradnji in podražitve. Za rešitev tega problema je potreben stabilnejši in trajnejši sistem financiranja izgradnje turističnih objektov.

Današnji ekonomski rezultati v gostinstvu so poleg danih objektivnih pogojev pogojeni tudi s strukturo in kvaliteto kadrov, zaposlenih v gostinstvu. Gostinstvo ima še vedno več kot 25 % nekvalificirane delovne sile, drugih 25 % pa priučene. Taka struktura je vzrok za nizko raven gostinskih uslug, vzrok za stalne kritike v gostinstvu in tudi eden izmed vzrokov za nizko akumulativnost.

Kritično je tudi stanje pri vodstvenem kadru, ki po strukturi in kvaliteti v povprečju prav tako ne ustreza. Tako stanje kadrov v gostinstvu pa je po drugi strani pogojeno z ekonomskim položajem panoge. Povprečni osebni dohodki so v gostinstvu še vedno pod povprečjem dohodkov v gospodarstvu na sploh in to tudi v mesecih glavne sezone, ko je storilnost najvišja in tudi dohodek najbolj ugoden. Povprečni osebni dohodki se v gostinstvu sicer dvigajo, vendar ne v enakem razmerju kot se večajo dohodki v drugih gospodarskih panogah. V letu 1961 so bili povprečni dohodki v gostinstvu nižji za 6,8 %, v letu 1962 v povprečju že za 11,2 %, v posameznih mesecih leta 1963 pa celo za 15,2 % od povprečnih osebnih dohodkov v gospodarstvu Slovenije.

Poleg nizkega nivoja osebnih dohodkov pa vpliva na dotok kvalitetne delovne sile v gostinstvu tudi pomanjkanje stanovanj. Gostinske gospodarske organizacije, razen redkih izjem, nimajo lastnega stanovanjskega sklada in tudi niso ekonomsko sposobne graditi lastnih stanovanj. Pri dosedanjih investicijah so se sredstva za izgradnjo stanovanj dosledno izločila iz zaprošenih investicijskih kreditov, enako kot sredstva za vzgojo kadrov.

Ker predstavlja vzgoja strokovnih kadrov določen problem ne samo za gostinstvo, ampak tudi za druge panoge gospodarstva, predlagam, da bi na eni

prihodnjih sej našega zbora temeljito proučili to vprašanje, ker je vrsta neresenih problemov, ki jih je nujno potrebno v načelu rešiti.

Osnovno slabost pri naših gospodarskih organizacijah v gostinstvu predstavlja delitev dohodka oziroma nagrajevanje gostinskega osebja po delovnem učinku. Menim, da smo prav v tej panogi glede tega najmanj napravili, čeprav je vprašanje stimulacije gostinskega delavca, ki ima neposreden stik z gostom, eno najvažnejših vprašanj, če hočemo rešiti vrsto slabosti, ki se dogajajo prav v odnosu gostinskega delavca do gosta. Če bi bilo osebje dovolj stimulirano na večjem prometu, bi bil brez dvoma odnos do gosta drugačen, pa tudi prizadevanje in storilnost bi bila neprimerno boljša.

Ker ima gostinstvo kot panoga po številu najmanj visokokvalificiranega kadra, zlasti ne ekonomistov, ker je razbito v manjša podjetja, ki niso sposobna prispevati dovolj sredstev za usposobitev visokokvalificiranih kadrov, bo potrebno, da naše družbeno-politične organizacije, zlasti pa zbornice, sindikati in drugi, nudijo glede tega gostinstvu več pomoči kot doslej. Seveda pa bodo morale gospodarske organizacije in tudi sami kolektivi resneje pristopiti k reševanju tega problema, saj je še vrsta odprtih možnosti, ki se na tem področju dajo rešiti.

Preskrbljenost turističnega gostinstva je bila v letošnjem letu v nekaterih pogledih boljša kot pretekla leta, vendar so tudi letos bili primeri, ki so občutno vplivali na obseg, asortiment in kvaliteto uslug. Zato predlagam, da bi odgovorni organi razmislili o ustanovitvi podjetja za preskrbo z ribami v naši republici, kajti prav glede preskrbe s tem artiklom je v gostinstvu največ težav. Tako podjetje, ki bi moralo biti opremljeno s potrebnimi tehničnimi sredstvi in z organiziranim tržiščem v vseh večjih turističnih krajih Slovenije, bi lahko mnogo pripomoglo k boljšemu preskrbovanju, pa tudi k bolj ekonomični prehrani tako domačega prebivalstva kot turistov.

Nadalje predlagam, da bi naša predelovalna industrija hitreje prešla na predelavo predvsem zelenjave za potrebe našega gostinstva, saj imamo primere v sosednjih državah, kjer se gostinstvo poslužuje v pretežni večini v polsurovino predelane zelenjave. V tem primeru bi ne bili odvisni od dobre ali slabe letine, niti od boljše ali slabše trgovine na posameznih področjih ter bi naši gostinski obrati celo znižali število osebja v svojih kuhinjah, ki ga sicer za čiščenje in pripravo zelenjave nujno potrebujejo.

Dovolite mi, da se dotaknem nadalje še nekaterih perečih problemov s področja turizma, ki terjajo najnujnejših rešitev. Med prvimi je vprašanje priprav na letošnjo zimsko sezono, ki bodo za ugodno realizacijo zahtevale zelo nujnih in učinkovitih ukrepov.

Poleg priprav vseh gostinskih obratov, ureditev smučišč, žičnic in drugega, se pojavlja potreba po nabavi večjega števila snežnih plugov, da bodo cestna podjetja sposobna pravočasno in učinkovito očistiti vse tiste ceste, ki so za zimski turizem zanimive. Nadalje se načenja vprašanje ureditve prometa do zimsko športnih središč in vzdrževanja cest, ki omogočajo tak promet. Kot poseben problem sili pri zimskem turizmu v ospredje tudi vprašanje zimskih počitnic oziroma delitve počitnic na razna zimska obdobja tako, da bi zasedenost zimsko turističnih središč raztegnili na čim daljše razdobje. S tem bi namreč dosegli dvoje: prvič, da bi bile kapacitete dalj časa izkoriščene in da bi s tem bila dosežena večja realizacija, ter drugič, da bi tako omogočili, da bi večje število naših občanov imelo možnost obiskati zimsko športna središča. Razumljivo je, da bi pri reševanju tega vprašanja morali sodelovati tudi šolski

forumi. Prepričan sem, da bi se to dalo izvesti, če bi zimske počitnice razdelili po okrajih ali vrstah šol na različna obdobja zimske sezone.

Eno izredno perečih in važnih vprašanj je tudi vprašanje cestnega omrežja naše republike glede na gostoto turističnega avtomobilskega prometa zlasti v letnem času. Naj navedem samo dve številki. V letošnjih sedmih mesecih je prišlo čez cestne mejne prehode v naši republici 93 % več potnikov kot lani v istem obdobju, ali za 94 % več motornih vozil kot lani. Ker se je to stopnjevalo in se še stopnjuje, računamo, da bo do konca leta povečan za več kot 100 % porast prehoda potnikov in motornih vozil v primerjavi z lanskim letom, glede na prognozo za prihodnje leto pa sem mnenja, da se bo število potnikov in motornih vozil še povečalo.

To nujno terja, da posvetimo vso pozornost ne samo tako imenovanemu križu naših cest, to je Štajerska—Primorska—Dolenjska—Gorenjska, ampak, da pri-stopimo čim preje k urejevanju tudi drugih stranskih cest, ki bodo brez dvoma v veliki meri razbremenile te sedaj tako preobremenjene glavne ceste. Nadalje je problem tudi ureditev vrste naših cest čez gorske prelaze do posameznih turističnih krajev in izletišč, kar zaenkrat še vedno ovira, da bi čimvečje število turistov lahko obiskovalo čim širše področje naše republike. Zato predlagam, da bi problematiko cestnega omrežja v naši republici skupščinski odbori ali celo odbori obravnavali kot posebno važen problem.

Kot sem že v začetku omenil bi ponovno poudaril važnost maloobmejnega prometa v naši republici. Poleg velikega porasta deviznega priliva ugotavljamo v letošnjem letu tudi porast prehoda ljudi iz Italije, saj zaznamujemo v zadnjih sedmih mesecih 10 % porast prehoda ljudi in 12 % porasta prehoda vozil. Iz Avstrije pa je porast potnikov 205 %, porast vozil pa 200 %. To kaže na izredno ugoden razvoj te pomembne dejavnosti v naši republici in bi kazalo, da na tem področju podvzamemo še nadaljnje ukrepe za razširitev maloobmejnega prometa in za povečanje števila mesečnih prehodov oziroma za podaljšanje bivanja pri nas ter da se trudimo za nadaljnjo liberalizacijo obmejnih služb. Seveda pa to hkrati terja od nas, da na področjih, kjer je močan priliv italijanskih in avstrijskih državljanov na naše področje, poleg prometa in cest, skrbneje urejamo tudi druge panoge t. j. trgovino, gostišča, obrt in drugo, kar bi imelo za posledico, da bo v maloobmejnem prometu devizni priliv še večji.

Opazamo namreč, da predvsem založenost naše trgovine s proizvodi, ki so za prebivalstvo teh dveh dežel zanimivi, ni taka, da bi zadovoljila povpraševanje oziroma premalo gledamo na to kakšne prehrabne, industrijske in druge proizvode bi kazalo v večji meri dati v prodajo na ta področja. V zvezi s tem svetujem, da bi vprašanje ukrepov, ki zadevajo maloobmejni promet proučili pristojni organi, predvsem pa zbornice ter okrajni in občinski ljudski odbori.

Vkljub vsemu naštetemu torej, če bodo naši delovni kolektivi, ki delajo na področju gostinstva in turizma, odpravljali subjektivne slabosti in izkoristili vrsto objektivnih možnosti, ki za povečanje realizacije prometa v gostinstvu in turizmu obstojajo, da bodo organizirali in razvijali smotrno delitev dohodka, posvečali več pozornosti organizaciji obratov, vzgoji kadrov itd., potem sem trdno prepričan, da bodo optimistična predvidevanja realizacije v letošnjem letu izvršena in prekoračena, kar bo hkrati tudi dober start za priprave in za izvajanje družbenega plana za leto 1963 ter krepka osnova za izdelavo sedemletnih planov naše republike in drugih upravno-političnih enot.

Predsednik Tine Remškar: Besedo ima poslanec Ludvik Golob.

Ludvik Golob: Tovarišice in tovariši poslanci! Na osnovi predloženega gradiva in na podlagi zaključkov, ki so bili sprejeti v odboru za družbeni plan in finance, želim razčleniti nekatera vprašanja s področja potrošnje.

Letošnji porast potrošnje je prav tako eden od faktorjev dosežene gospodarske aktivnosti. Tako so bili kljub precejšnjemu porastu naložb doseženi bolj usklajeni odnosi med proizvodnjo in potrošnjo ustreznega blaga ter je bila s tem dosežena večja možnost za povečevanje in boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti. Kot pozitivno lahko ocenjujemo tudi dosežen premik v virih sredstev za investicije, kjer se banke že močneje pojavljajo z bančnimi sredstvi. To bo nedvomno vodilo k čedalje večji poslovnosti na področju investicij in hkrati pripomoglo, da se bodo investicije obravnavale kot važen faktor rasti naše proizvodnje, ne pa zgolj kot ena izmed oblik potrošnje.

V predloženem gradivu o gibanju gospodarstva v zvezi z letošnjimi viri sredstev se pogreša obdelava problemov, ki nastajajo zaradi različne kvalitete sredstev, ki jih zbirajo banke. V gradivu tudi niso dane prognoze glede možnosti za uspešno zaključitev akcije predvidenega vpisa obveznosti s strani Splošne gospodarske banke in tudi ne glede možnosti skupnih akcij Splošne gospodarske banke in komunalnih bank za naložbe v največje objekte. Tu imam pred očmi zlasti problem razmeroma kratkoročnosti vpisa zbranih sredstev in pa dolgoročnejši plasma teh sredstev in slično.

Danes je bil že v ekspoziju predstavnik Izvršnega sveta in v razpravi prvega govornika ugotovljen uspeh združevanja decentraliziranih sredstev, zato se v celoti pridružujem tem ugotovitvam. Nadalje se pridružujem tudi ugotovitvi, da je edino mogoča oblika koncentracije decentraliziranih sredstev na osnovi sredstev vezanih na rok in na osnovi obveznic vpisa. Prav tako se pridružujem prvemu govorniku, ko je ugotovil, da se sredstva komunalnih bank vezanih na rok premalo koncentrirajo v skupne naložbe s Splošno gospodarsko banko v objekte pomembne za gospodarski razvoj naše republike. Zato bo zaradi skupnega nastopa treba vzpostaviti najtesnejše poslovne odnose med Splošno gospodarsko banko in komunalnimi bankami. Poslovni odnosi, sloneči na ekonomskih principih med bankami, naj omogočijo tudi ekonomsko cirkulacijo sredstev.

V primerjavi z istim obdobjem leta 1962 je dinamika investicijske potrošnje do konca junija dosegla indeks 113,3. Ob tako ugodni investicijski potrošnji pa je na podlagi bančnih informacij mogoče ugotoviti izredno nizko koriščenje potenciala bank za investicije v osnovna sredstva. Tako znašajo sredstva komunalnih bank 31. julija 1963 17 milijard 727 milijonov, kreditne naložbe pa 6 milijard 366 milijonov. Razlika med sredstvi in kreditnimi naložbami znaša torej 11 milijard 355 milijonov neangažiranih sredstev.

Po podatkih iz biltena Splošne gospodarske banke so znašala tovrstna sredstva Splošne gospodarske banke julija 10 milijard 100 milijonov, koriščenje kreditov pa le 3 milijarde 200 milijonov dinarjev. Problemov, ki jih bo treba rešiti je tu več. Tako je npr. odvisno, kako bo izkoriščen potencial, kakšna je njegova stalnost, oziroma kako se giblje. To pomeni, da mora biti mobilizacija bančnih sredstev za kreditiranje investicij nepretrgana naloga bank in ne kampanjska akcija. Dobro koriščenje potenciala zahteva popolno obvladovanje tehnike in politike kreditiranja ter poslovanja z investicijskimi sredstvi. V tem so še vedno številne vrzeli, ki so posledica prehoda od administrativnega sistema

razdeljevanja sredstev na poslovno kreditiranje. Treba je čimbolj izločiti neekonomske vplive na uporabo investicijskih sredstev in utrditi finančno disciplino.

Na področju delitve celotnega dohodka se bo treba zavzeti za tiste rešitve, ki bodo omogočile gospodarskim organizacijam samim večje možnosti za nastop na investicijskem tržišču, torej za njihovo večjo udeležbo v strukturi virov. Pri reševanju vprašanja strukture bodočih investicij je treba težiti k doseganju kvalitetnih sprememb v gospodarstvu ter zato najprej rešiti odnos med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami. Potrebno je ustrezno rešiti tudi vprašanje, na katera področja gospodarstva bi naj bile usmerjene investicije. Pri tem bi bilo treba izhajati iz sedanjih neskladnosti v slovenskem gospodarstvu ter naj bi naložbe bile zato usmerjene predvsem v energetiko, črno metalurgijo, kemično industrijo, promet, inozemski turizem in še nekatere panoge.

Zaradi stalne nevarnosti, da bi investicijska potrošnja bila prenapeta, kar običajno vodi do občutnega povečanja cen gradbenih storitev in pomanjkanja osnovnih gradbenih materialov, v skrajni liniji pa gre na škodo standarda, naj bi se za predlog plana za leto 1964 pripravila solidna dokumentacija o realnih možnostih investicijske potrošnje. Zmoglјivosti je treba zagotoviti zlasti preko bank, da se za naložbe v osnovna sredstva stalno izdelujejo pokazatelji o doseženih učinkih glede porasta rentabilnosti in racionalnosti proizvodnje, glede njene moderne organizacije in stopnje produktivnosti dela, izvoznih učinkov ter pravočasne zagotovitve potrebnih strokovnih kadrov.

Čeprav so bili s pomočjo kreditno monetarne politike doseženi precejšnji uspehi pri povečevanju aktivnosti našega gospodarstva, se bo treba zavzemati, da se rešijo še nekateri problemi, kot npr. problem stalnih obratnih sredstev, revizija bančnih tarif in podobno, da bi se tako gospodarske organizacije vzpodbudile k boljšemu koriščenju svojih kapacitet, k večji produktivnosti, k boljšemu poslovanju, k hitrejšemu razvoju integracijskih procesov in podobno.

Pri izvajanju odloka o kreditni politiki za leto 1963 lahko ugotovimo vrsto pozitivnih tendenc. Proizvodne gospodarske organizacije posegajo po vseh oblikah kreditov, z izjemo po kreditih za prodajo blaga, to pa iz razloga, ker ne želijo podaljševati vnovčevanje realizacije na račun najetega kredita za prodajo blaga. To je ceniti kot pozitivno orientacijo v smeri zmanjševanja terjatev in povečevanja plačane realizacije. Zelo aktivno je posegla po blagovnih kreditih trgovina za nakup blaga, saj je v strukturi kreditov za blagovni promet udeležena z 71,6 %. To je omogočilo večjo založenost trgovine in večje koriščenje kasa-skonta

Problem pomanjkanja trajnih obratnih sredstev je že dolgo znan. Zaradi tega je vezanih v rednem procesu proizvodnje del občasnih bančnih kreditov, ki izgubljajo značaj kratkoročnosti. Problem financiranja trajnih naložb v obratna sredstva ni rešen in ga bo potrebno rešiti.

Letošnji odlok o kreditni politiki predvideva v zvezi z mobilizacijo proizvodnih faktorjev, posebno kategorijo kreditov z vračanjem do treh let. Ti krediti so predvsem namenjeni za hitro povečanje proizvodnje za izvoz oziroma artiklov, ki so deficitarni na domačem trgu. Mnenja sem, da je vloga teh kreditov izredno važna, saj lahko gospodarske organizacije z njihovo pomočjo dosežejo velike uspehe pri povečevanju produktivnosti dela. Obseg kreditov je z določili limitiran. Tako dajo lahko komunalne banke kredite v mejah 5 % od sredstev rezervnih skladov in skladov amortizacije gospodarskih organizacij na izločenih sredstvih, od prostih sredstev družbenih investicijskih skladov

in skladov za stanovanjsko izgradnjo, ter tudi sredstva, vezana na rok do enega leta.

Iz bančnih podatkov ob koncu julija so znašala ta sredstva pri Splošni gospodarski banki 2 milijardi 949 milijonov, odobreni krediti pa 1 milijardo 459 milijonov, pri komunalnih bankah pa so znašala 3 milijarde 964 milijonov, odobreni krediti pa 99 milijonov. Iz tega se vidi, da je koriščenje kreditov za mobilizacijo proizvodnih faktorjev zelo nizko. Medtem, ko poslovne banke lahko odobravajo vse kredite v osnovna in obratna sredstva za ta namen, pa odlok tega ne dovoljuje komunalnim bankam. Komunalne banke lahko odobravajo tovrstne kredite izključno le za obratna sredstva. Koristno bi bilo, da se tudi komunalnim bankam dovoli odobravati kredite za osnovna sredstva, ker za tako omejitev ni ekonomskih razlogov.

Naš odbor je obširno razpravljal tudi o problemih osebne in splošne potrošnje. V predloženi analizi je to vprašanje precej skromno obdelano in ne vsebuje vseh problemov in nalog, ki jih je postavil družbeni plan za letošnje leto. Tako predvideva plan hitro povečanje rasti proizvodnje ob vzporednem naraščanju produktivnosti dela. Pospešen razvoj proizvodnje pa bo najbolj odvisen od skladnih odnosov med rastjo realnih osebnih dohodkov in rastjo produktivnosti dela.

Problem, ki je v razpravi na seji odbora prišel tudi do izraza, je vprašanje prevelike razlike med nominalnimi in realnimi osebnimi dohodki. Zato je potrebno v prihodnjih naporih visok odstotek razlike bolj približati in ga čvrsteje uskladiti, kot je to v letošnjem planu. Družbeni plan predvideva v letošnjem letu povečanje realnih osebnih dohodkov za 7 %, kar naj bi tudi ustrezalo predvidenemu porastu produktivnosti dela. Iz predloženega gradiva je razvidno, da se bo produktivnost dela, ker se je gibal celotno gospodarstvo na višji ravni, povečala v letošnjem letu za 9,2 %, realni osebni dohodki pa se bodo do konca leta povečali v gospodarstvu predvidoma samo za 8,3 %. V negospodarstvu se bodo predvidoma realni osebni dohodki po predloženem gradivu povečali do konca leta za 2,6 %, kar pomeni, da zaradi povečanih življenjskih stroškov ne bodo izpolnjena planska predvidevanja.

Mesto in vloga osebne potrošnje v globalni razdelitvi narodnega dohodka še ni proučena. Način, kako zajemamo življenjske stroške ter merilo za rast produktivnosti dela sta neustrezna, tako da je ocena rasti realnih osebnih dohodkov zelo problematična. Smatram pa, da je mogoče še do konca leta ob večji intenzivnosti proizvodnje in ob stabilizaciji razmer na tržišču, ustvariti večji porast realnih osebnih dohodkov in se s tem bolj približati planskim predvidevanjem glede njihove usklajenosti z rastjo produktivnosti dela.

Pri tem se načinja vprašanje, kaj bi bilo treba podvzeti, da se stanje v prihodnje izboljša in da se kaj podobnega ne pojavi več, ker bi to lahko neugodno vplivalo na povečanje produktivnosti dela in na hitrejšo rast proizvodnje. Mnenja sem, da bi bilo treba v bodoče uveljaviti takšen mehanizem instrumentov delitve dohodka, ki bi uveljavljal skladno povečanje realnih osebnih dohodkov s produktivnostjo dela. Popreje pa bi bilo treba urediti metodološka vprašanja glede spremljanja življenjskih stroškov in produktivnosti dela ter mesta in vloge osebne potrošnje v celotni razdelitvi narodnega dohodka.

Glede splošne potrošnje smo na seji odbora prišli do zaključka, da je določilo republiškega družbenega plana, ki govori o nujnosti povezovanja politike krepitve realnih osebnih dohodkov z zviševanjem produktivnosti dela, tudi z ustvarjanjem pravilnejših odnosov med splošno in osebno potrošnjo, zelo po-

membno in trajne narave. Zato bi bilo po vsakokratnih analizah izvrševanja družbenih planov koristno obravnavati tudi te odnose, v okviru teh pa posvečati stalno pozornost vsem oblikam splošne potrošnje, zlasti proračunske, potrošnje skladov, potrošnje sredstev socialnega zavarovanja itd.

Odbor za splošna gospodarska vprašanja je predložil našemu zboru priporočilo. Menim, da je to priporočilo zelo konkretno obdelalo probleme na področju izvrševanja družbenega plana in da je zelo ustrezen akt, ki naj ga naš zbor danes sprejme. Prepričan sem, da bo to priporočilo tudi znatno bolj mobiliziralo vse družbene faktorje, da se družbeni plan po ocenah in predvidevanjih doseže in celo preseže. Zato bom za priporočilo glasoval.

Končno naj naglasim, da je tematika razprave o polletni analizi izvrševanja družbenega plana na začetku dela naše skupščine za nas nove poslance razmeroma težka, hkrati pa zelo vzpodbudna za mobilizacijo naših sil v smeri krepitve funkcije naše skupščine kot najvišjega organa oblasti in družbenega samoupravljanja Socialistične republike Slovenije.

Predsednik Tine Remškar: Odrejam deset minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 17.50 uri in se je nadaljevala ob 18.05 uri.)

Predsednik Tine Remškar: Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima poslanec Mira Lavrenčič.

Mira Lavrenčič: Tovarišice in tovariši poslanci! Imam za potrebno, da se v razpravi o gibanju gospodarstva v prvem polletju 1963 in ob danih ocenah glede izvršitve družbenega plana Socialistične republike Slovenije do konca letošnjega leta, ob vsem, kar je bilo že rečeno, ozrem na eno osnovnih značilnosti letošnjega družbenega plana, ki teži za tem, da zagotovi realno rast življenjskega standarda. Brez dvoma vplivajo vse oblike potrošnje s svojimi značilnostmi in posledicami na osebne dohodke. Poleg investicijske potrošnje pa je splošna potrošnja oblika, ki neposredno vpliva na realno vrednost osebnih dohodkov.

Ekonomske osnove splošne potrošnje in proračunske potrošnje izhajajo v našem sistemu delitve dohodka iz postavke, da se obseg splošne potrošnje mora gibati oziroma zadrževati v sorazmerju z naraščanjem osebnega dohodka, ki je rezultat vsega izvršnega dela in njegove produktivnosti. V sedanji praksi pa se še vedno dopušča sistem, ki dopušča v proračunski potrošnji dodatna povečanja splošne potrošnje, ki se zaradi stiske v proračunih občin krijejo z uvažanjem oziroma dviganjem dopolnilnih proračunskih prispevkov, z davkom na maloprodajo ter z drugimi dajatvami.

To trditev povzemam iz gradiva oziroma iz analize gibanja gospodarstva v prvih šestih mesecih letošnjega leta, ki nam je bila predložena, in iz razprave, ki je potekala na odboru za proračun. Iz gradiva povzemam ugotovitev, da bodo skupna proračunska sredstva po oceni in predvidevanjih presegla plan in to predvsem zaradi višje realizacije dopolnilnega proračunskega prispevka.

Po dosedanji realizaciji znaša ta odnos povečanja nasproti letu 1962 že okoli 12 0/0, kar sicer ni rezultat zvišanja stopenj tega prispevka v letošnjem letu, temveč določenih sprememb, ki so bile izvršene v drugem polletju lani. Razumljivo pa je, da zaradi pokrivanja svojih potreb ljudski odbori niso zniževali stopenj za te prispevke v letošnjem letu, ki so veljale v decembru lanskega leta.

Opozorila bi še na drugo nesorazmerje v proračunih, ki se nanaša na davčno politiko. Občine so morale razlike, ki so nastajale med ustvarjenimi sredstvi, kakršne je dovoljevala udeležba na narodnem dohodku, in dejanskimi potrebami po sredstvih, pokrivati z dodatnimi obdavčitvami. Pri tem so občine uporabljale neenake kriterije, ki so marsikje bili v nasprotju z nalogami komunalnega sistema. Ti neenaki kriteriji se kažejo tudi v sami davčni politiki posameznih občin, ki ustvarja kategorijo privilegiranih davčnih zavezancev in ki je zasnovana na stalnih merilih pri ugotavljanju donosov, dohodka in obračunavanja davkov pri kmetijskih proizvajalcih zasebnega sektorja.

Sodim, da bi morali s pomočjo raznih strokovnih institucij proučiti to vprašanje in priti do zdravih osnov, s katerimi bi se odpravila neskladja med dohodki in davki in tudi neskladja z nalogami v okviru komunalnega sistema na področju kmetijske proizvodnje s posebnim poudarkom na zasebni sektor proizvajalcev.

Drugi problem, ki se nanaša na proračunsko potrošnjo, pa je poizkus izvajanja novega uslužbenskega sistema. Z izvajanjem novega uslužbenskega sistema se je nedvomno hotelo zagotoviti in doseči namen, da bi bili ustvarjeni boljši pogoji za večjo učinkovitost, kvaliteto in ekonomičnost v organih javne uprave in tistih institucijah, ki imajo še klasični oziroma centralno urejeni sistem delitve osebnega dohodka. Osnovna naloga preizkusnih organov naj bi bila, da v danih okvirih samostojno odločajo in iščejo ustrezne rešitve, brez formalnih drobnih predpisov, ki bi zmanjševali njihovo pobudo in ustvarjalnost pri graditvi svojega in celotnega sistema financiranja in delitve.

Financiranje državnih organov se v proračunskem načinu izvaja po razporeditvi sredstev za osebne in materialne izdatke, ker se višina teh sredstev običajno določa po potrošnji, ki je bila v preteklem letu. V novem sistemu pa se morajo sredstva zagotoviti v odvisnosti od vrste, zapletenosti in obsega poslov ter pogojev dela in skupnih dohodkov politično-teritorialnih skupnosti.

Tako naj bi bili državni organi odvisni od dejanske realizacije skupnih dohodkov.

S posebnimi predpisi so tem organom zagotovljena sredstva v proračunski potrošnji, da v mejah dohodkov uveljavljajo zasnovan sistem. Tako se glede sredstev pojavljajo pri teh organih drugi problemi, zlasti v tem, da je višina sredstev za osebne dohodke v preizkusnih organih določena po enakih kriterijih kot pri organih, katerih uslužbenci prejemajo osebne dohodke po zakonu o javnih uslužbencih. Zato ne more biti stimulatивne relacije med sredstvi, ki so namenjena za osebne dohodke po vrednosti delovnih mest, in med tistimi sredstvi, ki so namenjena za osebni dohodek po uspehu dela.

Največ je organov, ki so ta odnos v sredstvih za osebne dohodke postavili na bazo od 5 do 10 % gibljivih osebnih dohodkov. V tem se kaže zelo močna dediščina starega uslužbenskega sistema, ki je tesno vezana na mentaliteto naših uslužbencev.

Težave pri uvajanju novega uslužbenskega sistema, ki so predvsem v tehno-kratskih sistemih za merjenje uspehov dela, v zapostavljanju stimulacije za kvaliteto in strokovnost pri delu, zlasti pa v oblikovanju meril za ugotavljanje odnosa delitve dohodka oziroma ustvarjenih sredstev med kolektivi teh organov in med družbeno skupnostjo, ki bi bila podobna kriterijem in osnovam v gospodarstvu, so vse take narave, pri katerih bi morali poklicati na pomoč razne institucije, ki naj bi tem kolektivom pomagale pri njihovih prizadevanjih.

Ob koncu bi želela opozoriti na podatke v gradivu, da so se osebni dohodki v družbenem sektorju v prvem polletju 1963 v primerjavi z lani, povečali za 13 %. Ta podatek pa očita ugotovljenemu razmerju, da so se v gospodarstvu nominalni osebni dohodki povečali za 19,4 % ter obenem tudi realni osebni dohodki za 9,2 %. V negospodarstvu pa se je ugotovilo povečanje nominalnih osebnih dohodkov za 7,9 %, medtem ko hkrati ugotavljamo, da so realni osebni dohodki padli v primerjavi z lani v povprečju za 1,4 %.

Razumljivo je, da so realni osebni dohodki v posameznih potrošnih središčih, zlasti pa v turističnih središčih, še slabši, ker se močneje občuti zvišanje oziroma porast nivoja cen.

Odbor za proračun je to vprašanje obravnaval in meni, da bo potrebno čimprej pristopiti k ureditvi predvidenega 6 % povečanja osebnih dohodkov v upravi, ki se je predvidelo z družbenim planom za leto 1963.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Besedo ima poslanec inž. Franc Kumše.

Inž. F r a n c K u m š e : Tovarišice in tovariši poslanci! Na osnovi predložene materiala, predvsem pa analize o gibanju gospodarstva v prvem polletju 1963 in prognoze izvršitve plana SR Slovenije do konca leta, je odbor za družbeni plan in finance, v katerem sodelujem, obširno in podrobno razpravljal ter na osnovi razprave o problemih napravil določene zaključke in predloge.

V svoji razpravi bi se dotaknil nekaterih problemov s področja proizvodnje, pri čemer bi se omejil na vprašanje kvalitete proizvodnje in izkoriščanja proizvodnih kapacitet ter bi povedal nekaj svojih misli v zvezi s politiko zaposlovanja in produktivnosti dela.

Kvaliteta je pojem, ki nenehno spremlja vsako proizvodnjo tako v smislu asortimenta kot tudi produktivnosti dela v družbenem smislu. Kvalitetna proizvodnja je osnovni element za uspešno nastopanje na domačem, zlasti pa še na tujem trgu. Izhajajoč iz tega zaključka je potrebno pri nadaljnjih naporih za hitrejšo rast proizvodnje močneje usmerjati naše gospodarske organizacije predvsem na visoko rast kvalitete proizvodnje. Poti, ki vodijo k postavljenemu cilju našega gospodarstva, ne moremo iskati v povečanju fizičnega navora na delovnih mestih, marveč v boljši notranji organizaciji in povezanosti delovnih organizacij. V tem smislu je potrebno težiti k večji delitvi dela in k večji kooperaciji med gospodarskimi organizacijami, tako v jugoslovanskem kakor tudi mednarodnem merilu. Pospešiti je treba integracijske procese med istovrstnimi podjetji in to ne samo v republiškem, ampak tudi v jugoslovanskem merilu ter organizirati specializirane obrate v takih integriranih podjetjih s ciljem, da se doseže masovna proizvodnja boljših proizvodov z nižjimi stroški. Razumljivo je, da morajo biti vsi procesi kooperacije in integracije popreje temeljito obdelani z ustreznimi ekonomskimi elaborati, ki morajo osvetliti ekonomsko prednost v kvaliteti proizvodnje.

Za nadaljnjo kvalitetno rast proizvodnje je potrebno sistematičnejše šolanje kadrov, ki bodo lahko uspešni nosilci in izvajalci teh novih teženj. Takoj je treba pričeti z izdelavo ustreznih programov strokovnega usposabljanja kadrov in s pripravo za ustrezno šolanje proizvajalcev. Pri tem se je izogibati širokim programom, marveč je treba za specializirana dela izdelati programe izobraževanja proizvajalcev glede na specializirano področje, kar bo omogočilo naglo vključevanje novih kadrov v proizvodnjo.

Za doseganje kvalitetnejše proizvodnje je nujno doseči tudi boljše izkoriščanje kapacitet v našem gospodarstvu oziroma v delovnih organizacijah. Statistični podatki nam prikazujejo izrazite padce proizvodnje v zimskih mesecih, t. j. v januarju in februarju, ter v poletnih mesecih, predvsem pa v juliju in avgustu. Za izpade proizvodnje v prvih mesecih leta je delno iskati vzroke v intenzivnih naporih za doseglo planskih nalog gospodarskih organizacij v zadnjih mesecih poslovnega leta s tem, da izčrpajo svoje zaloge polizdelkov, jih finalizirajo in vržejo na tržišče, nakar nastopi v proizvodnji zatišje, ki potegne za seboj izpad produkcije. Temu je torej v glavnem pripisati dejstvo, da ima polletni plan tako obeležje in dejstvu, da je izpolnitev planskih nalog pogojena tudi z letnimi dopusti.

Jasno je, da moderna proizvodnja takšnih nihanj ne more prenašati v svoji proizvodnji. Zato bodo delovne organizacije dolžne v svoji notranji organizaciji izvršiti določene premike v cilju eliminiranja nihanja proizvodnje v zimskih mesecih, prav tako pa bodo dolžne regulirati letne dopuste za doseglo istega cilja.

Boljše izkoriščanje kapacitet v industriji bi se doseglo tudi z delom v več izmenah. Statistični podatki Zavoda SR Slovenije za statistiko nam postrežejo s podatkom, da je v SR Sloveniji bilo 1957. leta 29 % podjetij, ki so delala v eni izmeni, 41 % podjetij, ki so delala v dveh izmenah in 30 % podjetij, ki so delala v treh izmenah. Stanje v letu 1962 pa je po istem viru naslednje: v eni izmeni 24 %, v dveh izmenah 46 % in v treh izmenah 30 % podjetij.

Pri tem lahko ugotovimo, da v petih letih ni bilo izvršenih bistvenih premikov v smeri intenzivnejšega izkoriščanja obstoječih proizvodnih kapacitet. Primerjalni pregled dela v izmenah v letih 1961 in 1962 nam za vso industrijo ne prikaže nobenih premikov, tako da je stanje delavcev v industrijskih podjetjih po izmenah za leto 1961 in 1962 naslednje: v prvi izmeni dela 69 % delavcev, v drugi 24 % in v tretji izmeni 7 % delavcev.

Tudi primerjalni pregled dela v izmenah po strokah industrije ne prikazuje nobenih bistvenih premikov. Večina gospodarskih organizacij uporablja drugo in tretjo izmeno za saniranje ozkih grl v svoji proizvodnji ali za zadostitev obveznosti do večjih občasnih naročil kupcev. Vsekakor obstoja v razširjenem izmenskem delu še precejšnja rezerva, s katero bi se temeljiteje izkoristile že obstoječe rezerve in zaposlila odvečna delovna sila. Izmensko delo bi prav tako ugodno vplivalo na enakomernost proizvodnje in na njeno kontinuirano rast.

V perspektivnem družbenem planu se bo morala naša industrija otresti obrtniško zasnovane organizacije proizvodnih procesov in bo takšna preusmeritev potrebna vsepovsod, posebno pa še tam, kjer bi s tem najhitreje dosegli boljšo preskrbljenost tržišča. Takšna preusmeritev bo pokazala tudi še velike rezerve, ki jih bodo morale gospodarske organizacije v vse večji meri izkoristiti, da bi se na ta način uspešneje vključevale v mednarodno delitev dela, povečavale dohodek, boljše izkoriščale že zaposleno delovno silo, ustvarile pogoje za prehod na 42-urni delovni teden in da bi lažje izpolnile dodatne naloge pri obnovi Skopja.

Na odboru smo v razpravi soglasno prišli do zaključka, da sta problem kvalitete proizvodnje in problem boljšega izkoriščanja kapacitet dva ključna problema, za katerih pospešeno reševanje je potrebna takojšnja mobilizacija vseh subjektivnih činiteljev in ki zaslužita med nalogami bodočega družbenega plana najvidnejše mesto.

Spričo nenehne rasti gospodarstva in važnosti problema zaposlovanja bo v bodoče potrebno posvetiti več pozornosti oblikovanju politike zaposlovanja in večjemu uveljavljanju službe za zaposlovanje delavcev. Dosedanje izkušnje so pokazale, da je politika zaposlovanja izredno važen faktor za povečanje produktivnosti dela v samih delovnih organizacijah, v širšem družbenem okviru pa ima dalekosežne posledice v zvezi s spreminjanjem strukture našega prebivalstva in strukture gospodarstva. Vsako leto večji problemi kam z mladino, ki je končala obvezno osemletno šolanje, terjajo sami po sebi več pozornosti, saj smo priča težavam, da se ta mladina čisto v veliki meri ne more v celoti zaposliti niti nadaljevati šolanja.

Čeprav je na novo organizirana služba za zaposlovanje delavcev razmeroma še mlada, je vendarle že možno pristopiti k solidnejšim ocenam glede njenega mesta in vloge v izvajanju politike zaposlovanja. Iz prakse vemo, da je odnos družbeno političnih skupnosti in delovnih organizacij do te službe še precej slab, zaradi česar se ta služba sama tudi še vse premalo soodgovorno vključuje v reševanje problemov zaposlovanja, ki stoje pred družbo in delovnimi organizacijami. Prav tako so posamezne dejavnosti te službe še na zelo nizki stopnji.

Tako je na primer še vse preslabo razvita služba poklicnega usmerjanja in prosvetljevanja, ki je v razvitih državah dosegla že izredno visoko strokovno raven in ima tudi veliko vlogo v politiki zaposlovanja. Prav tako je tudi ta služba še vse premalo vključena v hitro reševanje problemov prekvalifikacije delavcev, skladno z menjajočo strukturo gospodarstva; slabo se pri nas še rešujejo problemi zaposlovanja žena v industrijskih bazenih v smeri hitrejšega razvoja terciarnih dejavnosti; neizdelana je problematika migracije in podobno. Posebno pozornost zasluži tudi ocena sistema zbiranja sredstev za to službo in ocena racionalnosti uporabe teh sredstev, ki so v naši republiki razmeroma zelo velika. Mnenja sem, da ti problemi zaslužijo posebno analizo, v novem družbenem planu pa konkretnješe izdelane naloge.

V razpravi na odboru smo pri obravnavi produktivnosti dela izhajali iz nalog, ki jih postavlja družbeni plan v letošnjem letu pred naše gospodarstvo in iz ugotovitve, da je dviganje produktivnosti dela v družbenem smislu pogoj uspešnemu uveljavljanju naše proizvodnje v mednarodnem merilu in pogoj za dvig realnih osebnih dohodkov oziroma življenjskega standarda. Rezultati izpolnjevanja planskih nalog kažejo, da bo sicer res dosežena visoka stopnja porasta produktivnosti dela, da pa ne bo po prognozi izpolnjena planska naloga v dejavnostih, kot so kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeništvo, promet in gostinstvo, kar kaže, da temu vprašanju gospodarske organizacije še ne posvečajo dovolj pozornosti in da so še ogromne neizkoriščene rezerve.

Menim, da je treba temu ključnemu vprašanju pri izdelavi družbenega plana za leto 1964 ter pri sedemletnem planu posvetiti veliko pozornost in tudi najti ustrezne rešitve za ostvaritev pogojev večjega porasta produktivnosti dela. Mnenja sem tudi, da so nezadostna skrb za uveljavljanje ustreznih sistemov delitve osebnih dohodkov in za spremenitev neustreznih instrumentov, kot so davek na izredni dohodek, rudniški prispevek in še nekateri, v veliki meri vzrok, da nismo v letošnjem letu dosegli še večjih uspehov.

Pri izdelavi bodočih planov bi bilo potrebno proučiti tudi sam sistem spremljanja produktivnosti dela tako v družbenem smislu, kakor tudi v posameznih gospodarskih organizacijah, da bi na ta način dobili v bodoče podatke, ki bi čim realneje odražali dejansko povečanje produktivnosti dela.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Besedo ima poslanec inž. Jože Mušič.

Inž. J o ž e M u š i č : Tovariši in tovarišice poslanci! Iz analize gibanja gospodarstva v prvem polletju 1963 na področju naše republike, je razvidno, da se ugoden gospodarski razvoj iz druge polovice lanskega leta nadaljuje tudi letos na vseh področjih gospodarstva in da visoka gospodarska aktivnost tekočega obdobja napoveduje ob koncu leta visok porast proizvodnje.

Izhajajoč iz tega dejstva bi hotel v diskusiji opozoriti na nekaj problemov, in sicer:

1. na nujno potrebo razvijanja družbenih in strokovnih služb skladno oziroma paralelno z gospodarskim razvojem. Pri tem bi zlasti opozoril na nezadostno razvitost ubanistične službe;

2. na določeno zaostajanje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva za splošnim gospodarskim razvojem.

Družbene in strokovne službe danes ne le, da obstojajo in so v mnogih primerih tudi uzakonjene s pozitivnimi zakonskimi predpisi, temveč tudi očitno dobivajo vse večji pomen v okvirih razvoja socialističnega družbeno-gospodarskega življenja. Pri nas se mnogokrat uveljavlja enostransko gledanje, da take službe niso družbeno najbolj potrebne ali pa jih v naporih za izpolnjevanje proizvodnih gospodarskih nalog zanemarjamo. Brez dvoma je izpolnjevanje gospodarskih nalog in izpopolnjevanje gospodarskega sistema primarna naloga, vendar pri tem ne moremo mimo analiziranja, utrjevanja in funkcioniranja tistih služb in delovnih organizacij, ki omogočajo, da se bo naš gospodarski sistem v posameznih panogah še hitreje in bolje utrdil in uveljavil, skrb za človeka pa še bolje odrazila.

Podvzeti bi morali ukrepe, da bi se družbene in strokovne službe razvijale in utrjevale vzporedno in harmonično z gospodarsko rastjo. Povezana rast gospodarstva in strokovnih ter družbenih služb omogoča uspešni, organizirani in sodobni ekonomski in družbeni razvoj.

Za primer navajam urbanistične službe, katerih vloga je z zakonskimi predpisi opredeljena, vendar slišimo na njihov račun veliko kritičnih pripomb. Štirinajst občin na področju Socialistične republike Slovenije sploh še nima organiziranih urbanističnih služb. V mnogih primerih pa njih kadrovska zasedba ni zadovoljiva. V 38 občinah opravljajo gradbeni referenti poleg gradbeno-komunalnih zadev tudi urbanistične posle. Iz tega stanja nujno sledi in tudi vsi vemo:

1. da urbanistična dokumentacija zaostaja ali pa je celo v nasprotju s predvidenim gospodarskim razvojem in s tempom tega razvoja;

2. k izdelavi nove urbanistične dokumentacije pristopamo nesistematično, v kolikor pa te ni, se gradnja odvija stihijno;

3. investitorjem ne morejo pravočasno dobiti potrebnih lokacij, njihove vloge in zahteve se rešujejo prepočasi;

4. občinske skupščine ne obravnavajo urbanističnih problemov tam, kjer ni teh služb, ki bi navedenim problemom posvečale vso pozornost;

5. pomanjkljiva strokovnost in premajhno število različnih kadrov onemogoča strokovno, hitro in uspešno izpolnjevanje nalog stanovanjske in komunalne graditve ter urbanizma, in

6. naše občine prepočasi rešujejo lanskoletno priporočilo Ljudske skupščine o nalogah in ukrepih na področju urbanizma, stanovanjske izgradnje in komunalnega gospodarstva.

Ob obravnavanju urbanističnih služb se je treba pogovoriti o nalogah in kadrovske zasedbi občinskih ali medobčinskih zavodov za urbanizem, o njihovem delu in nalogah v trenutni fazi, ki bo predvsem organizacijska, in v fazi, ki tej neposredno sledi, to je v načrtovalski oziroma projektantski fazi.

Hkrati moramo opozoriti na vlogo občinskih skupščin in njihovih ustreznih organov; posebej svetov za urbanizem, pri vprašanih programiranja razvoja gospodarstva in družbenih služb na njihovem območju, t. j. razvoja, ki se bo moral odraziti tudi v urbanistični dokumentaciji. Mislim, da je treba tudi v statutih krajevnih skupnosti najti opredeljeno vlogo in pomen urbanizma kot družbene dejavnosti. Le z ugotovitvijo urbanističnih upravnih in strokovnih služb bo zagotovljena pravočasna, tekoča in perspektivna izdelava urbanistične dokumentacije. Brez teh služb ne bo mogoče preprečiti anarhične in nesmotrne izgradnje naših mest in naselij, ter zastojev v izgradnji, ki jih povzročajo zaostajanje teh služb za živahno gradbeno dejavnost, ki bo iz leta v leto vse večja.

Menim, da bi bilo potrebno izdelati podrobno analizo, s katero bi ugotovili problematiko družbenih in strokovnih služb in podvzeti ukrepe, ki bi zaostajanje le-teh v naslednjem letu vsaj ublažile.

Stanovanjsko in komunalno gospodarstvo, ki je sicer doseglo v zadnjih letih dokajšen razvoj in napredek, kljub temu še vedno zaostaja za splošnim gospodarskim razvojem. V celoti ni doseglo dinamike, ki je značilna za gospodarski razvoj v drugi polovici lanskega leta in v prvi polovici letošnjega leta. Po petletnem perspektivnem programu bi morali na območju Socialistične republike Slovenije zgraditi letno 10 000 stanovanj. Tega povprečja doslej še nismo dosegli. Ta problem se bo še bolj zaostril z izgradnjo novih investicijskih objektov in predvsem s predvidenimi večjimi rekonstrukcijami obstoječih industrijskih obratov, kot so Litostroj, Jesenice, Ravne in Štore, kar bo imelo za posledico zaposlitev predvsem kvalificirane in visokokvalificirane delovne sile.

Nove investicijske naložbe se ne bi smele obravnavati ločeno od sočasne gradnje novih stanovanj in objektov družbenega standarda, na kar pa se v praksi često pozablja.

Ob tem vprašanju ne gre toliko za iskanje novih virov sredstev za stanovanjsko izgradnjo, kot za utrjevanje sistema, ki krepi sodelovanje med investicijskimi in stanovanjskimi skladi. Koncentracija stanovanjskih sredstev bi morala iti po isti poti, kot se združujejo investicijska sredstva v gospodarstvu. Pri tem gre predvsem za združevanje sredstev skladov s sredstvi gospodarskih organizacij in koristniki stanovanjskega prostora.

Vzrokov za neizpolnjevanje planov stanovanjske graditve je prav gotovo več. Menim, da pre pogosto v poročilih zreduciramo vse težave le na pomanjkanje finančnih sredstev in na neposredne težave gradbene operative. Prepričan sem, da bi šele podrobna analiza vseh faktorjev, ki vplivajo na stanovanjsko izgradnjo pokazala dejanske vzroke za prepočasno in včasih tudi predrago gradnjo. Ta analiza bi morala npr. zajeti urbanistično problematiko, problem financiranja, izdelavo tehnične dokumentacije, opremljenost gradbene operative, stanje v industriji gradbenega materiala, založenost trgovine z gradbenimi materiali, odnos investitorjev do gradnje, stanje v zvezi s komunalijami v naseljih itd.

Analizo, ki bi upoštevala vse naštetje in ostale faktorje, bi morali poznati, če hočemo obravnavati ukrepe za pospešeno stanovanjsko graditev.

Letos je opaziti močnejši porast gradbene dejavnosti na gospodarskih objektih in določeno zmanjšanje na negospodarskih. Razmerje znaša 45 proti 55,

v korist gospodarskih objektov. Težko je trditi, ali bo to razmerje obveljalo do konca leta. V stanovanjski izgradnji je letos precej novogradenj, začetna dela, izvršena v prvem polletju, pa so cenejša od zaključnih obrtniško inštalaterskih del. Vendar bi bilo potrebno opozoriti gradbena podjetja, da ob prevzemanju del ne zapostavljajo negospodarskih objektov, hkrati pa priporočiti stanovanjskim skladom, da izvršijo plan stanovanjske izgradnje.

V večjem zaostanku kot gradnja stanovanj je komunalno urejanje naselij. Če smo v letu 1960 vložili v komunalno izgradnjo 25 % sredstev v primerjavi s sredstvi za stanovanjsko graditev, se je ta investicijska naložba v letu 1963 znižala na 15 %. Zakon o urejanju zemljišč je obetal ublažitev tega stanja, vendar občine ne najdejo zadovoljive materialne osnove, da bi določila tega zakona uresničevale.

V letošnjem letu opazamo visok porast cen v gradbeništvu, zlasti pa v industriji gradbenega materiala. Povečanje gradbene dejavnosti je vplivalo na to, da so se velike zaloge v industriji gradbenega materiala iz lanskega leta hitro izčrpale, povečana gradbena dejavnost pa že povzroča pomanjkanje materiala na trgu, kot npr. nekaterih vrst opeke, nekaterih profilov betonskega železa, zlasti pa inštalacijskega materiala in cementa.

Tudi slaba opremljenost industrije gradbenega materiala, zlasti opekarn, je povzročila pomanjkanje materialov na trgu. Visoka aktivnost v gradbeni dejavnosti je omogočila ugodno prodajo, veliko povpraševanje pa je povzročilo porast cen gradbenega materiala za 16 % v primerjavi z istim obdobjem lani.

Porast cen je v tej panogi industrije najvišji in presega za 8 % celo podražitve v živilski industriji. Ta pojav zelo škoduje zlasti stanovanjski gradnji in bi mu zato bilo treba posvetiti vso pozornost in predvideti ekonomske ukrepe, ki bodo te težnje zavrli ali ublažili.

Menim pa, da zviševanje cen v gradbeništvu in v industriji gradbenega materiala ne moremo obravnavati samo z gledišča hitrega naraščanja cen, ampak tudi z gledišča vseh faktorjev, ki sem jih navedel, da bi jih bilo treba upoštevati za določitev ukrepov za pospeševanje stanovanjske izgradnje.

Bolj pa bi morali na gibanje stroškov stanovanjske izgradnje vplivati tudi sistemi graditve. V večji meri bi morali izkoriščati tipske in prefabricirane elemente, ki jih je naša industrija že osvojila. Pri tem ne mislim samo na gradbene elemente, temveč tudi na proizvode drugih panog, zlasti predelovalne industrije, stavbnega pohištva itd. V lesni stroki se v zadnjem času začena sodelovanje posameznih podjetij pri delitvi dela. Zbornice bi morale v večji meri te pozitivne tendence in želje proizvajalcev podpreti in temu problemu posvetiti vso pozornost.

Izražam prepričanje, da bodo sklepi Izvršnega sveta SR Slovenije o razvoju gospodarstva v letu 1963 in priporočilo Skupščine zagotovili predvideni gospodarski razvoj naše republike.

Predsednik Tine Remškar: Želi še kdo od poslancev razpravljati o vprašanih v zvezi z gibanjem gospodarstva in v zvezi s predlogom priporočila? Ali predlaga kdo kake spremembe ali dopolnitve k predlogu priporočila? (Ne javi se nihče.) Ali želi morda še predstavnik Izvršnega sveta besedo?

Riko Jerman: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Razpravo o poročilu o gibanju gospodarstva v prvih sedmih mesecih letošnjega leta, tako v tem zboru kot v skupščinskih odborih, ima Izvršni svet za pomembno dopolnitev

samega poročila še posebej za to, ker temelji na neposrednih ugotovitvah gospodarske prakse in tako še jasneje poudarja pomembnost reševanja nekaterih perečih problemov našega gospodarskega sistema.

Poročilo samo je že opozorilo med drugim na vrsto problemov, ki so posledica disparitet v cenah in vplivajo na gospodarjenje v tistih gospodarskih organizacijah, kjer se ta neskladja najbolj zaostrujejo. Izvršni svet je prav zato že naročil svojim upravnim organom, da se pospešeno lotijo analiz vzrokov in posledic ter da pripravijo predloge za odpravo omenjenih neskladnosti. Upoštevati moramo seveda, da so omenjeni problemi takšnega značaja, da terjajo postopno izpopolnjevanje celotnega sistema in vsestranskih ter natančnih poprejšnjih proučevanj, ker bi z nedovolj proučenimi in pre nagljenimi odločitvami lahko sprožili nove nezaželene posledice in anomalije na drugih področjih proizvodnje in potrošnje.

Že poročilo samo kaže, da so ti problemi najbolj zaostreni prav na področju rudarstva in črne metalurgije. Med drugim je to videti tudi iz poslovnih rezultatov teh dveh panog. Nekatere konkretne osvetlitve s tega področja, ki smo jih slišali v razpravi, bodo zato lahko koristno služile organom pri pripravi predlogov za dopolnitev gospodarskega sistema v zvezi s politiko cen.

Problematiki prometa posveča Izvršni svet posebno pozornost. To je razvidno ne samo iz poročila, temveč tudi iz praktičnega usmerjanja investicijske politike, ki v skladu z realnimi možnostmi teži za odstranjevanjem tehnične zaostalosti te gospodarske panoge. Vendar pa moramo upoštevati, da se je na področju prometa nakopičilo toliko problemov materialne narave, da njihova hitra rešitev presega naše trenutne investicijske sposobnosti in jih bomo morali zato reševati dolgoročno. V tej zvezi želim poudariti potrebo, izraženo že v poročilu podpredsednika Smoleta, po odstranitvi nekaterih neskladnosti, ki so značilne za sedanje ekonomske odnose med koristniki in izvrševalci prometnih uslug. Z ureditvijo teh odnosov bi lahko v bistveni meri zmanjšali neugodne posledice nezadostne fizične zmogljivosti naših prometnih naprav.

V razpravi je poslanec inž. Klanjšek izrazil mnenje, da so predvidevanja Izvršnega sveta glede skupne realizacije predvidenega obsega gozdne proizvodnje preveč pesimistična in da je pričakovati 100 % izvršitev plana ali pa celo, da bo ta plan po količinskem obsegu presežen. Skladno z ugotovitvami v poročilu je poudaril, da znotraj skupnega obsega sečnje nastajajo občutne razlike pri realizaciji posameznih gozdnih sortimentov. Po njegovem mnenju je takšno situacijo zlasti pri preskrbi celulozne industrije s celuloznim lesom, ki je najbolj kritična, v prvi vrsti pripisati neurejenim tržnim cenam posameznih gozdnih sortimentov. Zato inž. Klanjšek predlaga, naj bi se naša Skupščina pri Zveznem izvršnem svetu zavzela za ustrezno zvišanje cen celuloznega lesa oziroma, da bi se zaradi različnih pogojev in interesov posameznih republik, reševanje standarda in cen ključnih gozdnih sortimentov preneslo v kompetenco republik. Izvršni svet smatra, da v poročilu navedena predvidevanja glede fizičnega obsega gozdne proizvodnje v tekočem letu ne predstavljajo podlago za nek pesimizem, pač pa, da ta predvidevanja nakazujejo potrebne ukrepe, da bi se razmere v gozdni proizvodnji čim bolj uskladile s planskimi predvidevanji, predvsem, ker je od primarne gozdne proizvodnje odvisna izvršitev plana lesne predelovalne industrije in kemične industrije, ki je vezana na to surovino, pa tudi potrebe za obnovo Skopja.

Zato že poročilo Izvršnega sveta opozarja na nekatera neurejena ekonomska vprašanja, ki vplivajo na neskladno izvajanje nalog gozdne proizvodnje. Pri

tem Izvršni svet poudarja, da se tudi zelo počasno izvajanje podružbljenja zasebne gozdne proizvodnje negativno odraža v organizaciji gozdne proizvodnje v ključnih sortimentih.

Razprava inž. Klanjška v splošnem torej potrjuje ugotovitve, navedene že v poročilu Izvršnega sveta, pri čemer pa je treba še poudariti, da je Izvršni svet že dosedaj podpiral predloge Gospodarske zbornice za ureditev cen celuloznega lesa, vendar pa nedavni zvezni odlok teh predlogov ni upošteval. Gospodarska zbornica SR Slovenije je na take neskladnosti in na posledice sedanje neustrezne rešitve že opozorila tako zvezno zbornico, kot tudi ustrezne zvezne sekretariate.

V zvezi s predlogom inž. Klanjška, naj se cene celuloznega lesa po skupnem predlogu gozdarstva, celulozne industrije in lesne industrije ustrezno zvišajo in uskladijo s cenami drugim ključnih gozdnih sortimentov, ali pa da se ureditev tega vprašanja prepusti republikam, je Izvršni svet mnenja, da je urejanje cen lesa treba vsestransko premotriti s stališča celotnega prometa z lesom ter preučiti posledice, ki bi jih nove cene lesa oziroma lesne surovine imele za koristnike teh surovin in za ostale končne potrošnike lesa. Podpiramo težnjo, da bi se cene celuloznega lesa in ostalih ključnih gozdnih sortimentov v zveznem merilu določile le okvirno, torej v razponih, podrobna ureditev tega vprašanja pa zaradi dokaj različnih pogojev, tako v gozdarski proizvodnji kot v predelavi lesa, prepustile posameznim republikam.

V zvezi z razpravo poslanca tovariša Goloba obveščam zbor, da bo Izvršni svet podrobnejša pojasnila glede financiranja investicij in glede poslovnih bank, v zvezi z druževanjem prostih sredstev gospodarskih organizacij, dal v posebnem elaboratu o investicijski politiki.

V imenu Izvršnega sveta vas obveščam, da Izvršni svet sprejema stališča in pobude, ki so bile izražene v razpravi in tudi tiste, ki so bile izražene v priporočilu skupščinskega odbora za gozdarstvo. Zato predlagam, da predlagano poročilo o gibanju gospodarstva v prvih sedmih mesecih leta 1963 sprejmete.

Predsednik T i n e R e m š k a r : Ali želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog priporočila, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog priporočila v našem zboru soglasno sprejet. Ugotoviti bomo še morali, če je priporočilo v enakem besedilu sprejel tudi Gospodarski zbor.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v LR Sloveniji.

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta predlog zakona ustno razložiti? (Ne.)

Ker ne želi, prosim poročevalca odbora za kmetijstvo in gozdarstvo, da da poročilo. (Poročevalec odbora za kmetijstvo in gozdarstvo, poslanec J o ž e K o - l a r i č, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge.)

Prosim še poročevalca zakonodajno-pravne komisije za poročilo. (Poročevalec zakonodajno-pravne komisije, poslanec S a v o Š i f r e r, prebere poročilo komisije — Glej priloge.)

Slišali ste poročila ter pričujem razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi soglasno sprejet. Ugotoviti bomo še morali, če je zakon v enakem besedilu sprejel tudi Gospodarski zbor.

S tem prehajamo na 4. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva.

Ali želi predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev k predlogu zakona? (Ne.)

Prosim poročevalca odbora za kmetijstvo in gozdarstvo, da da poročilo. (Poročevalec odbora za kmetijstvo in gozdarstvo, poslanec Jože Kolarič, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge.)

Prosim še poročevalca zakonodajno-pravne komisije, da da poročilo. (Poročevalec zakonodajno-pravne komisije, poslanec Savo Šifrer, prebere poročilo komisije. — Glej priloge.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembi zakona o skladu SR Slovenije za pospeševanje kmetijstva.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o sprostitev sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962.

Želi predstavnik Izvršnega sveta predlog tega odloka še ustno razložiti? (Ne.)

Prosim poročevalca odbora za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve, da da poročilo. (Poročevalec odbora za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve, poslanec Jože Laznik, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge.)

Prosim še poročevalca zakonodajno-pravne komisije, da da poročilo.

(Poročevalec zakonodajno-pravne komisije, poslanec Savo Šifrer, prebere poročilo komisije. — Glej priloge!)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati o predlaganem odloku? (K besedi se prijavi poslanec Anton Truden.)

Anton Truden: Tovariši in tovarišice poslanci! Odbor za proračun je na svoji zadnji seji obravnaval predlog odloka o sprostitev sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962. V zvezi z vsebino omenjenega odloka je odbor razpravljal o problemih komunalnih podjetij, na katere se nanaša sprostitev sredstev obvezne rezerve iz leta 1962.

Brez dvoma, da je predlog o sprostitev sredstev obvezne rezerve za komunalne gospodarske organizacije oceniti kot nujen ukrep in je odbor za proračun samo vsebino odloka sprejel brez pripomb in dopolnitev. V razpravi, ki se je razvila v smeri proučevanja problematike komunalnih gospodarskih organizacij, so se ugotavljali karakteristični skupni problemi teh podjetij zlasti z vidika financiranja, akumulativnosti in programiranja njihovega delovanja.

Karakterističen problem za vsa komunalna podjetja je v tem, kako najti stalen vir sredstev za financiranje, to je za izgradnjo in za dopolnitev potrebnih komunalnih naprav. V številnih razpravah se ugotavlja, da komunalna dejav-

nost zaostaja za razvojem drugih dejavnosti, kar lahko povzroči resno oviro za nadaljnji razvoj našega gospodarstva in za izboljšanje življenjskih potreb prebivalstva.

Poleg navedenega je za komunalna podjetja karakteristično, da imajo nezadostno razvit tehnološki proces, nimajo strokovne delovne sile in imajo zastarelo tehnično opremo. Vsi navedeni in še drugi pogoji imajo za posledico nizko produktivnost dela in nizko akumulativnost teh podjetij.

Eden od najvažnejših in primarnih problemov komunalnega gospodarstva je financiranje in načrtno investiranje. Financiranje komunalnih investicij se je doslej oblikovalo iz najrazličnejših virov, ki niso bili stalni in tudi niso mogli zadovoljiti najnujnejših potreb, ki jih ima komunalna dejavnost. Tak način financiranja nikakor ni bil proporcionalen in usklajen z ostalimi investicijami, zato komunalna dejavnost zaostaja za stanovanjsko in drugo izgradnjo. Pri ugotovitvi, da se bo moralo samo v Ljubljani v nekaj letih izdelati še okoli 10 km zbiralnikov za kanalizacijo in okoli 200 km drobne kanalske mreže v vrednosti okoli 6 milijard in pol, nam samo taka podrobnost kaže na problem sredstev, ki bodo potrebna pri graditvi komunalnega gospodarstva.

Problematico komunalne dejavnosti rešujejo posamezne politično-teritorialne skupnosti zelo različno. Če upoštevamo dejstvo, da ne obstojajo za razvoj teh dejavnosti stalni viri financiranja in ker ni na enotni pravni podlagi urejenega sistema za zbiranje sredstev z namenskim vlaganjem v posamezne vrste komunalnih dejavnosti, je razumljivo, da zostaja komunalna dejavnost tudi za razvojem stanovanjske izgradnje.

Glede financiranja oziroma vlaganja v komunalne dejavnosti na območju naše republike so se po letu 1960 krepila investicijska vlaganja iz družbenih skladov in proračunov, medtem, ko so bila vlaganja iz sredstev družbenih investicijskih skladov v upadanju. Razpoložljiva sredstva, ki se letno vlagajo v komunalne dejavnosti na območju Socialistične republike Slovenije, krijejo komaj tekoče potrebe, niso pa ta sredstva zadostna, da bi se lahko odstranila zastarelost in zaostalost komunalnih naprav in da bi se lahko načrtno izgrajevali večji kompleksi za perspektivno stanovanjsko izgradnjo.

Na področju investicijskih vlaganj v komunalno dejavnost, ki se danes vrši iz najrazličnejših virov, kot so to lastna sredstva komunalnih podjetij, krediti in posojila skladov in bančnih sredstev, tarife oziroma cene samih komunalnih uslug in proračunska sredstva ter sredstva skladov v obliki dotacij in subvencij, povzroča težave nesolidna ureditev enotnega in sistematičnega načina financiranja te dejavnosti. Na osnovi take strukture virov financiranja, rešuje vsaka komuna na svoj način in po svojih možnostih probleme investicijskih vlaganj za komunalne potrebe.

Potrebno bi bilo in odbor za proračun tudi priporoča, da se problem financiranja komunalne dejavnosti reši na enoten način v okviru republike in morda po sistemu, ki velja za področje stanovanjske izgradnje, tako da bi se na avtomatičen način zbirala potrebna sredstva v enoten sklad za vlaganje v to dejavnost. Posojila in krediti, ki so jih dobivala komunalna podjetja bodisi iz družbenih investicijskih skladov oziroma iz bančnih sredstev, so bila po bančnih pogojih le srednjeročna in za te gospodarske organizacije s širšim in posebnim družbenim pomenom, predraga. Obrestna mera je z bančnimi stroški znašala tudi do 9 %. Zato bi bilo zelo priporočljivo, da se za te vrste dejavnosti določijo tudi primernejši pogoji kreditiranja.

Glede na to, da so ta vprašanja važna tako za gospodarstvo kot neposredno tudi za občine tako v republiki kot federaciji, sodim, da je pristojne organe treba opozoriti, da je z urejanjem teh problemov treba čimpreje pričeti.

Predsednik Tine Remškar: Želi še kdo sodelovati v razpravi? (Ne javi se nihče.) Če nihče več, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno sprejel predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na imenovanja in razrešitve.

Izvršni svet je poslal Skupščini SR Slovenije predlog, da se za direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje imenuje tovariš Jože Zakonjšek. Poleg tega je predlagal, da razrešimo dr. Viktorja Damjana dolžnosti sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Janeza Lukača dolžnosti sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani ter Ivana Mišiča dolžnosti sodnika okrožnega sodišča v Celju.

Prosim poročevalca komisije za volitve in imenovanja, da da poročilo. (Poročevalec komisije za volitve in imenovanja, poslanec Savo šifrer, prebere poročilo komisije. — Glej priloge.)

Prehajamo na glasovanje. Na podlagi določb začasnega poslovnika našega zbora moramo glasovati o vsakem predlogu posebej, in sicer javno.

Kdor je za predlog, da se za direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje imenuje Jože Zakonjšek, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor za direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje soglasno imenoval Jožeta Zakonjška.

Kdor je zato, da se dr. Damjan Viktor razreši dolžnosti sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno razrešil dr. Viktorja Damjana dolžnosti sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije.

Kdor je za to, da se Janez Lukač razreši dolžnosti sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno razrešil Janeza Lukača dolžnosti sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani.

Kdor je prosim za to, da se Ivan Mišič razreši dolžnosti sodnika okrožnega sodišča v Celju, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Republiški zbor soglasno razrešil tudi Ivana Mišiča dolžnosti sodnika okrožnega sodišča v Celju.

Predsednik Gospodarskega zbora me je obvestil, da je Gospodarski zbor vse akte, o katerih sta sklepala Republiški zbor in Gospodarski zbor, sprejel v enakem besedilu kot naš zbor.

Ker je s tem dnevni red seje izčrpan, zaključujem 2. sejo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

(Seja je bila zaključena ob 19. uri.)

GOSPODARSKI ZBOR

Prvi sestanek

(24. in 25. junija 1963)

Predsedoval: inž. Jože Valentinčič,
po letih najstarejši poslanec Gospodarskega zbora

Začetek seje ob 17.05 uri.

Predsedujoči inž. Jože Valentinčič: Kot najstarejši navzoči poslanec zbora imam čast in dolžnost, da začnem in vodim prvi sestanek našega zbora.

Novoizvoljenim poslancem k izvolitvi čestitam in želim, da bi naš zbor s svojim delom opravičil zaupanje in pričakovanje naših občanov.

Predlagam, da za zapisnikarja našega prvega sestanka določimo tovariša dr. Rasta Močnika. Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ga ni, menim, da se zbor s tem predlogom strinja.

Za naš prvi sestanek predlagam ta-le dnevni red:

1. obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Gospodarskega zbora;
2. izvolitev verifikacijske komisije;
3. izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Gospodarskega zbora;
4. izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine socialistične republike Slovenije;
5. poročilo verifikacijske komisije ter razprava o tem poročilu;
6. slovesna izjava poslancev.

Ima morda kdo še kak dopolnilni predlog ali kak predlog za spremembo dnevnega reda? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem prosim, da o predlogu dnevnega reda glasujemo. Kdor je za predlagani dnevni red, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlagani dnevni red soglasno sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda; to je na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora.

Besedilo sklepa je bilo poslancem poslano. Ali menite, da je potrebno, da besedilo predloga sklepa beremo? (Ne.) Potem dajem predlog sklepa v obravnavo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem zaključujem obravnavo in dajem predlog sklepa o postopku za verifikacijo mandatov na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet in da se bomo pri našem delu ravnali po njem vse do sprejetja začasnega poslovnika.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na izvolitev verifikacijske komisije.

Po določbah pravkar sprejetega sklepa, šteje komisija sedem članov. Predlog za člane verifikacijske komisije je naslednji: Mimica Alt, inž. Jelka Kajzersberger, Ignac Karničnik, Romana Palčič, Leopold Rebernik, inž. Saša Škulj in Tomaž Tomažič.

Ima kdo kak spreminjevalni ali dopolnilni predlog? (Ne javi se nihče.) Če takega predloga ni, potem predlagam, da preidemo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je verifikacijska komisija našega zbora v sestavu: Mimica Alt, inž. Jelka Kajzersberger, Ignac Karničnik, Romana Palčič, Leopold Rebernik, inž. Saša Škulj in Tomaž Tomažič, soglasno izvoljena. Prosim, da se komisija takoj po seji zbora sestane in pripravi svoje poročilo ter predloge.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora.

Če dovolite, bom predlagal naslednji sestav komisije: za predsednika Srečka Rihtarja, za tajnika Andreja Laha in za člane komisije Heleno Peček, Rika Rižnerja, Ivanko Šulgaj, inž. Jožeta Valentiniča in Staneta Zupančiča.

Je morda še kak dopolnilni ali spreminjevalni predlog? (Ne.) Če takega predloga ni, potem prehajamo na glasovanje. Kdo je za predlagani sestav komisije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo glasovanja vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je komisija za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora izvoljena.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev enega člana našega zbora v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlagam, da v to komisijo kot delegata našega zbora izvolimo tovariša Srečo Rihtarja. Ima kdo še kakšen drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo glasovanja vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je poslanec Srečo Rihtar soglasno izvoljen v komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika skupščine.

Ker je potrebno, da verifikacijska komisija prouči volilno gradivo in poslanska potrdila, da bi mogla sestaviti poročilo in ga predložiti zboru, predlagam, da sejo prekinemo. Z delom bomo nadaljevali jutri ob 9.30 uri.

(Sestanek je bil prekinjen ob 17.10 uri in se je nadaljeval 25. junija 1963 ob 9.30 uri.)

Predsedujoči inž. Jože Valentinčič: Nadaljujemo sejo.

Glede na to, da je verifikacijska komisija opravila naročeno delo, preidemo takoj na 5. točko dnevnega reda, to je na poročilo verifikacijske komisije ter na razpravo o tem poročilu.

Prosim poročevalca verifikacijske komisije, da da poročilo. (Predsednik verifikacijske komisije, poslanec inž. Jelka Kajzersberger prebere poročilo komisije. — Glej priloge!)

Predsedujoči inž. Jože Valentinčič: Slišali ste poročilo in predloge verifikacijske komisije. Začenjam razpravo o tem poročilu in o predlogih. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za poročilo verifikacijske komisije in njene predloge, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo glasovanja vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je poročilo verifikacijske komisije soglasno sprejeto in da so s tem verificirani mandati vseh poslancev Gospodarskega zbora.

Prehajamo na zadnjo, to je na 6. točko dnevnega reda, na slovesno izjavo poslancev.

Prosim vse poslance, katerih mandat je bil verificiran, da poslušajo besedilo slovesne izjave. (Poslanci vstanejo in stoje poslušajo branje slovesne izjave.)

Slovesna izjava: »Izjavljam, da bom dolžnost poslanca Skupščine Socialistične republike Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju družbene in politične ureditve Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Prosim poslance, da besedilo izjave čitljivo podpišejo in podpisano izjavo oddajo zapisnikarju.

S tem je prvi sestanek našega zbora končan. Poslance obveščam, da sklicujem 1. redno sejo zbora v teh prostorih za danes popoldne ob 17. uri in prosim, da se te seje polnoštevilno udeležite.

Sporočam tudi, da je še preje, ob 11. uri skupna seja vseh zborov v veliki skupščinski dvorani.

(Sestanek je bil zaključen ob 9.45 uri.)

GOSPODARSKI ZBOR

1. seja

(25. junija 1963)

Predsedovala: inž. Jože Valentinčič,
po letih najstarejši poslanec Republiškega zbora in

Leopold Krese,
predsednik Gospodarskega zbora

Začetek seje ob 17.05 uri.

Predsedujoči inž. Jože Valentinčič: Začenjam 1. redno sejo Gospodarskega zbora.

Svojo odsotnost sta opravičila poslanca Riko Rižnar in Ivan Umnik.

Za sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Gospodarskega zbora;
2. izvolitev predsednika in podpredsednika zbora;
3. izvolitev stalnih odborov in komisij Gospodarskega zbora;
4. izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine SR Slovenije;
5. izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Gospodarskega zbora.

Je morda še kak drug predlog za dnevni red? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog dnevnega reda na glasovanje. Kdo je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Gospodarskega zbora.

Prosim poročevalca komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora, da da poročilo in predloge. (Poročevalec komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora, poslanec Srečko Rihtar, prebere poročilo komisije — Glej priloge!)

Slišali ste poročilo komisije. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem preidemo h glasovanju. Kdo je za predlog začasnega poslovnika zbora, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je začasni poslovnik Gospodarskega zbora sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in podpredsednika Gospodarskega zbora.

Kandidate ima pravico predlagati skupščinska komisija za volitve in imenovanja ali pa tudi skupina 10 poslancev. Prosim za predloge.

Miro Benedejčič: V imenu komisije za volitve in imenovanja in na podlagi 168. in 174. člena ustave Socialistične republike Slovenije ter v zvezi z 90., 91. in 99. členom začasnega poslovnika Gospodarskega zbora, predlagam, da Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije sprejme ta-le sklep o izvolitvi predsednika in podpredsednika Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Izvolita se: za predsednika Gospodarskega zbora Leopold Krese in za podpredsednika zbora Tatjana Menna.

Predsedujoči inž. Jože Valentinčič: Slišali ste predlog. Je morda še kakšen drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ni drugega predloga, prehajamo na glasovanje.

Kdo je za predlog, da se za predsednika Gospodarskega zbora izvoli poslanec Leopold Krese, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za predsednika Gospodarskega zbora soglasno izvoljen poslanec Leopold Krese.

Prosim novoizvoljenega predsednika, da prevzame svoje mesto in vodstvo seje. (Ploskanje.)

Predsednik Leopold Krese: Tovarišice in tovariši poslanci! Zahvaljujem se za zaupanje, ki mi je bilo izkazano z izvolitvijo za predsednika zbora in vabim tovariše poslance tega zbora h kolektivnemu sodelovanju. Prepričan sem, da bomo le na ta način opravičili zaupanje, ki so nam ga izrekli naši volivci in da bomo izvršili naloge, ki se postavljajo pred nas v tej mandatni dobi.

Nadaljujemo sejo. Dajem na glasovanje predlog, da se za podpredsednika Gospodarskega zbora izvoli poslanec Tatjana Menna. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za podpredsednika Gospodarskega zbora soglasno izvoljena tovarišica Tatjana Menna.

Prosim jo, da zavzame svoje mesto.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev stalnih odborov in komisij Gospodarskega zbora.

Po 6. členu začasnega poslovnika ima zbor en stalni odbor in eno stalno komisijo. Odbor in komisija se volita na podlagi kandidatnih list. Predlogi morajo vsebovati število članov, ki naj jih ima odbor oziroma komisija ter poimensko navedbo kandidatov za predsednika, podpredsednika in člane. Predlog lahko da komisija za volitve in imenovanja, lahko pa tudi skupina 10 poslancev. Prosim za predloge.

Miro Benedejčič: V imenu komisije za volitve in imenovanja dajem predlog komisije, da Gospodarski zbor sprejme tale sklep o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in komisij Gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije.

1. Stalni odbor Gospodarskega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ima 7 članov, stalna mandatno-imunitetna komisija pa 5 članov.

2. Izvolijo se:

v odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov:
za predsednika Milan Špolar, za podpredsednika Tomaž Tomažič in za člane Milan Bric, Elka Grilc, inž. Miloš Kobe, inž. Franc Tesovnik, inž. Ciril Žmahar
v mandatno-imunitetno komisijo: za predsednika inž. Silvo Rozman, za podpredsednika Tončka Rebek in za člane Ignac Karničnik, Jože Naraks, Ivanka Šulgaj.

Predsednik Leopold Krese: Je morda še kak predlog? (Ne javi se nihče.) Pričenjam razpravo k temu predlogu. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, potem dajem predlog za sestav odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov soglasno izvoljen.

Prehajamo še na glasovanje o mandatno-imunitetni komisiji. Ima morda k temu predlogu kdo še kak dodaten predlog ali želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem tudi ta predlog, ki je bil tu prečitán, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je mandatno-imunitetna komisija soglasno izvoljena.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine SR Slovenije.

Po začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije voli Gospodarski zbor v odbor za družbeno nadzorstvo enega člana in enega v zakonodajno-pravno komisijo. Odbor in komisija si svojega predsednika izvolita sama na svoji prvi seji. Prosim za predloge za ta dva delegata.

Miro Benedejčič: Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja predlaga, da Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije sprejme tale sklep o izvolitvi enega člana skupnega odbora Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo in enega člana skupne zakonodajno-pravne komisije.

Na podlagi 53. in 55. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije se v skupni odbor Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo izvoli iz vrst poslancev Gospodarskega zbora poslanec Andrej Lah, v skupno zakonodajno-pravno komisijo Skupščine SR Slovenije pa poslanec inž. Franc Filipčič.

Leopold Krese: Ima kdo še kak dodaten predlog? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem prehajamo na glasovanje o tem predlogu. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je poslanec Andrej Lah izvoljen v odbor za družbeno nadzorstvo in inž. Franc Filipčič v zakonodajno-pravno komisijo Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Gospodarskega zbora.

Prosim komisijo za volitve in imenovanja, da da predlog.

Mira Benedejčič: V imenu komisije za volitve in imenovanja predlagam, da Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije sprejme tale sklep o ustanovitvi komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika in o izvolitvi predsednika in članov te komisije.

Na podlagi 162. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Skupščina SR Slovenije na seji Gospodarskega zbora, dne 25. junija 1963, sprejela sklep:

1. ustanovi se komisija za pripravo predloga stalnega poslovnika Gospodarskega zbora, ki šteje 7 članov;

2. izvolijo se: za predsednika komisije Srečko Rihtar, za tajnika komisije Andrej Lah in za člane komisije Helena Peček, Riko Rižnar, Ivanka Šulgaj, inž. Jože Valentinčič, Stane Zupančič.

Predsednik Leopold Krese: Želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Ne javi se nihče.) Ima morda kdo kak dodatni predlog? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem dajem na glasovanje predlog, ki ga je dala komisija za volitve in imenovanja. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v komisijo za pripravo predloga stalnega poslovnika Gospodarskega zbora izvoljeni predlagani poslanci.

S tem je dnevni red seje izčrpan in zaključujem prvo sejo zbora.

(Seja je bila zaključena ob 17.25 uri.)

GOSPODARSKI ZBOR

2. seja

(23. septembra 1963)

Predsedoval: Leopold Krese,
predsednik Gospodarskega zbora

Začetek seje ob 9.30 uri.

Predsednik Leopold Krese: Tovarišice in tovariši! Pričenjam 2. sejo Gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi 19. člena začasnega poslovnika našega zbora.

Svojo odsotnost sta opravičila poslanca Zora Šoba in Ivan Heller, oba zaradi bolezni. Predlagam, da jima zbor odobri odsotnost.

Ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pričnemo z delom.

Na današnjo sejo sem povabil tudi predstavnike nekaterih družbeno-političnih in gospodarskih organizacij. To so: Miha Zidarič, predstavnik Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Slavko Zalokar, podpredsednik Republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva Slovenije, Lojze Fortuna, predsednik Republiškega odbora sindikata storitvenih dejavnosti Slovenije, Marjan Jenko, predsednik Republiškega odbora sindikata javnih služb Slovenije, Silva Cerjak, poslanka Organizacijsko-političnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije, Jože Gerbec, direktor Skupnosti PTT podjetij Slovenije, Humbert Gačnik, predsednik Republiškega odbora sindikata prometa in zvez Slovenije, Jože Predikaka, direktor Železniškega transportnega podjetja v Postojni in inž. Ciril Mravlja, direktor Skupnosti železniških podjetij Ljubljana.

Predlagam, da navedenim predstavnikom, v kolikor bi se javili za razpravo, dovolimo, da v razpravi sodelujejo. Kdor se strinja s tem predlogom, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala!

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. Odobritev zapisnika prvega sestanka in 1. seje Gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije.

2. Analiza gibanja gospodarstva za prvih sedem mesecev leta 1963 in prognoza izvršitve družbenega plana Socialistične republike Slovenije do konca leta.

3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v LR Sloveniji.

4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembi zakona o skladu Ljudske republike Slovenije za pospeševanje kmetijstva.

5. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962.

Se zbor strinja s predlaganim dnevnim redom? Ima morda kdo še kak dodaten predlog k predlaganemu dnevnemu redu? (Ne javi se nihče.) Kdor se s predlaganim dnevnim redom strinja, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika prvega sestanka in 1. seje Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Zapisnik prvega sestanka in 1. seje našega zbora ste prejeli. Ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Ne javi se nihče.) Če ni pripomb, menim, da je zapisnik odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na analizo gibanja gospodarstva za prvih sedem mesecev 1963. leta in prognozo izvršitve družbenega plana SR Slovenije do konca leta.

Na podlagi določb 37. člena začasnega poslovnika Gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije, lahko posamezni zbori sklenejo, da bodo na skupni seji obravnavali vprašanja, ki so skupnega pomena. Zato predlagam, da zbor sklene, da bomo obrazložitev k tej točki dnevnega reda poslušali na skupni seji z Republiškim zborom. Kot sem bil obveščen, bo enak predlog stavil Republiškem zboru tudi predsednik tega zbora.

Ali se zbor strinja s predlogom, da poslušamo poročilo predstavnika Izvršnega sveta k tej točki dnevnega reda na skupni seji z Republiškim zborom? Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala!

Ugotavljam, da je predlog sprejet in hkrati obveščam, da je enak sklep sprejel tudi Republiški zbor. Zato prekinjam sejo, da bi se lahko udeležili skupne seje, ki bo takoj v veliki skupščinski dvorani.

(Seja je bila prekinjena ob 9.40 uri in se je nadaljevala ob 11. uri.)

Predsednik Leopold Krese: Nadaljujemo sejo. Slišali ste obrazložitev predstavnika Izvršnega sveta.

Prosim poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da da poročilo. (Predsednik odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, poslanec Milan Špolar, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge.)

Ker predlaga odbor, da sprejmemo v tej zadevi posebno priporočilo Izvršnemu svetu in drugim prizadetim ustanovam in gospodarskim organizacijam, in ker enako priporočilo predlaga tudi Republiški zbor je potrebno, da da k temu priporočilu svoje mnenje tudi zakonodajno-pravna komisija. Zato prosim predstavnika zakonodajno-pravne komisije, da da poročilo. (Poročevalec zakonodajno-pravne komisije inž. Franc Filipčič prebere poročilo komisije. — Glej priloge!)

Slišali smo poročila in priporočila ter prehajamo na razpravo. Prvi se je prijavil k besedi poslanec Danilo Dolgan.

Inž. Danilo Dolgan: Tovariši in tovarišice poslanci! V poročilu republiškega Izvršnega sveta je precej povedanega o nalogah in o problemih v

gradbeništvu. Zato mi dovolite, da samo nekoliko ilustriram, kakšne posledice imajo lahko tendence po zviševanju cen v gradbeništvu, ki se kažejo v zadnjem času.

Iz analize gibanja gospodarstva v prvih sedmih mesecih letošnjega leta, ki nam je bila predložena, je razvidno, da je obseg gradbene dejavnosti kljub težavam, s katerimi se je gradbeništvu borilo v prvem polletju letošnjega leta, znatno presegel predvidevanja. Ta uspeh bi bil brez dvoma zelo razveseljiv, če ga ne bi spremljali pojavi, ki sicer praviloma nastopajo pri vsaki konjunkturi, ki pa v našem primeru — vsaj po mojem mnenju — presegajo neko povprečno mero. Zaradi pospešenih investicijskih vlaganj tako na gospodarskih, kakor tudi na negospodarskih področjih, ki se zaradi pospešene obnove porušenega Skopja še povečujejo, gradbena podjetja komaj še zmorejo izvrševati svoje naloge.

Ugotovimo lahko, da so na takšno konjunkturo nepripravljena in da svoje kapacitete povečujejo z zaposlovanjem nekvalificirane delovne sile — v glavnem sezonske delovne sile.

Tak način povečevanja kapacitet seveda ne more roditi pozitivnih rezultatov, z zaposlovanjem sezonske delovne sile, pa se ustvarjajo dodatni problemi.

Zaposlovanje sezonske delovne sile zahteva od gradbenih podjetij, da tem sezonskim delavcem posvetijo nekaj več pozornosti kot doslej. Iz časopisja zasledimo, posebno v zadnjem času, da so povzročitelji raznih kriminalnih dejanj, izgrediv in napadov na osebno varnost državljanov v veliki večini ravno ljudje, ki izhajajo iz vrst sezonskih delavcev.

To je samo ena izmed posledic takšnega načina reševanja pomanjkanja kapacitet gradbenih podjetij, ki še ne bi vzbujala skrbi, če ne bi gradbena podjetja na izredno konjunkturo reagirala z nesorazmernim povečevanjem cen gradbenim storitvam.

Iz analize, ki jo imamo pred seboj, je namreč razvidno, da so sicer gradbeni stroški porasli v prvem polletju za okoli 7%, da pa v zadnjem času zaračunavajo gradbena podjetja za posamezne vrste gradenj tudi do 40% višje cene kot v začetku lanskega leta. O tem pojavu je bilo v zadnjem času že precej napisanega v dnevnem časopisju, mnjenja pa sem, da tudi naš zbor ne sme molče preko tega pojava.

Posledice takšne podražitve so jasne, najbolj pa jih bomo občutili na področju stanovanjske graditve in na področju stanovanjske politike. To predvsem zaradi tega, ker jih bo naš občan občutil kot neposredno zviševanje življenjskih stroškov.

Znano je, da so najemnine v novih stanovanjih neposredno odvisne od cene stanovanja in da predstavlja plačevanje najemnine v novih stanovanjih že sedaj znatno obremenitev za tiste državljane, ki imajo sorazmerno nizke dohodke.

Iz poročila republiškega Izvršnega sveta smo tudi videli, da ima, če se ne motim, okrog 32% vseh zaposlenih nižje dohodke od 25 000 dinarjev. Če na drugi strani vzamemo, da se povprečna najemnina v novih stanovanjih giblje že nekje med 6000 in 10 000 dinarjev in če k temu pribijemo še 40%, za kolikor gradbena podjetja v zadnjem času povečujejo cene, potem vidimo, da bo najemnina za taka stanovanja že presegla plačilne zmožnosti našega povprečnega državljana.

To je toliko bolj razumljivo, če upoštevamo podatke iz analize, ki govore, da so se nominalni povprečni osebni dohodki na enega zaposlenega v prvem polletju povečali v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta za 13% in da se predvideva, da bodo osebni dohodki do konca leta porasli približno za 16,4%.

Tendence po zviševanju cen gradbenim storitvam bodo seveda vplivale, da bo fizični obseg stanovanjske graditve v znatnem razkoraku s povečanimi investicijskimi vlaganji. Z drugimi besedami: za precej večja investicijska vlaganja bomo dobili le malo več stanovanj kot dosedaj.

V zadnjem času se je že kar precej uveljavilo stališče, da predstavlja stanovanje za našega državljana potrošno dobrino, za katero naj vsak posameznik prispeva tudi določen znesek, bodisi tako, da stanovanje kupi s pomočjo posojila, ali pa da že pred prevzemom stanovanja vplača določen znesek kot predplačilo za stanovanjsko pravico.

Ta akcija je sicer šele stekla, dosegamo pa že kar lep odziv in smo na ta način uspeli angažirati kar lepa sredstva posameznikov za stanovanjsko gradnjo.

Če pa se bodo tendence gradbenih podjetij po neupravičenem zviševanju cen v stanovanjski gradnji uresničile, potem lahko računamo, da bo interes posameznikov za nakup stanovanj, oziroma za predplačilo na stanovanjsko pravico, vsaj za določeno dobo občutno padel, iz preprostega razloga, ker kupna moč potrošnika narašča znatno počasneje.

O nalogah gradbenih podjetij, da s povečano produktivnostjo krijejo tudi povečano povpraševanje po gradbenih storitvah, je govoril že predstavnik Izvršnega sveta, zato teh stvari ne bom ponavljal. Mislim pa, da bi moral naš zbor ugotoviti, da smejo cene gradbenim storitvam naraščati kvečjemu v sorazmerju z naraščanjem cen gradbenih materialov, kolikor je to objektivno upravičeno. Vsako povečevanje cen gradbenim storitvam preko te meje pa je nedopusten pojav, ki ima lahko za naše celotno gospodarstvo samo negativne posledice. (Ploskanje.)

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima poslanec inž. Ciril Žmahar.

Inž. Ciril Žmahar: Tovarišice in tovariši poslanci! Hotel bi spregovoriti o nekaterih problemih kmetijske investicijske izgradnje.

V zadnjih letih daje naša družba že precej sredstev za investicijsko izgradnjo kmetijstva. Pri trošenju teh sredstev pa grešimo v tem, da delamo premalo načrtno. Večina naših občin še nima izdelanega dolgoročnega programa oziroma ureditvenega načrta, ki naj bi bil usmerjevalec celotnemu razvoju kmetijstva. Posledica tega je, da še vedno rešujemo posamezne investicijske gradnje ločeno, kot da ne bi bile vezane na enotni kmetijski prostor in prihajamo tako do določenih nasprotij.

Po drugi strani pa bo potrebno razmisliti, kako naj v bodoče investiramo. Treba bo najti rešitve vsaj za tista področja, kjer že imamo večino kmetijskih zemljišč v družbeni lastnini. Takšna področja bo vsekakor nujno zajeti v kompleksno, tehnološko investicijsko izgradnjo, ne pa po posameznih panogah proizvodnje, kot to delamo sedaj.

Iz analize gibanja gospodarstva v prvem polletju je med drugim razvidno, da je poraba odobrenih investicijskih sredstev neenakomerna in prepočasna. Vzrokov za takšno stanje je več. Omenil bi le pripravljanje elaboratov in reševanje tehnoloških procesov. To delamo, mislim, preveč kampanjsko in premalo studiozno. Razne projektivne biroje postavljamo pred nemogoča dejstva, saj zahtevamo od njih, da nam v zelo kratkem času pripravijo elaborate, ki jih je treba predložiti za dodelitev investicijskih kreditov. Medtem pa, ko se elaborati pripravijo in sredstva odobrijo, se z gradnjo ne prične, ker se šele takrat prične v podjetjih mrzlično iskanje sodobnih tehnoloških rešitev. Posledica tega je, da

ima prvotni elaborat kaj malo skupnega s tistim, kar se dejansko gradi in da se črpanje sredstev in celotna gradnja tudi zakasni.

Reševanje vrste vprašanj, ki nastopajo pri izgradnji naše relativno mlade industrijske farmske proizvodnje je v glavnem prepuščeno posameznim kmetijskim gospodarskim organizacijam, ki se sicer trudijo, da najdejo z raznimi razgovori in študiji najboljše rešitve. Vendar je vprašanje, v koliko to tudi uspejo.

Mislim, da bi bil čas, da bi začeli to delo načrtno usmerjati. Pri kmetijskih znanstvenih institucijah naj bi se formirale posebne skupine ozko usmerjenih strokovnjakov-specialistov, ki bi iskale in nakazovale za farmsko proizvodnjo najboljše rešitve vseh problemov in tako usmerjale v sodelovanje s kadri iz proizvodnje celotno investicijsko izgradnjo. Le s takšnim poglobljenim študijem in načrtnim delom bomo dosegli, da bodo naša investicijska sredstva smotrno vložena in da bo tudi proizvodnja, ki bo stekla, rentabilna in za družbo interesantna.

Posebno vprašanje je vprašanje negospodarskih investicij. Dosedaj smo posvečali premalo skrbi človeku, ki bo delal v teh novo-zgrajenih objektih, kajti investicijska sredstva za gospodarske investicije so bila odobrena, po drugi strani pa kmetijske organizacije glede na nizko akumulativnost niso bile v stanju, da zagotove tudi zadostna sredstva za negospodarske investicije.

Mislim, da bo potrebno investicijsko politiko dopolniti tako, da se bo poleg gospodarskih investicij priznaval tudi določen odstotek negospodarskih investicij, kajti le na ta način bomo lahko zagotovili skladen razvoj ene in druge izgradnje. (Ploskanje.)

Predsednik Leopold Krese: Se še kdo javlja k besedi v zvezi s tema dvema problemoma, ki sta bila zdaj obravnavana? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem dajem besedo tovarišu Lojzetu Fortuni, predsedniku Republiškega odbora sindikatov storitvenih dejavnosti.

Lojze Fortuna: Tovarišice in tovariši poslanci! Predvsem želim razpravljati o nekaterih družbeno-ekonomskih problemih, ki so po svoji vsebini in obliki specifični predvsem za storitvene dejavnosti in katerih uspešno ali neuspešno reševanje ima močan vpliv na naš družbeno-ekonomski razvoj in na dvig standarda.

Številne ekonomske analize, razprave ter stališča o položaju in funkciji storitvenih dejavnosti v naši nacionalni ekonomiki, so nesporno pripeljale do zaključka, da teh dejavnosti v principu ni mogoče jemati drugače, kot ostale panoge gospodarstva v okviru naše ekonomske skupnosti.

Načelo njihovega enakega tretmaja pa seveda pogojuje tudi enake pravice in dolžnosti, tako na področju delavskega samoupravljanja, delitve dohodka ter neodvisnosti gospodarske in poslovne akcije, kakor tudi na področju investicijske sfere s posebnim ozirom na razširjeno reprodukcijo ob uvajanju modernejše tehnologije, organizacije dela itd.

Zaradi tega je potrebno, da ob analiziranju uspehov in neuspehov teh dejavnosti, poleg družbeno-ekonomskih in socioloških faktorjev, upoštevamo tudi doseženi materialni razvoj posamezne panoge, delovne organizacije in njeno mesto v naši družbi.

Pri tem ne moremo mimo dejstva, da dober del storitvenih dejavnosti predstavlja po območju svojega funkcioniranja del regionalnih ekonomij, v dolo-

čenem obsegu pa se vključuje tudi v skupni gospodarski prostor. Iz tega izhaja, da so te dejavnosti predvsem važen del lokalnega gospodarstva in zaradi tega tudi del lokalne politike.

Značilno za storitvene dejavnosti je, da so podvržene dvema sistemoma formiranja in delitve dohodka. Medtem, ko je vsa trgovinska dejavnost in proizvodna obrt na rednem obračunu, pa delovne organizacije s področja storitvenih dejavnosti, gostinstva in komunalnih dejavnosti formirajo in obračunavajo dohodek na podlagi pavšalno določenih obveznosti s strani občinskih skupščin. Ne glede na razlike, ki nastopajo na področju formiranja in delitve dohodka, pa se postavlja kot skupno — izjema so zunanje-trgovinske in nekatere grosistične trgovske organizacije — osnovno vprašanje zadostne materialne baze za njihov hitrejši, perspektivnejši razvoj, ki ga je potrebno uskladiti z gospodarskim razvojem, tako v pogledu realizacije, povečane proizvodnje, zunanje-trgovinske menjave, splošne potrošnje v okviru razvijajočih se komunalnih skupnosti, zlasti pa ustreznega obsega osebne potrošnje in pokrivanja uslug.

Tipično za tiste delovne organizacije s področja storitvenih dejavnosti, ki so na rednem obračunu je, da kljub dokajšnji stopnji akumulativnosti niso v stanju zagotoviti tolikšne materialne baze, ki bi jim omogočala normalno regulirati vprašanje enostavne in razširjene reprodukcije, prilagajanje zahtevam odprtega tržišča, realni osebni potrošnji ter pokrivanju najosnovnejših potreb s področja družbenega standarda.

Vzroke za takšno stanje je mimo subjektivnih slabosti, ki so se kazale v stihijem razvoju, v slabem izkoriščanju obstoječih zmogljivosti, slabi organizaciji dela, nestimulativnem nagrajevanju — kar se je odražalo tudi v nizki produktivnosti dela — iskati tudi v močni obremenitvi z družbenimi obveznostmi, v nefunkcionalni amortizaciji na področju investicijske politike itd.

Iz podatkov zvezne gospodarske zbornice — slovenskih podatkov namreč ni — je razvidno, da je detajlistična trgovina v letu 1962 na področju Socialistične federativne republike Jugoslavije delala povprečno s 15,3 % razliko v ceni. Od te razlike je odpadlo 27 % na materialne stroške, 45 % na družbene obveznosti — brez družbenih prispevkov od osebnih dohodkov, 18 % za bruto osebne dohodke ter le 7,5 % za sklade in 2,5 % za amortizacijo.

Ob upoštevanju celotnega trgovinskega mehanizma, ki nastopa na področju posredovanja, — poleg detajlistične trgovske mreže nastopajo tu še določene druge trgovinske organizacije kot so: grosistična mreža, razne agencije, posredništva itd. — pa ugotavljamo, da se tu le koncentrirajo določena sredstva, ki pa ostajajo v okvirih čiste zunanje trgovine in grosistične trgovine. Razlika 15,3 % v ceni velja namreč samo za trgovino na drobno.

Medtem ko se v zadnjem obdobju večji del grosističnih podjetij in nekatera zunanje-trgovinska podjetja vse bolj vključujejo tudi v prodajo na drobno in so se ustvarjena sredstva porabila za razvoj detajlistične mreže, skladiščnih kapacitet te opreme oziroma zunanja trgovina tudi za vlaganja v razne servise, pa tega ne bi mogli trditi za vsa podjetja zunanje trgovine. Glede na to, da zunanjetrgovinska podjetja ustvarjajo relativno večja sredstva kot so njihove potrebe in kot so sredstva v ostali trgovinski dejavnosti, bi bilo nujno regulirati preliv teh sredstev za potrebe razvoja notranje trgovine.

Medtem ko so za sistem formiranja in delitve dohodka na podlagi rednega obračuna tipične omenjene ugotovitve, pa je pri sistemu pavšalnega določanja družbenih obveznosti s strani posameznih občinskih skupščin potrebno omeniti,

da so se v dosedANJI praksi pokazale v tej zvezi tri smeri. Izhajajoč iz dejstva, da je bistvo pavšalnega določanja družbenih obveznosti v ekonomsko in politično utemeljenem vodenju politike razvoja storitvenih dejavnosti v posamezni občinski skupščini, so vsekakor prišle v zadnjem obdobju do najboljših rešitev tiste občinske skupščine, ki so odprle delovnim kolektivom stabilno in dolgoročno perspektivo glede urejanja materialnih odnosov med družbo in njimi. Take odnose zasledimo npr. na območju občine Ljubljana-Center in Maribor-Center. Nasprotno pa so nekatere občine določanje pavšalnih obveznosti uporabile za prekomerno in ekonomsko popolnoma neutemeljeno obremenjevanje storitvenih dejavnosti tako, da so ti pavšali dobili značaj fiskalnih dajatev, z edinim ciljem, zadostiti potrebam občinskih proračunov, kar pa docela zapira perspektivo razvoja teh dejavnosti, kot je to primer v Sežani.

V tretjo skupino pa lahko prištevamo tiste primere določanja pavšalnih obveznosti, ki spričo svojih neutemeljenih in simboličnih zneskov, in s tem, da ne temeljijo na nikakršni niti ekonomski niti politični podlagi, predstavljajo družbeno škodljivo socialo, tako v škodo kolektiva, ki na ta način ne prihaja do sredstev za lastni materialni razvoj, kot v škodo občanov, katerim so že vnaprej na razpolago, spričo nujno slabe organizacije dela in s tem v zvezi nizke produktivnosti, pomanjkljive in tudi drage storitve. Brez dvoma je, da lahko pripomore k učinkovitosti pavšalnega določanja družbenih obveznosti le takšno vodenje politike pavšaliranja, ki omogoča kolektivom storitvenih dejavnosti solidno materialno in trajno podlago, občinskim skupščinam, ekonomski interes za razvijanje storitvenih dejavnosti, občanom pa zadostne, hitre in kvalitetne storitve.

Ob tem ne gre zanemariti dejstva, da je pretežni del kolektivov storitvenih dejavnosti podvržen sistemu formiranja in delitve dohodka na podlagi pavšalnega določanja družbenih obveznosti. To v celoti velja za gostinstvo, storitveno obrt in komunalno dejavnost.

Nadaljnjo problematiko v storitveni dejavnosti predstavljata enostavna in razširjena reprodukcija. Spričo dobro poznanih potreb in nujnosti razvoja ter modernizacije storitvenih dejavnosti, se z vse večjo ostrino odpira vprašanje programskih, predvsem pa materialnih rešitev. Kljub povečanim naložbam, zlasti v turizmu, gostinstvu in trgovino, se delež storitvenih dejavnosti v narodnem dohodku republike še ne povečuje ustrezno, saj znaša v strukturi narodnega dohodka Socialistične republike Slovenije v zadnjih petih letih domala konstantno 18 %. To pomeni, da je delež storitev v skupnem narodnem dohodku izredno nizek in močno pod povprečjem evropskih držav, kjer znaša ta 41 %. Iz tega sledi, da imamo še vrsto neizkoriščenih možnosti za razvoj teh dejavnosti, s tem pa tudi za povečanje deleža v strukturi nacionalnega dohodka.

Čeprav ni mogoče zanikati doseženih uspehov na področju vlaganj v enostavno in razširjeno reprodukcijo, kot že omenjeno, zlasti v trgovini in gostinstvu pa je hkrati mogoče govoriti o nekaterih bistvenih pomanjkljivostih tako glede nesorazmerij pri vlaganjih znotraj storitvenih dejavnosti, kakor tudi v odnosu do ostalih gospodarskih panog. Zadevni disproporci prihajajo zlasti do izraza v komunalni dejavnosti, v prometu ter v storitveni obrti.

V nič manjši meri pa ovirajo hitrejši razvoj in intenzivnejšo investicijsko politiko tudi obstoječi kreditni pogoji, ki so za vrsto storitvenih podjetij nesprejemljivi, ker predstavlja njihova realizacija breme, ki presega njihove ekonomske sposobnosti. Če se k temu doda še relativno nizke okvire kreditnih virov, se vprašanje razširjene reprodukcije pojavlja v še bolj pereči luči.

Navedene pomanjkljivosti se zlasti manifestirajo v neprimernih odplačilnih rokih najetih kreditov, v visoki in nediferencirani obrestni meri ter v relativno visoki lastni udeležbi. V tej zvezi velja opozoriti, da vlaganj v nekatere storitvene dejavnosti ne moremo v celoti istovetiti z vlaganji v proizvodnjo, zlasti kar zadeva hitrejšo vračanje dohodka, ker gre tu često le za kulturnejšo, hitrejšo in učinkovitejšo storitev.

Na nivo enostavne ter deloma razširjene reprodukcije pa v znatni meri vpliva tudi nezadostni obseg amortizacijskih sredstev, — trgovina v Sloveniji ustvarja na primer samo 1 milijardo in pol amortizacije, kar je vsekakor zelo malo — ki rezultira iz nizkih amortizacijskih stopenj zlasti pa iz predolge amortizacijske dobe za opremo, spričo zahtev po sodobnejšem trgovanju. To narekuje potrebo po prehodu na sistem funkcionalne amortizacije, kar bi v znatni meri okrepilo materialno bazo kolektivov in omogočalo hitrejši razvoj.

Vzporedno s tem se odpira še vprašanje upravljanja s poslovnimi prostori in lokali. Sedanja ureditev tega vprašanja ni stimulatивно delovala na delovne organizacije glede lastnega vlaganja zaradi često neprimerne politike dodeljevanja lokalov, ki se je odražala v nenačrtosti in brez dolgoročnih programov razvoja določenih dejavnosti na določenem območju. Vse to je povzročalo nesigurnost v kolektivih, zlasti v primerih, ko je šlo za večja investicijska vlaganja. Pri dodeljevanju poslovnih prostorov in lokalov je često v znatni meri odločala tudi večja materialna sposobnost interesenta, včasih pa celo subjektivni faktor. Zato je povsem razumljiva zahteva delovnih organizacij, da se navedene pomanjkljivosti odpravijo s tem, da se poslovni prostori oziroma lokali prenesejo v upravljanje delovnim organizacijam.

To so nekateri objektivni momenti, ki neposredno pogojujejo obstoječe stanje na področju teh dejavnosti. Glede nadaljnjega razvoja pa ne gre zanikati tudi vpliva subjektivnih pomanjkljivosti, katerih hitrejša odprava lahko prav tako močno pospeši hitrejši razvoj teh dejavnosti. Tu prihaja do izraza pomanjkljiva organizacija dela, hitrejšo uvajanje ekonomskih enot in poglobljanje delavskega upravljanja, ekonomsko in politično neutemeljene integracije, zlasti pa še vedno neurejena interna delitev osebnega dohodka ter problem zadostnih strokovno sposobnih in politično razgledanih kadrov.

Poleg navedenih momentov bo h krepitvi ekonomskega položaja storitvenih dejavnosti prispevala ureditev tudi vrste drugih vprašanj, kot so npr. hitrejšo pristopanje k prilagajanju delovnega časa domačemu potrošniku in inozemskemu turistu, vprašanje maloobmejnega prometa, urejanje notranjih odnosov za boljše medsebojno sodelovanje organov samoupravljanja in občinskih skupščin, zlasti v primerih, kjer se pojavljajo še stare tendence administrativnega in na bazi trenutnih potreb pogojenega formiranja cen, marž, prometnih davkov, pavšalnega programiranja dejavnosti, urejanja materialne baze, kreditiranja itd.

To so nekatere misli, za katere menim, da bi jih bilo nujno upoštevati ob formiranju programa gospodarskega razvoja za prihodnje leto s primernimi korekturami instrumentov delitve v smeri krepitve materialne baze delovnih kolektivov.

To je še zlasti potrebno zaradi tega, ker je to področje nedvomno zelo občutljivo tako za skladen razvoj ostalih gospodarskih dejavnosti, kakor tudi za lokalno tržišče in za formiranje političnih odnosov v komuni. Ker so te dejavnosti najbolj podvržene lokalni gospodarski politiki, se morajo za odpravljanje teh slabosti in za izvajanje teh načel zavzeti ne le samoupravni organi

in politične organizacije v delovnih kolektivih, marveč tudi pristojni družbeni in politični organi v komuni in izven nje.

Predsednik Leopold Krese: Se kdo javi dodatno v zvezi s problemi, ki so bili tu načeti? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem dajem besedo tovarišici Dragici Rome.

Dragica Rome: Tovarišice in tovariši poslanci! Analiza in razprava o gibanju gospodarstva v prvem polletju 1963 ter prognoza izvršitve družbenega plana do konca leta ima namen poiskati možnosti, da bo družbeni plan kljub težavam, ki so se pojavile med letom — predvsem potres v Skopju — zadovoljivo izpolnjen na vseh področjih.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da intenzivnega porasta proizvodnje v letošnjem letu ne moremo jemati kot nek prehodni pojav, ampak kot posledico sproščene iniciative delovnih organizacij in stimulacije proizvajalcev.

Z naglim razvojem gospodarstva pa se pojavljajo v nekaterih panogah ozka grla in težave. Mislim, da bi zato bilo prav, če kljub dobri prognozi izvršitve plana, kritično razpravljamo o problemih, ki se skoraj redno pojavljajo vsako leto v tretjem in četrtem tromesečju in o problemih, ki nastajajo zaradi neenakomernega razvoja posameznih panog gospodarstva.

Marsikateri ovire lahko odpravimo z boljšo notranjo organizacijo dela, s tehnološkimi izboljšavami, z doslednejšim uveljavljanjem načel delitve po delu, z uspešnejšim poslovnim sodelovanjem in koordiniranjem med gospodarskimi organizacijami, z boljšo disciplino glede upoštevanja terminov in podobnim — saj to je in mora biti stalna naloga samoupravnih organov, upravnih vodstev in poslovnih združenj. Ob tem pa nastajajo tudi objektivne ovire, ki jih lahko rešujemo le postopno, skladno z razpoložljivimi sredstvi. Pri perspektivni politiki skladnega razvoja gospodarstva in ostalih dejavnosti družbeno-političnega življenja, bi morali gledati s posebnim poudarkom na tiste dejavnosti, ki se doslej iz objektivnih, včasih pa tudi subjektivnih vzrokov niso zadovoljivo razvijale in zato povzročajo težave ostalemu gospodarskemu razvoju.

Ena izmed teh panog, o kateri mislim podrobnejše govoriti, je promet. Razpoložljive kapacitete so skoraj v vseh dejavnostih prometa pokazale, da ne zmorejo zagotoviti nemotenega prevoza in posredovanja sporočil, kar ovira enakomerno preskrbovanje proizvodnje in povzroča česte zastoje. Poročilo Izvršnega sveta zato ugotavlja resno nevarnost, da bo postala prometna dejavnost ovira za nadaljnjo rast našega gospodarstva.

Zunanji znaki zaostajanja prometa za razvojem proizvodnje in turizma so: pomanjkanje železniških vagonov, nesodoben in počasen prevoz, slabe ceste, kritično stanje mostov, čakanje ladij pred lukami, nezadostne medkrajevne telefonske zveze in pomanjkljiva telegrafska mreža, nezadostne kapacitete na letalskih linijah itd.

Vzroki za tako zaostajanje pa pretežno izhajajo iz obstoječega stanja osnovnih sredstev in gospodarskega položaja teh dejavnosti, čeprav je zelo problematična tudi delitev dohodka v posameznih vejah prometa in notranja organizacija dela. Podatki, ki sem jih dobila na sekretariatu za promet, ilustrirajo stanje prometnih kapacitet takole: železnice, ki sodelujejo v prevozu blaga s 75 % imajo v Sloveniji le 44 % prog sposobnih za 18-tonski pritisk, in le 90 km prog za hitrost nad 80 km na uro. 80 % lokomotiv je zastarelih in dotrajanih. Od 579 potniških voz pa je le 86 sposobnih za mednarodni promet. Pri

bistveno nespremenjenih osnovnih sredstvih se je železniški tovorni promet znatno povečal; pri potniškem prometu na krajših progah pa je železnica milo rečeno, skoraj nesodobna.

Cestni promet naglo narašča in čeprav je bilo moderniziranih v Sloveniji 1454 km cest, vendar tudi te skoraj ne ustrezajo več obremenitvam in je samo 215 km teh moderniziranih cest sposobnih za stalen promet težjih vozil. Neustrezna izvedba moderniziranih cest pride posebno do izraza v deževnih obdobjih in v zimi, ko se pojavijo najtežje poškodbe. Preteklo zimo je bilo na naših cestah čez 4 milijarde škode, saniranega je bilo kasneje le eno milijardo 200 milijonov. Zaradi takega stanja moramo zaskrbljujoče gledati na stanje in prevoznost cest v letošnji zimi.

Nagel porast cestnega prometa je posledica povečanega števila vozil in povečanega prihoda tujih vozil. Leta 1950 je bilo v Sloveniji 9446 motornih vozil, letos pa jih je že 273 000. Leta 1957 je vstopilo v Slovenijo 78 696 tujih vozil, v letu 1962 pa 272 717 tujih vozil. Na stanje cest in mostov pa vplivajo posebno težka vozila. Leta 1950 so kamioni napravili 31 000 000 tonskih kilometrov, leta 1962 pa 523 milijonov tonskih kilometrov. Avtobusni promet pa se je povečal od leta 1950 od 145 milijonov potniških kilometrov na 950 milijonov potniških kilometrov v lanskem letu.

Tako naglemu porastu obremenitve skoraj res ni mogla slediti potrebna rekonstrukcija cest, vendar promet na cestiščih raste s tako naglico, da je stanje cest zaskrbljujoče, saj se z naraščanjem prometa stanje cest neprestano slabša, prometne nesreče rastejo, stroški za popravilo pa tudi naglo naraščajo.

V PTT prometu so predvsem nezadostne telefonske in telegrafске naprave, še zlasti pa so nezadostne medkrajevne zveze, mehanizacija in avtomatizacija PTT poslovanja. Poštno omrežje je v Sloveniji že dovolj razvito in raste porast poštnih storitev skladno z razvojem gospodarstva in družbenega standarda. Telefonska in telegrafska mreža pa je nezadostna, ker je tudi sicer potreba po teh storitvah največja, pa čeprav se je število telegrafskih in telefonskih linij povečalo. Visokofrekvenčne telefonske ter kanalske in simultane telegrafске zveze so večji del najnovejših tipov. Vendar še zdaleč ne ustrezajo potrebam tovrstnega prometa, ki se je že pri sedanjih napravah od predvojnega trikrat povečal. Stanje naj ilustrira tudi podatek, da imamo pri nas v javnem prometu okrog dva telefona na 100 prebivalcev, medtem ko je svetovno povprečje 4,5, v srednjeevropskih državah pa do 36 telefonov na 100 prebivalcev.

Pomorstvo je v naši republici sicer mlada dejavnost, vendar tudi tu ne moremo biti zadovoljni s stanjem kapacitet, saj imamo od 16 le 5 sodobnih ladij. Luko Koper pa, kot je bilo v poročilu navedeno, ovira v nadaljnjem razvoju predvsem pomanjkanje železniške zveze.

Tako stanje prometnih kapacitet ne povzroča samo ozkega grla v gospodarstvu, ampak tudi neugodne posledice za ekonomski položaj prometnih dejavnosti. Zastarelost in preobremenjenost kapacitet povzroča povečanje obsega dela in nesorazmerno povečanje stroškov, kar iz leta v leto zmanjšuje že tako nizko akumulativnost prometnih podjetij. Obstoječa amortizacija ne zadošča niti za enostavno reprodukcijo osnovnih sredstev, zato se razkorak med zahtevami proizvodnje in zmogljivostjo prometa toliko bolj povečuje, kolikor hitreje raste proizvodnja.

Zaostajanje za potrebami, je najbolj izrazito v tistih dejavnostih, ki so bile še do pred kratkim smatrane kot službe javnega značaja, to so železnica, ceste in PTT. Administrativno odrejanje njihovih tarif, ki često niso pokrivala

niti dejanskih stroškov, je povzročalo dezinvestiranje te dejavnosti. Neekonomske železniške tarife preprečujejo tudi ekonomično delitev transporta med železnico in cesto. Primerjava stroškov prevoza kaže, da je cestni prevoz cenejši na krajše relacije, do 150 km in manjše količine tovora, železnica pa na daljše relacije in večje količine tovora. Danes pa se cestni promet orientira vse bolj na težka vozila in dolge relacije, medtem ko potrebe na kratkih relacijah in dovozu do železnic niso zadovoljene. Zato je gospodarstvo prisiljeno investirati v lastne prevozne parke in prevažati na kratke relacije v svoji režiji, kar pa jim onemogoča zadovoljivo izrabo svojih vozil.

Obravnavanje določenih prometnih dejavnosti kot javnih, je osnovni vzrok za zaostajanje teh dejavnosti za potrebami gospodarstva. Zato je gospodarstvo kot celota zainteresirano za vključitev vseh prometnih dejavnosti v gospodarski sistem, ki bi omogočal vsaj enostavno reprodukcijo.

Za nadaljnji razvoj prometnih kapacitet pa je potrebna intervencija s krediti v takih iznosih, da se bo udeležba prometa v strukturi letnih investicij večala, ne pa padala, kot je to primer v zadnjih letih. Menim, da je za celotno gospodarstvo izredno pomembna čimprejšnja ureditev tako cestnih, železniških, kot PTT komunikacij na relacijah Maribor—Koper oziroma Trst, in Jesenice—Zagreb, ker sta ti dve smeri najbolj obremenjeni, tako z domačim, kot s tranzitnim prometom in predvidenim razvojem turizma. Na ta prometni križ se navezuje razširitev in železniška povezava luke Koper, ki je v interesu tako domačega uvoza in izvoza, kot mednarodnega tranzita.

Formiranje ekonomskih odnosov med samimi prometnimi dejavnostmi, kot med proizvodnjo in prometom, pa zahteva določene spremembe obstoječih inštrumentov, predvsem pa spremembo sistema železniških in cestnih tarif tako, da bodo krajši prevozi usmerjeni na cestni promet, daljši pa na železnico, s čimer bodo zagotavljali vsaj postopno obnovo in modernizacijo prometnih sredstev.

Prav tako je treba zagotoviti, da se bo večji del prometnega davka na gorivo, ki se troši v cestnem prometu, preusmeril v modernizacijo in izboljšanje cestnega omrežja; koriščenje družbene akumulacije, ki se formira v prometni dejavnosti pa v večji meri za investicije v teh dejavnostih.

Nadalje je treba omogočiti sodelovanje proizvodnih organizacij pri kratkoročnih kreditiranjih prometnih investicij, pri katerih so ekonomsko zainteresirane in zagotoviti operativno sodelovanje proizvodnih organizacij s prometnimi podjetji, za pravočasno planiranje prometnih storitev.

Znotraj prometnih panog pa je treba zagotoviti skrb za boljšo delitev dohodka in tesnejše sodelovanje pri zagotovitvi funkcionalnosti prometa, ekonomičnosti in investicijski izgradnji.

Večjo skrb bi morali posvetiti tudi strokovnemu izobraževanju prometnih kadrov in proučiti možnosti za ustanovitev večjih strokovnih šol za promet.

Ob ugotovitvi problematike, ki se kaže v prometu v zvezi z zagotovitvijo pospešenega razvoja gospodarstva, nisem imela namena odvrniti razpravo od notranjih problemov za izvrševanje letošnjega družbenega plana, ampak sem samo želela nakazati sočasno potrebo po takojšnjem učinkovitem proučevanju možnosti za hitrejše povečevanje prometnih kapacitet ob upoštevanju postopne ekonomičnosti, ker bomo sicer te neskladnosti vsako leto znova ugotavljali.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovariš Jože Predikaka, direktor železniškega transportnega podjetja v Postojni.

Jože Predikaka: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Čutim prijetno dolžnost, da se najtopleje zahvalim za povabilo, da sem kot predstavnik delovnega kolektiva železnice navzoč na zasedanju vašega zbora. Ko se zahvaljujem za povabilo, izrabljam hkrati to priložnost, da izrazim trdno prepričanje, da možnost, ki jo dajete predstavnikom delovnih organizacij s tem, da lahko neposredno nastopijo pred tem forumom, še bolj učvrščuje neposredno zvezo med delovnimi kolektivi in najvišjimi predstavniškimi organi pri reševanju konkretnih vprašanj našega družbenega in gospodarskega razvoja.

Če dovolite, bi svojo razpravo navezal na nekatere misli iz ekspezeja in razprave, ki ugotavljajo splošno rast našega gospodarstva, s tem pa tudi prometa. Tako je ugotovljeno, da je porastla proizvodnja v industriji in rudarstvu za 13,4%, v kmetijstvu se predvideva do konca 1963. leta 16% porast, celoten blagovni promet pa je po posameznih vejah naraščal od 8 do 203%. Pri tem je prevoz blaga na železnici porastel za 23%, promet potnikov pa za 8%.

Jasno je, da tak dinamični razvoj gospodarstva čuti tudi promet kot pomemben del tega gospodarstva. Po drugi strani pa je tudi gospodarstvo samo čutilo tako slabe kot dobre strani transportnih organizacij, zlasti pa železnice, posebno še v zadnjih mesecih.

Ni potrebno posebno poglobljanje v gospodarstvo in njegov razvoj v zadnjih letih, da se lahko ugotovi dejstvo, da promet vse bolj in bolj zaostaja za splošnim gospodarskim vzponom in splošnimi družbenimi potrebami. Tak razkorak med razvojem gospodarstva kot celote na eni strani in prometa kot ene njegovih pomembnih vej na drugi strani, se povečuje tako, da lahko postane promet limitni faktor hitrejšega gospodarskega razvoja, ki bo v marsičem ovira našim željam po čimvečjem zblizanju proizvodnje in potrošnje, po formiranju jugoslovanskega tržišča in plasmaju proizvodov na svetovnem trgu.

Mislím, da se usklajevanje razvoja prometa s tempom razvoja ostalega našega gospodarstva, postavlja pred nas kot pomemben faktor bodočega gospodarskega razvoja. Da tak razkorak dejansko obstoji, nam zelo ilustrativno govori akcija, ki smo jo pričeli v letošnjem letu ob pomanjkanju vagonov. Dejstvo je namreč, da je železnica kljub relativno hitremu razvoju drugih prometnih panog še vedno in bo po vsej verjetnosti še tudi v prihodnje ostala osnovni nosilec transporta, zlasti masovnega blaga, tako surovin za industrijo kot finalnih proizvodov. Železnica namreč še vedno prevaža 67% blaga v jugoslovanskem merilu oziroma nekaj nad 50% blaga v slovenskem merilu. Ob ugodnem povečanju proizvodnje konec lanskega leta, zlasti pa v prvi polovici letošnjega leta, so bistveno narastle potrebe po prevozih, kar je imelo za posledico, da so problemi železniškega prometa privreli na dan v vsem svojem obsegu in se manifestirali zlasti v pomanjkanju vagonov.

Kot izredno akutno vprašanje je sililo v tem času v ospredje vprašanje nabave novih tovornih vagonov. Ob malo skrbnejši analizi nastalega problema pa lahko ugotovimo, da ni ravno osnovno pomanjkanje samih vagonov, kolikor in predvsem slaba izraba voznega parka, ki je na eni strani neposredno povezana z organizacijo dela železniških kolektivov kot izvrševalcev železniških prevozov ter z njihovo materialno in družbeno stimulacijo, da bi z obstoječimi prevoznimi sredstvi izvršili postavljene naloge. Vse to pa je na drugi strani povezano s tehničnim izboljšanjem prog, s povečanjem nosilnosti vagonov, z modernizacijo vleke, s povečanjem tehnične propustnosti železniških vozlišč, z mehanizacijo razkladanja in nakladanja, s paletizacijo, z neprekinjenim nakladanjem in razkladanjem ponoči, ob nedeljah, praznikih itd.

V ilustracijo naj navedem, da je na področju skupnosti železniških podjetij Ljubljana le okoli ena tretjina prog usposobljenih za 18-tonski pritisk in samo 6 % vseh prog za hitrosti čez 80 km na uro. Potovalna hitrost tovornih vlakov znaša le 20 km na uro, pri čemer okrog 80 % potovalnega časa tovornih vozov odpade na manipulacije na posameznih postajah. Menimo, da je treba pri takem stanju prevozne kakovosti predvsem reševati vprašanje boljše izrabe obstoječega voznega parka in šele v drugi vrsti misliti na nabavo novih vozil.

Očitki, ki jih pogosto slišimo, da novo formirana podjetja ne nabavljajo tovornih voz, ker pravilno ne razumejo potreb jugoslovanskih železnic in gospodarstva kot celote, so povsem neutemeljeni. Gre končno le za uvedbo skladnega in s tem tudi racionalnega razvoja vseh transportnih zmogljivosti, da bi se s čim manjšimi sredstvi dosegli čim večji efekti. Čeprav so potrebe po izboljšanju tehničnega stanja sredstev za delo na železnici imperativna zahteva za večje vlaganje sredstev pri reševanju problemov s področja transporta, sem prepričan, da problem železnice s tem še ne bomo spravili z dnevnega reda.

Tovarišice in tovariši! Ne samo v milijardah, temveč in predvsem v ustvarjanju možnosti, da se železniška transportna podjetja upoštevajo kot enakopravni partnerji z ostalimi gospodarskimi organizacijami v naši gospodarski politiki, vidimo in moramo iskati trajnejše rešitve za železnico.

Vam vsem je znano, da smo v začetku 1961. leta dobili nov zakon o organizaciji jugoslovanskih železnic. Ta zakon, ki smo ga železničarji širom Jugoslavije, zlasti pa mi v Sloveniji z navdušenjem pozdravili, omogoča prehod železnice iz javne službe v gospodarsko organizacijo. Vendar moramo ugotoviti, da se ta proces razvija izredno počasi. V bistvu se položaj železnice v odnosu na ostalo gospodarstvo ni še ničesar spremenil. Železniške tarife so še vedno odrejene in subvencionirajo določene gospodarske dejavnosti, železniška transportna podjetja še vedno niso oproščena obveznosti vzdrževanja nerentabilnih postaj in prog ter obveznega obratovanja in prevzema vsakega tovora na vsaki postaji.

Tudi odnosi med železniškimi transportnimi podjetji in skupnostjo jugoslovanskih železnic so ostali v bistvu administrativni, kot so bili med generalno direkcijo in med prejšnjimi direkcijami.

Te odnose pogojuje nespremenjeni sistem administrativnih tarif in administrativna delitev skupnega dohodka jugoslovanske železniške mreže, ki je bila prilagojena železnici kot javni službi, ne pa železnici kot gospodarski organizaciji. Dokler pa se ta osnovni mehanizem formiranja in delitve dohodkov ne spremeni, pa morajo nujno ostajati v praksi tudi dosedanji administrativni odnosi.

Tarifni sistem in delitev skupnega dohodka sta tako tesno povezana elementa gospodarjenja železniških podjetij, da jih ni mogoče reševati ločeno, ker pogojujeta drug drugega, oba pa odrejata obliko odnosov znotraj same železnice. Če so železniška transportna podjetja gospodarske organizacije, je njihovo medsebojno sodelovanje mogoče le na gospodarskih osnovah, kar zahteva, da vsako podjetje gospodari s svojimi osnovnimi sredstvi in pozna svoje stroške. Sistem evidentiranja podatkov in knjigovodstva je ostal prilagojen obravnavanju železniške mreže kot celote, zato podjetja nimajo urejenih podatkov tako, da bi imela potrebno osnovo za gospodarjenje.

Izvedba skupnih prevozov zahteva najtesnejše sodelovanje med udeleženi podjetji, ki pa se mnogokrat lahko omeji le na ožja področja, odvisno od obsega in značaja posla. Načeloma naj se problemi rešujejo tam, kjer nastajajo.

Na tej osnovi je mogoče jasno opredeliti naloge skupnosti jugoslovanskih železnic in skupnosti železniških podjetij, preko katerih naj bi železniška transportna podjetja usklajevala svoje delo kadar gre za posle, ki se uspešno lahko opravijo samo, če so usklajeni za večja področja.

S tem v zvezi menimo, da je treba prvenstveno rešiti ekonomske osnove poslovanja železniških transportnih podjetij, katerih medsebojni odnosi morajo temeljiti na medsebojnih pogodbah. Administrativno je mogoče predpisati samo enotne postopke za izvajanje prevozov in enotne tehnične normative. Brez temeljite in kompleksne revizije, ne samo obstoječih prevoznih tarif, ampak tarifnega sistema sploh, si ni mogoče niti zamišljati realizacijo načel zakona o organizaciji jugoslovanskih železnic, oziroma poslovnost železnic v skladu z našim gospodarskim sistemom in delavskim samoupravljanjem. Od izida zakona do danes se to ključno vprašanje ni niti za korak premaknilo z mesta. Sedanji tarifni sistem je zato opustiti, novi sistem pa naj bi izhajal iz temeljnega stališča, da so osnova sistema stroški prevoznih storitev. Tarife naj bi bile ločene na začetne in končne operacije, na čisti prevoz in na medpotne storitve izven prevoza. Že samo s tem bi postal ta sistem mnogo bolj elastičen in realen nasproti dejanskim stroškom.

Tarife za čisti prevoz naj bi še temeljile na stroških posameznih prog. Za prevoze po večjih progah, pa naj bi se formirale skupne tarife, v okviru enega podjetja pa lahko tudi enotne področne tarife. Tarife naj bi bile omejene s spodnjo in zgornjo mejo, v okviru katere bi jih bilo mogoče prilagajati konkretni tržni situaciji oziroma nacionalni gospodarski politiki. Pri tem bi poudaril, da pri zahtevi po reformi tarifnega sistema ne polagamo težišče na absolutno povečanje tarif, ker mislimo, da to morda niti ni potrebno.

Sedanji sistem delitve transportnih dohodkov, čeprav je v svojem razvoju dosegel določen napredek, še vedno sloni na delitvi celotne mase ustvarjenih dohodkov na posamezna podjetja. Ta skupna železniška blaganja, v katero se praktično stekajo vsi dohodki, ne glede na to, kako in kje so bili ustvarjeni, ne more mobilizirati delovnega kolektiva za boljše gospodarjenje. Za ilustracijo bi navedel, da se je do letos celo dohodek od garderobe, ki so ga pobirale posamezne železniške postaje, stekal v skupno blagajno in se od tod delil posameznim podjetjem, pa čeprav mnoga s tem niso imela nobenega posla. Tak sistem razumljivo da ne stimulizira podjetij k povečanju obsega dela, k izboljšanju asortimaja prevoza in k zmanjševanju stroškov poslovanja, ker omogoča prelivanje komercialnega uspeha podjetij. To še toliko bolj, ker so večji stroški eden izmed elementov pri udeležbi na akumulaciji in ker se pri določanju objektivnih stroškov ne obravnavajo izvršene racionalizacije posameznih kolektivov s stališča njihovega vpliva na zmanjšanje stroškov proizvodnje tega kolektiva.

Na osnovi preje predlaganega tarifnega sistema, se za velik del dohodkov v podjetjih avtomatično rešuje tudi njihova delitev, ker predstavlja maso za skupno delitev samo tisti del dohodka, ki izvira iz tarife za čisti prevoz preko večjih prog oziroma območij podjetij in skupnosti.

Delitev dohodka iz tarif za čisti prevoz bi se izvršila ali z direktnim obračunom pa tarifah ali z določitvijo odstotka v skupni realizaciji ali pa z uvedbo virtualnih tarifnih razdalj.

Mislim, da ni treba posebej poudarjati, kako pozitivno bi vplivala reforma sistema tarif in delitve transportnih dohodkov na sprostitev iniciative delovnih kolektivov pri naporih za povečanje produktivnosti dela, na zmanjšanje stroškov

prevoza in na odkrivanje notranjih rezerv, zlasti pa na to, da bi se železniška transportna podjetja usposobila za družbeno koristno konkurenco v transportu, ki bi vplivala na normalno razdelitev tovora na posamezne veje prometa.

Ob koncu bi želel poudariti, da je rešitev navedenih problemov v prometu, zlasti pa na železnici, mogoča samo ob skupnih naporih železniških delovnih kolektivov, koristnikov železniških uslug in družbene skupnosti kot celote. V kolikor ne bo definitivno rešena osnova normalnega ekonomsko-komercialnega poslovanja v železniških podjetjih, v kolikor železniška transportna podjetja v vsem ne bodo enakopravno upoštevana tako kot druge gospodarske organizacije in to tudi v kreditiranju, v kolikor se takoj ne omilijo posledice dosežanega dezinvestiranja pri železniškem transportu in v kolikor zlasti veliki koristniki železniških uslug ne bodo pri svojem razširjanju kapacitet upoštevali problemov transporta in jih občutili kot del svojih težav, si ne moremo zamisliti niti sanacije obstoječega stanja na železnici, še manj pa približanje transportnih uslug nivoju, ki ga zahteva današnja, zlasti pa bodoča stopnja našega gospodarskega in družbenega razvoja.

Čeprav je bila naša javnost večkrat opozorjena na te probleme, smo menili, da je potrebno, da o njih obvestimo tudi ta forum, s prošnjo, da jih vzame resno v pretres, kajti v nasprotnem primeru se lahko zgodi, da bodo nerešeni ekonomski odnosi v transportu, zlasti pa na železnici, postali resna ovira nadaljnjemu napredku našega gospodarstva.

Ob koncu bi se želel temu zboru znova zahvaliti, da mi je omogočil sodelovanje v razpravi, hkrati pa bi rad izrazil čvrsto zagotovilo, da bomo vložili vse svoje sile in sposobnosti v to, da se izpolnijo naloge, ki se postavljajo pred železnico in transport v nastopajoči jesenski sezoni. Hvala lepa!

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovarišica Silva Cerjak, poslanka Organizacijsko-političnega zbora.

Silva Cerjak: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da svojo razpravo navežem na izvajanje tovarišice Rometove in tovariša, ki je govoril pred menoj, in da v kratkem opozorim na problematiko, s katero se v zadnjem obdobju srečujejo kolektivi PTT prometa.

PTT stroka se je ob decentralizaciji v letu 1961 prvič pojavila v našem komunalnem sistemu kot gospodarska organizacija z vsemi dolžnostmi in pravicami, ki jih ima ostalo gospodarstvo. Ob sami vključitvi v komunalni sistem pa se je točno pokazala tudi vloga, ki naj jo PTT dejavnost v komunalnem sistemu odigra, oziroma pokazale so se naloge, ki jih pred njo postavlja družba in gospodarstvo in ki jih je treba v izogib neugodnim posledicam za gospodarski razvoj nujno rešiti.

Za PTT promet na področju Slovenije je pri sedanji stopnji razvoja značilno dejstvo, da leto za letom bolj zaostaja za porastom družbenih potreb po PTT storitvah in da se PTT storitve še vedno v veliki meri opravljajo ročno ter na zastarelih, izrabljenih in nesodobnih napravah.

Še posebej je v tem pogledu kritično stanje v telegrafsko-telefonskem prometu, kjer je porast družbenih potreb največji. Razvoj gospodarstva, turizma in družbenega standarda je po splošnih statističnih podatkih pri nas dosegel tako stopnjo, da predstavlja telefon nujno povezovalno sredstvo, ne samo v družbenem življenju, ampak tudi v življenju vsakega posameznika. Skladno s tem bi bilo treba v najkrajšem času povečati telefonske kapacitete, da bi

dosegli 4 priključke na 100 prebivalcev, kar pa predstavlja zahtevo po takojšnji montaži 25 do 30 000 priključkov. Za nadaljnje usklajevanje pa to zahteva resno montažo do 7000 priključkov letno.

Omeniti moram, da so preobremenjene vse važnejše medkrajevne in mednarodne relacije, ki nujno zahtevajo okrepitev in modernizacijo s sodobnimi tehnično dovršenimi napravami. Najbolj zadovoljivo je še stanje v čisti poštni službi. S sedanjimi sredstvi pa PTT ne more niti po kvaliteti niti po kvantiteti zadovoljiti zahtev po uslugah, zato se pojavljajo znaki, da je PTT promet pričel ovirati gospodarski razvoj, saj povzroča znatne izgube časa zaradi dolgega čakanja na zveze, obilo je neizvršenih pogovorov, ogromno je tudi število nujnih in zelo nujnih pogovorov na določenih relacijah, vse bolj pogosta pa so tudi večkratna klicanja v avtomatski mreži in podobno. Ta razkorak med potrebami in možnostmi pa bo iz leta v leto večji, ker PTT podjetja nimajo zadosti lastnih sredstev za bistveno hitrejši razvoj PTT kapacitet, ne glede na to, da se PTT kolektivi zavedajo svoje naloge ter da je izdelan in potrjen generalni plan razvoja PTT za vse področje naše države in da že obstajajo možnosti za nabavo vseh potrebnih naprav pri domači industriji.

Generalni plan razvoja PTT kapacitet, ki sem ga omenila, zajema izgradnjo magistralne mreže, kot tudi PTT povezavo v komunalnem merilu. Od magistralnih zvez je na področju naše republike najvažnejša položitev medkrajevnih oziroma mednarodnih kablov na relacijah Ljubljana—Zagreb, Ljubljana—Maribor—avstrijska meja, Ljubljana—Trst in montaža avtomatske tranzitne telefonske centrale v Ljubljani.

Od tega je zdaj v montaži prva etapa tranzitne centrale s 350 priključki in se polaga kabel Ljubljana—Zagreb. Ostale magistralne zveze pa se bodo morale v okviru generalnega plana in mednarodnih pogodb zgraditi v letih od 1964 do 1956.

S temi kapacitetami bo omogočen avtomatski promet med mrežnimi skupinami in avtomatskimi centralami na področju Slovenije ter polavtomatski promet z vsemi ostalimi področji v Jugoslaviji in sosednimi državami ter omogočen mednarodni tranzit. V okviru komunalne povezave pa podjetja zaradi pomanjkanja finančnih sredstev trenutno grade le določene manjše kapacitete v prometno najbolj kritičnih področjih, kot so razširitev avtomatskih central v Ljubljani, Mariboru, Kočevju, polaganje kabla za lokalna omrežja in podobno, čeprav je jasna in nujna sočasna izgradnja celotnega omrežja.

Težave v izgradnji nastopajo predvsem zato, ker morajo podjetja hkrati s financiranjem magistralne zveze reševati tudi problem komunalne povezave. V letu 1963 so morala PTT podjetja na področju Slovenije zaradi bistveno težjega položaja, ki je nastal glede financiranja kapacitet magistralne mreže, to je povečanja udeležbe pri splošnem investicijskem skladu od 20 na 50 %, skoraj vsa svoja sredstva vložiti v izgradnjo te mreže, zaradi česar je zaostala vsa ostala izgradnja. Enako bo tudi v prihodnjih dveh letih, pri tem pa podjetja zaradi nezadostnih in neprimernih sredstev prenosa ne morejo bistveno povečati prometa in s tem tudi ne finančnega rezultata.

Poseben problem za PTT predstavlja tudi samo formiranje prodajnih cen PTT uslug, kot tudi obračun med podjetji za vrednost vložene prenosa pri medkrajevnih in mednarodnih uslugah. Za prodajne cene PTT uslug je karakteristično, da se te ne formirajo prosto, temveč se korigirajo in spreminjajo v daljših časovnih razdobjih po pristanku oziroma soglasju komunalnih ali pa zveznih organov. Tak način formiranja cen spričo dejstva, da se stroški poslo-

vanja oziroma porabljena sredstva gibljejo v skladu z dinamiko tržnih cen, nujno vodi do manjšega formiranja neto produkta, s tem pa se seveda iz leta v leto manjšajo sredstva PTT podjetij za razširjeno reprodukcijo. Tudi sam obračun med podjetji znotraj PTT panoge, se za usluge po enotni tarifi ne opravlja po ekonomskih merilih. Za nadaljnje utrjevanje delavskega upravljanja, bi zato bilo nujno treba po liniji obračuna med podjetji preiti na ekonomske cene uslug, formirane v skladu z objektivnimi pogoji poslovanja posameznih področij.

Iz vsega, kar sem navedla izhaja, da PTT dejavnost pri obstoječih ekonomskih možnostih dosega le tolikšen finančni uspeh, da lahko iz sredstev svoje amortizacije in čistega dohodka krije po sedanjih instrumentih le 50 % potrebnih investicij. Rešitev ostale investicijske izgradnje pa je mogoča le z zagotovitvijo dolgoročnih kreditov pod primernimi pogoji, pri čemer bo PTT panoga zaradi docedanje zastarelosti in prelivanja dela njene akumulacije v prejšnjem obdobju iz PTT v druge gospodarske panoge, sposobna samostojno razvijati svoje kapacitete šele v petih letih.

Samo za leto 1964 bi bilo potrebno v okviru izgradnje po perspektivnem planu razvoja, pod zmožljivimi pogoji seveda, zagotoviti okoli eno milijardo in pol dinarjev posojila za objekte, ki so že v gradnji.

Z izgradnjo predvidenih kapacitet pa se ne bo bistveno izboljšala samo kvaliteta PTT prenosa, temveč bo porastel zlasti telegrafski in telefonski promet in to v nekaj letih za predvidoma najmanj nekaj sto odstotkov. Od tega prometa bo precejšen del odpadel na mednarodni tranzit, ki bo prinašal velika devizna sredstva.

Z razvojem PTT pa bodo dani tudi vsi pogoji za hiter razvoj domače industrije telekomunikacij. Že pri sedanjih šibkih sredstvih je bil plan prometa v razdobju januar-julij dosežen v globalu s 105 %, od tega lokalni-avtomatski promet s 112 %, medkrajevna telefonija s 110 %, telegrafija pa celo s 115 %.

Ob ureditvi notranjih odnosov pri obračunu med PTT podjetji, ob nadaljnjem utrjevanju delavskega samoupravljanja, z intenzivnim vzgojnim delom in usposabljanjem PTT delavcev, ob racionalnem izkoriščanju obstoječih in novih sredstev prenosa ter stopnjevanju produktivnosti dela, bo PTT panoga kmalu imela vse pogoje, da vrne družbi vsa sredstva, ki bi jih ta kreditirala za investicijsko izgradnjo v prihodnjih letih. PTT kolektivi pa se bodo morali še naprej truditi, da bodo izboljšali kvaliteto prenosa, organizacijo internega poslovanja in da bodo storili vse, da bo PTT služba kot panoga prometa odigrala tisto vlogo, katero ji je družba zaupala.

Predsednik Leopold Krese: Prekinjam sejo, ki se bo nadaljevala popoldne ob 16. uri.

(Seja je bila prekinjena ob 12.30 uri in se je nadaljevala ob 16.30 uri.)

Predsednik Leopold Krese: Nadaljujemo s sejo in z razpravo. Besedo ima poslanec Srečko Rihtar.

Srečko Rihtar: Tovariši poslanci! Iz poročila o gibanju gospodarstva in prognoze izvršitve družbenega plana naše republike do konca leta je razvidno, da se planske naloge kljub določenim težavam uspešno izvršujejo in da skoro v vseh gospodarskih dejavnostih lahko pričakujemo uresničitev

naših predvidevanj. Ob tej splošni ugotovitvi, ki sicer bazira na ekonomskih pokazateljih ne moremo mimo dejstva, da je pred nami še precej problemov, ki jih bo treba rešiti, če hočemo uspešno zastaviti izpolnjevanje bodočih nalog, ki jih postavlja pred nas sedemletni plan.

Eden od takih problemov je vprašanje našega izvoza oziroma zunanje trgovinske menjave na sploh, kajti to področje je za nas izredno pomembno, saj prav na tej fronti bijemo odločilno bitko za zmanjšanje deviznega primanjkljaja in za našo uspešno vključitev v mednarodno delitev dela. Rezultati prvih sedmih mesecev kažejo, da je Slovenija precej povečala izvoz, saj ugotavljamo indeks 134,8, oziroma pri industrijskem izvozu celo 136,9, računano na isto razdobje lanskega leta. To nam nadalje kaže, da je prišlo do kvalitetnega premika in da je vključitev v mednarodno delitev dela pokazala prve uspešnejše rezultate.

Vsiljuje pa se nam vprašanje, če smo s tem lahko zadovoljni in če je bilo storjeno vse, da se dejansko uspešno in dolgoročno vključimo v mednarodno delitev dela.

Izhajam iz osnovne postavke, da izvoz ni za nas gospodarska nujnost le zaradi tega, ker družba potrebuje toliko in toliko deviz, ampak zaradi tega, ker celotna koncepcija našega gospodarskega razvoja ne more mimo problema vključitve v mednarodno delitev dela. Gre torej za objektivno spoznanje, da je nujnost in pogojenost vključitve v mednarodno delitev dela za naše gospodarstvo edini izhod in končno spričevalo, da smo stabilizirali gospodarski položaj. Zmanjševanje primanjkljaja v zunanje trgovinski bilanci oziroma izravnava negativnega salda je v končni konsekvenci naš cilj, naloga in zadolžitev, kajti to je edina pot, ki nam zagotavlja uspeh. In obratno, čim kasneje se bomo lotili te naloge, tembolj bomo ogrožali stabilizacijo gospodarstva in življenjsko raven delovnih ljudi.

Če je temu tako, potem se vsiljuje vprašanje, kakšno je obeležje gospodarske nujnosti izvoza s stališča materialne zainteresiranosti družbe kot celote in posameznega proizvajalca. Izvoz za vsako ceno, vsekakor ne, ker bi to pomenilo fcrsiranje tudi nerentabilnega izvoza. Mnenje, da je izvoz možen samo takrat, kadar družba prizna visoko premijo, da se izvoz izplača, je bilo gotovo zmotno. Kajti z izvoznimi premijami se je hotelo najti le tak način materialne zainteresiranosti za izvoz, ki bi zagotavljal izvoz ne glede na dejansko sposobnost vključitve proizvajalcev v mednarodno delitev dela.

Popolnoma jasno je, da visoko premiranje izvoza pomeni v končni liniji zmanjšanje standarda, ker stimulira tisti del proizvodnje, ki po svoji produktivnosti še zaostaja, da bi se lahko vključila v mednarodno delitev dela. Hkrati pa je taka politika pomenila tudi dajanje potuhe določeni proizvodnji, da ni odkrivala notranjih rezerv, da ni izboljševala proizvodnosti z boljšo organizacijo dela in z uvedbo novih tehnoloških postopkov.

Nadalje menim, da je pavšalno poudarjanje, da je izvoz gospodarska nujnost, do neke mere zgrešeno in posplošuje situacijo pri tistih proizvajalcih, ki ne najdejo plasmaja za svoje blago v državi, kot da velja to za vse proizvajalce. Gospodarska nujnost izvoza je s stališča proizvajalca, kot kaže praksa, nujna za samega proizvajalca, da izvozi tisto blago za katerega ne najde kupca v državi. Takšno nujnost ustvarjajo ugodni pogoji za proizvodnjo in je zaradi tega izredno važno, da naši gospodarski instrumenti omogočijo proizvajalcem povečanje proizvodnje, s čimer ne samo, da rešujemo vprašanje zaposlovanja

delovne sile in znižanje proizvodnih stroškov, temveč ustvarjamo dejansko gospodarsko nujnost, da proizvajalec najde za povečano proizvodnjo tržišče tudi v tujini.

Tu mislim tudi na vprašanje preskrbe s surovinami oziroma z reprodukcijskim materialom. Razumljivo je namreč, da slepo povečevanje proizvodnje ne more biti upravičeno s stališča plačilne bilance v tistih primerih, kadar gre za višji procent uvoznega materiala s področja konvertibilnih valut in to za relativno slab devizni efekt v izvozu. Težnja, da rešimo vprašanje primanjkljaja devizne bilance tudi z zmanjševanjem uvoza, s pomočjo restriktivnih ukrepov, lahko pripelje do protislovja ravno v tem, da restriktivni ukrepi prično delovati proti povečanju izvoza in torej ne vodijo k zmanjševanju primanjkljaja v plačalni bilanci. Prvi element, ki prične delovati proti povečanju izvoza, je ta, da odpade element same gospodarske nujnosti izvoza. Drugi element pa je ustvarjanje konjunktura za domač reproduktivni material, kar ima za posledico relativno višje cene. Te cene pa kupcem tega dragega materiala onemogočajo konkurenčni nastop v izvozu. Zato je zmanjšanje uvoza za takšno ceno brez dvoma škodljivo. Sodim tudi, da je pavšalizirano zmanjšanje uvoza, ki naj služi povečanju izvoza, resna ovira za izvršitev konkretnih nalog pred katerimi stojimo. Po vsem tem je revizija restriktivnih ukrepov pri uvozu reproduktivnega materiala nujno potrebna, ker sedanje stanje v določenih panogah že resno ogroža izvoz.

Nadalje menim, da se še vse premalo zavedamo, da bo v perspektivi nastopila še večja nujnost izvoza. Mnenje, da je ta perspektiva še močno oddaljena je v mnogih primerih zmotno, ker je izvoz v gospodarstvu, kot znano, zelo dinamična kategorija, zato potreba po njem navadno nastopi nenadno. Po drugi strani pa je znano, da priprava na tujih trgih zahteva svoj čas. To je iz razlogov, ker so potrebe zunanjega trga včasih zelo različne od potreb domačega trga in se mora proizvajalec v procesu vključevanja v zunanji trg, vključiti tudi v proces določene preusmeritve na potrebe zunanjega trga, kar lahko pozitivno vpliva na kvaliteto izdelka in kar je že splošno znano dejstvo. Prav tako je zunanji trg merilo za produktivnost domačega proizvajalca, ker se ravno tu formira svetovna cena, ki izhaja iz mednarodne delitve dela in predstavlja neko objektivno merilo. Iz tega izhaja, da domača cena ne more biti tisti kriterij, ki bi odredjal svetovni ceni značaj vsake cene. Vemo namreč, da ima mnenje »ne za vsako ceno« svojo gospodarsko utemeljenost, ker pač nihče ne more ustvarjati stalne izgube s svojim izvozom, če nima nikakršne perspektive. Vendar obstoja nevarnost, da se tega poslužujemo tudi v primerih, kadar je treba začasno plačati vstopnico za vstop na tuje tržišče in se prilagoditi mednarodni delitvi dela z uspešnim iskanjem skritih rezerv, z modernizacijo in z boljšo organizacijo proizvodnje. Naša orientacija na izvoz odpira torej obilico problemov, katerih del lahko rešijo subjektivne sile, drugih del pa tudi gospodarski instrumenti, ki v določenem smislu krojijo usodo izvoza.

Glede gospodarskih instrumentov lahko ugotovimo naslednje: Izvoz je zaključna faza dolgega procesa, od priprave surovin in materiala do kvalitetne proizvodnje. Ves ta dolgi tok v gospodarstvu se ureja z množico predpisov in z zakonom ponudbe in povpraševanja. Vprašanje pa je, če so vsi ti predpisi v skladu z orientacijo na ustvarjanje ugodnih pogojev za okrepitev izvoza. Vzemimo npr. maksimiranje cen osnovnim surovinam. Te cene odredjajo orientacijo proizvajalcev osnovnih surovin v proizvodnji tega ali onega asortimenta in že

tu konkretno pričinja izvozna problematika in se kaže izid glede fiziognomije izveza.

Teoretično je nesporno, da je treba krepiti izvoz izdelkov s čim višjo stopnjo predelave, prav tako pa je praktično nesporno, da npr. določena cena osnovnih surovin do neke mere onemogoča izvoz finalnih izdelkov na račun izvoza samih surovin. Določene cene npr. destimulirajo gozdno gospodarstvo, da bi dobavljalo celulozni les industriji papirja, ker je rentabilnejše proizvajanje ostalih sortimentov zaradi njihovih ugodnejših cen, industrija papirja pa je v težavah s surovinami. Prihajamo v situacijo, da izvažamo surovine, ne moremo pa v zadostni količini izvažati papirja, to je izdelka z višjo stopnjo predelave. Teoretično gledano je to zgrešeno, praktično pa je to dejstvo.

Če gremo dalje na industrijo potrošnega blaga, potem lahko ugotovimo, da od surovine pa do polizdelka v medfazni proizvodnji in vse do gotovega izdelka prihaja do kopičenja ne samo medfaznih davkov, temveč tudi do visoke akumulacije pri medfazni proizvodnji. Jasno je, da tovarna hkrati z gotovim izdelkom ne more izvažati davkov in medfaznih dobičkov in je v tem primeru zato prisiljena sama nositi vse breme svetovne cene, zaradi česar se silno težko prebija v ostrem konkurenčnem boju na svetovnem trgu.

Res je, da se deloma rešuje to vprašanje s tako imenovanimi izvoznimi premijami na relaciji administracija-tovarna gotovega izdelka. Ta izvozna premija je seveda omejena na minimum in ne krije vmesnih stroškov medfazne proizvodnje, ki ob tem ostaja neprizadeta. Poleg tega je medfazna proizvodnja zaščiten z uvoznimi restrikcijami in ne izvažata, ker mora kriti domače potrebe. Kupci torej ne morejo dobiti cenejšega materiala iz uvoza in rezultat tega je, da je prizadeta samo industrija končnega izdelka. V tem primeru se vsiljuje vprašanje ali res izvoz za vsako ceno, proizvodni stroški pa so daleč previsoki in po vsem tem tudi domača cena ni v skladu s svetovno ceno. Iz tega izhaja, da se moramo v takem primeru najbrže odpovedati izvozu gotovih izdelkov, zaradi česar lahko pride samo do krepitve pritiska na izvoz polizdelkov v visoko industrijske dežele, ker edino ti lahko prekoračijo diskriminacijske carinske bariere integriranih področij. Takih praktičnih rešitev imamo največ. Sprašujemo pa se, ali je to res nujno in ali ne moremo reševati teh vprašanj tudi dolgoročno v korist izvoza izdelkov na višji stopnji predelave.

Nadalje ne moremo mimo problemov ustanov, ki izvajajo te gospodarske predpise. Za nas je zelo občutljivo vprašanje ekspeditivnega poslovanja administracije in poslovanja bank. Menim, da je mogoča večja poslovnost bank samo v primeru, če pride do večje decentralizacije, to je do prenosa kompetenc na področne banke, pri čemer bi moral biti ves bančni sistem prilagojen potrebam gospodarstva in manj centraliziran. Včasih se dobiva vtis, da se mora gospodarstvo prilagajati bančnemu sistemu in ne obratno. Posluš za potrebe gospodarstva in čvrsta materialna povezanost z gospodarskimi organizacijami naj bi bila naš ideal. To pa je mogoče doseči samo v primeru, če bodo tudi banke prešle na sistem gospodarskih organizacij, seveda s pogojem, da se glede bančništva da večja pristojnost republikam.

Bolj elastično reševanje problemov preko Jugobanke z dajanjem deviznih kreditov, dodatnih sredstev in podobno, že kaže pozitivne rezultate. Seveda to še ni vse, ker se naše gospodarske organizacije ubadajo z vrsto drugih težav, kot je kreditiranje novih kapacitet za povečanje izvoza, nadalje vprašanje obratnih sredstev in podobno.

Vsa ta vprašanja in končno tudi vprašanje same notranje organizacije bank, uveljavljanje družbenega upravljanja, formiranje in delitev dohodka, ki ostaja še vedno pri prvih korakih, bo treba pospešeno reševati. Sodim, da bomo vse dotlej, dokler se ne bo spremenil tudi materialni interes delavcev v banki, ki naj se uveljavlja preko družbenega upravljanja, lahko vse te probleme naskakovali samo od zunaj, in to znatno manj uspešno, kot bi jih sicer ob močnejšem sodelovanju materialno zainteresiranih delovnih kolektivov v samih bankah.

Poleg naštetih problemov se moramo zavedati tudi našega položaja v svetovni trgovini in vseh težav objektivnega značaja, ki so s tem povezane. Tu mislim na regionalne in subregionalne integracijske grupacije, ki imajo namen razbijati napore razvijajočih se držav, da se močnejše vključijo v mednarodno delitev dela. Pod plaščem teh integriranih področij se skriva neokolinializem in zapiranje v diskriminatorsko integrirano področje za namenom, da se razvitim državam zagotovi na škodo drugih, ustrezen trg pod čim ugodnejšimi pogoji. Saj je znano, da evropsko skupno tržišče zajema skoraj 50 % svetovne trgovine.

Podobno kot zahodne ekonomske grupacije se tudi ekonomska grupacija socialističnih držav zapira vase skozi monopol zunanje trgovine. Karakteristika njihove zunanje trgovine je v tem, da jim relativno slab izvoz v dežele izven njihove grupacije služi samo za potrebe lastne investicijske izgradnje, to se pravi predvsem za uvoz opreme. Za potrebe preskrbe z reprodukcijskim materialom se ta trg odpira samo po sistemu kliringov, ki mu hkrati zagotavljajo izvoz presežkov predvsem hiper produciranega blaga. Tako zaščitena proizvodnja s precej jasnim avtarkičnim programom integriranega tržišča pa seveda ne more zagotavljati potrebne proizvodnosti za čas, ko bo tudi ta industrija prisiljena iskati svetovna tržišča.

V taki situaciji je jasno, da najbolj trpe države v razvoju. Te so sicer proizvajalci surovin, toda hkrati veliki potrošniki investicijske opreme. Po opremi imajo ogromne potrebe, vendar skoraj nobene možnosti, da opremo plačajo z izvozom. Zaradi tega se pojavlja nujna potreba po dolgoročnih kreditih, ki se morajo najemati pod precej neugodnimi pogoji, zaradi česar je izgradnja v teh državah precej počasnejša kot bi sicer lahko bila pri vitalnosti teh narodov in pri sprostitvi družbenih sil, do katere je prišlo v teh mladih državah.

Iz teh razlogov je tudi položaj naše zunanje trgovine precej slabši in naloge pred katerimi stojimo razmeroma težke. Naša osnovna naloga je brez dvoma ta, da morajo vsi gospodarski instrumenti težiti k izravnavanju plačilne bilance. To se pravi, da moramo strmeti za tem, da bo izvoz vedno večji, kar pa ne sme iti na račun rekonpenzacije na domačem trgu, to je na račun zviševanja cen na domačem trgu. Take inflacijske težnje je treba zaježiti z ekonomskimi ukrepi, to se pravi s konkurenco od zunaj. Restriktivne ukrepe je treba nujno omiliti ne samo na oskrbo z reprodukcijskim materialom, temveč tudi za blago široke potrošnje. Pri tem ne mislim na popolno liberalizacijo uvoza, ki bi nam utegnila povzročiti določene politične težave, če bi namreč zaradi pretiranega uvoza prišlo do zmanjšane fizičnega obsega domače proizvodnje. Uvozne restrikcije se morajo omiliti toliko, da se zavrnejo težnje po inflaciji in da se oskrbi nemoten razvoj določene industrije, ki danes že dela za izvoz, za katero pa vemo, da so njene potencialne možnosti še znatno večje, če bi bila preskrba z uvoznimi surovinami nemotena in stalna.

Poleg tega pa je treba povečati udeležbo na ustvarjenih devizah in za tisti del deviz, ki pripadajo podjetjem po ustreznem izvozu, prepustiti vprašanje

uvoza reprodukcijskega materiala ali pa tudi potrebne manjše zneske za investicijsko opremo delovnim kolektivom samim, ki bodo najbolj smotno lahko uporabljali devizna sredstva. In končno se je treba tudi zavedati, da bo pri tej skupni družbeni nalogi še nadalje tako kot doslej potrebno široko angažiranje tudi subjektivnih činiteljev.

Če dovolite tovariš predsednik, pa bi se dotaknil še nekega vprašanja, ki je bilo sproženo v današnji dopoldanski razpravi.

Na kratko bi, če dovolite, skušal odgovoriti na vprašanje, ki ga je načel predsednik republiškega odbora sindikata storitvenih dejavnosti. Če se ne motim, je v zvezi z notranjo trgovino postavil tezo, da je slabo akumulativna, da dela sicer v jugoslovanskem povprečju z maržo 15,3%, vendar pa so njene družbene dajatve tako ogromne, da ji ne preostaja sredstev za enostavno reprodukcijo in da so tudi njihovi dohodki precej nizki. Kot sem ga razumel, je bil njegov predlog ta, naj bi se iz zunanje trgovine, ki je po njegovih besedah visoko akumulativna, del sredstev prelival za potrebe notranje trgovine, da bi se tako notranja trgovina materialno okrepila.

Ta del njegovega izvajanja bi skušal pojasniti, oziroma bi se postavil na drugo stališče, ker po mojem taka rešitev ni ekonomsko utemeljena. Zakaj?

Vsi vemo, da gre in da bo moral proces v detajlistični trgovini iti v močnejšo integracijo, ker majhne trgovske organizacije z visokimi režijskimi stroški in nizko akumulacijo, hkrati pa z majhnimi obratnimi sredstvi, ne bodo mogle dolgo obstojati ob dejstvu, da na drugi strani razvijamo moderno trgovsko mrežo.

Samo na področju mesta Ljubljane se je v zadnjem letu združilo več kot 15 detajlističnih trgovin, ker so pač s koncentracijo sredstev lahko modernizirale obrate, razširile asortiment blaga, organizirale skupno službo in podobno. Menim, da je to tudi edini ekonomskih izhod za detajlistične trgovine in da je najprimernejša rešitev integracija, ker je danes obstoj majhnih trgovin — kot jih običajno imenujemo »svaštarnica« in kakršne imamo tudi v centru Ljubljane — postal ekonomsko problematičen. Vse te trgovine, ki nimajo obratnih sredstev, razumljivo kupujejo samo tako blago, ki je atraktivno in gre takoj v promet. Ker te trgovine nimajo zadostnih obratnih sredstev, so prisiljene da ožijo asortiment blaga, namesto da bi ga širile. To se pravi, da praktično pod današnjimi pogoji — pri sorazmerno visokih obrestnih stopnjah za najemanje kreditov za obratna sredstva — takšne trgovine tega ne prenesejo več. Po vsem tem je rešitev verjetno samo v integraciji, in konkretne rezultate tega procesa lahko ugotavljamo v Ljubljani v preteklem in letošnjem letu.

Ne bi se strinjal s tem, da bi sprejemali kakršnakoli priporočila ali sugestije, da bi se sredstva trgovinske dejavnosti administrativno prelivala v sredstva za materialno krepitev notranje trgovine. Dodal bi še to, da kolikor mi je znano, dela zunanja trgovina z znatno manjšo povprečno maržo, kot je bilo navedeno v podatku za jugoslovansko povprečje v notranji trgovini. Iz lastne prakse lahko navedem, da je povprečna marža zunanjetrgovinskega podjetja v katerem delam, 4,8%. Iz tega izhaja, da je višja akumulacija, oziroma ustvarjanje večjih sredstev za osebne dohodke, najbrže stvar boljše organizacije in cenejšega poslovanja, ki ob prometu 10 ali več milijard, lahko ustvari take pogoje in ki daje videz visoke akumulacije. Menim, da je treba ravno take organizacije v našem slovenskem merilu še nadalje krepiti, ker smo mogoče ravno na tam področju že marsikaj zamudili.

Predsednik Leopold Krése: Besedo ima poslanec Tomaž Tomažič.

Tomaž Tomažič: Tovarišice in tovariši, poslanci! Dovolite, da v zvezi z analizo gibanja gospodarstva Socialistične republike Slovenije v prvem polletju načnem še nekaj vprašanj iz zunanje-trgovinskega področja.

Pri obravnavi gospodarskih odnosov z inozemstvom moramo ugotoviti, da je letošnje povečanje izvoza ugodno vplivalo na povečanje proizvodnje. Naše ozko tržišče zahteva in narekuje čim večjo vključitev v mednarodno menjavo in to predvsem s povečanjem izvoza. Predloženo gradivo nazorno prikazuje, da se je izvoz v prvem polletju povečal v primerjavi z letom 1962 za 39 %, ta porast pa je tudi za 12,4 % nad planskim predvidevanjem. Ta uspeh pa nas ne sme uspavati, temveč vzpodbuditi, da odstranimo še tiste ovire, ki nam onemogočajo še večje uspehe in napredek.

Ocenjujoč gibanje in dosežke v prvem polletju, lahko z gotovostjo pričakujemo v drugi polovici leta visoko dinamiko izvoza, seveda pa bo potrebno premagati še nekatere ovire.

V neizkoriščenih proizvodnih kapacitetah in v neracionalni organizaciji dela so še velike možnosti oziroma rezerve za povečanje proizvodnje in s tem tudi izvoza. Z orientacijo na kvalitetnejšo proizvodnjo bomo dosegli tudi večje efekte pri izvozu v drugi polovici tekočega poslovnega leta oziroma v prihodnje sploh. Zaradi tega naj bi bili vsi integracijski procesi, rekonstrukcije in nove naložbe usmerjene na usposobitev proizvodnje za izvoz. Družbeni plan za letošnje leto predvideva, da bi se naj med drugim bolj povečal tudi izvoz opreme in proizvodov elektroindustrije. Proizvodi navedenih panog predstavljajo rezultate večstopenjske obdelave in bi torej s povečanjem izvoza proizvodnje teh panog dosegli ugodnejšo strukturo izvoza, zlasti s stališča stopnje obdelave izvoznih artiklov. Delež artiklov visokostopenjske obdelave v izvozu Socialistične republike Slovenije se je sicer v letu 1962 povečal v primerjavi z letom 1961 za trikrat in se bo v letošnjem letu še nadalje povečal, vendar pa to še ne ustreza deležu v celotni industrijski proizvodnji republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije in tudi ne težnjam po večjem izvozu izdelkov visokostopenjske obdelave v svetovnem merilu.

Iz regionalne usmeritve našega izvoza in uvoza izhaja neskladnost v sami usmeritvi. Zato bi bilo potrebno vezati uvoz reprodukcijskih materialov na izvoz, kar se sicer že izvaja. Toda to bi moralo biti še bolj prožno in v skladu z ugotovitvami konjunkturne službe, kar pomeni v skladu z možnostmi za nastop na zunanjem tržišču. To pa tudi pomeni, naj bi se gospodarske organizacije v večji meri vključevale v dolgoročne aranžmaje pri izvozu, ki naj bi se vezali z uvozom reprodukcijskih materialov. Pri primerjavi industrijske proizvodnje Slovenije in Jugoslavije z izvozom se lahko opazi, da je delež industrijskega izvoza Slovenije relativno manjši, kar kaže, da naša podjetja v večji meri izrabljajo ugodno konjunkturo na notranjem tržišču ter ne posvečajo dovolj pozornosti pripravam za izvoz in težavam za uspešen nastop na zunanjem trgu.

Dejanski delež izvoza industrijske proizvodnje Slovenije v jugoslovanskem izvozu je statistično sicer težko ugotoviti, ker slovenska industrijska podjetja nastopajo v veliki meri kot partnerji zunanjetrgovinskih organizacij industrijskih podjetij v drugih republikah in je ta izvoz tam statistično zajet. Ugotovimo pa lahko, da se naše gospodarske organizacije še niso v zadostni meri orientirale na dolgoročen izvoz, zato tudi niso ekonomski rezultati izvoza najprimernejši.

To pomeni, ne forsirati izvoza za vsako ceno, ampak se usmeriti predvsem na izvoz, ki je ekonomsko upravičen.

Mnogo uspešneje poteka v letošnjem letu uvoz reprodukcijskih materialov, kar je poleg drugih faktorjev omogočilo velik porast proizvodnje in tudi izvoza. Pri tem pa so gospodarske organizacije imele vendarle še določene težave, katerih odstranitev bi mnogo pripomogla k boljšemu izpolnjevanju planskih nalog. Restrikcije, kot je bilo že omenjeno ter druge administrativne omejitve in na osnovi tega nepravčasno omogočanje koriščenja že dodeljenih ali ustvarjenih deviz, so v precejšnji meri ovirale uvoz reprodukcijskih materialov, zato bi bilo treba te predpise in postopke v določeni meri revidirati. V zvezi s tem bi bilo treba omogočiti bankam oziroma njihovim filialam, da lahko odločajo v skladu s splošnimi smernicami, ker bi se tako lahko izognili mnogim nepotrebnim zamudam pri reševanju formalnosti na katere zadevamo pri zunanjetrgovinskem poslovanju. Nujno bi bilo treba doseči še boljše sodelovanje med jugoslovansko banko za zunanjo trgovino in med gospodarskimi organizacijami. S tesnejšim sodelovanjem bi jugoslovanska banka dobila boljši vpogled v dejanske težave gospodarskih organizacij, gospodarska podjetja pa bi se lahko v večji meri poslužila možnosti za dobivanje informacij o solidnosti poslovnih partnerjev ter se na ta način večkrat izognila nepotrebnim izgubam in težavam.

In končno bi bilo že tudi nujno potrebno, da v gospodarskih organizacijah organiziramo uspešne konjunkturne službe, ki bi lahko posredovale čimbolj konkretno orientacijo o stvarnih potrebah zunanjega tržišča. Le na ta način bi bile opravičene tudi naložbe sredstev v te službe. Podjetja, posebno pa še zunanjetrgovinske organizacije bi morale posvetiti še mnogo več pozornosti vzgoji zunanjetrgovinskih kadrov, da bi ti bili v stanju uspešno opraviti naloge, ki so postavljene pred to službo.

Le bežno sem omenil nekaj vprašanj, zavedajoč se, da je takih vprašanj še veliko. Zato prosim, da me dopolnite ali pa celo popravite. Želim le, da bi bili uspehi na tem področju v prihodnje še večji.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima poslanec Uroš Ruprecht.

Uroš Ruprecht: Tovarišice in tovariši poslanci! Iz poročila Izvršnega sveta, katerega smo prejeli in iz izvajanj tovariša predsednika Smoleta, je razvidno, da bomo planske naloge, postavljene za leto 1963 v globalu ne samo izpolnili, pač pa da so vse realne možnosti, da bodo te planske naloge tudi presežene. Želim pa omeniti, da so v našem gospodarskem sistemu nekateri elementi, ki zavirajo nadaljnji še večji polet in razvoj, in ki zavirajo dosego še boljših rezultatov gospodarjenja. Mislim predvsem na nestimulativno delovanje prispevka od izrednega dohodka in na celotno problematiko, ki izvira iz medfaznih prometnih davkov.

Že uvodoma želim poudariti, da se v celoti pridružujem obsodbi takih podjetij in takega poslovanja, ki skuša izrabljati anomalije, ki sicer obstojijo, za opravičevanje kakršnihkoli svojih napak in ostalih slabosti. Želim pa prikazati ta problem v vsej ostrini zato, ker menim, da te anomalije in ti, skoraj bi rekel anahromizmi v našem gospodarskem sistemu, dejansko zavirajo polet in prihaja nestimulativno delovanje teh instrumentov o katerih sem govoril, morda še posebej do izraza, prav na področju kemične industrije, kjer sem zaposlen.

Poleg končnih učinkov, ki so znani, to je nekonkurenčnost v cenah in podobno, mislim, da predvsem neurejen sistem medfaznih prometnih davkov

zavira kooperacijo in specializacijo proizvodnje, za katero se borimo na vseh področjih in jo propagiramo v vseh naših izjavah. Vendar dopuščamo, da konkretni ekonomski instrument, katerega sem omenil, deluje proti temu. Dejstvo namreč je, da se podjetju izplača neka majhna zastarela in neracionalna proizvodnja vse dotlej, dokler stroški te proizvodnje ne prerastejo in ne presegajo višine medfaznega prometnega davka. Mislim, da je to dejansko velika anomalija, ki bi jo nujno bilo odpraviti z instrumenti, ki naj bi veljali vsaj za plan 1964. leta. Mislim, da s takimi instrumenti dejansko zaviramo ekonomski proces, za katerega želimo, da bi stekel bolj gladko in bolj sproščeno.

Prispevek od izrednega dohodka in njegova destimulativna vloga je mislim znana in zato ne bi o tem posebej govoril. Mislim pa, da kaže opozoriti na to, da če je treba zajemati določen del dohodka gospodarskih organizacij, naj se ga zajema s takimi instrumenti, ki ne bi večje produktivnosti destimulirali, pač pa jo nasprotno pospeševali. Instrument, ki ga imamo pa deluje žal v takem smislu, da je prikrajšano tisto podjetje, ki v resnici dosega realne in večje proizvodne uspehe.

Ta dva problema sem želel naglasiti pred tem visokim forumom zato, ker menim, da je nujno, da se jih upošteva v pripravi planov za leto 1964, ki so v sedanji fazi verjetno že v polni pripravi. Rešitev teh problemov pa bo brez dvoma izrednega pomena in bo dala nesluten polet nadaljnjemu razvoju našega celotnega gospodarstva.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovariš Slavko Zalokar.

Slavko Zalokar: Tovarišice in tovariši poslanci! V zaključkih analize o gibanju gospodarstva je izdelava statotov oziroma izgradnja interne zakonodaje delovnih organizacij postavljena kot eden izmed pomembnih elementov za uspešnejši razvoj gospodarstva in dviga proizvodnje.

Zato dovolite, da v razpravi posredujem nekaj ugotovitev in problemov, ki spremljajo izdelavo statotov delovnih organizacij. V okviru sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije neposredno spremljamo potek izdelave statotov in ga v okviru objektivnih možnosti tudi usmerjamo, pri tem pa opozarjamo na osnovne družbeno ekonomske probleme, ki se manifestirajo ob graditvi interne zakonodaje delovnih organizacij.

Statut kot osnovni samoupravni akt delovne organizacije na katerem temelji vsa ostala interna zakonodaja, običajno zelo jasno izraža kako v podjetju pristopajo k reševanju družbeno-političnih, socioloških, gospodarskih in drugih vprašanj, ki jih porajajo proizvodno-tržni procesi in sožitje proizvajalcev v delovni organizaciji.

Pri ocenitvi dosedanje prakse in izkušenj lahko trdim, da so se izoblikovali različni načini pristopanja k statutarni problematiki, ki odraža organizacijo poslovanja, razvitost proizvodnih odnosov, razvitost subjektivnih sil, stopnjo demokratičnosti v medsebojnih odnosih in vrsto drugih elementov. V tem smislu izdelani osnutki statotov podjetij do neke mere nastopajo kot spričevalo razvitosti delavskega samoupravljanja, njegovega vpliva na celovito gospodarjenje podjetja, nastopajo kot spričevalo delavnosti ali nedelavnosti družbeno političnih organizacij in v nič manjši meri kot spričevalo organizacijskih sposobnosti strokovnega vodstva delovne organizacije in kot jasno izražen oris njihove mentalitete in konceptov gospodarjenja, ki jih zastopajo.

V nekaterih delovnih organizacijah pristopajo k statutarni problematiki z metodami in organizacijo, ki zagotavlja vsestranost, objektivnost in sistematičnost pri graditvi interne zakonodaje. V drugih zopet pristopajo k tem vprašanjem na formalen način, ki nas opozarja na več problemov in pojavov. Predvsem tak način ne zagotavlja pravilnega vrednotenja področij in omogoča, da se statut spremeni v zbirko predpisov, določil in kompetenc ter izgubi svoj osnovni smoter, ki bi ga moral imeti kot temeljni ustavni akt, na čigar osnovi rastejo vsi ostali interni predpisi, ki naj urejajo družbene in ekonomske odnose v delovni organizaciji.

Tak način pristopa je med drugim pogojen tudi z dokaj pasivnim odnosom vodstveno operativnega kadra in tudi samoupravnih organov z mnenjem, da je izdelava statuta izključno naloga v ta namen imenovane komisije, in da je v statutu potrebno samo načeloma uskladiti oziroma opisati obstoječe stanje brez temeljitih analiz vseh tehnoloških, proizvodnih, organizacijskih, razvojnih, socioloških in drugih problemov v delovni organizaciji. Samo opisno pripovedovanje pravic, dolžnosti, statutov in kompetenc posameznikov ne daje odgovora na pričakovanja družbene skupnosti in proizvajalcev v delovni organizaciji.

Statut smatramo za osnovni samoupravni akt, zato se morajo v njem zrealizirati temeljna določila iz družbenih odnosov, ekonomike podjetja, poslovne politike in organizacije, razvojne poti podjetja, kadrovske politike, razvoja ustreznih služb itd. Pričakovati, da bo na vsa ta vprašanja lahko dala odgovor izključno le komisija, katere sestav mnogokrat ni ustrezen, bi bilo iluzorno. Zato se že v samem začetku postavlja neodložljiva zahteva, da statut delovne organizacije zraste z udeležbo vseh družbeno-političnih in strokovnih organizmov v podjetju. Da je temu tako, potrjuje praksa v nekaterih delovnih organizacijah, kjer so na temelju sprejetih osnovnih načel za zgradbo statuta ugotovili, da sprejeta načela zahtevajo temeljito rekonstrukcijo v organizaciji dela in poslovanja, v določilih o formiranju in delitvi ustvarjenih sredstev, v organizaciji in delovanju samoupravnih organov ter v reorganizaciji oziroma formiranju potrebnih služb, ki ustrezajo oblikam poslovanja.

Sodim, da ni nerealno, če trdim, da od statutov delovnih organizacij pričakujemo večjo urejenost, tako v smislu dolžnosti, pravic in odgovornosti, z namenom, da pospešeno pristopamo k sodobnejšim oblikam poslovanja in k hitrejšemu opuščanju zastarelih in obrtniških navad v proizvodnji, ki se pa še zrealizirajo iz nekaterih osnutkov.

Ta zakoreninjenost in zaverovanost se vidi iz tega, da ponekod čvrsto postavljajo kot edino ustrezno obliko organizacije proizvodnje in poslovanja tisto, ki jo trenutno imajo, od katerih pa mnoge slone na starih principih državno lastniškega vodenja, kar ne ustreza principom samoupravnosti in tržno planskim odnosom, ki so se razvili v našem gospodarskem prostoru. In dalje, v nekaterih osnutkih se še vedno opaža dilema, kako urediti odnose med upravljanjem in vodenjem, čeprav v stopnji dosežene demokratičnosti in proizvodnje v njej, ne poznamo več vodenja in upravljanja v starem smislu, temveč so se ti pojmi o vodenju in upravljanju osredotočili na samoupravljanje in organizacijo proizvodnje ter poslovanja, ki je samoupravljanju podrejena.

Ob izdelavi statuta je potrebno zagotoviti take oblike in načine samoupravljanja, ki bodo upoštevali stopnjo razvitosti delovne organizacije omogočile najboljše odločitve in največjo učinkovitost upravljanja tako, da omogočimo najhitreje in najlažje doseči določeni cilj. Navedeni problemi in vprašanja opozarjajo, da bo potrebno za uresničitev sprejetih družbeno političnih načel pri

izdelavi statotov, mobilizirati in organizirati vse sile, da bodo načela našla samoupravna in pravna določila v interni zakonodaji.

Dosežena stopnja gospodarskega razvoja, vedno širše vključevanje v mednarodno delitev dela, vključevanje v pogoje svetovnega trga, nadalje ustavno določilo o 42-urnem tedniku, postavke sedemletnega plana razvoja itd., vse to postavlja pred naše delovne organizacije izredno pomembne in odgovorne naloge. Napori v tej smeri so zadnja leta že vidni. Toda ali ni v času, ko gradimo interno zakonodajo delovnih organizacij s katero ne bomo samo sankcionirali obstoječega stanja, temveč bomo zgradili tudi temelje za nadaljnjo rast in razvoj podjetij v okviru jugoslovanske skupnosti, najprimernejši čas, da odločneje krenemo v smeri realizacije zgoraj postavljenih nalog. Zato statut ne more biti zgolj formalen akt niti zbirka predpisov in določil, temveč zares temeljni dokument, ki bo v celoti usmerjal družbeno ekonomske odnose, delovanje in razvoj v delovni organizaciji, dokument v katerem bodo ustrezno ovrednotena vsa področja dela in poslovanja podjetja.

Posebno pozornost bo treba posvetiti najšibkejši točki v delovnih organizacijah, t. j. načinom in oblikam poslovanja, iz katerih v resnici izhajajo osnove za gospodarjenje in upravljanje in kar predstavlja ključni člen za napredek podjetij in dvig proizvodnje. Usmeritev k polni izrabi opredmetenega dela, k uvajanju sodobnih tehnoloških in poslovnih postopkov, normativov, standardov itd. bi naj ob statutarnih razpravah bila postavljena bolj v ospredje, ne pa, da so ta področja le predmet površnih in načelnih razprav.

V tej zvezi je zlasti aktualno vprašanje specializacije, kooperacije in poslovnega sodelovanja, ki je osnova sodobne proizvodnje. Tudi to bi morale dobiti svoje mesto v statutih oziroma v razpravah o statutu. Ugotovljamo pa, da je to področje bilo doslej v glavnem zanemarjeno in manjka takih primerov, kot so to Litostroj, Metalna in Strojne tovarne Trbovlje, ki skupno pripravljajo tisti del statuta, ki se nanaša na njihovo poslovno sodelovanje.

Sodobnejši načini poslovanja zahtevajo tudi ustrezno organizacijo dela, ustrezne kadre, programe, službe itd. O tem je bilo izdelano že mnogo študij in analiz, napisanih je bilo že vrsto razprav pri čemer so vse ugotovljale enake neogibne potrebe. Kljub temu pa kažejo zadnji rezultati zopet enako sliko in enake probleme. V podjetjih ni kadrov in ne organiziranih služb za spremljanje ekonomike, razvoja tržišča, kadrovske politike itd. Predvsem je to vprašanje pereče v srednjih in manjših podjetjih. Kljub vsemu temu v mnogih osnutkih statotov ni videti napredka in ustreznih določil, ki bi zagotavljala bistveno izboljšanje v kadrovski politiki in sodobnost v načinih in oblikah poslovanja ter s tem odprla jasnejšo perspektivo razvoja in dela v podjetju.

Način in oblika poslovanja navaja k problemu statičnosti oziroma dinamičnosti oblikovanja ciljev podjetja. Ne moremo enkrat za vselej odrediti cilja in postaviti sheme v okviru katere bi poslovali, temveč je nujno dinamično spreminjanje in oblikovanje organizacij. Sodim, da bi v statutih ta vprašanja morala najti ustrezno mesto, brez šablonskih rešitev, ki bi veljale v vsakem primeru, ker je organizacija dela živa veda in praksa skozi katero naj bi prvenstveno oblikovali odnose z namenom, da dosežemo optimalne rezultate v poslovanju in delu delovnih organizacij. Zato tudi statut kot celota ne more biti niti formalen niti statičen, temveč bo po vsestransko formuliranih načelih moral doživljati spremembe, dopolnila in adaptacije na doseženo stopnjo razvoja in dela.

Na koncu bi želel še enkrat opozoriti na dejstvo, da se še srečujemo z mnenjem, da so statuti področje, ki sodi le v domeno političnih organizacij, ne pa vseh ustreznih družbenih organizmov.

Zato toliko bolj pozdravljamo odločitev, da tudi zbor delovnih organizacij Skupščine SR Slovenije razpravlja o vprašanih, ki zadevajo izdelavo statutov delovnih organizacij, ker bodo zaključki in priporočila zbora pospešili izdelavo statutov in dali temu delu ustrezno družbeno politično mesto in obeležje.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima tovarišica Ivanka Sulgaj.

Ivanka Sulgaj: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da spregovorim nekaj besed o problemu strokovnega kadra v gospodarskih organizacijah.

Ko proučujemo uspehe gospodarjenja in ugotavljamo pomanjkljivosti, ki zavirajo še uspešnejši gospodarski razvoj, se nam poleg drugega pojavlja tudi vprašanje strokovnih kadrov. Naše gospodarstvo se mora čim temeljiteje in čim hitreje vključiti v mednarodno delitev dela. To pa narekuje potrebo po povečanju visoko strokovnih kadrov v gospodarskih organizacijah. V podjetjih, ki nimajo zadosti teh kadrov ne morejo napredovati pri dvigu proizvodnje in pri dvigu produktivnosti, težko se prilagodijo zahtevam trga in ne morejo osvajati kvalitetnih proizvodov. Naš gospodarski razvoj nas je privedel že tako daleč, da brez številnih in smotrno razporejenih strokovnih kadrov ne bomo mogli doseči tistega, kar si načrtujemo v naših družbenih in perspektivnih planih. Pred gospodarskimi organizacijami se vedno bolj postavlja zahteva, da prilagodijo proizvodnjo zahtevam domačega in tujega tržišča. Prav nepoznavanje tega povzroča precejšnje težave in vodi k nestabilnosti v notranji organizaciji gospodarskega sistema. Za tako delo so seveda nujno potrebni strokovno usposobljeni kadri. Dejstvo pa je, da predvsem manjše gospodarske organizacije nimajo večsah niti enega strokovnjaka z visoko ali višješolsko izobrazbo in še danes ne čutijo potrebe po teh kadrih, temveč za svoj neuspeh krivijo predvsem gospodarski sistem, ne vidijo pa vzroka v zastareli prakticistični kadrovski politiki.

Če bi ugotavljali vzroke za pomanjkanje strokovnega kadra v gospodarstvu, bi dobili odgovor, da je temu kriv nenačrten razvoj posameznih podjetij, destimulativno nagrajevanje po učinku, zaposlovanje na neustreznih delovnih mestih, skratka slaba in neperspektivna kadrovska politika, ki je odraz slabo organiziranih ali sploh neorganiziranih kadrovskih služb in pomanjkanje strokovno usposobljenih kadrov v tej dejavnosti. To velja seveda le na splošno in ne morem trditi, da velja to za sleherno gospodarsko organizacijo. V nekaterih podjetjih so že zaživele kadrovske službe, ki so se strokovno lotile problema. Danes že redno dela višja kadrovska šola v Kranju, ki usposablja strokovnjake za to področje. Res, da večina podjetij še stoji ob strani, toda možnost za resen začetek je dan. Vsa navedena problematika v zvezi s kadrovanjem potrebnih strokovnih delavcev v naših gospodarskih organizacijah, ki je, lahko bi trdila, v reševanju v močnem zaostanku, mora dobiti svoje mesto v perspektivnih programih, ki jih prav v tem času pripravljajo odgovorni činitelji v naši industriji in obrti.

Razvoj našega gospodarstva je do nedavnega temeljil bolj na investicijskih vlaganjih v osnovna sredstva in v razširjeno reprodukcijo, medtem ko so investicije za izobraževanje in usposabljanje kadrov ter v znanstveno raziskovalna dela, bile kljub mnogim opominom in zahtevam minimalne. Od tod tudi težave,

ki se pojavljajo pri dvigu storilnosti dela in pri vključevanju v mednarodno delitev dela.

Veliki napor, ki jih naše gospodarstvo vlaga v zadnjem času za svojo afirmacijo na zunanjem trgu so pogojeni z mnogimi prizadevanji neposrednega proizvajalca. Še tako moderen obrat ne more in ne bo brez ustreznih strokovno sposobnih kadrov zagotovil zadostne storilnosti, ki je edino veljavna in porok za bolj ekonomično poslovanje. Nesmiselno naprezanje živega dela bi bilo neumestno in bi ne bilo v skladu s principi naše socialistične stvarnosti. Menim, da je razbremenitev tega dela z boljšo organizacijo dela in s sprejemanjem sodobnih metod v tehnološkem procesu, edina in nujna pot za doseg zastavljenega cilja. S tem nimam namena trditi, da je to splošen pojav. Ta ugotovitev naj služi le kot opozorilo, da ne bi skrenili v napačno smer.

Če bomo v naših perspektivnih programih poleg dobro izkoriščenih kapacitet posvetili dovolj pozornosti tudi perspektivi kadrov, bomo zahtevani napredek dosegli. Za to pa so potrebne natančne analize obstoječih kadrov, številčno in kvalifikacijsko izražene, na osnovi katerih se bo lahko precej točno in realno programiral sestav potrebnih kadrov. Pokazale se bodo tudi potrebe in metode izobraževanja in načrtnega zaposlevanja. V tem je osnovni pogoj za boljšo organizacijo dela, za večjo storilnost in bolj ekonomično gospodarjenje.

Mirno lahko trdimo, da se je naša industrija s svojim hitrim razvojem uvrstila že med visoko razvite industrije, da pa je sedaj naša glavna naloga, zagotoviti tudi ustrezne strokovne kadre.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima poslanec Andrej Lah.

Andrej Lah: Tovariši in tovarišice! Za razliko od prejšnjih govornikov, ki so kompleksneje obdelali svoja področja, bi se v svoji razpravi omejil le na nekatere probleme poslovnega sodelovanja.

Pri tem izhajam iz poročila o gibanju gospodarstva v prvem polletju letošnjega leta, v katerem so med drugimi nakazani tudi ukrepi, ki jih je treba podvzeti za doseg še boljših gospodarskih uspehov. Med njimi zavzema vidno mesto potreba po odpravi nekaterih pomanjkljivosti na področju poslovnega sodelovanja, ki zavirajo finalizacijo proizvodnje in povzročajo povečanje zalog nedovršene proizvodnje. Ker smatram, da je treba problematiki poslovnega sodelovanja posvetiti vso pozornost, bi želel nakazati nekaj problemov, ki zavirajo doseganje boljših rezultatov v poslovnem sodelovanju, s tem pa tudi v gospodarstvu na sploh.

Gre za odnose, ki nastajajo med podjetjem, ki je končni finalist in njegovimi kooperanti. Ti odnosi so namreč taki, da gredo često v škodo končnemu finalistu in v prid njegovim dobaviteljem. Problem je v tem, da je često v ugodnejšem položaju tudi tak dobavitelj, ki neredno izpolnjuje svoje pogodbene obveznosti. Vzemimo npr. dobavitelja, ki nepravočasno dobavlja končnemu finalistu svoje izdelke in poskušajmo ugotoviti, kakšne posledice prizadenejo v taki situaciji končnega finalista in kakšne nerednega dobavitelja.

Končni finalist je zaradi neizvršene dobave običajno prizadet na ugledu, ker ne more finalizirati svojega izdelka in pravočasno zadovoljiti kupca. Nadalje je materialno oškodovan, ker mu za določeno dobo obtiče obratna sredstva, za katera plačuje razen tega še obresti. Zaradi daljše vezave obratnih sredstev se poveča koeficient obračanja in zmanjša stopnja likvidnosti, pokaže se potreba po najemanju kreditov za zagotovitev redne proizvodnje. V pro-

izvôdnji se javlja sunkovitost z vsemi negativnimi posledicami, prav tako pa tudi v sistemu nagrajevanja. Končno se javljajo tudi stroški v zvezi s skladiščenjem in pa z vzdrževanjem kvalitete nefinaliziranih izdelkov.

Kako pa je prizadet kooperant, ki neredno izpolnjuje svoje pogodbene obveznosti? Po navadi je v pogodbenem odnosu vezan na penale v višini 1—2% dnevno od vrednosti nepravočasno dobavljenega blaga. Kaže, da ga ta kazni preveč ne vznemirja, saj lahko medtem z ugodnejšo kupčijo več kot nadomesti plačane penale. Nadalje obstaja možnost, da ga končni finalist toži za povrnitev nastale škode. Vendar je tudi pri tem dobavitelj v boljšem položaju, saj je dokazovanje škode zelo zapleteno, poleg tega pa sodišče presoja problem po udeležbi dobaviteljevega dela v skupni vrednosti finalnega izdelka, kar je za končnega finalista zopet neugodno.

Mislim, da je iz navedenega dovolj razvidno, da je končni finalist neprimerno bolj prizadet kot neredni dobavitelj. Če temu dodamo še škodo, ki nastaja iz teh odnosov za gospodarstvo kot celoto, je jasno, da terja problem ustrezno rešitev. Zaradi ilustracije navajam primere iz motorne industrije, ki je znana po zelo razširjenem poslovnem sodelovanju.

V letošnjem letu je nastalo precejšnje povpraševanje po prekucnikih, vozilih, ki jih izdeluje TAM Maribor, gospodarstvo pa ne prejme zadostnega števila teh vozil prav zaradi nerednega izpolnjevanja obveznosti s strani enega izmed dobaviteljev. Konkretno, naj navedem Metalno, ki izdeluje zaboje za kiper. Nekaj številčnih podatkov v zvezi s tem: cena tega nedobavljenega dela je 330 000 din, cena vozila 6 250 000 din, 35 nedokončanih vozil pa zaradi nedobavljenih zabojev ustvari za 218 750 000 dinarjev zamrznjenih sredstev že za dobo enega meseca. 35 nadaljnjih vozil, ki zaradi pomanjkanja delov za zaboj, ki jih sicer dobavljajo drugi dobavitelji, niso dokončana, pa ustvarijo skupno že za 437 000 000 dinarjev zamrznjenih sredstev.

Pri tem nimam namena ponovno navajati vseh ostalih posledic, pač pa bi dodal le še ugotovitev, da postajajo težji problem prav večji dobavitelji, ki zaradi širšega asortimenta niso življenjsko vezani na enega odjemalca niti na izpolnjevanje pogodbenih odnosov. Pri manjših dobaviteljih pa po drugi strani nastopa problem kadrov iz čisto nezadostnih ali neustreznih kapacitet, kar bi se po mojem mišljenju zaradi prednosti specializirane proizvodnje dalo do neke mere urediti z nekoliko večjimi investicijami s strani družbene skupnosti.

Na prvi pogled bi se dal problem s strani končnega finalista urediti s preorientacijo na drugega solidnejšega dobavitelja. Vendar pa se moramo zavedati, da je vsaka preorientacija vezana z dodatnimi stroški zaradi potrebnega uvajanja novih delovnih naprav in novih postopkov, kar vse zahteva določena sredstva in določen čas. Navajam primer vijačnega blaga, ki ga dobavlja končnemu finalistu več dobaviteljev. Nepravočasne in neredne dobave so prisilile finalista na uvoz tega blaga, še prej pa na lastno proizvodnjo, ki pa je dala zelo neekonomične rezultate. Za ilustracijo naj navedem nekaj številčnih podatkov: pogodbeni cena vijakov je znašala 11 000 000 din, lastna proizvodnja je stala 35 000 000, nastala izguba znaša torej 24 000 000 din.

Navedena problematika poslovnega sodelovanja terja torej ustrezno ureditev. Po mojem mnenju je potrebno, da družbena skupnost reši problematiko poslovnega sodelovanja, po eni strani z določenimi administrativnimi posegi, na drugi strani pa s predpisi, ki bi kooperante obvezovali na dosledno izpolnjevanje prevzetih obveznosti tako glede rokov kot tudi glede kvalitete. Od

ureditve nakazanih problemov si lahko obetamo stabilnejšo rast proizvodnje z vsemi ugodnimi posledicami.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima poslanec Franc Zaviršek.

Franc Zaviršek: Tovarišice in tovariši poslanci! Analiza o gibanju gospodarstva v prvem polletju 1963 ter pregled gibanja gospodarstva v juliju, obravnavata na več mestih problematiko osnovnih sredstev. Na kratko bi se dotaknil nekaterih izmed teh problemov.

Iz analize je razvidno, da je znašala investicijska potrošnja v 1962 letu 157 milijard oziroma 170 milijard po bančnih podatkih, ki se bo v letu 1963 po ocenah povečala na 190 milijard z indeksom 111,4. Na obseg investicijskega vlaganja vpliva vrsta elementov, pri čemer eni potrošnje večajo, drugi pa jo manjšajo. Naj navedem samo nekatere.

Sredstva družbenih investicijskih skladov, zlasti splošno investicijskega sklada, so večinoma že angažirana, predvsem za ključne objekte. Zato gospodarske organizacije težko dobijo nove kredite iz teh virov. Na znižanje investicijske potrošnje vpliva precej obračun po plačani realizaciji, na katerega so gospodarske organizacije prešle v letu 1962.

Po podatkih, ki jih je dala služba družbenega knjigovodstva iz zaključnih računov za leto 1962, so podjetja v naši republici dosegla v letu 1962 za 3,9 % večji celotni dohodek v primerjavi z letom 1961, dočim se je čisti dohodek po odbitku prispevka od izrednega dohodka povečal le za 1,8 % zaradi obračuna po plačani realizaciji. Bruto osebni dohodki so se povečali za 5,5 %, zaradi česar so se morali znižati skladi gospodarskih organizacij, in sicer nasproti letu 1961 za 9 % ali za 7,7 milijard.

Gospodarske organizacije uporabljajo del svojih sredstev, ki so namenjena za investicije za obratna sredstva, saj imajo na žiro računu poleg gotovinskega dela poslovnega sklada tudi del amortizacije, katero po treh mesecih prenesejo iz računa amortizacije na žiro račun. Tako je investicijska potrošnja v precejšnji meri povezana s kreditiranjem obratnih sredstev.

Kljub precejšnjemu porastu obratnih sredstev gospodarske organizacije v več primerih raje uporabljajo svoja investicijska sredstva za obratne namene, kot pa da bi se obračala na poslovne banke po kredite za obratna sredstva, saj je bilo odobravanje le-teh zaostreno z odlokom o dajanju kratkoročnih kreditov. Seveda je precej tudi nasprotnih pojavov, ko gospodarske organizacije uporabljajo obratna sredstva za investicije. V analizi je navedeno, da znaša ta potrošnja okoli 10 milijard.

Nekoliko znižujejo fizični obseg investicij tudi višje cene v gradbeništvu. Manjši vpliv na znižanje prostih sredstev za investicije bodo imeli tudi prostovoljni prispevki za obnovo Skopja, razpisano posojilo in obveznosti, ki so sprejete za prihodnje leto. Na povečanje razpoložljivih sredstev za investicije vpliva predvsem višja amortizacija zaradi revalorizacije osnovnih sredstev v letu 1962, zaradi katere se je vrednost osnovnih sredstev povečala za okoli 80 milijard.

Zaradi navedenih vzrokov, ki so poleg omejitve po predpisih zniževali razpoložljiva sredstva za investicijska vlaganja, je zelo koristna akcija splošne gospodarske banke in komunalnih bank, ki so pričele prosta sredstva vezati na rok. Sedanji rezultat, t. j. 6 milijard plačanih sredstev od 15 milijard razpisanih pri splošni gospodarski banki in nekaj nad 7 milijard pri komunalnih bankah

ni zadovoljiv. To stanje kaže na nerazumevanje nekaterih gospodarskih organizacij in teritorialnih enot, ki bi lahko vezala na rok več svojih skladov, katerih razpoložljiva sredstva so na računih pri bankah precejšnja. Zaradi tega bi bilo treba tudi v prihodnje usmeriti akcijo v vezanje sredstev na rok, tako pri gospodarskih organizacijah kot pri politično-teritorialnih enotah.

V tej zvezi je pozitiven predlog, ki je naveden v predloženi analizi, da bi se 5 % republiška rezerva skladov prekvalificirala v vezana sredstva z daljšim odplačilnim rokom ter bi si tako zagotovili okoli 5 milijard dinarjev. Zaradi takega stanja je razumljiva akcija, ki jo je izvedlo nekaj podjetij tekstilne stroke za združevanje in samofinansiranje investicij še pri bivši investicijski banki.

K takemu reševanju investicijskih vlaganj sili naše gospodarstvo zelo kritično stanje osnovnih sredstev. Po podatkih analize zaključnih računov iz leta 1962, ki jih je izvršila služba družbenega knjigovodstva za podjetja v naši republiki, znaša skupna nabavna vrednost osnovnih sredstev 1147 milijard, popravki vrednosti 528 milijard ali sedanja vrednost osnovnih sredstev 619 milijard. Iz tega izhaja, da znaša skupna izrabljenost osnovnih sredstev 46 %, od tega največ pri prometu 56,5 %, v gozdarstvu 47,7 % ter pri industriji in rudarstvu 44,5 %. Ti podatki se nanašajo na stanje vseh osnovnih sredstev, dočim je izrabljenost samega delovnega orodja še večja ter znaša konec leta 1962 skupaj povprečno 51,6 %, od tega največ promet 54,5 % in industrija in rudarstvo kot celota 52,7 %. Izredno velika izrabljenost pa je v tekstilni industriji in to v višini 61,6 %, v železniškem prometu 60,6 % ter v črni metalurgiji 58,2 %. Navedena izrabljenost je precejšnja, zlasti še če upoštevamo zelo nizke amortizacijske stopnje.

Zaradi takega stanja moramo vsekakor ceniti velike uspehe, ki jih dosega naše gospodarstvo v povečani proizvodnji in gospodarskem razvoju nasploh od druge polovice 1962. leta dalje, zlasti pa v letu 1963, ko se stanje še nadalje izboljšuje. Poudariti pa je treba, da je naše gospodarstvo še pred precejšnjimi nalogami od katerih bi omenil le prehod na 42 urni delovni teden, ki bo zahteval veliko produktivnost dela ter kontinuiran in povečan izvoz, zlasti pa nove naložbe v osnovna sredstva zaradi prilagoditve zunanjemu tržišču.

Prav zaradi te zahteve pa bo treba najti stalna sredstva za razširjeno reprodukcijo. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je na svoji seji že sprejel sklep, da je treba proučiti uvedbo funkcionalne amortizacije. Realizacijo tega sklepa moramo vsestransko podpreti, saj nas k temu sili, kot sem že preje navedel, iztrošenost osnovnih sredstev, prilagajanje zunanjim cenam ter mednarodni delitvi dela. Temu bo treba prilagoditi tudi sedanji sistem črpanja amortizacije in višino stopenj amortizacije.

Amortizacijo delimo po sedanjih predpisih na amortizacijo, ki pripada poslovnemu skladu in amortizacijo, ki ne sodi v poslovni sklad. Amortizacija se šele po treh mesecih sprosti za uporabo, pri čemer prenašajo gospodarske organizacije del amortizacije, ki pripada poslovnemu skladu na svoj žiro račun. Tu pa jo lahko uporabijo kot sam poslovni sklad, in sicer za plačilo anuitet, za enostavno in razširjeno reprodukcijo, za obratna sredstva ali pa jo vežejo na rok.

Te stvari navajam zaradi tega, ker možnost porabe amortizacije za obratna sredstva dostikrat preprečuje, da bi jo vezali na rok. Z uvedbo funkcionalne in ekonomske amortizacije bi se precej povečale amortizacijske stopnje, ki so v raznih panogah različne. Ni čudno, če je povprečna iztrošenost osnovnih sred-

stev v tekstilni stroki tako visoka, saj smo vanjo premalo vlagali. Iztrošenost je knjižno visoka, čeprav je amortizacijska stopnja za stroje le 5 %, za stavbe 1,4 oziroma 1,8 %. Vse dežele z razvitejšim gospodarstvom imajo dosti višje amortizacijske stopnje, ki včasih celo pri stavbah presegajo stopnjo 10 %. Menim, da bi bilo treba poleg povečanja stopenj amortizacije, kot sem že spredaj navedel, proučiti tudi sedanji sistem amortizacije s tem, da bi bila amortizacija prosta in izločena na posebnem računu. S tem ukrepom bi zelo povečali bančno poslovnost, saj bi gospodarske organizacije amortizacijo, ki je ne bi same porabile raje vezale na rok ter je tako ne bi mogle trošiti za obratna sredstva.

S povečanjem amortizacije bi se spremenila delitev dohodka, saj bi se precej znižala sredstva družbenih investicijskih skladov. Delovni kolektivi bi razpolagali z višjimi sredstvi, družba pa bi vplivala na njihovo črpanje predvsem z družbenimi plani. Do večjega izraza pa bi prišla tudi poslovnost bank.

S tem v zvezi nastaja še nadaljnji problem, ki naj ga na koncu omenim, in sicer garancije. Pri odobravanju kreditov za osnovna sredstva so poslovne banke doslej v skoraj vseh primerih zahtevale garancije politično-teritorialnih enot. Te garancije so bile zelo visoke, saj je njihov skupni znesek v dosti primerih za večkrat presegel sredstva politično-teritorialnih enot. Prav bi bilo, da bi tudi tu prišla do izraza bančna poslovnost in samostojnost kolektivov, ki naj bi se odražala v tem, da bi banka preverjala kreditne zahtevke iz vseh vidikov, kolektiv podjetja pa naj bi kot celota odločil o novih investicijah. Garancijo naj bi dal delovni kolektiv s tem, da bi v primerih, ko zapadlih anuitet ne bi mogel plačati, kril anuitete sam iz razlike med zajamčenimi in polnimi osebnimi dohodki.

Navedel sem nekaj problemov, katerih rešitev bi zlasti z uvedbo funkcionalne in ekonomske amortizacije, odpravila vrsto težav v našem gospodarstvu.

Predsednik Leopold Krese: Besedo ima poslanec Elka Grilc.

Elka Grilc: Tovarišice in tovariši poslanci! Želim spregovoriti o vplivu neporavnanih obveznosti na družbene sklade in na sklade gospodarskih organizacij.

S prehodom na ugotavljanje dohodka po vnovčeni realizaciji in po uredbi o zavarovanju za plačilo pogodbenih obveznosti med uporabniki družbenega premoženja, bi morale gospodarske organizacije stanje terjatev znižati na minimalno mero. Iz periodičnih obračunov za prvo polletje 1963 je razvidno, da znašajo terjatve do kupcev in predjmi dobaviteljev 214 milijard 474 milijonov dinarjev ali 13 % več kot v istem razdobju lani. Obveznosti do dobaviteljev in predjmi od kupcev znašajo 141 milijard 801 milijonov ali 4 % več kot v istem razdobju lani. Na račun neplačanih terjatev znaša razlika med fakturirano in vnovčeno realizacijo 30. junija 1963 leta 50 milijard 311 milijonov dinarjev. Če odštejemo od tega zneska pripadajoči prispevek od dohodka in prispevek od izrednega dohodka v približnem znesku 7 milijard, ostane za sklade še 43 milijard 311 milijonov, od katerih gre v družbene investicijske sklade 13 milijard in v sklade gospodarskih organizacij 30 milijard.

Vsa ta sredstva delimo po sedanjih predpisih v namenske sklade najmanj z enoletno zamudo, medtem, ko plačujemo prometni davek ob izstavitvi faktur.

Da bi se ta sredstva skladov ustvarjala pravočasno je potrebno povečati finančno disciplino gospodarskih organizacij in omogočiti tako kreditno politiko, da bodo gospodarske organizacije v določenih upravičenih primerih prejele

potrebna obratna sredstva takoj, ko so jim potrebna in proučiti, kako zajemati v dohodku tisti del terjatev do kupcev, ki so v poslovanju nujni.

Predsednik Leopold Krese: Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš inž. Franc Mihelič.

Inž. Franc Mihelič: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da spregovorim o koriščenju kapacitet, o administrativni distribuciji in o problematiki usnjarske industrije, in sicer tiste, ki je specializirana za predelavo svinjskih surovih kož.

Menim, da je dopolnitev komentarja, ki je dan v analizi gibanja gospodarstva za prvo polletje o teh problemih umestna iz več razlogov, prvenstveno pa zaradi tega, ker obe tovarni, ki sta specializirani za tovrstno predelavo kljub relativno skromnemu bruto produktu izpod 4 milijarde, predstavljata pomembnega izvoznika v republiških okvirih. Razen tega je v gradivu priporočilo, da bo potrebno proučiti ukrepe za zagotovitev večjega surovinskega potenciala.

V preteklih desetih letih sta obe tovarni izvozili za okoli 13 milijonov dolarjev in to izključno na področje konvertibilnih valut. Če k tej vsoti prištejemo še posredni izvoz, potem se višina izvoza več kot podvoji. Pri tem je važno omeniti, da nekatera galanterijska in druga podjetja, za primer navajam »Toko« Domžale — bazirajo svoj izvoz izključno na svinjskem usnju. V letošnjem letu bosta obe tovarni izvozili za okoli 1 600 000 dolarjev in to kljub izrednim težavam na področju preskrbe s surovino in katastrofalno nizkemu koriščenju kapacitet, ki znaša v letošnjem letu le okoli 50 %. Če računamo, da je ocenjen posredni izvoz v raznih oblikah na okoli 2 000 000 dolarjev dodatno, potem je vsota 3 500 000 dolarjev vredna omembe, saj bi bila ta vsota lahko ob večjih razpoložljivih količinah surovine, močno povečana prav sedaj, ko so konjunkturne razmere na zahodu zelo ugodne in sta tovarni prvič osvojili zahtevni ameriški trg s popolnoma novim asortimentom.

V Jugoslaviji imamo 6 podjetij, ki predelujejo svinjsko kožo, od katerih sta le obe slovenski strogo specializirani. Od inštaliranih kapacitet v višini 14 tisoč ton letne predelave, odpade na Slovenijo oziroma specializirani slovenski tovarni 75 % teh kapacitet. Pri administrativni distribuciji surovine pa po določnem ključu tovarni participirata le s 67,8 % razpoložljive domače surovine. Za kapaciteto 1 tone predelave svinjskih kož v svinjsko usnje je potrebno okoli 186 milijonov naložb v osnovna sredstva. Zaradi pomanjkanja surovin leži po analizah v teh tovarnah — torej v obeh slovenskih in drugih nespecializiranih — okoli 1 in pol milijarde neizkoriščenih osnovnih sredstev, kar vsekakor vpliva na lastno ceno na enoto proizvoda.

V kljub taki situaciji pa se še danes porajajo želje nekaterih usnjarn in občinskih skupščin v državi, da bi investirali v nove kapacitete oziroma v rekonstrukcije nespecializiranih obratov. Tako je Vojvodina namenila tovarni v Subotici tri četrt milijarde sredstev, poleg tega pa se zadnji čas tudi gospodarska zbornica SR Srbije ukvarja z namero zgraditi novo tovarno za predelavo svinjskih kož.

Menim tudi, da je že zadnji čas, da se v sistemu odkupa odpravijo administrativni posegi. Cena za surovo svinjsko kožo naj se formira na ekonomski osnovi, kar bo prekrizalo vse neumestne račune za povečevanje kapacitet, pač pa le intenziviralo koriščenje obstoječih kapacitet. Surovino bodo v tem primeru

predelovala tista podjetja, ki so sposobna izdelati visoko kvalitetne izdelke, ki lahko prenesejo zvišanje odkupnih cen. Zvišanje odkupnih cen pa naj bi bilo stimulans za povečani odkup surovine. Ker pa tovarne nimajo toliko rezerv, da bi v celoti krile povečanje odkupnih cen, bi bilo potrebno, da se sedanje izvozne premije v višini 10 % eventualno za manjši delež povečajo. Ta predlog je zveznim organom že predložen in v kolikor ne bo sprejet, bo resno ogrožena prav panoga, ki predeluje svinjske kože, kajti pri dosedanjih cenah ni računati, da bi odkupili zadostne količine surovine, z uvozom pa ni mogoče nadomestiti izpada domače surovine, poleg tega pa se z uvozom od zunaj zmanjšuje neto devizni efekt. Odkupljene količine kož so vsako leto manjše. Zanimivo je, da odkup v Sloveniji ne pada in se že leta drži na povprečju 250 ton, medtem ko v drugih republikah občutno pada. Da je situacija res kritična, navajam naslednje podatke za odkup: 1960 leta je znašal, ko je bil odkup maksimalen 9100 ton, v 1961 letu se je znižal na 7100 ton, v 1962 letu na 6336 in v 1963 letu po oceni na 4500 ton.

Odkupna cena v preteklih letih je ostala v bistvu nespremenjena, dočim se je nabavna cena za industrijo povečala franko skladišče za 30 % pri kožah iz Slovenije in za 37 % pri kožah iz drugih republik. Posebno problematična je odkupna cena, ki jo nudimo neposrednemu proizvajalcu svinjskih kož, ker se z najrazličnejšimi manipulacijami in spekulacijami, s transformacijami kož prve kvalitete v četrto nekako vara neposrednega proizvajalca in se izogiblje z uradnim listom določeni minimalni odkupni ceni.

Naj nekoliko podrobneje analiziram vzroke za rapidno upadanje odkupa. Naša država, ki je na poti, da se iz zaostale agrarne dežele razvije v napredno industrijsko deželo, srečuje na tej poti podobne probleme, ki so vezani z ekonomsko preobrazbo določene panoge, s kakršnimi so se ubadali pri podobnem razvoju v drugih državah. Konkretno se za usnjarsko panogo, ki predeluje svinjske kože, kažejo te posledice v preskrbi usnjarske industrije s surovimi svinjskimi kožami. Surovinska baza je za našo industrijo povsem odvisna od sistema vzreje in zakola prašičev. Tako je v povojnih letih, še bolj pa pred vojno bila individualna vzreja prašičev v naši državi zelo razširjena. S to panogo živinoreje so se poleg kmetov bavili še tudi polkmetje. Zaradi slabo razvite industrije se je precejšen del prebivalstva ukvarjal, če ne poklicno, pa vsaj priložnostno s kmetijsko proizvodnjo oziroma med drugim tudi z rejo prašičev. Pri takem pretežno individualnem sistemu vzreje je bila produktivnost seveda zelo nizka, zato je razumljivo, da je vsak rejec skušal za prašiča iztržiti čim več. Večina prašičev je bilo zaklanih na domovih.

V Sloveniji se je kaj kmalu zakoreninila tradicija, da se prašiča odere in kožo proda zbiralnici oziroma industriji, ki je čutila v predelavi svinjskih kož zanimiv posel in možnost lepega zaslužka. Leta 1939 je bila vrednost kože za 60 % višja od cene za živega prašiča, leta 1962 pa za 36 % nižja. Za tako korenito spremembo v tem razmerju je nedvomno več razlogov. Eden izmed glavnih je v tem, da prodajna cena za svinjsko usnje gotovo ne prenese cene za surovo kožo, ki bi bila formirana v odnosu do cene iz leta 1939 in bi po tem izračunu za preteklo leto znašala okoli 420 dinarjev oziroma v letošnjem letu, ko beležimo porast cene za živo težo še znatno več. Takšne obremenitve izdelek sedaj ne prenese zaradi tega, ker poznamo danes povsem drugačen kriterij za prevzem surovih kož in se zaradi take situacije prevzemajo skoro vse kože v prvi kvaliteti, v nasprotju s situacijo pred vojno oziroma takoj po vojni.

Letos smo v cenah za nekatere prehranske artikle, kot so meso in mleko zabeležili pomembne spremembe. Skušajo se formirati ekonomske prodajne cene, kar pa ima za posledico pritisk na odkupne cene za surove svinjske kože.

Industrijske klavnice odirajo le minimalen del zaklanih prašičev. Razmerje med prodajno ceno za meso in mesne izdelke je v odnosu na prodajno ceno za surovo kožo zelo ugodno v korist mesa in izdelkov, posebno še po nedavnem zvišanju prodajnih cen. Rentabilnostni račun klavnic na vsak način kaže čimveč kože predelati, hkrati pa pomeni odreti čim manj prašičev. Na ta način se zožuje surovinska baza, kar je končno logična posledica naše ekonomske precbrazbe. V primerjavi z drugimi deželami ugotovimo, da manj razvite države odirajo še vedno precejšen del prašičev, to velja tudi za vzhod, za Poljsko, Bolgarijo, Romunijo in podobno, kjer je v veljavi nacionalna kalkulacija, v visoko razvitih zahodnih državah kot na primer v ZDA pa je odstotek odrtih prašičev le še 1 %. Menim pa, da smo sedaj že na taki stopnji, da je treba surovo svinjsko kožo drugače obravnavati kot doslej.

Režim odkupa in prodaje surovih kož je pri nas urejen preko avkcijskih mest. Predno pride do prodaje na avkciji, imamo vmes dva posrednika, to je odkupno podjetje in kmetijsko zadrugo. Svinjska koža se smatra za kmetijski pridelek, zato je za odkup pooblaščen kmetijska zadruga, ki si seveda v vsakem primeru zaračuna svojo maržo, ki znaša povprečno 25 dinarjev za kg. Nesmiselno bi bilo loviti korak za vključitev naše proizvodnje v mednarodno blagovno proizvodnjo, če pa za surovinsko bazo postavljamo nemogoča izhodišča s tako imenovanimi administrativnimi delitvami. Režim odkupa za surove svinjske kože naj bi se sprostil in naj se odkupna cena glede na tržne razmere prosto formira. Lahko bi surovo kožo vzeli kot industrijsko surovino, na noben način pa ne kot kmetijski pridelek. Zato bi bilo treba korigirati obstoječo legislativo, ki jemlje svinjsko surovo kožo kot kmetijski pridelek. V razvitih deželah jo jemljejo samo še kot odpadek. S tem bi omogočili dvig odkupnih cen, ker bi se posredniška provizija zmanjšala, odkup surovih svinjskih kož pa povečal.

To problematiko sem načel iz razloga, ker je že v samem gradivu priporočilo, da bo potrebno proučiti ukrepe, ki naj zagotovijo povečanje surovinskega potenciala. Presegajo pa v določenem smislu okvire in možnosti, ki jih imajo tovarne, ki tovrstno surovino predelujejo.

Predsednik Leopold Krese: Želi še kdo besedo? Besedo ima predstavnik Izvršnega sveta tovariš Rudi Čačinovič.

Rudi Čačinovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Kot predstavnik Izvršnega sveta bi lahko ugotovil, da je tako celotna razprava v vašem zboru, kakor tudi predložena resolucija, ki bi jo sprejeli v zvezi z ukrepi, le potrdilo sklepov, ki jih je Izvršni svet priložil gradivu, ki ga obravnavate, prav tako pa tudi soglašanje z izvajanjem podpredsednika tovariša Smoleta na današnji skupni seji. K temu s svoje strani ne bi imel nobenih pripomb.

Predvsem pa bi tu opozoril, da je današnja razprava v zboru podčrtala predvsem tiste, rekel bi, najbolj pereče probleme, ki jih je nakazalo tudi samo gradivo in pa nekatere ovire, ki bi jih bilo treba v prvi vrsti odstraniti, da bi lahko na eni strani omogočili, da bi se naš gospodarski sistem hitreje razvijal, na drugi strani pa da bi dosegli nekatere planske postavke, ki so v tem materialu prikazane.

Mislim, da je današnja razprava potrdila pravilnost našega dosedanjega razvoja in da je prav tako kakor samo gradivo s svojimi argumenti potrdila, da se je naš gospodarski sistem v svojem razvoju tako v letošnjem kot tudi lanskem letu afirmiral in da je ta razvoj pokazal pravilno pot, ki smo jo glede tega v našem celotnem razvoju izbrali.

Mislim, da je današnja razprava ves čas imela tudi pred očmi, da je slovensko gospodarstvo del celotnega jugoslovanskega gospodarstva in da je seveda razvoj, kakršen je bil zabeležen, možen res samo zaradi tega, ker je del tega celotnega razvoja. Reči je treba, da naš razvoj v Sloveniji ne prikazuje glede tega nobenih posebnosti in je paralelen v mnogih indeksih, ki so prikazani v tem materialu, ki pa so skoro dobesedno isti kakor so bili doseženi tudi v celotnem gospodarskem razvoju v naši državi.

Omenil bi še, da so nekateri tovariši načeli nekatere probleme, ki so v zvezi z nadaljnjo izgradnjo našega sistema. O tem je govoril že tudi tovariš podpredsednik, ki je v zvezi s tem nakazal nekatere probleme. V tej zvezi bi hotel predvsem opozoriti na vprašanje amortizacije o kateri je govorilo več tovarišev, še posebej pa na probleme, ki so v zvezi z destimulativnim delovanjem prispevka od izrednega dohodka. Načeto je bilo nadalje vprašanje prometnega davka, vprašanje medfaznih davkov itd. Glede tega bi informiral zbor, da so Izvršni svet in nekateri njegovi odbori, razpravljali o teh problemih, še posebej pa razpravlja o tem zvezni odbor Izvršnega sveta za splošno gospodarska vprašanja. Po programu, ki ga imajo ti forumi bodo letos nekatere od stvari obravnavane in pričakujemo tudi določene spremembe. Gre predvsem za to, kar je mislim razvidno tudi iz obrazložitve k današnjem materialu, da bi skušali letos spremeniti le tiste stvari, ki jih je mogoče v kratkem času izvesti, da bi našim proizvajalcem bile z novim letom t. j. s 1. januarjem stvari glede gospodarjenja v prihodnjem letu jasne, da bi potem v prihodnjem letu šli lahko še hitreje naprej s tem, da bi mnoge stvari bilo treba popreje proučiti in videti kakšne učinke je pričakovati glede nadaljnjega razvoja našega gospodarstva.

Izvršni svet, ki je npr. razpravljal o problemih delovanja prispevka od izrednega dohodka ali pa od rudniške rente in tudi o prometnem davku, je stal na stališču, da je situacija glede izrednega prispevka že zrela, enako tudi kar zadeva rudniško rento. Glede tega so zbrani tudi argumenti, ki jih bomo posredovali zveznim forumom, ki naj bi glede tega prinesli svojo dokončno odločitev. Pri izrednem davku se seveda postavlja tudi vprašanje fiskalnih vplivov, ki jih ima in bo zato treba iskati nadomestila nekje drugod. Kar pa zadeva njegov vpliv na naš gospodarski sistem je stališče Izvršnega sveta popolnoma jasno in se sklada mislim, tudi s stališčem, ki ga je podprla tudi današnja diskusija.

Tudi problematiko glede prometnega davka je treba mnogo temeljiteje analizirati in preštudirati. Mnenje Izvršnega sveta, ki je na zadnji seji o tem razpravljal je bilo, da bi verjetno bilo treba te spremembe izvesti postopoma, tako, da bi recimo na nekaterih področjih te spremembe izvedli preje, v celoti pa pozneje.

V današnji razpravi je nekaj tovarišic in tovarišev posebej opozorilo tudi na probleme, ki so v zvezi s prometom, tako glede notranjih odnosov, kot tudi glede nadaljnje izgradnje na tem področju. Pozneje je bilo načetih več problemov tudi v zvezi z investicijsko politiko.

Glede tega vprašanja bi opozoril, da je današnji material imel namen prikazati razvoj v letošnjem letu in iskati podpore za tiste ukrepe, ki naj bi jih bodisi

Izvršni svet ali pa tudi ljudski odbori, zbornice in drugi organi podvzeli, da bi lahko izpolnili naloge, ki so bile letos postavljene pred Izvršni svet ali pa pred druge organe. Tu seveda ne gre za probleme investicijske politike oziroma za politiko vlaganj, o kateri bo govoril poseben material, ki ga Izvršni svet pripravlja in ga bo dobila tudi Skupščina, in o katerem naj bi razpravljali na eni od prihodnjih sej oziroma takrat ko bo govor o planu za leto 1964 in o investicijah še posebej. Mislim namreč, da je današnja razprava že dala uvod za razpravo o nekaterih problemih, bo pa seveda marsikaj odvisno tudi od sredstev. O vsem tem pa boste seznanjeni takrat, ko bodo v razpravi tako materiali v zvezi s sredstvi za investicije v prihodnjem letu, kot tudi materiali, ki bodo govorili o problemih proračunskih dohodkov in o proračunski politiki v prihodnjem letu sploh.

V zvezi s tem je bilo tu govora tudi o vprašanju zbiranja sredstev. O tem je Izvršni svet razpravljal in sprejel tudi naloge za konkretno proučevanje nekaterih možnosti, ko bo potrebno, da bo tudi Skupščina zavzela do nekaterih od teh problemov svoje stališče in sprejela tudi konkretne sklepe za izplonitev teh nalog. Mislim, da je bilo zato povsem pravilno prikazano, da gre tu predvsem tudi za vprašanje, kako in v kakšne namene se trošijo sredstva, ki so v naši republici na razpolago za investicije. Mislim, da so ta sredstva zelo velika, saj se letos približujejo znesku okrog 200 milijard dinarjev. Gre torej za vprašanje ali so vedno najbolj koristno naložena in ali se včasih ne trošijo le v skladu z nekimi ozkimi pojmovanji bodisi posameznih gospodarskih organizacij ali pa tudi posameznih teritorialnih skupnosti.

Posebej je bilo govora tudi o gradbeništvu. V materialu, v sklepih in tudi v izvajanjih tovariša podpredsednika je bilo že marsikaj pojasnjena. V tej zvezi bi želel le še dopolniti, da odbori Izvršnega sveta pripravljajo konkretne materiale, pri čemer gre v prvi vrsti za politiko modernizacije te panoge našega gospodarstva, ki bi naj predvsem z uporabo modernejših sredstev za proizvodnjo, kot z uvajanjem moderne tehnologije gradenj pripomogla k hitrejši in cenejši gradnji in navajala k iskanju takih urbanističnih rešitev, ki bi na eni strani zagotovile večjo udeležbo interesentov, na drugi strani pa tudi cenejše in hitrejša gradnje.

Glede nekaterih konkretnih stvari, ki so se v razpravi navajale, zlasti glede vprašanja, ki ga je načel zadnji govornik, ko je obravnaval usnjarsko industrijo, je treba reči, da je to problem, ki ga bo Izvršni svet proučil, jasno pa je, da je ta problem bolj kompleksen, kot pa ga je prikazal tovariš, ki je govoril o njem predvsem le s stališča usnjarske industrije.

V kolikor pa so še potrebna kaka pojasnila glede nadaljnjih nalog oziroma glede ukrepov, ki bi jih bilo treba podvzeti za uresničenje postavljenih nalog za letošnje leto, sem pripravljen na taka vprašanja še dodatno odgovarjati.

Predsednik Leopold Krese: Po razpravi sodim, da smo potrdili analizo in njeno oceno glede nadaljnega razvoja gospodarstva do konca leta in potrdili tudi predloženo priporočilo.

Medtem mi je poslal predsednik Republiškega zbora obvestilo, da je odbor za splošna gospodarska vprašanja tega zbora predlagal k temu priporočilu amandma. Ker je bil ta odbor v Republiškem zboru predlagatelj priporočila, bo ta amandma, če ga sprejmemo, postal s tem sestavni del predloga priporočila in moramo o njem razpravljati. Amandma se glasi:

»V zadnjem odstavku uvodnega dela predloga priporočila na 2. strani naj se za besedami »... sta Republiški zbor in Gospodarski zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije...« doda besedilo: »na podlagi že citiranih sklepov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, s katerimi povsem soglašata.«

Vnese se torej popravek, da na osnovi že v uvodu citiranih sklepov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije oba zbora soglašata. V tem je pomen tega dodatka.

Po 9. členu začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije obravnava Republiški zbor enakopravno z našim zborom vprašanja, ki imajo pomen za delovne organizacije s področja gospodarstva. Pravni akti, ki jih sprejmeta zbora, morajo biti tako sprejeti v enakem besedilu. Zato moramo tudi mi sprejeti predlog priporočila v enakem besedilu kot Republiški zbor in obratno.

V našem zboru je bil predlagatelj priporočila odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov. Po 72. členu začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije pa se mora o vsakem amandmaju izjaviti predlagatelj, v našem primeru odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov.

Zato prosim predsednika tega odbora, da se izjavi o amandmaju.

Milan Špolar: Menim, da je pripomba umestna in zato predlagam, da jo sprejmemo. Predvsem pa prosim člane odbora, da sprejmejo to pripombo, ker za obravnavo tega amandmaja nismo imeli posebne seje. V kolikor pa bi bil kdo drugačnega mišljenja, naj prosim to takoj pove. (Ne javi se nihče.)

Predsednik Leopold Krese: Ker se predlagatelj predloga priporočila v našem zboru s predlaganim amandmajem strinja, je tako ta postal sestavni del predloga priporočila. Želi še kdo razpravljati o priporočilu? (Ne javi se nihče.) Če ni nobenih pripomb več, potem dajem predlog priporočila na glasovanje. Kdor je za predlog priporočila skupaj z amandmajem, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je priporočilo v našem zboru soglasno sprejeto. Počakati moramo samo še na obvestilo, ali je tudi Republiški zbor sprejel predlog priporočila v enakem besedilu.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v LR Sloveniji.

Želi morda predstavnik Izvršnega sveta predlog zakona ustno obrazložiti? (Ne.) Če ne želi, potem prosim poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da da poročilo. (Poročevalec odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, poslanec Milan Špolar, prebere odborovo poročilo — Glej priloge!)

Prosim poročevalca zakonodajno-pravne komisije, da da poročilo. (Poročevalec zakonodajno-pravne komisije, poslanec inž. Franc Filipčič, prebere poročilo komisije. — Glej priloge!)

Slišali ste poročila. Pričenjam razpravo o predlogu zakona. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog tega zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v LR Sloveniji, v našem zboru soglasno sprejet.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, t. j. na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva.

Želi morda predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev k predlogu zakona? (Ne!) Potem prosim poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da da poročilo. (Poročevalec odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, poslanec Milan Špolar, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge!)

Prosim predstavnika zakonodajno-pravne komisije, da da poročilo. (Poročevalec zakonodajno-pravne komisije, poslanec in ž. Franc Filipčič, prebere poročilo komisije. — Glej priloge!)

Pričenjam razpravo o predlogu tega zakona. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvigneje roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva v našem zboru sprejet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962.

Želi morda predstavnik Izvršnega sveta dati ustno obrazložitev k predlogu odloka? (Ne želi.) Potem prosim poročevalca odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, da da poročilo. (Poročevalec odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, poslanec Milan Špolar, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge!)

Prosim predstavnika zakonodajno-pravne komisije, da da poročilo. (Poročevalec zakonodajno-pravne komisije, poslanec in ž. Franc Filipčič, prebere poročilo komisije. — Glej priloge!)

Pričenjam razpravo o tem predlogu. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije soglasno sprejel predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962.

Ker je predložene akte tudi Republiški zbor sprejel v enakem besedilu kot naš zbor, ugotavljam, da so vsi ti akti sprejeti v skladu s poslovnikom.

S tem je dnevni red naše seje izčrpan in zaključujem sejo.

(Seja je bila zaključena ob 19. uri.)

PROSVETNO - KULTURNI ZBOR

Prvi sestanek

(24. in 25. junija 1963)

Predsedoval: B r a n k o B a b i č ,
po letih najstarejši poslanec Prosvetno-kulturnega zbora

Začetek seje ob 17.05 uri.

Predsedujoči B r a n k o B a b i č : Tovarišice in tovariši! Kot najstarejšemu članu tega zbora mi je pripadla dolžnost, da začnem in vodim prvi sestanek zbora.

Vse novoizvoljene poslance iskreno pozdravljam in jim čestitam k izvolitvi z željo, da bi naš zbor z uspešnim delom v svoji mandatni dobi opravičil zapanje naših občanov.

Predlagam, da za zapisnikarja prvega sestanka našega zbora določimo tovariša dr. Franca Petriča. Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, menim, da je predlog sprejet.

Za današnji prvi sestanek predlagam naslednji dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora;
2. izvolitev verifikacijske komisije;
3. izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora;
4. izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije;
5. poročilo verifikacijske komisije ter razprava o poročilu;
6. slovesna izjava poslancev.

Ima morda kdo od tovarišev poslancev kak dopolnilni predlog k dnevnemu redu? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem dajem predlog dnevnega reda na glasovanje. Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora.

Besedilo predloga sklepa je že bilo poslano in razdeljeno poslancem. Zato menim, da bi ne bilo potrebno, da besedilo sklepa beremo. Se strinjate s predlogom, da ga ne beremo? (Poslanci se strinjajo.)

Dajem predlog sklepa v obravnavo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev verifikacijske komisije.

Po določbah pravkar sprejetega sklepa šteje komisija 7 članov. Predlagam, da se v verifikacijsko komisijo izvolijo naslednji poslanci: Stojan Batič, Leon Fusilli, Viktorija Janžekovič, Barnarda Perc, inž. Stane Potrč, France Štiglic in inž. Ladislav Tkavc. Ima morda kdo še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, potem dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je zanj, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sprejet in da so v verifikacijsko komisijo izvoljeni poslanci: Stojan Batič, Viktorija Janžekovič, Leon Fusilli, Barnarda Perc, inž. Stane Potrč, France Štiglic in inž. Ladislav Tkavc.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora.

Predlagam, da v to komisijo izvolimo za predsednika Ivana Bertonclja, za tajnika Sonjo Sarđoč, za člane pa Marjeto Pal, Elo Peroci, inž. Daneta Tovornika, Ivota Tuška in Avgusta Vižintina.

Obstoja morda še kak drug predlog za sestav komisije? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je zanj, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlagam, da v to komisijo kot delegata našega zbora izvolimo Ivana Bertonclja. Obstoja morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Ker je potrebno, da verifikacijska komisija prouči volilno gradivo in poslanska potrdila, da bi mogla sestaviti poročilo in ga predložiti zboru, prekinjam sestanek, s tem, da ga bomo nadaljevali jutri ob 9.30 uri.

(Sestanek je bil prekinjen ob 17.15 uri in se je nadaljeval dne 25. junija 1963 ob 9.30 uri.)

Predsedujoči Branko Babič: Tovariši poslanci! Nadaljujemo sejo. Ker me je predsednik verifikacijske komisije obvestil, da je komisija opravila naročeno delo, bi prešli na 5. točko dnevnega reda, in sicer na poročilo in predloge verifikacijske komisije ter na razpravo in sklepanje o njih.

Prosim poročevalca verifikacijske komisije, da da poročilo. (Poročevalec verifikacijske komisije, poslanec in ž. L a d i s l a v T k a v c, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge.)

Slišali ste poročilo verifikacijske komisije. Dajem poročilo v razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za poročilo in predloge verifikacijske komisije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je poročilo verifikacijske komisije sprejeto in da so s tem verificirani mandati vseh poslancev Prosvetno-kulturnega zbora.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na slovesno izjavo poslancev. (Poslanci vstanejo in stoje poslušajo branje slovesne izjave.)

Slovesna izjava: »Izjavljam, da bom dolžnost poslanca Skupščine Socialistične republike Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju družbene in politične ureditve Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Prosim poslance, da besedilo slovesne izjave podpišejo in oddajo zapisnikarju.

S tem je prvi sestanek našega zbora končan. Prvo redno sejo sklicujem za popoldne ob 17. uri v tem prostoru.

Obenem obveščam poslance, da bo skupna seja vseh zborov ob 11. uri.

(Sestanek je bil zaključen ob 9.45 uri.)

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

1. seja

(25. junija 1963)

Predsedovala: B r a n k o B a b i č,
po letih najstarejši poslanec Prosvetno-kulturnega zbora in

I v o T a v č a r,
predsednik Prosvetno-kulturnega zbora

Začetek seje ob 17.05 uri.

Predsedujoči B r a n k o B a b i č: Tovariši, začenjam 1. redno sejo Prosvetno-kulturnega zbora. Za to sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora;
2. izvolitev predsednika in podpredsednika zbora;
3. izvolitev stalnih odborov in komisij Prosvetno-kulturnega zbora;
4. izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije;
5. izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora.

Ima še kdo kak spreminjevalni ali dopolnilni predlog k predlaganemu dnevniemu redu? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog dnevnega reda na glasovanje. Kdor je zanj, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora.

Prosim poročevalca komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora, da da poročilo. (Poročevalec komisije, poslanec I v a n B e r t o n c e l j, prebere odborovo poročilo. — Glej priloge.)

Slišali ste poročilo. Dajem poročilo komisije v obravnavo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog poslovnika na glasovanje. Kdor je za predlog začasnega poslovnika, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je začasni poslovnik Prosvetno-kulturnega zbora soglasno sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in podpredsednika Prosvetno-kulturnega zbora.

Kandidate ima pravico predlagati skupščinska komisija za volitve in imenovanja ali pa tudi skupina 10 poslancev. Prosim za predloge.

Inž. Stane Potrč: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije sprejme naslednji sklep o izvolitvi predsednika in podpredsednika Prosvetno-kulturnega zbora:

Izvolita se: za predsednika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije Ivo Tavčar, za podpredsednika Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije inž. Dora Jelenko.

Predsedujoči Branko Babič: Slišali ste predlog. Obstoja morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ni drugega predloga, dajem predlog, da se za predsednika Prosvetno-kulturnega zbora izvoli poslanec Ivo Tavčar, na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Ivo Tavčar soglasno izvoljen za predsednika Prosvetno-kulturnega zbora, in ga prosim, da prevzame svoje mesto in vodstvo seje. (Ploskanje.)

Predsednik Ivo Tavčar: Hvala za izvolitev. Nadejam se, da bo naš zbor res delovni zbor, saj je zbor delovnih skupnosti. Prepričan sem, da bo kot samoupravni organ tako tudi deloval in da bo prispeval k razvoju samoupravne zavesti delavcev z raznih področij kulture, da bo pospeševal osveščanje naše kulturne dejavnosti in da bo pripomogel k oblikovanju celovite socialistične osebnosti našega delovnega človeka.

Zelim, da bi z združenimi močmi in ob stalnem in tesnem sodelovanju vseh kulturnih delavcev uspeli izpolniti pričakovanja volivcev, ki so nas izbrali v ta zbor.

Nadaljujemo sejo. Za podpredsednika zbora je bila predlagana tovarišica inž. Dora Jelenko. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovarišica inž. Dora Jelenko soglasno izvoljena za podpredsednika zbora in jo prosim, da prevzame podpredsedniško mesto. (Ploskanje.)

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev stalnih odborov in komisij Prosvetno-kulturnega zbora.

Po določitih začasnega poslovnika ima zbor en stalni odbor in eno stalno komisijo. Odbor in komisija se volita na podlagi kandidatskih list. Predlog lahko da komisija za volitve in imenovanja, lahko pa tudi skupina 10 poslancev. Prosim za predloge.

Inž. Stane Potrč: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije sprejme sklep o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in komisij Prosvetno-kulturnega zbora.

1. Stalni odbor Prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ima 7 članov, stalna mandatno-imunitetna komisija pa 5 članov.

2. Izvolijo se:

a) v odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov: za predsednika Borisa Mikoša, za podpredsednika Trudo Žoher-Durjava, za člane pa Branka Babiča, Ivana Bertoncelja, Magdo Malovrh, Iveta Šubica in inž. Daneta Tovornika;

b) v mandatno-imunitetno komisijo: za predsednika Sonjo Sardoč, za podpredsednika Daneta Debiča, za člane pa Mileno Borovac, Ludvika Gorčana in Bernardo Perc.

Predsednik Ivo Tavčar: Ima morda kdo še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem ta predlog v celoti na glasovanje. Kdor je za predlog komisije za volitve in imenovanja, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov izvoljeni: za predsednika Boris Mikoš, za podpredsednika Truda Žoher-Durjava, za člane pa Branko Babič, Ivan Bertoncelj, Magda Malovrh, Ive Šubic in inž. Dane Tovornik.

Prav tako so bili v mandatno-imunitetno komisijo izvoljeni: za predsednika Sonja Sardoč, za podpredsednika Dane Debič, za člane pa Milena Borovac, Ludvik Gorčan in Bernarda Perc.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije. Prosim za predloge.

Inž. Stane Potrč: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije sprejme sklep o izvolitvi enega člana skupnega odbora Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo, in sicer:

Na podlagi 53. in 55. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije, se v skupni odbor Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo iz vrst poslancev Prosvetno-kulturnega zbora izvoli Ivo Ščavničar.

Predsednik Ivo Tavčar: Kdor je za predlog tega sklepa, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovarš Ivo Ščavničar izvoljen za člana skupnega odbora Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo.

Prosim še za predlog za skupno zakonodajno-pravno komisijo.

Inž. Stane Potrč: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije sprejme sklep o izvolitvi enega člana skupne zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 53. in 55. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije se izvoli v skupno zakonodajno-pravno komisijo Skupščine SR Slovenije poslanec Bojan Černjavič.

Predsednik Ivo Tavčar: Ima morda kdo še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog tega sklepa na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil za člana skupne zakonodajno-pravne komisije izvoljen tovariš Bojan Černjavič.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora.

Prosim komisijo za volitve in imenovanja, da da predlog.

Inž. Stane Potrč: V imenu komisije za volitve in imenovanja predlagam, da Prosvetno-kulturni zbor sprejme sklep o ustanovitvi komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika zbora in o izvolitvi predsednika in članov te komisije.

Na podlagi 162. člena ustave Socialistične republike Slovenije, je Skupščina SR Slovenije na seji Prosvetno-kulturnega zbora, dne 25. junija 1963, sprejela sklep:

1. Ustanovi se komisija za pripravo predloga stalnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora, ki šteje 7 članov.

2. Izvolijo se: za predsednika komisije Ivan Bertoncelj, za tajnika komisije Sonja Sardoč in za člane komisije Marjeta Pal, Ela Peroci, inž. Dane Tovornik, Ivo Tušek in Avgust Vižintin.

Predsednik Ivo Tavčar: Obstoja morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v komisijo za pripravo predloga stalnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora izvoljeni: za predsednika Ivan Bertoncelj, za tajnika Sonja Sardoč, za člane pa Marjeta Pal, Ela Peroci, inž. Dane Tovornik, Ivo Tušek in Avgust Vižintin.

S tem je dnevni red današnje seje izčrpan in zaključujem sejo.

(Seja je bila zaključena ob 17.20 uri.)

SOCIALNO - ZDRAVSTVENI ZBOR

Prvi sestanek

(24. in 25. junija 1963)

Predsedoval: dr. Martin Benedik,
po letih najstarejši poslanec Socialno-zdravstvenega zbora

Začetek seje ob 17.05 uri.

Predsedujoči dr. Martin Benedik: Tovariši in tovarišice! Kot najstarejši navzoči poslanec zbora imam čast in po 4. členu zakona o izvedbi ustave SR Slovenije dolžnost, da začnem in vodim prvi sestanek tega zbora.

Novoizvoljenim poslancem čestitam in želim, da bi naš zbor s svojim delom opravičil zaupanje in pričakovanje naših občanov.

Predlagam, da za zapisnikarja našega prvega sestanka določimo tovariša dr. Franceta Bučarja. Se zbor strinja s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.) Če se zbor s tem strinja, prosim tovariša Bučarja, da zavzame svoje mesto.

Obveščam zbor, da sta dva tovariša, to je tovariš Miro Vesel in Antonija Markelj opravičeno odsotna.

Za naš prvi sestanek predlagam naslednji dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora;

2. izvolitev verifikacijske komisije;

3. izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora;

4. izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije;

5. poročilo verifikacijske komisije ter razprava o poročilu;

6. slovesna izjava poslancev.

Ima morda kdo kak predlog za dopolnitev ali spremembo predlaganega dnevnega reda? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem prosim, da o predlogu dnevnega reda glasujemo. Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlagani dnevni red soglasno sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora.

Besedilo sklepa je bilo poslancem razdeljeno in mislim, da ni potrebno, da besedilo sklepa čitamo. Če pa menite, da je potrebno, da to besedilo prečitamo, vas prosim da se izjavite. (Ne javi se nihče.)

Dajem predlog sklepa, ki je pred vami v obravnavo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog sklepa o postopku za verifikacijo mandatov na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet in se bomo pri našem delu ravnali po njem vse do sprejetja začasnega poslovnika.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na izvolitev verifikacijske komisije.

Po določbah pravkar sprejetega sklepa šteje komisija sedem članov. V verifikacijsko komisijo predlagam naslednje tovariše: Hermana Bizjaka, Ivana Cerkovnika, Vido Gradišar, dr. Anico Gregorc-Kastelic, dr. Marka Petriča, Štefana Šabjana in dr. Zorka Ščuka.

Ima morda kdo še kak drug predlog za verifikacijsko komisijo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je verifikacijska komisija našega zbora v sestavu: Herman Bizjak, Ivan Cerkovnik, Vida Gradišar, dr. Anica Gregorc-Kastelic, dr. Marko Petrič, Štefan Šabjan in dr. Zorko Ščuka, soglasno izvoljena.

Komisija naj se takoj po seji zbora sestane in pripravi svoje poročilo ter predloge za naš zbor.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora.

V to komisijo bi predlagal naslednje tovariše oziroma tovarišice: za predsednika Marijo Lukanc, za tajnika Marjana Šenka, za člane dr. Martina Benedika, dr. Mirka Birso, dr. Milico Gajšek-Zima, Vinka Kastelica in Lidunko Kranjc.

Je morda še kak dodaten predlog? (Ne javi se nihče.) Če takega predloga ni, potem prehajamo na glasovanje o predlogu za to komisijo. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tudi ta komisija soglasno izvoljena.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na izvolitev enega člana našega zbora v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predlagam, da v to komisijo kot delegata našega zbora izvolimo Marijo Lukanc.

Ima morda kdo še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, potem bi glasovali o predlogu, da se izvoli Marija Lukanc za člana skupščinske komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Ker je potrebno, da verifikacijska komisija prouči volilno gradivo in poslanska potrdila, da bi mogla sestaviti poročilo in dati zboru svoje predloge, prekinjam sestanek s tem, da bomo z delom nadaljevali jutri zjutraj ob 9.30 uri.

(Sestanek je bil prekinjen ob 17.15 uri in se je nadaljeval dne 25. junija 1963 ob 9.35 uri.)

Predsedujoči dr. Martin Benedik: Nadaljujemo prvi sestanek. Obveščam zbor, da sta dodatno opravičila svojo odsotnost še tovariša dr. Zorko Ščuka in Vida Gradišar.

Verifikacijska komisija je končala z delom, zato bi prešli k 5. točki dnevnega reda, in sicer k poročilu in predlogom verifikacijske komisije ter na razpravo in sklepanje o njih.

Prosim poročevalca verifikacijske komisije, da da poročilo. (Poročevalec verifikacijske komisije Herman Bizjak prebere poročilo komisije. — Glej priloge.)

Slišali ste poročilo in predloge verifikacijske komisije in dajem to poročilo v razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za poročilo in predloge verifikacijske komisije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je poročilo verifikacijske komisije sprejeto in da so s tem verificirani mandati vseh poslancev Socialno-zdravstvenega zbora.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na slovesno izjavo poslancev. (Poslanci vstanejo in stoje poslušajo branje slovesne izjave.)

Slovesna izjava: »Izjavljam, da bom dolžnost poslanca Skupščine Socialistične republike Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju družbene in politične ureditve Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Prosim tovariše poslance, da besedilo slovesne izjave podpišejo in oddajo zapisnikarju.

S tem je prvi sestanek našega zbora končan. Prvo redno sejo zbora sklicujem za popoldne ob 17. uri v tem prostoru.

Hkrati obveščam poslance, da bo skupna seja vseh zborov ob 11. uri v veliki dvorani Skupščine SR Slovenije.

(Sestanek je bil zaključen ob 9.45 uri.)

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

1. seja

(dne 25. junija 1963)

Predsedovala: dr. Martin Benedik,
po letih najstarejši poslanec Socialno-zdravstvenega zbora in

dr. Ruža Šegedin,
predsednik Socialno-zdravstvenega zbora

Začetek seje ob 17.05 uri.

Predsedujoči dr. Martin Benedik: Tovarišice in tovariši poslanci. Začenjam 1. redno sejo Socialno-zdravstvenega zbora in predlagam tale dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora;
2. izvolitev predsednika in podpredsednika zbora;
3. izvolitev stalnih odborov in komisij Socialno-zdravstvenega zbora;
4. izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine SR Slovenije;
5. izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora.

Ima morda kdo še kak dodaten predlog k dnevnemu redu? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlagani dnevni red na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora.

Prosim poročevalca komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika, da da poročilo. (Poročevalec komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika, poslanec Marjan Šenk, prebere poročilo komisije. — Glej priloge.)

Slišali ste poročilo in predloge komisije za pripravo začasnega poslovnika. Želi kdo besedo k temu poročilu? (Ne javi se nihče.) Če nihče, menim, da je predlog začasnega poslovnika sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev predsednika in podpredsednika zbora.

Kandidate ima pravico predlagati skupščinska komisija za volitve in imenovanja, ali pa tudi skupina 10 poslancev (120., 143. in 144. člen začasnega poslovnika in 168. člen Ustave SR Slovenije.) Prosim za predloge.

Milica Opresnik: Tovarišice in tovariši poslanci! Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije sprejme tale sklep o izvolitvi predsednika in podpredsednika Socialno-zdravstvenega zbora.

Izvolita se: za predsednika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije dr. Ruža Šegedin in za podpredsednika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije Miro Vesel. (Ploskanje.)

Predsedujoči dr. Martin Benedik: Slišali ste predlog za predsednika in podpredsednika zbora. Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog, da se za predsednika zbora izvoli tovarišica dr. Ruža Šegedin in za podpredsednika tovariš Miro Vesel, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za predsednika Socialno-zdravstvenega zbora izvoljena dr. Ruža Šegedin in za podpredsednika Miro Vesel. Prosim tovarišico dr. Ružo Šegedinovo, da prevzame vodstvo seje. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Zahvaljujem se vam za izkazano zaupanje z željo, da bi vsi, kot posamezniki in kot zbor v celoti, s svojim delom opravičili zaupanje članov naših delovnih skupnosti.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na izvolitev stalnih odborov in komisij Socialno-zdravstvenega zbora.

Po začasnem poslovniku ima zbor en stalni odbor in eno stalno komisijo. Odbor in komisija se volita na podlagi kandidatnih list. Predlogi morajo obsegati, koliko članov naj ima odbor oziroma komisija in posebej poimensko navedbo kandidatov za predsednika, podpredsednika in člane. Predlog lahko da komisija za volitve in imenovanja, lahko pa tudi skupina 10 poslancev.

Kot sem informirana bo predlog dala komisija za volitve in imenovanja in prosim predlagatelj, da da celoten predlog.

Milica Opresnik: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Socialno-zdravstveni zbor sprejme tale sklep o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in komisij Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SRS. Stalni odbor Socialno-zdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ima 7 članov, stalna mandatno-imunitetna komisija pa 5 članov.

Izvolijo se:

V odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov: za predsednika dr. Adolf Drolc, za podpredsednika Minka Kovač, za člane dr. Saša Cvahte, dr. Polde Hladnik, Vinko Kastelic, Maks Klemenčič, Janez Varl.

V mandatno-imunitetno komisijo: za predsednika Lidunka Kranjc, za podpredsednika dr. Mirko Birsa, za člane Stane Drobnič, Andrej Strniša in Fani Štraus.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Slišali ste predlog komisije za volitve in imenovanja. Obstoja morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem na glasovanje najprej sestav odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov, ki šteje 7 članov. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog za mandatno-imunitetno komisijo, ki šteje 5 članov. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in mandatno-imunitetna komisija soglasno izvoljena.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine SR Slovenije.

Socialno-zdravstveni zbor voli po začasnem poslovniku Skupščine v odbor za družbeno nadzorstvo enega člana in enega člana v zakonodajno-pravno komisijo. Odbor in komisija si svojega predsednika in podpredsednika izvolita sama na svoji prvi seji. Prosim za predloge.

Milica Opresnik: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije sprejme sklep o izvolitvi enega člana skupnega odbora Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo in sicer:

Na podlagi 53. in 55. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije, se v skupni odbor Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo iz vrst poslancev Socialno-zdravstvenega zbora izvoli Mara Lukanc.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Ima kdo še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Potem dajem predlog, da se v stalni skupščinski odbor za družbeno nadzorstvo izvoli poslanec Socialno-zdravstvenega zbora Mara Lukanc, na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovarišica Mara Lukanc izvoljena v skupščinski odbor za družbeno nadzorstvo.

Prosim še za predlog za skupno skupščinsko zakonodajno-pravno komisijo.

Milica Opresnik: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije sprejme tale sklep o izvolitvi enega člana skupne zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 53. in 55. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije se v skupno zakonodajno-pravno komisijo Skupščine SR Slovenije izvoli Marjan Šenk.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, prehajamo na glasovanje o predlogu, da se v skupno skupščinsko zakonodajno-pravno komisijo izvoli Marjan Šenk. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Marjan Šenk izvoljen v imenovano komisijo.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora.

Prosim komisijo za volitve in imenovanja za predlog.

Milica Opresnik: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Socialno-zdravstveni zbor sprejme naslednji sklep o ustanovitvi komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika in o izvolitvi predsednika in članov komisije:

Na podlagi 162. člena ustave SR Slovenije je Skupščina SR Slovenije na seji Socialno-zdravstvenega zbora dne 25. junija 1963 sprejela sklep:

1. Ustanovi se komisija za pripravo predloga stalnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije, ki šteje 7 članov;

2. izvolijo se: za predsednika komisije Mara Lukanc, za tajnika komisije Marjan Senk, za člane komisije dr. Martin Benedik, dr. Mirko Birsa, dr. Milica Gajšek-Zima, Vinko Kastelic in Lidunka Kranjc.

Predsednik dr. Ruža Šegedin: Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog komisije za volitve in imenovanja na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v komisijo za pripravo predloga stalnega poslovnika izvoljeni: za predsednika Mara Lukanc, za tajnika Marjan Senk in za člane dr. Martin Benedik, dr. Mirko Birsa, dr. Milica Gajšek-Zima, Vinko Kastelic in Lidunka Kranjc.

S tem je dnevni red seje izčrpan in zaključujem 1. sejo našega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 17.20 uri.)

ORGANIZACIJSKO - POLITIČNI ZBOR

Prvi sestanek

(24. in 25. junija 1963)

Predsedoval: Stane Bizjak,
po letih najstarejši poslanec Organizacijsko-političnega zbora

Začetek seje ob 17.05 uri.

Predsedujoči Stane Bizjak: Tovarišice in tovariši poslanci! Kot najstarejši poslanec tega zbora imam čast in po 4. členu zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije dolžnost, da začnem in vodim prvi sestanek našega zbora.

Novoizvoljenim poslancem k izvolitvi čestitam in želim, da bi naš zbor s svojim delom opravičil zaupanje in pričakovanje naših občanov.

Predlagam, da za zapisnikarja našega prvega sestanka določimo tovariša Janeza Šmidovnika.

Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ga ni, menim, da se zbor s tem predlogom strinja.

Za naš prvi sestanek predlagam naslednji dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora;

2. izvolitev verifikacijske komisije;

3. izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora;

4. izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije;

5. poročilo in predlogi verifikacijske komisije ter razprava in sklepanje o njih;

6. slovesna izjava poslancev.

Ima morda kdo predlog za dopolnitev ali spremembo predlaganega dnevnega reda? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem predlagam, da o predlogu dnevnega reda glasujemo. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red soglasno sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora.

Besedilo predloga sklepa je bilo poslancem že razdeljeno. Ali ima zbor za potrebno, da predlog sklepa čitamo. (Ne.) Če ne, potem dajem predlog sklepa v obravnavo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem obravnavo in dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdo je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa soglasno sprejet. Dokler ne bo sprejet stalni oz. začasni poslovnik, se bo zbor ravnal po tem sklepu.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na izvolitev verifikacijske komisije.

Po določbah pravkar sprejetega sklepa šteje komisija 7 članov. Če dovolite, predlagam v verifikacijsko komisijo naslednje poslance: Silvo Cerjak, Antona Gregoriča, Martina Koširja, Alojza Kotarja, Miho Ravnika, Viktorja Švaba in Danico Vogrincec.

Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Ker drugih predlogov ni, prehajamo na glasovanje. Kdo je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je verifikacijska komisija zbora v sestavu: Silva Cerjak, Anton Gregorič, Martin Košir, Alojz Kotar, Miha Ravnik, Viktor Švab in Danica Vogrincec soglasno izvoljena. Komisija naj se po seji zbora sestane in pripravi svoje poročilo ter predloge.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora.

Predlagam, da v to komisijo izvolimo: za predsednika Boruta Bohteta, za tajnika komisije Milana Žnidaršiča, za člane komisije: Stefana Brumca, Vlada Črešnika, Jožeta Drnovška, Joška Saksido in Milevo Veren.

Ima morda kdo še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ni drugega predloga, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

V to komisijo bi predlagal kot delegata našega zbora tovariša Boruta Bohteta.

Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Kdo je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Borut Bohte soglasno izvoljen v skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Ker je potrebno, da verifikacijska komisija prouči volilno gradivo in poslanska potrdila, da bi mogla sestaviti poročilo in ga predložiti zboru, prekinjam sestanek s tem, da bomo z delom nadaljevali jutri ob 9.30 uri.

(Sestanek je bil prekinjen ob 17.15 uri in se je nadaljeval 25. junija 1963 ob 9.30 uri.)

Predsedujoči Stane Bizjak: Nadaljujemo prvi sestanek. Glede na sporočilo predsednika verifikacijske komisije, da je komisija opravila naročeno ji

delo, prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na poročilo in predloge verifikacijske komisije ter na razpravo in sklepanje o njih.

Prosim poročevalca verifikacijske komisije, da da poročilo. (Poročevalec verifikacijske komisije Silva Cerjak prebere poročilo komisije. — Glej priloge!)

Predsedujoči Stane Bizjak: Slišali ste poročilo in predloge verifikacijske komisije. Začenjam razpravo o poročilu in predlogih. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, potem preidemo na glasovanje. Kdor je za poročilo verifikacijske komisije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je poročilo verifikacijske komisije sprejeto in da so s tem verificirani mandati vsem poslancem zbora.

Prehajamo na zadnjo, to je na 6. točko dnevnega reda, na slovesno izjavo poslancev.

Prosim poslance, katerih mandat je verificiran, da poslušajo besedilo svečane izjave:

»Izjavljam, da bom dolžnost poslanca Skupščine SR Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju družbene in politične ureditve Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Prosim vse poslance, da slovesno izjavo čitljivo podpišejo in jo izročijo zapisnikarju.

S tem je prvi sestanek našega zbora končan in zbor lahko začne z rednimi sejami.

Poslance obveščam, da sklicujem 1. redno sejo zbora v teh prostorih danes popoldne ob 17. uri in prosim, da se tudi te seje polnoštevilno udeležite.

Sporočam tudi, da je danes ob 11. uri skupna seja vseh zborov v veliki skupščinski dvorani v Šubičevi ulici.

(Sestanek je bil zaključen ob 9.50 uri.)

ORGANIZACIJSKO - POLITIČNI ZBOR

1. seja

(25. junija 1963)

Predsedovala: **Stane Bizjak**,
po letih najstarejši poslanec Organizacijsko-političnega zbora in

Janez Hočevar,
predsednik Organizacijsko-političnega zbora

Začetek seje ob 17.05 uri.

Predsedujoči **Stane Bizjak**: Začenjam 1. redno sejo Organizacijsko-političnega zbora. Za to sejo predlagam tale dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora;
2. izvolitev predsednika in podpredsednika zbora;
3. izvolitev stalnih odborov in komisij Organizacijsko-političnega zbora;
4. izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine SR Slovenije;
5. izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora.

Je morda še kak drug predlog za dnevni red? (Ne javi se nihče.) Če drugega predloga ni, dajem predlagani dnevni red na glasovanje. Kdo je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red soglasno sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora.

Prosim poročevalca komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika, da da poročilo in predloge. (Poročevalec komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika, poslanec **Borut Bohte**, prebere poročilo komisije. — Glej priloge!)

Predsedujoči **Stane Bizjak**: Začenjam obravnavo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Predvsem je treba ugotoviti, da je ta poslovnik začasen. Bodoče delo in praksa našega zbora pa bosta verjetno zahtevala, da se ta poslovnik po potrebi dopolni in spremeni, kar naj bi kasneje upošteval stalni poslovnik, ki ga bo komisija morala pripraviti in izdelati.

Če ni razprave, potem dajem predlog poslovnika na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je začasni poslovnik v besedilu, kot je bil predložen, sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in podpredsednika Organizacijsko-političnega zbora.

Kandidate ima po 120., 143. in 144 členu začasnega poslovnika ter po 168. členu ustave SR Slovenije pravico predlagati skupščinska komisija za volitve in imenovanja ali pa tudi skupina 10 poslancev. Prosim za predloge za predsednika in podpredsednika.

Inž. Jože Legan: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da podlagi 168. in 174. člena ustave SR Slovenije in v zvezi s 120., 143. in 144. členom začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora, da Organizacijsko-politični zbor Skupščine SR Slovenije sprejme tale sklep o izvolitvi predsednika in podpredsednika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Izvolita se: za predsednika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije Janez Hočevar in za podpredsednika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije Jože Eržen.

Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če drugega predloga ni, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog, da se za predsednika Organizacijsko-političnega zbora izvoli tovariš Janez Hočevar, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za predsednika Organizacijsko-političnega zbora soglasno izvoljen tovariš Janez Hočevar.

Prosim novoizvoljenega predsednika, da prevzame vodstvo seje. (Ploskanje.)

Predsednik Janez Hočevar: Zahvaljujem se vam za izkazano zaupanje in obljubljam, da se bom po svojih močeh trudil pri izpolnjevanju te odgovorne dolžnosti.

Naloge, ki sodijo po ustavi v delokrog našega zbora, niso majhne. Zato se moramo zavedati, da bo naš zbor lahko deloval uspešno in v skladu z dejavnostjo ostalih zborov Skupščine, če bo sleherni član zbora intenzivno sodeloval pri njegovem delu.

Trdno sem prepričan, da nas vse skupaj, ki smo v tej dvorani, preveva ista želja, da v času trajanja našega mandata čimveč doprinesemo s svojim delom v zboru k uresničevanju naše nove ustave in da s tem opravičimo zaupanje občanov in občinskih skupščin, ki so nas poslale v ta zbor.

Nadaljujemo s sejo in prehajamo na sklepanje o predlogu za podpredsednika zbora. Kdor je za to, da se za podpredsednika Organizacijsko-političnega zbora izvoli Jože Eržen, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Jože Eržen izvoljen za podpredsednika zbora in ga prosim, da zavzame svoje mesto. (Ploskanje.)

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev stalnih odborov in komisij Organizacijsko-političnega zbora.

Po začasnem poslovniku ima zbor en stalni odbor, to je odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in eno stalno komisijo, to je mandatno-imunitetno komisijo. Odbor in komisija se volita na podlagi kandidatnih list. Predlog mora

vsebovati število članov odbora s poimensko navedbo kandidatov za predsednika, podpredsednika in člane. Predlog lahko da komisija za volitve in imenovanja oz. skupina 10 poslancev. Prosim za predloge.

Inž. Jože Legan: Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Organizacijsko-politični zbor Skupščine SR Slovenije sprejme tale sklep o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in komisij Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije:

1. Stalni odbor Organizacijsko-političnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov ima 7 članov, stalna mandatno-imunitetna komisija pa 5 članov.

2. Izvolijo se:

a) v odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov za predsednika Marija Aljančič, za podpredsednika Vlado Černe, za člane: Mirko Čepič, Vlado Črešnik, Vera Maselj, Joško Saksida in Franjo Turk;

b) v mandatno-imunitetno komisijo za predsednika Mirko Hegler, za podpredsednika Danica Vogrinec, za člane: Martin Košir, Joško Lojen in Miha Ravnik.

Predsednik Janez Hočevnar: Tovariši poslanci! Slišali ste predlog za sestav odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in predlog za sestav mandatno-imunitetne komisije. Predlagam, da glasujemo najprej za kandidate odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov soglasno izvoljen.

Prehajamo še na glasovanje o mandatno-imunitetni komisiji. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je mandatno-imunitetna komisija soglasno izvoljena v sestavu, kot je bila predlagana.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine SR Slovenije.

Organizacijsko-politični zbor voli po začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije v odbor za družbeno nadzorstvo enega člana in enega člana v zakonodajno-pravno komisijo. Odbor in komisija si svojega predsednika in podpredsednika izvolita na svoji prvi seji. Prosim za predloge.

Inž. Jože Legan: Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja predlaga, da Organizacijsko-politični zbor Skupščine SR Slovenije sprejme tale sklep o izvolitvi enega člana skupnega odbora Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo.

Na podlagi 53. in 55. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije se v skupni odbor Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo izvoli iz vrst poslancev Organizacijsko-političnega zbora Francka Hribar.

Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja prav tako predlaga, da Organizacijsko-politični zbor Skupščine SR Slovenije sprejme tale sklep o izvolitvi enega člana skupne zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 53. in 55. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije se v skupno zakonodajno-pravno komisijo Skupščine SR Slovenije izvoli Borut Bohte.

Predsednik Janez Hočev ar : Slišali ste predlog, da se v stalni skupščinski odbor za družbeno nadzorstvo izvoli poslanec Organizacijsko-političnega zbora tov. Francka Hribar. Dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovarišica Francka Hribar izvoljena v skupni skupščinski odbor za družbeno nadzorstvo.

Glasovati moramo še o predlogu, da se v skupno skupščinsko zakonodajno-pravno komisijo izvoli tovariš Borut Bohte. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Borut Bohte soglasno izvoljen v skupno skupščinsko zakonodajno-pravno komisijo.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora.

Prosim komisijo za volitve in imenovanja, da da predlog.

Inž. Jože Legan : Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da Organizacijsko-politični zbor sprejme naslednji sklep o ustanovitvi komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika in o izvolitvi predsednika in članov te komisije.

Na podlagi 162. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Skupščina SR Slovenije na seji Organizacijsko-političnega zbora dne 25. junija 1963 sprejela sklep:

1. Ustanovi se komisija za pripravo predloga stalnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije, ki šteje 7 članov.

2. Izvolijo se: za predsednika komisije Borut Bohte, za podpredsednika komisije Milan Žnidaršič, za člane komisije: Štefan Brumec, Vlado Črešnik, Jože Drnovšek, Joško Saksida in Mileva Veren.

Predsednik Janez Hočev ar : Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Potem dajem predlog komisije za volitve in imenovanja na glasovanje. Kdo je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v komisijo za pripravo predloga stalnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora izvoljeni: za predsednika komisije Borut Bohte, za podpredsednika komisije Milan Žnidaršič, za člane komisije pa Štefan Brumec, Vlado Črešnik, Jože Drnovšek, Joško Saksida in Mileva Veren.

S tem je dnevni red seje izčrpan in zaključujem prvo sejo zbora.

(Seja je bila zaključena ob 17.25 uri.)

SKUPNE SEJE

VESEH ZBOROV SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

1. seja

(25. junija 1963)

Predsedovala: **Vida Tomšič**,
predsednik Ljudske Skupščine LRS, in

Ivan Maček,
predsednik Skupščine SRS

Začetek seje ob 11.05 uri.

Predsedujoča **Vida Tomšič**: Kot dosedanji predsednik Ljudske skupščine LRS začenjam prvo skupno sejo vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije in ugotavljam, da so bili na prvih sestankih zborov skupščine verificirani mandati 120 poslancem Republiškega zbora, 70 poslancem Gospodarskega zbora, 70 poslancem Prosvetno-kulturnega zbora, 70 poslancem Socialno-zdravstvenega zbora in 70 poslancem Organizacijsko-političnega zbora.

Pri današnji seji so opravičili svojo odsotnost štirje tovariši, in sicer: **Riko Rižner**, član Gospodarskega zbora, **Antonija Markelj**, član Socialno-zdravstvenega zbora in inž. **Marjan Tepina** ter **Martin Košir**, člana Organizacijsko-političnega zbora. S tem ugotavljam, da je seja sklepčna.

Predlagam, da zapisnik današnje skupne seje vodi dosedanji tajnik Ljudske skupščine LRS dr. **Miha Potočnik**. Ima morda kdo kak drug predlog glede zapisnikarja današnje seje? (Ne javi se nihče.) Če nihče, menim, da se s tem predlogom strinjate.

Za prvo skupno sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije;
2. izvolitev komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za volitve in imenovanja;
3. izvolitev predsednika in podpredsednikov Skupščine Socialistične republike Slovenije;
4. izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije;
5. ustanovitev in izvolitev komisije za pripravo in izdelavo predlogov za uskladitev obstoječih republiških zakonov in drugih republiških predpisov z novo ustavo Socialistične republike Slovenije.

Ima morda kdo kak drug predlog za dnevni red? (Ne javi se nihče.) Če ne, menim, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Besedilo predloga začasnega skupščinskega poslovnika je bilo vsem poslancem pravočasno razdeljeno, in upam, da ste se z besedilom predloga lahko seznanili. Želi kljub temu kdo, da bi besedilo predloga začasnega skupščinskega poslovnika čitali? (Ne javi se nihče.) Ker izgleda, da se strinjamo s tem, da besedila začasnega skupščinskega poslovnika ni treba čitati, prehajam zato na obravnavo poslovnika.

Prosim poročevalca komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika, da da poročilo. (Poročevalec komisije za pripravo začasnega poslovnika, ljudski poslanec Savo Šifrer, prebere poročilo komisije. — Glej priloge.)

Slišali ste poročilo komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika. Začenjam razpravo o tem predlogu. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije. Kdor je za to, da se sprejme začasni poslovnik, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Skupščina soglasno sprejela začasni poslovnik in da se bomo do sprejetja stalnega poslovnika ravnali po njem.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisije za volitve in imenovanja.

Po začasnem poslovniku lahko da predlog skupina 10 poslancev. Komisija šteje devet članov, od katerih voli dva člana Republiški zbor, po enega člana voli vsak zbor delovnih skupnosti, tri člane pa delegira Glavni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Obveščam poslance, da je Glavni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije določil tri člane, in sicer tovariše: Lojzeta Fortuno, Marjana Lenarčiča in Janeza Zemljariča.

Po začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki smo ga pravkar sprejeli, volijo svoje delegate v to skupno skupščinsko komisijo posamezni zbori. Ker mora komisija za volitve in imenovanja pripraviti predloge za konstituiranje skupščine in njenih zborov, in tudi zaradi enostavnega in hitrejšega postopka, predlagam, da zbori opravijo volitev kar sedaj na skupni seji in da vsi zbori tudi skupno in naenkrat glasujejo. Ali se skupščina strinja s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.)

Ugotavljam, da je predlog glede skupnega glasovanja sprejet. Dobili smo predlog skupine poslancev glede sestava komisije za volitve in imenovanja in prosim tovariša Franca Popita, da ta predlog prečita in obrazloži.

Franco Popit: Poslanci Mitja Ribičič, Milko Grgič, Uroš Ruprecht, dr. Saša Cvahte, Marija Miloradovič, Ivo Šubic, Jovita Podgornik, Vlado Černe, inž. Marko Kržišnik in jaz, predlagamo skupščini naslednji sklep o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za volitve in imenovanja.

Na podlagi 168. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 5. člena zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije, v zvezi s 44. in 55. členom začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije, je

Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh zborov, dne 25. junija 1963 sprejela tale sklep:

1. Za člane komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za volitve in imenovanja se izvolijo: poslanca Republiškega zbora Adolf Arigler in Franc Simonič; poslanec Gospodarskega zbora Miro Benedejčič; poslanec Prosvetno-kulturnega zbora inž. Stane Potrč; poslanec Socialno-zdravstvenega zbora Milica Opresnik in poslanec Organizacijsko-političnega zbora inž. Jože Legan.

Vzame se na znanje, da je kot člane v sestav komisije za volitve in imenovanja Glavni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije delegiral tri svoje predstavnike, in sicer Lojzeta Fortuno, Marjana Lenarčiča in Janeza Zemljariča.

Predsedujoči Vida Tomšič: Obstoji morda še kak drug predlog za sestav komisije za volitve in imenovanja? (Ne javi se nihče.) Če ne, predlagam, da preidemo na glasovanje, in sicer glasujemo o listi, ki jo je predložila skupina 10 poslancev kot celoti. Kdor se strinja s predlagano listo, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v komisijo za volitve in imenovanja izvoljeni tovariši: Adolf Arigler, Franc Simonič, Miro Benedejčič, inž. Stane Potrč, Milica Opresnik in inž. Jože Legan; poleg tega pa še delegati Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, in sicer Lojze Fortuna, Marjan Lenarčič in Janez Zemljarič.

Vsi ti sestavljajo komisijo, ki si sama izvoli predsednika in se konstituira.

Naprašam komisijo za volitve in imenovanja, da bi se takoj sestala v sobi 103 v I. nadstropju, da se konstituira in da razpravlja o predlogih za volitve, ki so na dnevnem redu za nadaljevanje naše skupne seje, kakor tudi o predlogih za prve ločene seje posameznih zborov.

Ker moramo počakati, da se komisija konstituira in da svoje predloge, zato prekinjam sejo za pol ure in prosim, da komisija v tem času opravi svoje delo.

(Seja je bila prekinjena ob 11.15 uri in se je nadaljevala ob 11.45 uri.)

Predsedujoči Vida Tomšič: Tovarišice in tovariši poslanci! Nadaljujemo sejo.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in podpredsednikov Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog, da lahko komisija za volitve in imenovanja, ali pa tudi skupina 20 poslancev. Obveščena sem, da bo v imenu komisije za volitve in imenovanja dal predlog poslanec Franc Simonič.

Franc Simonič: Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! V imenu komisije za volitve in imenovanja predlagam za predsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije tovariša Ivana Mačka-Matijo. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Predsedujoči Vida Tomšič: Ali obstoji še kak drug predlog za predsednika Skupščine? (Ne javi se nihče.) Ker ni drugega predloga, dajem na glasovanje predlog, da se za predsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije izvoli tovariš Ivan Maček.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za predsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije soglasno izvoljen tovariš Ivan Maček. Prosim novoizvoljenega predsednika skupščine, da prevzame vodstvo seje. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Predsednik I v a n M a č e k : Tovariši in tovarišice poslanci! Zahvaljujem se vam za zaupanje, ki ste mi ga izkazali. Pričakujem, da bomo vsi v delo nove skupščine vložili vse naše sposobnosti, da bodo zbori in odbori skupščine čimpreje začeli obravnavati vsa vprašanja, ki se javljajo v naši družbeni stvarnosti in tako opravičili pričakovanja delovnih ljudi Slovenije.

Nadaljujemo sejo. Prosim predloge za dva podpredsednika.

F r a n c S i m o n i č : V imenu komisije za volitve in imenovanja predlagam za podpredsednika skupščine tovariša dr. Marijana Breclja (Navdušeno ploskanje.) in pa tovarišico Dragico Rome. (Navdušeno ploskanje.)

Predsednik I v a n M a č e k : Ima morda kdo še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za to, da se za podpredsednika Skupščine izvoli dr. Marijan Breclj, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Kdor je za to, da se izvoli za podpredsednika Skupščine Dragica Rome, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta za podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije soglasno izvoljena dr. Marijan Breclj in Dragica Rome. Prosim oba podpredsednika, da zavzmeta svoja mesta. (Navdušeno ploskanje.)

Prehajamo na 4. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije, in prosim za predloge.

I n ž. J o ž e L e g a n : Tovarišice in tovariši ljudski poslanci! Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da skupna seja vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije izvoli v komisijo za pripravo predloga stalnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije tiste poslance, ki so po sklepkih svojih zborov že sodelovali v komisiji za pripravo začasnega poslovnika skupščine in zato sprejme ta-le sklep o ustanovitvi in izvolitvi komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pripravo predloga stalnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije:

Na podlagi 162. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 1., 53. ter 92. člena začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije, je Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh zborov, dne 25. junija 1963 sprejela ta-le sklep:

1. Ustanovi se komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za pripravo predloga stalnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki šteje 7 članov. Trije člani so poslanci Republiškega zbora, po eden pa je iz vsakega zbora delovnih skupnosti.

2. V komisijo se izvolijo: za predsednika Savo Šifrer, za tajnika Borut Bohte, za člane Ivan Bertoncej, inž. Bogdan Jesenko, Franc Leskovec, Marija Lukanc in Srečko Rihtar.

Predsednik Ivan Maček: Je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, tudi glede te komisije predlagam, da glasujejo vsi zbori naenkrat. Se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Skupščina izvolila komisijo za pripravo predloga stalnega poslovnika Skupščine SR Slovenije v predlaganem sestavu.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na ustanovitev in izvolitev komisije za pripravo in izdelavo predlogov za uskladitev obstoječih republiških zakonov in drugih republiških predpisov z novo ustavo Socialistične republike Slovenije, in prosim za predloge.

Adolf Arigler: Tovariši ljudski poslanci! V imenu komisije za volitve in imenovanja predlagam, da skupna seja sprejme naslednji sklep o ustanovitvi in izvolitvi komisije za pripravo in izdelavo predlogov za uskladitev obstoječih republiških zakonov in drugih republiških predpisov z novo ustavo Socialistične republike Slovenije:

Na podlagi 21. člena ter v zvezi z 11. in naslednjimi členi zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije in na podlagi 35. člena začasnega poslovnika Socialistične republike Slovenije, je Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh zborov dne 25. junija 1963 sprejela tale sklep:

1. Ustanovi se komisija za pripravo in izdelavo predlogov za uskladitev obstoječih republiških zakonov in drugih republiških predpisov z novo ustavo Socialistične republike Slovenije, ki šteje 9 članov.

2. V komisijo se izvolijo: za predsednika Mitja Ribičič, za člane dr. Josip Globevnik, Ivo Janžekovič, Ivan Lužovec, inž. Silvo Rozman, Francka Strmole, Mitja Stupan, Savo Šifrer in Milan Žnidar.

Predsednik Ivan Maček: Ali je morda še kak drug predlog? (Ne javi se nihče.) Če ne, predlagam, da tudi za to komisijo glasujejo poslanci vseh zborov hkrati. Se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.) Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za ustanovitev in izvolitev komisije soglasno sprejet.

S tem je dnevni red seje izčrpan in zaključujem prvo skupno sejo.

Ločene prve seje posameznih zborov bodo popoldne ob 17. uri.

(Seja je bila zaključena ob 12. uri.)

SLAVNOSTNA SEJA

vseh zborov Skupščine SR Slovenije ob 20. obletnici Zbora odposlancev
slovenskega naroda v Kočevju

(5. oktobra 1963)

Predsedoval: dr. Marijan Brečelj,
podpredsednik Skupščine SR Slovenije

Začetek seje ob 10.10 uri.

Podpredsednik dr. Marijan Brečelj: Tovarišice in tovariši poslanci, spoštovani gostje!

Dovolite mi, da začnem svečano sejo Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki je sklicana v počastitev 20. obletnice Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju.

Poleg poslancev vseh skupščinskih zborov prisostvujejo tej seji tudi člani Vrhovnega plenuma OF slovenskega naroda oziroma Slovenskega narodno-osvobodilnega odbora, ki so bili izvoljeni na Kočevskem zboru.

V čast si štejem, da moremo ob tej svečani priliki pozdraviti v naši Skupščini tovariša Edvarda Kardelja, predsednika Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Aleksandra Rankoviča, podpredsednika Socialistične federativne republike Jugoslavije, (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.) in delegacijo Glavnega odbora SZDLJ, kateri načeluje. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Pozdravljamo tovariše, dr. Vladimira Bakarića, (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.);

Dr. Iva Ribarja (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.) in Vlada Zečevića (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.) ki so na Kočevskem zboru pred 20. leti osebno zastopali najvišje politične in vojaške organe borečih se jugoslovanskih narodov.

Pozdravljamo delegacijo Socialistične zveze delovnega ljudstva Srbije na čelu s predsednikom Skupščine SR Srbije, tovarišem Dušanom Petrovićem-Šanijem (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.);

delegacijo SZDL Hrvatske na čelu z njenim podpredsednikom tovarišem Nikolom Račkim (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.);

delegacijo SZDL BiH na čelu z Ibrom Satorjem, članom predsedstva Skupščine SR BiH (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.);

delegacijo SZDL Makedonije na čelu z Mito Dimitrijevskim, podpredsednikom Skupščine SR Makedonije (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.);

in delegacijo SZDL Črne gore, na čelu z njenim podpredsednikom tovarišem Miladinom Perovićem. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Poslanci Tine Remškar, Francka Strmole in Leopold Krese bodo v našem imenu položili na grobnico narodnih herojev venec v hvaležen spomin vsem, ki so v narodnoosvobodilni vojni darovali svoje življenje za osvoboditev naše domovine in za zmago revolucije.

Na današnji svečani seji bo govoril predsednik Skupščine Socialistične republike Slovenije, tovariš Ivan Maček, ki ga prosim, da pristopi h govornici. (Predsednik Skupščine SR Slovenije Ivan Maček pristopi nato h govornici. Poslanci in gostje pozdravijo njegov prihod z dolgotrajnim in navdušenim ploskanjem.)

Predsednik I v a n M a č e k : Tovarišice in tovariši!

Preteklo je dvajset let, odkar se je sestel kočevski Zbor odposlancev slovenskega naroda. Ta dogodek pomeni zgodovinsko zmago našega osvobodilnega boja. Z njo si je slovenski narod priboril svojo politično samostojnost in demokratično oblast. Ta zbor je bil rezultat odločilne borbe našega naroda in nastajanja resnične ljudske demokracije.

V Kočevju smo se zbrali kot demokratično izvoljeni odposlanci našega naroda v času, ko smo na notranji in zunanji fronti želi ogromne uspehe. V dveletnem boju smo iz majhnih partizanskih odredov zgradili regularno slovensko ljudsko vojsko. V svojih rokah smo držali skoraj polovico slovenske zemlje. Z orožjem, ki smo ga zajeli ob italijanski kapitulaciji, smo formirali močne partizanske enote. V nekaj dneh smo razgnali postojanke bele in plave garde. Imeli smo OF kot organizirano borbena enotnost naprednih tokov in osnovnih množic slovenskega delovnega ljudstva. Njeni odbori — od terenskih do plenuma — so predstavljali v boju nastajajočo oblast oboroženega ljudstva.

Ta čas so označevale tudi zmage na zunanjih frontah. Hitlerjevski »imperij« je začel propadati; zlasti na vzhodu je doživel smrtno udarce. Domača reakcija se ni razkrinkala kot protinarodna in protiljudska le doma; začela je zgublјati tla pod nogami tudi navzven. Položaj nove Jugoslavije je bil po zaslugi boja in zmag jugoslovanskih narodov že močno utrjen.

Po vsem tem so bile perspektive bodočnosti naših narodov jasno začrtane. Čakali so nas še mnogi boji, težave in žrtve, vendar so bili postavljeni trdni temelji dokončne zmage ciljev NOB.

Korenine zmag osvobodilnega gibanja in zgodovinskih odločitev Kočevskega zbora segajo daleč nazaj. Iskati jih je treba že v akcijah in borbi KPJ in v njenem okviru KPS za interese delovnega človeka in za utrditev njenih vrst. KP je bila takrat edina organizirana politična sila, ki se je dosledno postavila po robu fašistični nevarnosti in kapitulantski politiki takratnih režimov. V najtežjih pogojih ilegale in preganjanja se je borila proti političnemu terorju, narodnemu zatiranju in socialnim krivicam. V boju za neodvisnost, rešitev narodnega vprašanja, ljudsko demokracijo, za reševanje ekonomskih in socialnih zahtev delovnih ljudi je ustvarjala široko enotnost osnovnih množic.

Tako je KP dala osvobodilnemu boju svoje prekaljene kadre. Delavski razred je dorasel nalogi in vnesel v boj vso svojo revolucionarnost. Komunisti so lahko sprostiti ogromne ljudske sile.

Aprila 1941 so delovne množice Slovenije skupno z delovnim ljudstvom drugih narodov Jugoslavije pod vodstvom KP in tovariša Tita začele največjo borbo vseh razdobij svoje zgodovine — borbo za svojo nacionalno in socialno osvoboditev. OF, ki je bila takrat ustanovljena, je imela pri tem odločilno vlogo. Slovensko ljudstvo je vključila v tok, ki so ga vodile nove, napredne sile.

Zmage osvobodilnega gibanja so bile plod pravilne politike KP. Znala je pravilno oceniti položaj ter interese in borbena pripravljenost delovnega ljudstva. Revolucionarno obdobje in gibanje je dvignilo osebnosti, ki so razumele družbene silnice, nasprotja in naloge tega časa. S svojo zavestjo in revolucionarnostjo so znali ti tovariši poseči v tok dogajanja in uresničiti dane možnosti. Če naj omenimo koga od teh, smo dolžni ob dvajseti obletnici Zbora priznati veliko osebno vlogo tovarišev Kardelja in Kidriča v tem, za slovenski narod usodnem obdobju.

Naša zmaga pa je bila seveda odvisna od tega, koliko so bile množice sposobne in pripravljene odgovoriti na naloge te dobe. Štiriletna borba je zahtevala od vsakega posameznika, od vsakega borca in aktivista, brezmejno predanost slovenskemu narodu. Imeti je moral pred seboj kot jasen cilj ne samo osvoboditev od okupatorja, temveč tudi jasno perspektivo glede povojne ureditve našega skupnega življenja.

Od vsega začetka borbe je imela KP čvrsto orientacijo, da se bomo borili do končne zmage delavskega razreda. Sprejela jo je večina borcev. To nam je tudi dajalo moč, da smo v štiriletni surovi in krvavi borbi vzdržali in zmagali. Za to se imamo zahvaliti veliki predanosti borcev, partizanskih oficirjev in političnih delavcev ter njihovi težnji po nacionalni in socialni svobodi.

Naše ljudstvo je dalo ogromno borcev, ki so s svojo sposobnostjo in herojstvom prispevali, da je bila naša borba tako veličastna in zmagovita. Mnogi od teh so žrtvovali svoja življenja, njihovi liki pa so še vedno med nami. Naša revolucionarna dolžnost je, da bodo našim rodovom ostali v živem in hvaležnem spominu. Njihove žrtve naj nas vedno opozarjajo, če pridejo še kdaj težki časi za slovenski narod in njegove pridobitve. Dolžni smo zagotoviti, da bo mladi rod znal posnemati velike vzornike iz NOB. Od njih naj se uči, kako se je treba boriti za svoj narod in pridobitve revolucije. Vsi ti heroji in borci zaslužijo, da o njih govorimo in pišemo. Tone Tomšič, Miloš Zidanšek, Slavko Šlander, Franc Rozman, Dušan Podgornik, Nande Kavčič, Aleš Stanovnik, Lojze Kebe, Majda Vrhovnik, Stane Žagar, Anton Velušček, Katerina Mede, Lojze Lubej, Milka Kerin, Jože Moškrič, Božo dr. Mravljak, Karel Destovnik-Kajuh, Tone Marinček — to so nekateri izmed najzaslužnejših ljudi, ki so s krvjo skovali enotnost slovenskega naroda in darovali svoja plemenita življenja za zmago revolucije. S tem se nočem spomniti samo teh, ampak vseh poznanih in nepoznanih junakov, ki so junaško padli v velikem osvobodilnem boju.

Kočevski zbor pa za nas ni samo zgodovina, čeprav je od takrat minilo dvajset let. Pomeni nam tudi del naše sedanosti in bodočnosti. O njem je mnogo napisanega in bo ostalo kot izročilo bodočim generacijam. Prav gotovo bodo žive priče tistih dni, zgodovinarji in drugi še osvetljevali posamezna dejstva, vendar pa bo zgodovinski pomen Kočevskega zbora rasel z uspehi izgradnje socialistične družbe.

Velik del sklepov Zbora se je nanašal na takratne potrebe boja: odveč je govoriti o nedvomnih rezultatih tega. Iz današnjega vidika so seveda za nas posebno važne tiste dalekosežne odločitve in stališča, ki so odločale o bodočnosti našega naroda.

Na prvem mestu je treba poudariti one temeljne politične sklepe, ki odločajo o politični samostojnosti in nacionalni svobodi. To smo mogli doseči le z zmago ljudske oblasti. OF slovenskega naroda je bila priznana kot slovenska narodna oblast in »edini zakoniti predstavnik slovenskega naroda« na naši zemlji.

V našem povojnem družbenem in političnem razvoju je dobila politična suverenost slehernega naroda materialno podlago. To je zajamčeno tudi v naši novi ustavi. Socialistična republika med drugim »usmerja in usklajuje gospodarski razvoj in razvoj drugih področij« ter »zagotavlja in razvija materialne in druge splošne pogoje za razvoj gospodarstva v republiki«. Brez tega ne bi bilo resnične politične samostojnosti naših narodov, ki pomeni tudi moč jugoslovanske skupnosti.

Kočevski zbor se je takrat odločno izjavil, da se je slovenski narod sam opredelil za svojo politično samostojnost le v okviru jugoslovanske federacije. Takšna odločitev je bila pravzaprav potrjena že z našim bojem. Begunska londonska vlada in druga reakcija raznih barv je v tistem času in kasneje skušala reševati izgubljene pozicije s frazami o samostojnosti, narodni svobodi in z raznimi jalovimi kombinacijami. Vsem poštenim Slovencem je bilo takrat jasno, da smo le ob strani naprednih sil in NOB vseh naših narodov mogli ustvariti svojo ljudsko vojsko, doseči vojaške zmage, ustvariti svojo prvo lastno oblast. Kljub vsem mogočim spletkam reakcije je znova vstala pregažena in poteptana Jugoslavija. Pod vodstvom KP in tovariša Tita smo si priborili po svobodni odločitvi skupnost enakopravnih narodov. Na Zboru izvoljena delegacija je šla na II. zasedanje AVNOJ-a s sklepi, ki so se združili z enakimi težnjami vseh naših narodov. Njihove skupne cilje in enotne težnje je na Zboru manifestirala tudi udeležba delegacij AVNOJ-a, Vrhovnega štaba in partijskega vodstva, političnih in vojaških predstavnikov hrvatskega naroda ter delegata Narodno osvobodilne fronte Srbije.

Pravilno in dosledno postavljeno narodno vprašanje kot del demokratičnih in socialnih zahtev je zagotovilo našo socialno osvoboditev, zmago socialistične družbene ureditve in vsestranski razvoj. Na tem temelji Titova ideja bratstva in enotnosti naših narodov. Za to načelo smo se komunisti borili že pred vojno in smo mu ostali zvesti in dosledni vse do danes. Zavedamo se, da je to prav tako pomembno tudi za obdobje socialistične izgradnje. Naša nova ustava v skladu z današnjimi merami daje trdno podlago za enakopravne in bratske odnose. Bratstvo, enotnost in enakopravnost pa seveda niso le geslo; pomenijo nam osnovo za konkretne odločitve in dejanja v gospodarskem, političnem in kulturnem življenju, v boju proti tendencam, ki so nasprotne temu principu. Kratkovidni praktikizem in nenačelnost bi nas lahko vodila le v zaostrovanje nasprotij, ki še objektivno obstajajo v naši relativno nerazviti družbi.

S svojo oblastjo je ljudstvo moglo doseči velike revolucionarne cilje osvobodilnega boja. Nimam namena in tudi ne dovolj časa, da bi opisal naloge, ki jih je opravila v teh dvajsetih letih ljudska oblast. Naj le podčrtam, da je odpravila odnose kapitalističnega izkoriščanja in da je bila sposobna storiti še korak naprej; od oblasti v imenu ljudstva prerašča v oblast ljudstva samega. Delovni ljudje ustvarjajo zase vse politične oblike upravljanja družbenih zadev in v tem okviru tudi državne oblasti.

Poudariti hočem nekatere značilne lastnosti mlade ljudske oblasti, ki smo ji postavljali temelje pred dvajsetimi leti. Te so namreč odločilno vplivale na naš kasnejši družbeni razvoj.

Že tedaj v vojnih časih je bilo na Zboru opozorjeno, da ljudske oblasti ne predstavljajo samo odborniki, ampak da je treba pritegniti in aktivizirati čim širše množice. Takšna orientacija pa je bila še važnejša po vojni, ko smo znali odkriti korenine birokratizma in se upreti tej nevarnosti socialističnega razvoja. Samoupravljanje se je že globoko zasidrilo v praksi in zavesti ter postalo ena

osnov nove ustavne ureditve. Z uveljavljanjem samouprave delovnih ljudi smo zastavili zgodovinski proces spreminjanja oblasti nad ljudmi v upravljanje osvobojenih ljudi s stvarmi. To daje našim delovnim ljudem velike perspektive glede njihovega družbenega položaja.

Sam sistem, sami predpisi pa seveda po sebi ne morejo odločiti nadaljnjega razvoja socialistične demokracije. Ta vloga pripada predvsem delovnim ljudem samim in zavestnim socialističnim silam v njih. Kot poslanecem nam je zaupana velika družbena odgovornost. Od nas se pričakuje aktiven odnos do družbenih pojavov in problemov. Z vse večjo razvitostjo naše družbe se širi tudi družbena problematika, z njo pa zahtevnost takšne vloge nas in upravljalcev sploh. Ob začetku skupščinskega dela je pred nami še posebno važna naloga, da se borimo za dosledno uveljavljanje duha naše nove ustave. Zato so nam zaupali velike naloge in s tem odgovornost. Takšno zavestno delovanje je tudi zapreka pred stihijo, lokalizmom in podobnimi pojavi kot drugo nevarnostjo našega razvoja.

Kočevski zbor je opozarjal, da bo mogoče uresničiti cilje osvobodilnega boja le s polnim razmahom množične pobude. Brez tega bi bil naš boj obsojen na neuspeh. Upoštevanje pobude delovnih ljudi je tudi danes eno osrednjih vprašanj, čeprav se postavlja v drugačnih razmerah. Zato gradimo takšne proizvajalne odnose, ki naj dajejo materialno podlago za pobudo vsakega delovnega človeka in kolektiva. Če tega ne bi storili, bi se kmalu znašli v položaju, ko bi imeli polna usta lepih želja in fraz, vendar bi ne dosegli tako naglega razvoja, kot smo ga zlasti v zadnjih desetih letih. To bi nas nujno pripeljalo do tega, da bi morali materialni interes zamenjati z birokratskim prisiljevanjem. Upoštevanje interesov delovnih ljudi in dajanje možnosti, da jih s proizvodnim delom uresničujejo, je dalo izredne rezultate. Čeprav bomo morali v tem pogledu še marsikaj storiti in odpraviti mnoge pomanjkljivosti, so uspehi takšni, da o pravilnosti tega ne more biti nobenega dvoma več.

Ena osnovnih značilnosti našega osvobodilnega gibanja, ki jo je izrazil Zbor, je nadalje bilo veliko zaupanje v ljudske množice. Ta poteza vsakega resnično naprednega, revolucionarnega ljudskega gibanja je bila lastna vsemu našemu nadaljnjemu razvoju; posebno je še pomembna v našem obdobju razvijanja vse popolnejše socialistične demokracije. Naša nova Skupščina kot orodje socialistične demokracije bo morala med drugim biti še posebej dedič revolucionarnega zaupanja v sposobnosti in pozitivne težnje delovnih ljudi.

Na Zboru smo ugotovili, da je bila v dveletnem boju dosežena popolna enotnost OF oziroma osnovnih ljudskih množic. Iz današnjega vidika je posebno važno, da enotnost ni bila ustvarjena le na podlagi potreb vojnega časa, ampak tudi kot odraz skupnih socialnih in političnih interesov. Če ne bi bilo tako, bi takšna široka in trdna enotnost ne bila mogoča, oziroma bi se s končanim bojem proti okupatorju nujno razbila. V osvobodilnem boju so bile Temeljne točke OF sprejemljive za vsakega poštenega Slovenca; prav tako danes Program ZKJ in Socialistične zveze združuje vse naše poštene delovne ljudi. To ni enotnost slepega podrejanja, ampak svobodnega ustvarjanja, množične pobude, posameznega in skupnega interesa. V temelj tega je vzidan tudi Kočevski zbor.

Na zboru je vodstvo osvobodilnega gibanja postavilo pred zastopnike ljudstva vprašanje, ali je bil boj upravičen, ali niso bile žrtve dveletnega boja zaman. Zbor je enodušno odgovoril: brez boja bi bile žrtve še večje, narod pa bi bil izpostavljen fizičnemu in političnemu uničenju. To je bila zaupnica vodstvu, ki je po enotnosti, zgodovinskih okoliščinah in usodni važnosti brez primere v slovenski politični zgodovini.

Ob uspehih našega socialističnega razvoja lahko danes še z večjo trdnostjo rečemo: neodvisnosti, samostojnosti, doseženega materialnega in kulturnega vzpona, svobodnega položaja delovnega človeka brez boja in žrtev ne bi bilo.

Pred dvajsetimi leti se je zbralo na Kočevskem zboru blizu 600 demokratično izvoljenih odposlancev. Važno ni le tako veliko število predstavnikov, ampak še posebej to, da so prišli iz vseh slovenskih pokrajin, vključno Primorske in Koroške. S tem, da sta bila tudi ta dva dela slovenske zemlje zastopana na Zboru slovenskih odposlancev, je pomenilo, da okupatorji niso bili več popolni gospodarji v teh pokrajinah; naše ljudstvo si je tudi tu začelo ustvarjati svojo oblast. Sicer smo dobili le del nekdanj odtrganega slovenskega ozemlja, vendar to ni naša krivda. Odgovornost za to tudi ne pada na Slovence, živeče v teh pokrajinah. Njihove žrtve in prelita kri v borbi proti fašizmu zgovorno pričajo, da so zaslužili svobodo.

Na Zboru smo takrat tudi sprejeli jasna stališča glede odnosa nove Jugoslavije do zunanjega sveta. Zahtevali smo pravico vsakega naroda do samoodločbe, do svobode, neodvisnosti in enakopravnosti. To ni bil le temelj neodvisnosti naše nove Jugoslavije; iz njega je logično zrasla tudi vsa naša sedanja politika miroljubnega sožitja, boja proti imperializmu, boja za mir in napredek v svetu. Posebno med narodi, ki se dvigajo iz zaostalosti in kolonialne odvisnosti, pomenimo doslednega zaveznika v boju za neodvisnost, enakopravnost in mir kot pogoj za družbeni napredek. Naš glas v svetu seveda ne bi mogel biti tako vpliven, če doma ne bi imeli urejenih odnosov med narodi po istih načelih in če naš delovni človek ne bi imel položaja svobodnega upravljalca.

V luči plodov osvobodilnega boja in Kočevskega zbora izgleda danes še bolj bedna vloga in usoda vseh tistih, ki so skušali z različnimi sredstvi zaustaviti zmagoviti pohod našega ljudstva. Spomnite se, kako so že od prvega dne vstaje napovedovali, da je naš boj obsojen na propad. In vendar smo ostali in bili iz dneva v dan močnejši. Tudi po zmagoviti vojni ti izrodki niso odnehali. Napovedovali so, da je naša oblast le začasna; iskali so in iščejo pomoči in rešitve od zunaj, ker doma ne morejo računati s podporo ljudi. Tudi vsa ta njihova »prekrovanja« so se in se bodo tudi v bodoče razbila ob naši moči in uspehih.

Tovarišice in tovariši! Spomnimo se še navdušenja, s katerim je Zbor izrazil zaupanje in ljubezen do tovariša Tita kot pobudnika in voditelja narodno-osvobodilnega boja.

V naši povojni graditvi vse do danes nam je tovariš Tito ostal to, kar nam je bil takrat. Vedno, posebej še v odločilnih trenutkih naše povojne graditve, so bili naši narodi z njim kot eden v boju za resnične interese ljudstva. S svojim velikim delom in kot nosilec teženj naših delovnih ljudi je postal osebnost v današnjem svetu. Ko ta čas opravlja veliko poslanstvo miru, mednarodnega napredka in sodelovanja na svoji poti po Južni Ameriki, mu s tega mesta pošiljamo iskrene pozdrave in najboljše želje.

Ob dvajseti obletnici s ponosom ugotavljamo, da smo v vsem sedanjem boju in delu ostali zvesti težnjam slovenskega ljudstva, ki jih je izrazilo na Kočevskem zboru. Tako kot pred dvajsetimi leti stoji tudi danes naša skupščina odločno na strani interesov delovnega človeka in njegove borbe za nadaljnji napredek socialistične skupnosti. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Podpredsednik Marijan Brecelj: Zaključujem slovesno sejo in se vsem, tovariši in tovarišice poslanci ter spoštovani gostje, za udeležbo in sodelovanje iskreno zahvaljujem.

(Seja je bila zaključena ob 10.40 uri.)

PRILOGE

PREDLOG SKLEPA

o postopku za verifikacijo mandatov poslancev, izvoljenih v Republiški zbor Skupščine socialistične republike Slovenije in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora

Na podlagi 162. člena ustave Socialistične republike Slovenije v zvezi s 4. in 5. členom zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije je Republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije na prvem sestanku poslancev Republiškega zbora dne 24. junija 1963 sprejel

sklep

o postopku za verifikacijo mandatov poslancev, izvoljenih v Republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora:

1.

Dokler ne bo sprejet začasni poslovnik zbora, se postopek za verifikacijo mandatov in delo na seji zbora opravlja po tem sklepu.

2.

Poslanci zbora najprej oddajo zapisnikarju potrdila o izvolitvi.

3.

Zbor izvoli tudi tri člane v komisijo, ki naj pripravi predlog začasnega ki ima sedem članov.

Glasuje se javno z dviganjem rok.

4.

Po izvolitvi verifikacijske komisije zbor na predlog predsedujočega izvoli še sedem člansko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora z nalogo, da že na prvi redni seji zbora predloži predlog začasnega poslovnika zbora.

Zbor izvoli izmed sebe na predlog predsedujočega verifikacijsko komisijo, poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije za prvo sejo vseh zborov.

5.

Po izvolitvi članov komisij za pripravo predlogov začasnih poslovnikov se konča prva seja prvega sestanka zbora.

6.

Po izvolitvi se sestane verifikacijska komisija in si izvoli predsednika in tajnika.

Verifikacijska komisija posluša poročilo republiške volilne komisije in pregleda poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter pritožbe, ugovore in opozorila, ki se nanašajo na volilni postopek.

Na podlagi tega gradiva sestavi verifikacijska komisija poročilo s predlogom za zbor in določi poročevalca ter o tem obvesti predsedujočega.

Poročilo s predlogom verifikacijske komisije se razmnoži in dostavi vsem poslancem zbora.

7.

Na drugi seji prvega sestanka zbora da verifikacijska komisija poročilo in predlog.

8.

Na podlagi poročila verifikacijske komisije in obravnave zbor potrdi ali razveljavi izvolitev poslancev.

O verifikaciji mandatov poslancev, katerih izvolitev se ne izpodbija, se glasuje skupno, o verifikaciji izpodbijanih mandatov pa glede vsakega poslanca posebej. Poslanec, čigar mandat je osporavan, ne more glasovati o verifikaciji svojega mandata.

Zbor lahko odloži odločitev o verifikaciji posameznega mandata za največ dva meseca in odredi potrebne poizvedbe.

Če zbor razveljavi izvolitev poslanca, določi tudi, v kakšnem obsegu se volitve ponovijo (135. člen zakona o volitvah Skupščine Socialistične republike Slovenije) in sporoči svoj sklep republiški volilni komisiji, da razpiše ponovne volitve.

9.

Poslanci, katerih mandat je potrjen, podajo na seji zbora slovesno izjavo tako, da besedilo slovesne izjave podpišejo.

Besedilo izjave se glasi: »Izjavljam, da bom dolžnosti poslanca Skupščine Socialistične republike Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju družbene in politične ureditve Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Poslanec, ki ni navzoč, slovesno izjavo podpiše pozneje pred predsednikom zbora. Predsednik to sporoči zboru.

10.

Prvi sestanek zbora se po potrditvi mandatov konča, nakar se skliče prva redna seja zbora, ki se začne z obravnavo in sprejemom začasnega poslovnika ter nadaljuje s konstituiranjem.

11.

Do sprejetja začasnega poslovnika zbora se bodo za delo na sejah zbora ustrezno uporabljala načela in določbe dosedanjega poslovnika Ljudske skupščine in njenih zborov.

12.

Ta sklep velja takoj.

PREDLOG SKLEPA

o postopku za verifikacijo mandatov poslancev, izvoljenih v Gospodarski zbor Skupščine socialistične republike Slovenije in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora

Na podlagi 162. člena ustave Socialistične republike Slovenije v zvezi s 4. in 5. členom zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije je Gospodarski zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije na prvem sestanku poslancev Gospodarskega zbora dne 24. junija 1963 sprejel

sklep

o postopku za verifikacijo mandatov poslancev, izvoljenih v Gospodarski zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora:

1.

Dokler ne bo sprejet začasni poslovnik zbora, se postopek za verifikacijo mandatov in delo na seji zbora opravlja po tem sklepu.

2.

Poslanci zbora najprej oddajo zapisnikarju potrdilo o izvolitvi.

3.

Zbor izvoli izmed sebe na predlog predsedujočega verifikacijsko komisijo, ki ima sedem članov.

Glasuje se javno z dviganjem rok.

4.

Po izvolitvi verifikacijske komisije zbor na predlog predsedujočega izvoli še sedemčlansko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora z nalogo, da že na prvi redni seji zbora predloži predlog začasnega poslovnika zbora.

Zbor izvoli tudi enega člana v komisijo, ki naj pripravi predlog začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije za prvo skupno sejo vseh zborov.

5.

Po izvolitvi članov komisij za pripravo predlogov začasnih poslovnikov se konča prva seja prvega sestanka zbora.

6.

Po izvolitvi se sestane verifikacijska komisija in si izvoli predsednika in tajnika.

Verifikacijska komisija posluša poročilo republiške volilne komisije in pregleđa poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter pritožbe, ugovore in opozorila, ki se nanašajo na volilni postopek.

Na podlagi tega gradiva sestavi verifikacijska komisija poročilo s predlogom za zbor in določi poročevalca ter o tem obvesti predsedujočega.

Poročilo s predlogom verifikacijske komisije se razmnoži in dostavi vsem poslancem zbora.

7.

Na drugi seji prvega sestanka zbora poda verifikacijska komisija poročilo in predlog.

8.

Na podlagi poročila verifikacijske komisije in obravnave zbor potrdi ali razveljavi izvolitev poslancev.

O verifikaciji mandatov poslancev, katerih izvolitev se ne izpodbija, se glasuje skupno, o verifikaciji izpodbijanih mandatov pa glede vsakega poslanca posebej. Poslanec, čigar mandat je osporavan, ne more glasovati o verifikaciji svojega mandata.

Zbor lahko odloži odločitev o verifikaciji posameznega mandata za največ dva meseca in odredi potrebne poizvedbe.

Če zbor razveljavi izvolitev poslanca, določi tudi, v kakšnem obsegu se volitve ponovijo (135. člen zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije) in sporoči svoj sklep republiški volilni komisiji, da razpiše ponovne volitve.

9.

Poslanci, katerih mandat je potrjen, podajo na seji slovesno izjavo tako, da besedilo slovesne izjave podpišejo.

Besedilo izjave se glasi:

»Izjavljam, da bom dolžnosti poslanca Skupščine Socialistične republike Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju družbene in politične ureditve Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Poslanec, ki ni navzoč, slovesno izjavo podpiše pozneje pred predsednikom zbora. Predsednik to sporoči zboru.

10.

Prvi sestanek zbora se po potrditvi mandatov konča, nakar se skliče prva redna seja zbora, ki se začne z obravnavo in sprejemom začasnega poslovnika ter nadaljuje s konstituiranjem.

11.

Do sprejetja začasnega poslovnika zbora se bodo za delo na sejah zbora ustrezno uporabljala načela in določbe dosedanjega poslovnika Ljudske skupščine in njenih zborov.

Ta sklep velja takoj.

12.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Verifikacijska komisija

REPUBLIŠKEMU ZBORU SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE
SLOVENIJE

Verifikacijska komisija Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije se je sestala takoj po izvolitvi dne 24. junija 1963 in v skladu s 6. točko sklepa o postopku za verifikacijo mandatov poslancev zbora poslušala poročilo Republiške volilne komisije z dne 20. junija 1963, pregleda poslanska potrdila o izvolitvi in volilne spise.

Na podlagi pregleda navedenih listin, daje komisija Republiškemu zboru tole

POROČILO

1. Po določbi prvega odstavka 139. člena ustave SR Slovenije šteje Republiški zbor Skupščine SR Slovenije 120 poslancev. V skladu s to določbo je bilo ozemlje SR Slovenije po 1. členu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 11-94/63) razdeljeno na 120 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Republiškega zbora.

2. V Republiški zbor je kandidiral v vsaki volilni enoti po en kandidat; kandidature so potrdile pristojne občinske volilne komisije.

3. Občinske skupščine so dne 3. junija 1963 izvolile poslanske kandidate za Republiški zbor po načelu, da je za poslanskega kandidata izvoljen tisti, ki je dobil večino glasov občinske skupščine.

Republiška volilna komisija je objavila po 99. členu zakona o volitvah poslancev Skupščine SR Slovenije seznam kandidatov, ki so jih izvolile v Republiški zbor občinske skupščine v Uradnem listu SRS, št. 17-146/63.

4. O izvoljenih poslanskih kandidatih so občani glasovali neposredno na volitvah dne 16. junija 1963. Od skupnega števila 1 087 917 vpisanih volilcev je glasovalo 1 026 006 volilcev ali 94,31 %, od tega za izvoljene poslanske kandidate 969 425 ali 94,49 % tistih, ki so glasovali.

5. Republiška volilna komisija je na podlagi volilnih spisov, ki jih je po opravljenih volitvah prevzela od občinskih volilnih komisij, preizkusila zakonitost volitev v posameznih volilnih enotah.

6. V vseh volilnih enotah sta se postopek za določitev kandidatov in volitve opravile v skladu z zakonitimi predpisi in ni bilo nepravilnosti takšnega značaja, da bi lahko bistveno vplivale na kandidature oziroma na ugotovitev volilnega izida.

Na podlagi navedenih ugotovitev verifikacijska komisija Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije

predlaga,

da Republiški zbor Skupščine SR Slovenije potrdi izvolitev naslednjih poslancev Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije:

Volilna enota št.	ime
1. Brežice I	Teppey Jožica
2. Brežice II	Ogorevc Jože
3. Celje I	Jeršič Ivica
4. Celje II	Ribičič Mitja
5. Celje III	Lončarič Jože
6. Celje IV	Kočar Magda
7. Laško	Wimmer Hinko
8. Mozirje	Vajd Vida
9. Sevnica	Štrukelj Slavko
10. Slovenske Konjice	Lubej Franc
11. Šentjur pri Celju	Jerman Riko
12. Šmarje pri Jelšah I	Križnik inž. Veljko
13. Šmarje pri Jelšah II	Trunkelj Miroslav
14. Velenje I	Simonič Franc
15. Velenje II	Ževart Janko
16. Videm-Krško I	Brilej dr. Jože
17. Videm-Krško II	Zagorc Ignac
18. Žalec I	Globevnik dr. Josip
19. Žalec II	Virk Franc
20. Ajdovščina I	Budihna inž. Karmelo
21. Ajdovščina II.	Beltram Julij
22. Idrija	Kavčič inž. Ivica
23. Ilirski Bistrica	Lavrenčič Miroslava
24. Izola	Giachin Bruno
25. Koper I	Podobnik Zorka
26. Koper II	Brecelj dr. Marijan
27. Nova Gorica I	Leskovec Franc
28. Nova Gorica II	Furlan Slavko
29. Nova Gorica III	Bajc Zmaga
30. Nova Gorica IV	Remškar Valentin
31. Piran	Ferligoj Davorin
32. Postojna	Baraga Rafael
33. Sežana I	Dolgan Rado
34. Sežana II	Klobučar Franc
35. Tolmin I	Klanjšček inž. Viktor
36. Tolmin II	Jermol Andrej

37. Cerknica	Gabrovšek Ludvik
38. Črnomelj	Zupančič Viktor
39. Domžale I	Kržan Angelca
40. Domžale II	Krivec inž. Lucijan
41. Grosuplje I	Japelj Janez
42. Grosuplje II	Križman Ludvik
43. Hrastnik	Greben Jože
44. Jesenice I	Leben Franc
45. Jesenice II	Arigler Adolf
46. Kamnik I	Rovtar Anton
47. Kamnik II	Jesenko inž. Bogdan
48. Kočevje	Maček Ivan-Matija
49. Kranj I	Rozman Ana
50. Kranj II	Smole Janko
51. Kranj III	Fende Jože
52. Kranj IV	Zlatnar Mirko
53. Litija	Volk Stane
54. Ljubljana-Bežigrad I	Tomšič Vida
55. Ljubljana-Bežigrad II	Grgič Milko
56. Ljubljana-Center I	Marinko Miha
57. Ljubljana-Center II	Preložnik Tone
58. Ljubljana-Center III	Gaspari Majda
59. Ljubljana-Moste-Polje I	Kumše inž. Franc
60. Ljubljana-Moste-Polje II	Cerkovnik Marija
61. Ljubljana-Moste-Polje III	Pirc Zoran
62. Ljubljana-Šiška I	Popit Franc
63. Ljubljana-Šiška II	Žorž Cvetka
64. Ljubljana-Šiška III	Strmole Francka
65. Ljubljana-Šiška IV	Tomazhin Dominik
66. Ljubljana-Vič-Rudnik I	Benigar dr. Jože
67. Ljubljana-Vič-Rudnik II	Bergant dr. Milica
68. Ljubljana-Vič-Rudnik III	Stupan Mitja
69. Ljubljana-Vič-Rudnik IV	Korbar inž. Slavko
70. Logatec	Fajfar Tone
71. Metlika	Belopavlovič Niko
72. Novo mesto I	Avbelj Viktor
73. Novo mesto II	Rajič Anica
74. Novo mesto III	Dolenc Stanislav
75. Radovljica I	Košmelj Miran
76. Radovljica II	Šifrer Savo
77. Ribnica	Maležič Matija
78. Škofja Loka I	Gorenc Ivan
79. Škofja Loka II	Škarja-Skerget dr. Meta
80. Trbovlje	Laznik Jože
81. Trebnje	Golob Ludvik
82. Tržič	Žen Jakob
83. Vrhnika	Seliger Drago
84. Zagorje ob Savi	Draksler Mirko
85. Dravograd	Butara Mihael
86. Gornja Radgona I	Verdev Bogomir

87. Gornja Radgona II	Zadravec Branko
88. Lenart	Firbas Jelka
89. Lendava I	Jerebic Ludvik
90. Lendava II	Kolarič Jožef
91. Ljutomer	Truden Anton
92. Maribor-Center I	Majhen Vlado
93. Maribor-Center II	Čavnik Vera
94. Maribor-Center III	Doltar Alojzija
95. Maribor-Center IV	Burgar Rudi
96. Maribor-Center V	Kadunec Vladimir
97. Maribor-Tabor I	Klinger Jože
98. Maribor-Tabor II	Lovrenčič Kristina
99. Maribor-Tabor III	Guzelj inž. Miran
100. Maribor-Tezno I	Lužovec Ivan
101. Maribor-Tezno II	Hren Valentin
102. Maribor-Tezno III	Pignar inž. Ivo
103. Murska Sobota I	Antalič Štefan
104. Murska Sobota II	Kotnik inž. Viktor
105. Murska Sobota III	Eory Ernest
106. Murska Sobota IV	Čačinovič Rudi
107. Murska Sobota V	Podlessek Sida
108. Ormož I	Tramšek Jože
109. Ormož II	Bokša-Bac Milena
110. Ptuj I	Kozel Katica
111. Ptuj II	Kocijančič Boris
112. Ptuj III	Zadravec Franc
113. Ptuj IV	Vošnjak Mitja
114. Ptuj V	Sukič Janez
115. Radlje ob Dravi	Mušič inž. Jože
116. Ravne na Koroškem I	Žnidar Janez
117. Ravne na Koroškem II	Vrčkovnik Rudolf
118. Slovenska Bistrica I	Robnik Stanko
119. Slovenska Bistrica II	Plavec Marija
120. Slovenj Gradec	Janžekovič Ivan

Poročilo, ki ga predlaga verifikacijska komisija Republiškememu zboru, je bilo prebrano na seji komisije.

Verifikacijska komisija predlaga, da zbor sporočilo sprejme in tako verificira mandate vseh 120 poslancev Republiškega zbora.

Ljubljana, dne 24. junija 1963.

Predsednik:
Jakob Žen l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Verifikacijska komisija

GOSPODARSKEMU ZBORU SKUPŠČINE SRS

Verifikacijska komisija Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije se je takoj po izvolitvi dne 24. junija 1963 sestala na seji in v skladu s 6. točko sklepa o postopku za verifikacijo mandatov poslancev zbora poslušala poročilo Republiške volilne komisije z dne 6. junija 1963, pregledala potrdila o izvolitvi in volilne spise.

Na podlagi pregleda navedenih listin daje komisija Gospodarskemu zboru tole

POROČILO

1. Po določbi 1. odstavka 139. člena ustave SR Slovenije šteje vsak zbor delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije po 70 poslancev. V skladu s to določbo je bilo ozemlje SR Slovenije po 2. členu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 11-94/63) razdeljeno na 70 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Gospodarskega zbora.

2. V Gospodarski zbor je kandidiral v vsaki volilni enoti po en kandidat; kandidature so potrdile pristojne občinske volilne komisije.

3. Občinske skupščine so dne 3. junija 1963 izvolile poslance Gospodarskega zbora po načelu, da je za poslanca izvoljen kandidat, ki je dobil večino glasov občinske skupščine oziroma v volilnih enotah, ki jih sestavljata po dve občini, tisti kandidat, ki je dobil večino glasov v vsaki občinski skupščini z območja volilne enote.

4. Od skupnega števila članov volilnega telesa, to je 4995, je glasovalo 4741 članov.

5. Republiška volilna komisija je na podlagi volilnih spisov, ki jih je po opravljenih volitvah prevzela od občinskih volilnih komisij, preizkusila zakonitost volitev v posameznih volilnih enotah.

6. V vseh volilnih enotah sta se postopek za določitev kandidatov in volitve izvršila v skladu z zakonitimi predpisi in ni bilo nepravilnosti takšnega značaja, da bi lahko bistveno vplivale na kandidature oziroma na ugotovitev volilnega izida.

Na podlagi omenjenih ugotovitev verifikacijska komisija Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije

predlaga,

da Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije potrdi izvolitev naslednjih poslancev Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije:

Volilna enota
št. ime

Okraj Celje

1. Brežice	Filipčič inž. Franc
2. Celje I	Kruhar Ema
3. Celje II	Naraks Jože
4. Laško	Kajzersberger inž. Jelka
5. Mozirje	Melavc Dane
6. Sevnica	Grile Elka
7. Slov. Konjice	Umnik Ivan
8. Šentjur pri Celju	Rižnar Riko
9. Šmarje pri Jelšah	Siter Ivan
10. Velenje	Tesovnik inž. Franc
11. Videm-Krško	Komočar Edi
12. Žalec	Zidar inž. Milovan

Okraj Koper

13. Ajdovščina	Rebek Tončka
14. Idrija	Jeram Milan
15. Ilir. Bistrica	Gerik Danilo
16. Koper	Benedejčič Miro
17. Nova Gorica I	Valentinčič inž. Jože
18. Nova Gorica II	Sivec Jože
19. Piran-Izola	Palčič Romana
20. Postojna	Perenič Ivan
21. Sežana	Sila Robert
22. Tolmin	Uršič Ciril

Okraj Ljubljana

23. Cerknica-Ribnica	Plos Anton
24. Črnomelj-Metlika	Krese Leopold
25. Domžale	Rihtar Srečo
26. Grosuplje	Zaviršek Franc
27. Jesenice	Okrožnik Teodor
28. Kamnik	Jamnik Rado
29. Kočevje	Karničnik Ignac
30. Kranj	Dolgan inž. Danilo
31. Kranj-Tržič	Šulgaj Ivanka
32. Litija	Kos Justa
33. Ljubljana-Bežigrad	Muhar Tinka
34. Ljubljana-Center I	Menna Tatjana
35. Ljubljana-Center II	Heller Ivan
36. Ljubljana-Moste-Polje	Škulj inž. Saša
37. Ljubljana-Šiška I	Špolar Milan
38. Ljubljana-Šiška II	Beravs Anton

39. Ljubljana-Vič-Rudnik I	Šoba Zora
40. Ljubljana-Vič-Rudnik II	Kobe inž. Miloš
41. Novo mesto I	Šuštar Janez
42. Novo mesto II	Rome Dragica
43. Radovljica	Bric Milan
44. Škofja Loka	Stanonik Jože
45. Trbovlje-Hrastnik	Rebernik Leopold
46. Trebnje	Rupreht Uroš
47. Vrhnika-Logatec	Mihelič inž. Franc
48. Zagorje ob Savi	Zupančič Stane

Okraj Maribor

49. Gornja Radgona	Žmahar inž. Ciril
50. Lenart	Čop Franc
51. Lendava	Gradišnik inž. Milan
52. Ljutomer	Peršak Ivan
53. Maribor-Center I	Borovinšek Jerica
54. Maribor-Center II	Alt Mimica
55. Maribor-Center III	Tomažič Tomaž
56. Maribor-Tabor I	Medvešček Milan
57. Maribor-Tabor II	Vilčnik Danica
58. Maribor-Tezno I	Lah Andrej
59. Maribor-Tezno II	Fistrovič Ljuba
60. Murska Sobota I	Kerec Ernest
61. Murska Sobota II	Peček Helena
62. Murska Sobota III	Karba Štefan
63. Ormož	Šnajder Jože
64. Ptuj I	Ivančič Ivanka
65. Ptuj II	Ciglar Franc
66. Ptuj III	Tomše inž. Bogo
67. Radlje ob Dravi-Dravograd	Škerlak Franc
68. Ravne na Koroškem	Rozman inž. Silvo
69. Slov. Bistrica	Dušej Jože
70. Slovenj Gradec	Krebs Franc

Poročilo, ki ga predlaga verifikacijska komisija Gospodarskemu zboru, je bilo prebrano na seji komisije.

Verifikacijska komisija predlaga, da zbor poročilo sprejme in tako verificira mandate vseh 70 poslancev Gospodarskega zbora.

Ljubljana, dne 24. junija 1963.

Predsednik:

Jelka Kajzersberger l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Verifikacijska komisija

PROSVETNO-KULTURNEMU ZBORU SKUPŠČINE SRS

Verifikacijska komisija Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SRS se je takoj po izvolitvi dne 24. junija 1963 sestala na seji in v skladu s 6. točko sklepa o postopku za verifikacijo mandatov poslancev zbora poslušala poročilo Republiške volilne komisije z dne 6. junija 1963, pregledala poslanska potrdila o izvolitvi in volilne spise.

Na podlagi pregleda navedenih listin daje komisija Prosvetno-kulturnemu zboru tole

POROČILO

1. Po določi prvega odstavka 139. člena ustave SR Slovenije šteje vsak zbor delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije po 70 poslancev. V skladu s to določbo je bilo ozemlje SR Slovenije po 2. členu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 11-94/63) razdeljeno na 70 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Prosvetno-kulturnega zbora.

2. V Prosvetno-kulturni zbor sta kandidirala v volilnih enotah št. 15 (Ilirska Bistrica) in št. 16 (Koper) po dva kandidata, v vseh drugih volilnih enotah pa po en kandidat; kandidature so potrdile pristojne občinske volilne komisije.

3. Občinske skupščine so dne 3. junija 1963 izvolile poslance Prosvetno-kulturnega zbora po načelu, da je za poslance izvoljeni kandidat, ki je dobil večino glasov občinske skupščine, oziroma v volilnih enotah, ki jih sestavljata po dve občini, tisti kandidat, ki je dobil večino glasov v vsaki občinski skupščini z območja volilne enote.

4. Od skupnega števila članov volilnega telesa, to je 4995, je glasovalo 4755 članov.

5. Republiška volilna komisija je na podlagi volilnih spisov, ki jih je po opravljenih volitvah prevzela od občinskih volilnih komisij, preizkusila zakonitost volitev v posameznih volilnih enotah.

6. V vseh volilnih enotah sta se postopek za določitev kandidatov in volitve izvršila v skladu z zakonitimi predpisi in ni bilo nepravilnosti takšnega značaja, da bi lahko bistveno vplivale na kandidature oziroma na ugotovitev volilnega izida.

Na podlagi omenjenih ugotovitev verifikacijska komisija Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije

predlaga,

da Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SRS potrdi izvolitev naslednjih poslancev Prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije:

Volilna enota
št. ime

Okraj Celje

1. Brežice	Kežman Anica
2. Celje I	Tovornik inž. Dane
3. Celje II	Janžekovič Viktorija
4. Laško	Pohar Vojko
5. Mozirje	Šturm Jože
6. Sevnica	Stopar Rudi
7. Slov. Konjice	Gombač Branko
8. Šentjur pri Celju	Vidovič Francka
9. Šmarje pri Jelšah	Tkavc inž. Ladislav
10. Velenje	Oremuž Vlado
11. Videm-Krško	Smerdel Alojz
12. Žalec	Debič Dane

Okraj Koper

13. Ajdovščina	Božič Mija
14. Idrija	Zavadlav Danilo
15. Ilirska Bistrica	Valenčič Mija
16. Koper	Sardoč Sonja
17. Nova Gorica I	Keber Štefan
18. Nova Gorica II	Šinigoj Dušan
19. Piran-Izola	Fusilli Leon
20. Postojna	Mavsar Ivan
21. Sežana	Fakin Stojan
22. Tolmin	Sušteršič Darinka

Okraj Ljubljana

23. Cerknica-Ribnica	Borovac Milena
24. Črnomelj-Metlika	Kambič Janez
25. Domžale	Vrhovec Stane
26. Grosuplje	Kobilca Vinko
27. Jesenice	Ščavničar Ivo
28. Kamnik	Tavčar Ivo
29. Kočevje	Mikoš Boris
30. Kranj	Bertoncelj Ivan
31. Kranj-Tržič	Semrl Zora
32. Litija	Babič Branko
33. Ljubljana-Bežigrad	Peroci Ela
34. Ljubljana-Center I	Zupančič Beno
35. Ljubljana-Center II	Cvetko Ciril
36. Ljubljana-Moste-Polje	Vižintin Avgust
37. Ljubljana-Šiška	Subić Ivo

38. Ljubljana-Šiška II	Tiran Jože
39. Ljubljana-Vič-Rudnik I	Gorjanc inž. Ferdo
40. Ljubljana-Vič-Rudnik II	Štiglic Franc
41. Novo mesto I	Sašek Tilka
42. Novo mesto II	Troha Veljko
43. Radovljica	Pavšič Vladimir-Bor
44. Škofja Loka	Jelovšek Ciril
45. Trbovlje-Hrastnik	Batič Stojan
46. Trebnje	Bukovec Vilma
47. Vrhnika-Logatec	Mole Ivan
48. Zagorje ob Savi	Malovrh Magda

Okraj Maribor

49. Gornja Radgona	Kovič Kajetan
50. Lenart	Švajncer Janez
51. Lendava	Pal Marjeta
52. Ljutomer	Makovec Jože
53. Maribor-Center I	Šneberger Peter
54. Maribor-Center II	Jelenko inž. Dora
55. Maribor-Center III	Černjavič Bojan
56. Maribor-Tabor I	Potrč inž. Stanislav
57. Maribor-Tabor II	Vidmar Gojko
58. Maribor-Tezno I	Žoher-Durjava Truda
59. Maribor-Tezno II	Horvat Anton
60. Murska Sobota I	Grčar Anton
61. Murska Sobota II	Gorčan Ludvik
62. Murska Sobota III	Orešnik Ivan
63. Ormož	Debeljak Marjan
64. Ptuj I	Perc Bernarda
65. Ptuj II	Podgornik Jovita
66. Ptuj III	Tušek Ivan
67. Radlje ob Dravi-Dravograd	Lesnik Franc
68. Ravne na Koroškem	Pevec Alojz
69. Slov. Bistrica	Požar Stojan
70. Slovenj Gradec	Langerholc Janez

Poročilo, ki ga predlaga verifikacijska komisija Prosvetno-kulturnemu zboru, je bilo sprebrano na seji komisije. Verifikacijska komisija predlaga, da zbor poročilo sprejme in tako verificira mandate vseh 70 poslancev Prosvetno-kulturnega zbora.

Ljubljana, dne 24. junija 1963.

Predsednik:

inž. Ladislav Tkavc l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Verifikacijska komisija

**SOCIALNO-ZDRAVSTVENEMU ZBORU SKUPŠČINE SR
SLOVENIJE**

Verifikacijska komisija Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije se je v skladu s 6. točko sklepa o postopku za verifikacijo mandatov poslancev zbora sestala takoj po izvolitvi dne 24. junija 1963 in poslušala poročilo Republiške volilne komisije z dne 6. junija 1963, pregledala poslanska potrdila o izvolitvi in volilne spise. Na podlagi pregleda navedenih listin daje komisija Socialno-zdravstvenemu zboru tole

poročilo:

1. Po določi prvega odstavka 139. člena ustave SR Slovenije šteje vsak zbor delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije po 70 poslancev. V skladu s to določbo je bilo ozemlje SR Slovenije po 2. členu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS št. 11-94/63) razdeljeno na 70 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Socialno-zdravstvenega zbora.

2. V Socialno-zdravstveni zbor sta kandidirala v volilni enoto št. 25 (Domžale) dva kandidata, v vseh drugih volilnih enotah pa po en kandidat; kandidature so potrdile pristojne občinske volilne komisije.

3. Občinske skupščine so dne 3. junija 1963 izvolile poslance Socialno-zdravstvenega zbora po načelu, da je za poslanca izvoljen kandidat, ki je dobil večino glasov občinske skupščine, oziroma v volilnih enotah, ki jih sestavljata po dve občini, tisti kandidat, ki je dobil večino glasov v vsaki občinski skupščini z območja volilne enote.

4. Od skupnega števila članov volilnega telesa, to je 4995, je glasovalo 4756 članov.

5. Republiška volilna komisija je na podlagi volilnih spisov, ki jih je po opravljenih volitvah prevzela od občinskih volilnih komisij, preizkusila zakonitost volitev v posameznih volilnih enotah.

6. V vseh volilnih enotah sta se postopek za določitev kandidatov in volitve izvršila v skladu z zakonitimi predpisi in ni bilo nepravilnosti takega značaja, da bi lahko bistveno vplivale na kandidature oziroma na ugotovitev volilnega izida.

Na podlagi teh ugotovitev verifikacijske komisije Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije

predlaga,

da Socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije potrdi izvolitev naslednjih poslancev Socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije:

Volilna enota
št. ime

Okraj Celje

1. Brežice	Bradač Franc
2. Celje I	Gajšek Zima dr. Milica
3. Celje II	Ocvirk Stane
4. Laško	Klemenčič Maks
5. Mozirje	Čop Martina
6. Sevnica	Keršič Mišo
7. Slov. Konjice	Šuc Fanika
8. Sentjur pri Celju	Mlinarič Majda
9. Šmarje pri Jelšah	Pirc dr. Bojan
10. Velenje	Gradišar Vida
11. Videm-Krško	Drobnič Stane
12. Žalec	Butkovič Stanislava

Okraj Koper

13. Ajdovščina	Mugerli Stane
14. Idrija	Kosmač Jože
15. Ilirska Bistrica	Štraus Fani
16. Koper	Hladnik dr. Polde
17. Nova Gorica I	Čepar Silva
18. Nova Gorica II	Bizjak Herman
19. Piran-Izola	Javoršek Tihomil
20. Postojna	Ščuka dr. Zorko
21. Sežana	Semerl Jožica
22. Tolmin	Kanalec Ivan

Okraj Ljubljana

23. Cerknica-Ribnica	Vesel Miro
24. Črnomelj-Metlika	Jug Gojko
25. Domžale	Zakrajšek Anton
26. Grosuplje	Kastelic Vinko
27. Jesenice	Globočnik Rok
28. Kamnik	Lukanc Mara
29. Kočevje	Planinc Vlado
30. Kranj	Petrič dr. Marko
31. Kranj-Tržič	Gruden Zdravko
32. Litija	Strlekar Minka
33. Lj.-Bežigrad	Robida Božo
34. Lj.-Center I	Cvahte dr. Saša
35. Lj.-Center II	Benedik dr. Martin
36. Lj.-Moste-Polje	Miloradovič Marija
37. Lj.-Šiška I	Petrovčič Marjan

38. Lj.-Šiška II	Šenk Marjan
39. Lj.-Vič-Rudnik I	Šegedin dr. Ruža
40. Lj.-Vič-Rudnik II	Šilc Jože
41. Novo mesto I	Simonič Ludvik
42. Novo mesto II	Šali Milica
43. Radovljica	Cerkovnik Ivan
44. Škofja Loka	Strniša Andrej
45. Trbovlje-Hrastnik	Koritnik Jože
46. Trebnje	Grahek mr. ph. Branko
47. Vrhnika-Logatec	Senčur Polonca
48. Zagorje ob Savi	Kovač Minka

Okraj Maribor

49. Gornja Radgona	Štelcl Jože
50. Lenart	Drolc dr. Adolf
51. Lendava	Bratkovič Ludvik
52. Ljutomer	Steržaj Miro
53. Maribor-Center I	Ješovnik Rajko
54. Maribor-Center II	Birsa dr. Mirko
55. Maribor-Center III	Langus Karmen
56. Maribor-Tabor I	Pukl Mirko
57. Maribor-Tabor II	Ilersič Vinko
58. Maribor-Tezno I	Opresnik Milica
59. Maribor-Tezno II	Jarc Franc
60. Murska Sobota I	Pavlica Zlato
61. Murska Sobota II	Gregorc-Kastelic dr. Anica
62. Murska Sobota III	Šabjan Štefan
63. Ormož	Kranjc Lidunka
64. Ptuj I	Suhadolnik Jožica
65. Ptuj II	Varl Janez
66. Ptuj III	Prelog Dragica
67. Radlje ob Dravi-Dravograd	Markelj Antonija
68. Ravne na Koroškem	Gradišnik Milan
69. Slov. Bistrica	Aranjoš Andrej
70. Slovenj Gradec	Štraser Oto

Poročilo, ki ga predlaga verifikacijska komisija Socialno-zdravstvenemu zboru, je bilo prebrano na seji komisije.

Verifikacijska komisija predlaga, da zbor poročilo sprejme in tako verifikira mandate vseh 70 poslancev Socialno-zdravstvenega zbora.

Ljubljana, 24. junija 1963.

Predsednik:

dr. Anica Gregorc-Kastelic l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Verifikacijska komisija

ORGANIZACIJSKO-POLITIČNEMU ZBORU SKUPŠČINE SRS

Verifikacijska komisija Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije se je takoj po izvolitvi dne 24. junija 1963 sestala in v skladu s 6. točko sklepa o postopku za verifikacijo mandatov poslancev zbora poslušala poročilo Republiške volilne komisije z dne 6. junija 1963, pregledala poslanska potrdila o izvolitvi in volilne spise.

Na podlagi pregleda navedenih listn daje komisija Organizacijsko-političnemu zboru tole

poročilo:

1. Po določbi prvega odstavka 139. člena ustave SR Slovenije šteje vsak zbor delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije 70 poslancev. V skladu s to določbo je bilo ozemlje SR Slovenije po 2. členu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 11-94/63) razdeljeno na 70 volilnih enot, v katerih se voli po en poslanec Organizacijsko-političnega zbora.

2. V organizacijsko-politični zbor je kandidiral v vsaki volilni enoti po en kandidat; kandidature so potrdile pristojne občinske volilne komisije.

3. Občinske skupščine so dne 3. junija 1963 izvolile poslance Organizacijsko-političnega zbora po načelu, da je za poslanca izvoljen kandidat, ki je dobil večino glasov občinske skupščine oziroma v volilnih enotah, ki jih sestavljata pa dve občini, tisti kandidat, ki je dobil večino glasov v vsaki občinski skupščini z območja volilne enote.

4. Od skupnega števila članov volilnega telesa, to je 4995 je glasovalo 4690 članov.

5. Republiška volilna komisija je na podlagi volilnih spisov, ki jih je po opravljenih volitvah prevzela od občinskih volilnih komisij, preizkusila zakonitost volitev v posameznih volilnih enotah.

6. V vseh volilnih enotah sta se postopek za določitev kandidatov in volitve izvršila v skladu z zakonitimi predpisi in ni bilo nepravilnosti takšnega značaja, da bi lahko bistveno vplivale na kandidature oziroma na ugotovitev volilnega izida.

Na podlagi omenjenih ugotovitev verifikacijska komisija Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije

predlaga,

da Organizacijsko-politični zbor Skupščine SR Slovenije potrdi izvolitev naslednjih poslancev Organizacijsko-političnega zbora Skupščine SR Slovenije:

Volilna enota
št. ime

Okraj Celje

1. Brežice	Volčanšek Franc
2. Celje I	Železnik Marjana
3. Celje II	Divjak Stane
4. Laško	Rozman Danica
5. Mozirje	Korber inž. Branko
6. Sevnica	Budna Stane
7. Slov. Konjice	Črešnik Vlado
8. Šentjur pri Celju	Jagodič Vinko
9. Šmarje pri Jelšah	Lojen Jožko
10. Velenje	Kikec Alojz
11. Videm-Krško	Vahčič Adam
12. Žalec	Kotar Alojz

Okraj Koper

13. Ajdovščina	Tomazič Franc
14. Idrija	Eržen Jože
15. Ilirska Bistrica	Ziccardi Aleksander
16. Koper	Aljančič Marija
17. Nova Gorica I	Saksida Jožko
18. Nova Gorica II	Ravnik Miha
19. Piran-Izola	Kos Jolanda
20. Postojna	Bizjak Vladimir
21. Sežana	Mahnič Lado
22. Tolmin	Kranjc Nada

Okraj Ljubljana

23. Cerknica-Ribnica	Levstek Vili
24. Črnomelj-Metlika	Kočevar Franc
25. Domžale	Rode inž. Vitja
26. Grosuplje	Šeme Jože
27. Jesenice	Zupančič-Vičar inž. Marija
28. Kamnik	Hočevar Janez
29. Kočevje	Hegler Miro
30. Kranj	Košir Martin
31. Kranj-Tržič	Švab Viktor
32. Litija	Dernovšek Jože
33. Lj.-Bežigrad	Tepina inž. Marjan
34. Lj.-Center I	Žnidaršič Milan
35. Lj.-Center II	Cerjak Silva
36. Lj.-Moste-Polje	Černe Vlado
37. Lj.-Šiška I	Klanšek Maks

38. Lj.-Šiška II	Smolič Alojzija
39. Lj.-Vič-Rudnik I	Bohte Borut
40. Lj.-Vič-Rudnik II	Turk Franjo
41. Novo mesto I	Plut Kristina
42. Novo mesto II	Kukovec Milan
43. Radovljica	Hribar Frančiška
44. Škofja Loka	Bizjak Stane
45. Trbovlje-Hrastnik	Tovornik Marjana
46. Trebnje	Legan inž. Jože
47. Vrhnika-Logatec	Florjančič Tone
48. Zagorje ob Savi	Hočevar inž. Branko

Okraj Maribor

49. Gornja Radgona	Hole Ivan
50. Lenart	Šmid Ernest
51. Lendava	Gyerek Elizabeta
52. Ljutomer	Štaman Branko
53. Maribor-Center I	Djurić Tončka
54. Maribor-Center II	Vogrinc Danica
55. Maribor-Center III	Čepič Mirko
56. Maribor-Tabor I	Kržišnik inž. Marko
57. Maribor-Tabor II	Kambič Ciril
58. Maribor-Tezno I	Ferš Štefan
59. Maribor-Tezno II	Mirt Jože
60. Murska Sobota I	Sukič Terezija
61. Murska Sobota II	Veren Mileva
62. Murska Sobota III	Lanšček Janez
63. Ormož	Brumec Štefan
64. Ptuj I	Gregorič Anton
65. Ptuj II	Masten Danilo
66. Ptuj III	Žagar Anton
67. Radlje ob Dravi-Dravograd	Mravljak Peter
68. Ravne na Koroškem	Kolmančič Jože
69. Slov. Bistrica	Vasa Branko
70. Slovenj Gradec	Maselj Vera

Poročilo, ki ga predlaga verifikacijska komisija Organizacijsko-političnemu zboru, je bilo prebrano na seji komisije.

Verifikacijska komisija predlaga, da zbor poročilo sprejme in tako verificira mandate vseh 70 poslancev Organizacijsko političnega zbora.

Ljubljana, dne 24. junija 1963.

Predsednik:

Silva Cerjak l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Komisija za pripravo predloga začasnega
poslovnika zborna

POROČILO

k predlogu začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SRS

Osnutek začasnega poslovnika Republiškega zbora je pripravila posebna podkomisija bivše skupščinske komisije za pripravo republiške ustave. Pozneje so bili pritegnjeni k sestavi osnutka še drugi tovariši. Osnutek je bil pripravljen po splošnih smernicah političnega vodstva.

Komisija se strinja s predlogom sestavljalcev, da se poslovnik sprejme kot začasni poslovnik. Poslovnik vsebuje vse glavna določila o organizaciji in pravila o poslovanju zbora. Organizacija in poslovanje so v poslovniku predvideni toliko podrobno, da bodo ustrezali za delo Republiškega zbora ter njegovih odborov in komisij. Če komisija kljub temu predlaga, da se predloženi poslovnik sprejme kot začasni, predlaga to zato, ker meni, da je treba dobiti najprej izkušnje. Šele po nekajmesečnem delu zbora lahko ta začasni poslovnik prilagodimo in dopolnimo ter sprejmemo nato stalni poslovnik. Prav zato komisija meni, da se pri današnji obravnavi tega začasnega poslovnika ne bi spuščali v prevelike podrobnosti. Komisija pa priporoča poslancem, da začasni poslovnik proučujejo in preizkušajo pri svojem delu v zboru in da bodo tako s svojimi opažanji in izkušnjami čimbolj pripomogli, da bi lahko že po krajšem času sprejeli stalni poslovnik.

Začasni poslovnik izhaja iz določb nove ustave in zakona o njeni izvedbi. Predvsem ureja notranjo organizacijo Republiškega zbora in glavna pravila za njegovo poslovanje.

V začasnem poslovniku Republiškega zbora je predvidenih 11 stalnih odborov; za vsakega od njih je v poslovniku določeno delovno področje. Število odborov Republiškega zbora je precejšnje, komisija pa sodi, da je to pravilno. Poslanci bodo namreč v manjših skupinah lahko mnogo intenzivneje obravnavali vprašanja iz nepreširokega delovnega področja. Poleg 11 stalnih odborov so predvidene v Republiškem zboru še 3 stalne komisije. Če bo treba, bo Republiški zbor s svojim odlokom lahko ustanovil še druge stalne odbore in komisije.

Pri izdelavi postopkov oziroma načina dela Republiškega zbora in njegovih organov so se sestavljalci osnutka začasnega poslovnika poslužili predvsem izkušenj iz dosedanega dela Skupščine, pri tem pa so se poizkušali izogibati nepotrebnim formalizmom, da bi s tem omogočili čimvečjo sproščenost razprav.

Stalno kontinuirano delo nove Skupščine pride predvsem do izraza v tekočem obravnavanju splošnih političnih vprašanj. V poslovniku zbora so za take razprave predvidene osnovne oblike dela, predvideno pa je tudi, kako bo zbor prišel do gradiva za te razprave.

Komisija predlaga, da se začasni poslovnik sprejme v besedilu kakor je bilo poslancem razdeljeno že pred sejo.

Komisija je za svojega poročevalca določila Franca Lubeja.

Št. 06/B-63.

Ljubljana, 24. junija 1963.

Predsednik komisije:

Savo Šiferer l. r

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Komisija za pripravo predloga začasnega
poslovnika zbora

POROČILO

k predlogu začasnega poslovnika Gospodarskega zbora Skupščine SRS

Osnutek začasnega poslovnika našega zbora je pripravila posebna podkomisija bivše skupščinske komisije za pripravo republiške ustave. Pozneje so bili pritegnjeni k sestavi osnutka še drugi tovariši. Osnutek je bil pripravljen po splošnih smernicah političnega vodstva.

Komisija se strinja s predlogom sestavljalcev, da se poslovnik sprejme kot začasni poslovnik. Poslovnik vsebuje vsa glavna določila o organizaciji in pravila o poslovanju zbora. To je v poslovniku predvideno toliko podrobno, da bo zbor lahko nemoteno delal. Če komisija kljub temu predlaga, da se predloženi poslovnik sprejme kot začasni, predlaga to zato, ker meni, da je treba dobiti najprej izkušnje. Šele po nekajmesečnem delu skupščine lahko ta začasni povnolok prilagodimo in dopolnimo ter sprejmemo nato stalni poslovnik. Prav zato komisija tudi meni, da se pri današnji obravnavi tega začasnega poslovnika ne bi spuščali v podrobnosti. Komisija pa priporoča poslancem, da začasni poslovnik proučujejo in preizkušajo pri svojem delu, da bodo tako s svojimi opažanji in izkušnjami čimbolj pripomogli, da bi lahko že po krajšem času sprejeli stalni poslovnik.

Začasni poslovnik izhaja iz določb nove ustave in zakona o njeni izvedbi.

V našem zboru je zaenkrat predviden le en stalni odbor z nalogo, da proučuje in obravnava tista vprašanja, predloge, osnutke zakonov in drugih aktov, ki bodo predloženi za obravnavo na seji zbora. Poslovnik daje možnost, da se na seje tega odbora oziroma k obravnavanju konkretnih vprašanj pritegnejo tudi drugi poslanci tega zbora, ki lahko s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami pripomorejo k bolj učinkovitemu delu.

Poslovnik predvideva, da zbor lahko s posebnim odlokom ustanovi tudi še kak drug stalni odbor ali komisijo, če bo to zahtevala praksa in delo v zborih delovnih skupnosti. Komisija pa sodi, da zaenkrat take potrebe ni.

Pri izdelavi začasnega poslovnika so se sestavljalci poslužili predvsem izkušenj iz dosedanjega dela skupščine. Pri tem pa so se trudili, da bi se izognili nepotrebnim formalizmom, da bi s tem omogočili čimvečjo sproščenost razprav.

Poslovnik za take razprave predvideva osnovne oblike dela, prav tako pa tudi, kako bo zbor prišel do gradiva za te razprave.

Komisija predlaga, da zbor sprejme začasni poslovnik v besedilu kakor so ga poslanci prejeli že pred sejo.

Komisija je za svojega poročevalca določila Rihtar Srečka.

Št. 06/C-63.

Ljubljana, dne 24. junija 1963.

Predsednik komisije: ...

Rihtar Srečko l. r

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za pripravo predloga začasnega
poslovnika Skupščine SRS

POROČILO

k predlogu začasnega poslovnika Skupščine SRS

Osnutke začasnih poslovnikov Skupščine SRS in njenih zborov je pripravila posebna podkomisija bivše skupščinske komisije za pripravo republiške ustave. Pozneje so bili pritegnjeni k sestavi osnutkov še drugi tovariši. Osnutki so bili pripravljani po splošnih smernicah političnega vodstva.

Komisija se strinja s predlogom sestavljalcev, da se poslovniki sprejmejo kot začasni poslovniki. Poslovniki vsebujejo vsa glavna določila o organizaciji in pravila o poslovanju skupščine. Organizacija in poslovanje Skupščine in njenih zborov so v poslovniki predvideni toliko podrobno, da bodo povsem ustrezali za delo Skupščine, njenih zborov, odborov in komisij. Če komisija kljub temu predlaga, da se predloženi poslovnik sprejme kot začasni, predlaga to zato, ker meni, da je treba dobiti najprej izkušnje in da šele po nekajmesečnem delu skupščine lahko začasni poslovnik prilagodimo in dopolnimo ter sprejmemo nato stalni poslovnik. Prav zato komisija meni, da se pri današnji obravnavi tega začasnega poslovnika ne bi spuščali v prevelike podrobnosti. Komisija pa priporoča poslancem, da začasni poslovnik proučujejo in preizkušajo pri svojem delu v Skupščini, da bodo tako s svojimi opažanji in izkušnjami čimbolj pripomogli, da bi lahko že po krajšem času sprejeli stalni poslovnik.

Začasni poslovnik izhaja iz določb nove ustave in zakona o njeni izvedbi. Predvsem ureja notranjo organizacijo Skupščine kot celote in delo na skupnih sejah vseh zborov.

Po poslovniku so v Skupščini predvideni trije stalni skupni organi Skupščine, in sicer: odbor za družbeno nadzorstvo, stalna komisija za volitve in imenovanja in zakonodajno-pravna komisija. Ti trije stalni organi skupščine niso skupni zato, ker bi imeli nek drug značaj kot odbori ali komisije zborov, ampak zato, ker je njihovo delovno področje tako, da opravljajo določene priprave za delo vseh zborov.

Vsak zbor bo sprejel svoj poslovnik.

V Republiškem zboru je predvidenih 11 stalnih odborov; za vsakega od njih je v poslovniku določeno delovno področje. Število odborov Republiškega zbora je precejšnje, vendar je to zaradi nove vsebine in načina skupščinskega dela pravilno. Poslanci bodo namreč v manjših skupinah lahko mnogo intenzivneje obravnavali vprašanja iz nepreširokega delovnega področja. Poleg 11 stalnih odborov so predvidene v Republiškem zboru še tri stalne komisije. Zbor seveda po potrebi lahko formira še druge stalne inčasne odbore oziroma komisije.

V vsakem zboru delovnih skupnosti je zaenkrat predviden le en stalni odbor z nalogo, da proučuje in obravnava tista vprašanja, predloge, osnutke zakonov in drugih aktov, ki bodo predloženi v obravnavo na seji posameznega zbora delovnih skupnosti. Poslovnik daje možnost, da se na seje tega odbora oziroma k obravnavanju konkretnih vprašanj poleg članov odbora pritegnejo

tudi drugi poslanci tega zbora, ki odboru lahko pomagajo s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami.

V ustavi ni predvideno predsedstvo skupščine, kar je razumljivo, saj predsedstvo ni organ skupščine. Predsedstvo skupščine, kakor ga predvideva skupščinski poslovnik, je zamišljeno kot metoda dela in je ob precejšnji notranji razvejanosti organizacije nove skupščine prav gotovo zelo potrebno in važno.

Pri izdelavi postopkov oziroma načina dela skupščinskih organov so se sestavljavci poslužili predvsem izkušenj iz dosedanjega dela Skupščine, pri tem pa so se poizkušali izogibati nepotrebnim formalizmom, da bi tako omogočili čimvečjo sproščenost razprav.

Stalno kontinuirano delo nove Skupščine pride predvsem do izraza v tekočem obravnavanju splošnih političnih vprašanj. V poslovniku so za take razprave predvidene osnovne oblike dela, predvideno pa je tudi, kako bo Skupščina prišla do gradiva za te razprave.

Komisija končno meni, da je ob taki notranji organizaciji Skupščine pravilno, da dajejo poslovnik ves poudarek enotnosti administracije Skupščine.

Komisija predlaga, da skupna seja vseh skupščinskih zborov sprejme začasni poslovnik v besedilu, kakor so ga poslanci dobili že pred sejo.

Komisija je za svojega poročevalca določila Sava Šifererja.

Št. 06/A-63.

Ljubljana, dne 24. junija 1963.

Predsednik komisije:

Savo Šiferer l. r.

PREDLOG ODLOKA

o začasni ureditvi povračil poslancem Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije

Na podlagi 152. člena ustave Socialistične republike Slovenije ter na podlagi tretjega odstavka 79. člena začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije je Skupščina SR Slovenije na seji Republiškega zbora dne 25. junija 1963 sprejela tale

o d l o k

o začasni ureditvi povračil poslancem Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije.

I. Povračila poslancem Skupščine SR Slovenije

1.

Poslanska funkcija je družbena funkcija, za katero poslanci ne prejema stalne nagrade.

Poslanci skupščine SR Slovenije (v nadaljnjem besedilu: poslanci), ki zaradi dela v Skupščini ne prejmejo osebni dohodek na svojem delovnem mestu v državnem organu, delovni ali drugi organizaciji, imajo pravico na povračilo izgubljenega osebnega dohodka v Skupščini SR Slovenije.

Povračilo dohodka po določi prejšnjega odstavka se določi po povprečnem dnevnem znesku osebnega dohodka, ki ga je poslanec prejemal v preteklem letu. Če na ta način ugotovljeno povračilo osebnega dohodka znaša manj kot 2300 din dnevno, pripada poslancu povračilo v znesku 2300 din dnevno.

Poslancu, ki mu je zaradi dela v Skupščini prenehala njegova prejšnja redna zaposlitev, se določi povračilo v smislu prejšnjega odstavka v mesečnem znesku.

2.

Poslanec ima pravico do povračila stroškov za opravljanje poslanske funkcije v svoji volilni enoti, v kateri je bil izvoljen, v mesečnem pavšalnem znesku (poslanski pavšal) 15 000 dinarjev.

Poslanec, ki je istočasno tudi poslanec Zvezne skupščine, prejema poslanski pavšal samo v Zvezni skupščini.

3.

Poslanci imajo pravico do povračila stroškov v znesku 4000 din dnevno, kadar zunaj kraja svojega stalnega prebivališča sodelujejo v delu Skupščine, njenih zborov, odborov oziroma komisij ali kadar opravljajo druge službene posle po njihovem nalogu.

Poslancu, ki stalno opravlja posle v Skupščini, pripada dnevnic v mesečnem pavšalu 40 000 din.

II. Povračila funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije

4.

Funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije in ki v Skupščini SR Slovenije in v njenih organih stalno opravljajo določene funkcije, pripada stalno mesečno povračilo za opravljanje teh funkcij, v zneskih, ki jih določa ta odlok.

5.

Predsedniku Skupščine SR Slovenije, predsedniku Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsedniku Ustavnega sodišča SR Slovenije pripada na račun stalnega mesečnega povračila za opravljanje funkcije znesek v višini osebnega dohodka, ki so ga, preden jih je Skupščina SR Slovenije izvolila, prejeli v državnem organu, delovni ali drugi organizaciji, povečan s posebnim dodatkom za opravljanje funkcije v znesku 30 000 din mesečno.

6.

Podpredsedniku Skupščine SR Slovenije, predsednikom zborov, predsednikom odborov in komisij Skupščine SR Slovenije in njenih zborov, tajniku Skupščine, podpredsednikom in članom Izvršnega sveta, republiškim sekretarjem na čelu republiških upravnih organov, republiškim sekretarjem po položaju, namestnikom republiških sekretarjev, sodnikom Ustavnega sodišča SR Slovenije pripada na račun stalnega mesečnega povračila za opravljanje funkcije povračilo za osebni dohodek, ki so ga, preden jih je Skupščina SR Slovenije izvolila oziroma imenovala, prejeli na delovnem mestu v državnem organu,

delovni ali drugi organizaciji, povečan s posebnim dodatkom za opravljanje funkcije v znesku 25 000 din mesečno.

Znesek povračila, ki so ga funkcionarji iz prejšnjega odstavka prejeli kot osebni dohodek, preden jih je Skupščina SR Slovenije izvolila ali imenovala, določi administrativna komisija Republiškega zbora v višini: 85 000, 95 000, 100 000 in 110 000 dinarjev mesečno; pri tem upošteva višino osebnega dohodka, ki so ga prejeli, preden jih je Skupščina izvolila oziroma imenovala ter vso dobo, ki so jo prebili na vodstvenih položajih.

7.

Funkcionarji Skupščine SR Slovenije, ki opravljajo v Skupščini sicer stalno funkcijo, za katero pa ni potrebno stalno delo v Skupščini, lahko prejmejo posebni dodatek v višini do 25 000 din mesečno.

8.

Predsedniku Vrhovnega sodišča SR Slovenije pripada stalno povračilo za opravljanje funkcije v višini 130 000 din mesečno, javnemu tožilcu SR Slovenije v višini 120 000 din mesečno, predsedniku Višjega gospodarskega sodišča pa v višini 110 000 din mesečno.

9.

Znesek osebnega dohodka, ki ga je prejemal v 5. in 6. točki omenjeni funkcionar pred izvolitvijo, se ugotavlja po povprečnem osebnem dohodku, ki ga je prejemal funkcionar v poslednjih 6 mesecih na svojem prejšnjem delovnem mestu, preden ga je Skupščina SR Slovenije izvolila oziroma imenovala na sedanjo funkcijo. Če pa je za funkcionarja ugodnejše, se znesek njegovega osebnega dohodka ugotavlja po povprečnem osebnem dohodku, ki ga je prejemal v poslednjem letu, preden ga je Skupščina izvolila ali imenovala za stalno funkcijo.

10.

Znesek osebnega dohodka, določen po 5. in 6. točki tega odloka, razen zneska posebnega dodatka, se povečuje v skladu s povprečnim povečanjem osebnih dohodkov uslužbencev državnih organov.

11.

Na predlog predsednika Skupščine SR Slovenije ali predsednika Izvršnega sveta lahko administrativna komisija Republiškega zbora izjemno odobri posebnim funkcionarjem za posebno prizadevanje občasne nagrade.

12.

Funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije, pripada povračilo stroškov v znesku 4000 din dnevno, kadar opravljajo službene posle izven kraja svojega stalnega prebivališča.

Višino dnevnic za službeno potovanje v inozemstvo določi administrativna komisija Republiškega zbora.

Dnevnice iz obeh prejšnjih odstavkov se obračunavajo po načelih, ki veljajo za obračunavanje dnevnic uslužbencem državnih organov.

13.

Funkcionarju, katerega funkcija zahteva stalno prebivanje v kraju, v katerem opravlja funkcijo, pripada, dokler nima možnosti preselitve svoje družine, na račun povračila za ločeno življenje, znesek 40 000 din mesečno.

14.

Predsedniku Skupščine SR Slovenije in predsedniku Izvršnega sveta pripada povračilo za kritje reprezentančnih stroškov v višini, ki jo določi administrativna komisija Republiškega zbora.

Administrativna komisija Republiškega zbora ugotovi, katere ostale funkcije zahtevajo povračilo reprezentančnih stroškov in na tej podlagi odobri ustreznim funkcionarjem povračilo največ do 25 000 din mesečno.

15.

Administrativna komisija Republiškega zbora ugotavlja, v skladu z začasnim poslovníkom Skupščine SR Slovenije in v skladu z začasnimi poslovníki zborov Skupščine SR Slovenije, kateri predsedniki odborov in komisij Skupščine in njenih zborov opravljajo stalne funkcije v smislu 6. in 7. točke tega odloka.

III. Zaključne določbe

16.

Administrativna komisija Republiškega zbora ugotavlja s posebnimi individualnimi odločbami zneske povračil funkcionarjem iz 5., 6. in 7. točke tega odloka.

Do izdaje individualnih odločb iz prejšnjega odstavka se bodo funkcionarjem izplačevale akontacije do višine osebnega dohodka, ki so ga neposredno pred izvolitvijo ali imenovanjem prejeli na prejšnjem delovnem mestu v državnih organih, v delovni ali drugi organizaciji.

17.

Funkcionarjem, ki jih je na podlagi 8. člena zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije imenoval Izvršni svet na funkcije, na katere jih imenuje tudi Skupščina SR Slovenije, pripada povračilo po tem odloku od dneva, ko so bili imenovani s strani Izvršnega sveta.

18.

Sredstva za izplačilo povračil, ki jih določa ta odlok, se zagotove za poslance v proračunu Skupščine SR Slovenije, za funkcionarje, ki opravljajo stalno funkcijo, pa v proračunih tistih organov, v katerih opravljajo svojo funkcijo.

19.

Administrativna komisija Republiškega zbora skrbi za izvajanje tega odloka in daje pojasnila za njegovo uporabo.

20.

Odlok stopi v veljavo na dan, ko ga sprejme Republiški zbor Skupščine SR Slovenije, uporablja pa se od 1. julija 1963 dalje.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Administrativna komisija

P O R O Č I L O

k predlogu odloka o začasni ureditvi povračil poslancem Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije

Administrativna komisija Republiškega zbora je dne 25. junija 1963 obravnavala predlog odloka o začasni ureditvi povračil poslancem Skupščine Socialistične republike Slovenije ter funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije.

Predlagani odlok ima svojo osnovo v 79. členu začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki določa, da imajo člani Republiškega zbora, ki opravljajo v skupščini oziroma v zboru stalno dolžnost in nimajo prejemkov iz delovnega razmerja ali drugih rednih dohodkov, pravico, da za svoje delo v skupščini prejema stalno nagrado oziroma, da prejemajo člani zborov delovnih skupnosti dejansko povračilo za svoje delo v skupščini oziroma za delo, ki ga opravljajo po naročilu svojega zbora ali skupščine.

To določbo začasnega poslovnika predlagani odlok konkretizira in podrobneje določa načela in osnove za povračila poslancem skupščine ter povračila funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije.

Predlog odloka ureja tudi vprašanje povračila stroškov za opravljanje poslanske funkcije v volilni enoti, povračilo stroškov, kadar poslanci izven kraja svojega stalnega prebivališča sodelujejo v delu skupščine, njenih zborov, odborov oziroma komisij in vprašanje stalnih mesečnih povračil za opravljanje funkcij za tiste funkcionarje, ki jih voli ali imenuje skupščina.

Administrativna komisija predlaga Republiškem zboru, da sprejme odlok o začasni ureditvi povračil poslancem Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije, v predlaganem besedilu.

Št. 113-1/63.

Ljubljana, dne 25. junija 1963.

Predsednik:
Adolf Arigler l. r.

PREDLOG ODLOKA

o pravici poslancev Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije, do uporabe prevoznih sredstev ter do povračil za prevozne in druge stroške

Na podlagi 152. člena ustave Socialistične republike Slovenije in tretjega odstavka 79. člena začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije je Skupščina SR Slovenije na seji Republiškega zbora dne 25. junija 1963 sprejela

o d l o k

o pravici poslancev Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije, do uporabe prevoznih sredstev ter do povračil za prevozne in druge stroške.

1.

Poslanci Skupščine SR Slovenije imajo pravico do brezplačne vožnje z vsemi javnimi prometnimi sredstvi na območju SR Slovenije v breme predračuna Skupščine.

2.

Funkcionarji, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije, ki po konkretnem nalogu Skupščine oziroma organa, v katerem opravljajo stalno funkcijo, službeno potujejo izven kraja svojega stalnega prebivališča z osebnim avtomobilom v družbeni lastnini, ki se lahko poslužijo avtomobila iz servisa za prevozne storitve državnih organov in zavodov v Ljubljani.

Stroške za take vožnje nosi proračun Skupščine oziroma proračun organa, v katerem opravljajo stalne funkcije.

Funkcionarjem iz prejšnjega odstavka, ki opravijo tako uradno potovanje z lastnim osebnim avtomobilom, pripada za vsak prevoženi kilometer povračilo v znesku 50 dinarjev.

3.

Določenim izmed funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije, se lahko prizna pravica do uporabe osebnega avtomobila v družbeni lastnini za uradna opravila v kraju njihovega službovanja in v desetkilometrskem pasu okrog tega kraja do določenega števila kilometrov na mesec.

Predsedniku Skupščine SR Slovenije in predsedniku Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije se prizna mesečna kilometraža do 1500 km, določenim drugim funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije se lahko prizna mesečna kilometraža do 1300 km.

Funkcionarjem iz prejšnjega odstavka, ki imajo svoj osebni avtomobil in se zavežejo, da bodo uradna opravila iz prvega odstavka opravljali z lastnim avtomobilom, se lahko za uporabo njihovega avtomobila prizna ustrezno denarno povračilo v mesečnem znesku.

4.

Administrativna komisija Republiškega zbora določi z individualnimi odločbami:

— katerim funkcionarjem iz 3. točke tega odloka se prizna pravica do uporabe osebnega avtomobila v družbeni lastnini za uradne krajevne vožnje ter kolikšna mesečna kilometraža se prizna posameznemu funkcionarju;

— kateri funkcionarjem iz 3. točke odloka se prizna denarno povračilo za uporabo lastnega avtomobila in v kolikšnem znesku.

5.

Le predsednik Skupščine SR Slovenije, predsednik Izvršnega sveta, podpredsednik Skupščine, ki opravlja to svojo funkcijo kot stalno dolžnost, ter podpredsedniki Izvršnega sveta imajo stalno dodeljenega vozača osebnega avtomobila.

6.

Sredstva za povračila na podlagi tega odloka gredo v breme proračuna organa, v katerem funkcionar opravlja stalne funkcije.

7.

Administrativna komisija Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije skrbi za izvrševanje in tolmačenje tega odloka.

8.

Ta odlok velja takoj, uporablja pa se od 1. julija 1963.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Administrativna komisija

POROČILO

k predlogu odloka o pravici poslancev Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije, do uporabe prevoznih sredstev ter do povračil za prevozne in druge stroške

Administrativna komisija Republiškega zbora je dne 25. junija 1963 obravnavala predlog odloka o pravici poslancev Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije, do uporabe prevoznih sredstev ter do povračil za prevoz in druge stroške.

Predlagani predlog odloka ima svojo osnovo v 79. členu začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije.

S tem odlokom se urejajo vprašanja uporabe prevoznih sredstev in povračila za prevozne in druge stroške. Ureditev je ista kot je veljala doslej za funkcionarje, ki jih je imenovala Skupščina oziroma Izvršni svet.

Ta odlok je potrebno sprejeti zato, ker se je po novi ustavni ureditvi spremenila pristojnost Skupščine oziroma Izvršnega sveta.

Št. 114-1/63.

Ljubljana, dne 25. junija 1963.

Predsednik:

Adolf Arigler, l. r.

ANALIZA GIBANJA GOSPODARSTVA V PRVIH SEDMIH MESECIH 1963. LETA IN PROGNOZA IZVRŠITVE DRUŽBENEGA PLANA SR SLOVENIJE DO KONCA LETA

SPLOŠNI PREGLED RAZVOJA V I. POLLETJU 1963 IN PREDVIDENI RAZVOJ DO KONCA LETA

1. Pogoji gospodarjenja v letu 1963

Z družbenim planom za leto 1963, ki računa s povečanjem gospodarske aktivnosti kot nadaljevanjem uspehov, doseženih v drugi polovici 1962, je bil dan poseben poudarek

— hitremu naraščanju proizvodnje, ki naj bi znašala v industriji 10 % ter v kmetijstvu 19 %,

— širšemu vključevanju našega gospodarstva v mednarodno menjavo, predvsem s povečanjem izvoza industrijskih izdelkov,

— racionalni politiki investitorjev, ki naj zagotovi hitro aktiviranje vloženih sredstev, večji devizni priliv in boljše preskrbljenost tržišča,

— povečanje realnih osebnih dohodkov v razmerju z naraščanjem produktivnosti dela za 7—8 %, k čemur naj bi prispevala zlasti večja stabilizacija tržišča in

— aktivnejšemu vključevanju občin pri razvoju terciarnih dejavnosti.

Realizaciji teh osnovnih nalog naj bi bila prilagojena tudi politika formiranja in trošenja razpoložljivih sredstev in izpopolnjevanje instrumentov gospodarskega sistema na področju delitve, bančnega in kreditnega sistema ter diviznega režima v smeri povečevanja materialne osnove samoupravljanja in večjega povezovanja izvoza z uvozom.

S prilagajanjem poslovanja gospodarskih organizacij spremenjenim pogojem gospodarjenja so bili že v drugi polovici leta 1962 doseženi pomembni uspehi. Nadaljnje izpopolnjevanje gospodarskega sistema in vedno večja aktivnost organov samoupravljanja v delovnih organizacijah ter vseh družbenih činiteljev pri izvajanju osnovnih nalog ekonomske politike v letu 1963 so omogočile tudi v tem letu hiter porast gospodarske aktivnosti.

Na to so vplivali zlasti naslednji činitelji:

Z izpopolnjevanjem notranje delitve v smeri doslednejšega uveljavljanja načela delitve po delu je bila dana vzpodbuda za nadaljnji hiter porast produktivnosti dela in izkoriščanje notranjih rezerv v gospodarstvu. Na tej osnovi povečani osebni dohodki so omogočili večjo potrošnjo na domačem tržišču, zlasti industrijskega blaga in s tem tudi hitro rast proizvodnje.

Ukrepi na področju kmetijstva, zlasti v družbenem sektorju, so omogočili tudi visok porast kmetijske proizvodnje, kar je skupaj z ostalimi ukrepi na področju cen vplivalo na večjo proizvodnjo in stabilizacijo tržišča. Prikazani razvoj je omogočil porast življenjskega standarda zaposlenih v gospodarstvu v skladu s povečanjem produktivnosti dela za razliko od l. 1962, ko je prav hitro naraščanje cen zavrlo porast življenjskega standarda.

Poleg večje potrošnje na notranjem tržišču je bil hiter porast proizvodnje zagotovljen predvsem s širšim vključevanjem gospodarstva v mednarodno menjavo. Posebno velja to za povečanje izvoza industrijskih izdelkov, ki je omogočil boljše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti. Na hitrejši porast izvoza so

vplivale tudi spremembe v režimu udeležb podjetij na ustvarjenih devizah ter druge spremembe v zunanjetrgovinskem režimu.

Za povečanje gospodarske aktivnosti so bila podjetjem v skladu s splošno kreditno politiko v letu 1963 zagotovljena potrebna obratna sredstva, kar je ugodno vplivalo na celoten gospodarski razvoj. Razpoložljiva sredstva komunalnih bank in splošne gospodarske banke so omogočila hitro reševanje kreditnih zahtevkov podjetij, ki so izhajali iz potreb povečane proizvodnje in izvoza. Prav tako so tudi naložbe v osnovna sredstva vplivale na uspešen razvoj proizvodnje zaradi večjega povpraševanja po investicijski opremi in materialu, zlasti pa zaradi povečanih proizvodnih zmogljivosti, ki so bile dosežene z rekonstrukcijo in aktiviranjem osnovnih sredstev.

Poleg že uveljavljenih izpopolnitev na področju notranje delitve in revalorizacije osnovnih sredstev, uveljavljenih načel splošne kreditne politike, delne decentralizacije deviznega poslovanja in nekaterih sprememb v cenah so ostala na področju gospodarskega sistema nerešena še nekatera vprašanja, ki naj bi bila v skladu s določili zveznega družbenega plana urejena že v letu 1963. To velja zlasti za prispevek za izkoriščanje rudnega blaga in prispevek od izrednega dohodka, ki z vnašanjem povprečnih osebnih dohodkov v izračun predstavlja ostanek administrativnega sistema.

S povečanjem amortizacije na osnovi revalorizacije osnovnih sredstev, ki zagotavlja podjetjem sicer večja sredstva za rekonstrukcijo in modernizacijo, še ni bila dana gospodarstvu možnost širšega uvajanja funkcionalne in pospešene amortizacije. Širše vključevanje gospodarstva v mednarodno menjavo zahteva tudi hitrejšo uvajanje sodobnih proizvodnih postopkov in modernizacijo proizvodnje, ki naj bi jo v veliki meri omogočili prav z ustreznim obračunavanjem amortizacije. Pri tem se postavlja tudi problem znižanja sredstev družbenih investicijskih skladov republike in občin, ki bo zahteval ustrezne rešitve, da se omogoči politično teritorialnim enotam večji vpliv na usmerjanje investicijske potrošnje.

Zavestno in trajnejše preusmerjanje proizvajalcev na izvoz so otežkočale še nekatere pomanjkljivosti v deviznem režimu, zlasti pa slabosti v sistemu razdeljevanja deviznih sredstev. Za to so nujne spremembe, ki naj bi pri povečanem izvozu zagotovile proizvajalcem tudi potrebna sredstva za uvoz reprodukcijskega materiala.

Pravočasna rešitev teh problemov s področja gospodarskega sistema, ki jih nakazuje že zvezni družbeni plan za leto 1963 in ki so zajeti tudi v sklepih Zveznega izvršnega sveta o razvoju gospodarstva v letu 1963 in v temeljnih smernicah plana za leto 1964, bo prispevala k še uspešnejšemu razvoju gospodarstva v drugem polletju 1963, zlasti pa k uspešnemu startu in nadaljnjemu povečanju gospodarske aktivnosti v letu 1964.

2. Analiza polletne izvršitve plana in prognoza do konca leta

Razvoj v I. polletju 1963 je bil v skladu s smernicami družbenega plana. Posebno pomemben je močan porast izvoza industrijskih izdelkov, ki je presegel pričakovanja in omogočil boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti. Hkrati z naraščanjem proizvodnje se je povečala tudi produktivnost dela in nominalni osebni dohodki, medtem ko so realni osebni dohodki naraščali nekoliko počas-

neje. Na to je vplival porast življenjskih stroškov, kot posledica visokih cen kmetijskih pridelkov v začetku leta, ki pa imajo že od marca dalje tendenco padanja.

Na osnovi ugodnega razvoja gospodarstva v I. polletju in možnosti nadaljnjega razvoja, obstojajo vsi pogoji, da bodo osnovne naloge družbenega plana za leto 1963 presežene.

Industrijska proizvodnja, ki je zaostajala le v prvih dveh mesecih leta (indeks za povprečje leta 1962 v januarju 94,6 in v februarju 97,2), je v vseh naslednjih mesecih dosegla zelo visoko dinamiko rasti (povprečni indeks proizvodnje v odnosu na povprečje leta 1962 v mesecih marec, april, maj in junij znaša 114,9). Na to je vplivala predvsem povečana potrošnja na domačem tržišču, ki je bila zagotovljena s povečanjem osebnih dohodkov, doseženim z visokim porastom produktivnosti dela in s povečanjem investicijskih naložb, ter uspešno vključevanje našega gospodarstva v mednarodno menjavo.

Ker se pogoji, ki so ugodno vplivali na razvoj proizvodnje, v drugem polletju ne bodo spremenili, računamo, da bo skupna industrijska proizvodnja znatno preseгла planska predvidevanja. Medtem, ko se je v planu predvidevalo proti letu 1962 povečanje proizvodnje za 10 %, računamo, da bo do konca leta doseženo povečanje za 13 %. K temu naj bi prispevalo zlasti boljše izkoriščanje razpoložljivih zmogljivosti in proizvodnja v novih obratih, ki bodo usposobljeni v drugem polletju. Večja pozornost proizvajalcev bo morala biti usmerjena glede na pričakovano povečanje notranje potrošnje in možnosti izvoza tudi na odstranjevanje pomanjkljivosti in proizvodnji in poslovnem sodelovanju, ki so v zadnjem času zavirale finalizacijo proizvodnje in vplivale na povečanje zalog nedovršene proizvodnje.

Napori, ki jih podvzema družbeni sektor kmetijstva na področju poljedelske in živinorejske proizvodnje, bodo omogočili ob izboljšanju vremenskih razmer in preskrbe z umetnimi gnojili tudi visok porast kmetijske proizvodnje. Čeprav bo v živinorejski proizvodnji zaradi slabšega prirasta govedi in prašičev v pogodbeni reji z individualnimi proizvajalci dosežena za okoli 5 % manjša proizvodnja od predvidene; računamo, da bo celotna kmetijska proizvodnja v SRS za 16 % večja kakor v letu 1962. To pa bo v drugem polletju zahtevalo izboljšave v prometu s sadjem in povrtninami, da bi se ugodni rezultati v organiziranju pridelovanja povrtnin v tem letu pokazali tudi v naslednjem letu. Zato, da bi pravočasno opravili jesensko setev in se pripravili na spomladansko setev pa bodo poleg organizacijskih in drugih ukrepov potrebne tudi zadostne količine umetnih gnojil, ki naj bi jih poleg uvoza zagotovili zlasti s povečanjem domače proizvodnje.

Smernica družbenega plana, da je potrebna temeljita preusmeritev potrošnikov na tiste vrste lesa, ki jih ne primanjkuje, bo v letu 1963 realizirana le v manjši meri. V I. polletju je bila realizacija gozdnih sortimentov manjša kakor v istem obdobju preteklega leta za okoli 12 %. Pri tem pa je zaostajala zlasti realizacija listavcev, ki bi morala biti, glede na predvidevanja plana večja za okoli 10 %. Tudi do konca leta ocenjujemo, da se glede na možnosti poseka in dovoza lesa stanje ne bo bistveno izboljšalo in da bo realizacija listavcev manjša od planirane za 6 %, pri iglavcih pa večja za okoli 3 %, kar ne prispeva h krepitvi iglastih gozdov. Zagotovljene ne bodo v celoti tudi potrebne količine celuloznega lesa in je pomanjkanje te surovine, zlasti v začetku leta, že povzročaločasne zastoje v proizvodnji celuloze in papirja. Na to so vplivali zlasti

neusklajeni odnosi v cenah gozdnih sortimentov, ki so bili delno izboljšani šele v II. polletju in prepočasna orientacija industrije na bukov celulozni les.

Ugodni rezultati v industrijski in kmetijski proizvodnji so omogočili tudi uspešen razvoj ostalih dejavnosti. Večji problemi se pojavljajo na področju prometa, zlasti železniškega, ki z razpoložljivimi zmogljivostmi ne more zadovoljevati hitro rastočih potreb po blagovnih prevozih. V posameznih primerih so zastoji v prevozih že vplivali na počasnejšo rast proizvodnje.

Še ugodnejši razvoj proizvodnje in potrošnje zavira tudi nesorazmerje med porastom blagovnega prometa in zmogljivostmi trgovine na drobno. To nesorazmerje je prišlo še prav posebno do izraza v letu 1963, ko trgovina ni mogla zadovoljiti hitro rastočih potreb domačega tržišča in povečane proizvodnje. Na to so v veliki meri vplivali tudi nerešeni problemi trgovine, ki zmanjšujejo njeno poslovnost.

Ob povečani proizvodnji so bili doseženi ugodnejši rezultati v menjavi s tujino, zlasti pri izvozu, ki je bil v I. polletju za 39 % večji kot v istem obdobju lanskega leta. V tem okviru se je povečal izvoz industrijskih izdelkov za 40 %, izvoz kmetijskih pridelkov pa za 37 %.

Ocenjujemo, da bo kljub visoki dinamiki, ki je bila dosežena pri izvozu v II. polletju, letošnji izvoz za 19 % večji kakor v lanskem letu. Najpomembnejši je porast izvoza industrijskih izdelkov, ki naj bi znašal 24 % in s tem presegel planirano dinamiko. Pri tem pa kljub večjemu porastu izvoza od proizvodnje zaostajajo za dinamiko predvsem industrijske stroke, ki so najmočnejše orientirane na izvoz (lesna industrija, industrija barvnih kovin, nemetali). Izvoz kmetijskih pridelkov, ki je imel izrazito dinamiko naraščanja v začetku leta je povzročil določene težave pri preskrbi domačega tržišča, zlasti z mesom in mesnimi izdelki. V naslednjih mesecih se je postopoma normaliziral in se giblje na predvidenem nivoju. Poleg visoke stopnje rasti izvoza se odražajo pozitivne tendence tudi v regionalni usmeritvi izvoza, saj je porast največji na področju konvertibilnih valut.

Da ne bi v naslednjih mesecih predvideno povečanje potrošnje na domačem tržišču vplivalo na zmanjšanje izvoza industrijskih izdelkov, se postavljajo pred gospodarske organizacije dodatni naporji za povečanje proizvodnje. Le tako bo mogoče zadržati kljub večji prodaji na domačem tržišču tudi visoko stopnjo rasti izvoza.

Večji priliv deviznih sredstev je bil dosežen tudi v turizmu in je bilo že v prvem polletju izpolnjeno okoli 40 % predvidenega celotnega priliva deviz. V preteklih letih je znašala udeležba I. polletja v letnem prilivu okoli 27 %. Ob ugodnih pogojih za povečanje inozemskega turizma v drugem polletju, zlasti pa s podaljšanjem sezone in s pravočasno pripravo turističnih in gostinskih organizacij na zimski turizem, računamo, da bo devizni priliv od turizma v letošnjem letu za okoli 32 % večji kakor v lanskem letu.

Neugodne vremenske razmere v lanskem letu in v prvih mesecih letošnjega leta so poleg ostalih problemov v kmetijski proizvodnji vplivale na občuten porast cen v začetku leta. Položaj na tržišču pa se je začel že v drugem tromesečju normalizirati, kar se odraža na postopnem zniževanju cen kmetijskih pridelkov, razen cen mesa. Zato računamo, da bodo ob ugodnih pogojih za razvoj kmetijske proizvodnje življenjski stroški v letu 1963 le za okoli 6 % višji kakor v preteklem letu. To pa omogoča, da se bodo realni osebni dohodki zaposlenih v gospodarstvu povečali v skladu s povečanjem produktivnosti dela, kar je bila

ena od temeljnih nalog ekonomske politike v letu 1963. K temu je prispevala tudi politika ljudskih odborov, ki v tem letu niso povečevali tistih vrst dajatev (zlasti stopenj maloprodajnega davka in dopolnilnega proračunskega prispevka), ki lahko negativno vplivajo na rast realnih osebnih dohodkov. Zaradi povečanih stopenj v lanskem zadnjem tromesečju pa so te dajatve vseeno večje od predvidenih, ker občine v letošnjem letu niso pristopile k znižanju stopenj.

Hkrati s povečanjem proizvodnje so se v prvem polletju občutno povečale tudi naložbe v osnovna sredstva, ki so bile po vrednosti za okoli 13 % večje kakor v istem obdobju preteklega leta. Tako narašča potrošnja hitreje od predvidevanj in bo do konca leta po oceni za okoli 11 % večja kakor v letu 1962. Dejanski porast je še večji, če upoštevamo, da so bile naložbe v osnovna sredstva v letu 1962 manjše od potrošnje sredstev, saj so se po podatkih iz zaključnih računov zaradi zaostrenih pogojev finansiranja v lanskem letu zmanjšale obveznosti investorjev do izvajalcev del in dobaviteljev investicijske opreme za okoli 14 milijard. Na zmanjšanje tako predvidenega porasta bi v II. polletju lahko vplivalo dosledno izvajanje smernic splošne kreditne politike, ki onemogoča podjetjem najemanje novih kratkoročnih bančnih kreditov v primeru, če so za naložbe v osnovna sredstva uporabila v letu 1962 ali v začetku leta 1963 del poslovnega sklada, namenjenega za obratna sredstva. Po nepopolnih podatkih je bilo do konca maja 1963 tako nenamensko uporabljenih okoli 10 milijard obratnih sredstev.

Povečana investicijska potrošnja v letu 1963 je vplivala pozitivno na razvoj proizvodnje, pri tem pa se zlasti v gradbeništvu že občuti pomanjkanje kapacitet in delno tudi gradbenega materiala. Gradbena podjetja skušajo reševati ta problem ob pomanjkanju mehanizacije z dodatnim vključevanjem novih delavcev, kar pa vpliva na zmanjševanje rasti produktivnosti in na povečanje cen gradbenih storitev.

Določeni uspehi so bili v letu 1963 doseženi pri usmerjanju investicijske potrošnje. Pri tem je odigrala pomembno vlogo zlasti Splošna gospodarska banka, ki je z oročevanjem decentraliziranih sredstev omogočila gradnjo nekaterih objektov, ki so splošnega pomena za nadaljnji razvoj gospodarstva na območju SR Slovenije in gradnjo objektov za intenzivnejši razvoj turizma.

Širše združevanje sredstev, ki temelji na prostovoljnih odločitvah in na neposredni zainteresiranosti podjetij, je bilo omogočeno z izpopolnitvami bančnega in kreditnega sistema. Osnovni problem, ki se pojavlja pri oročevanju sredstev, je v razlikah med roki vračanja posojil in roki vračanja oročenih sredstev, iz katerih se finansira izgradnja objektov bazične industrije. Smatramo, da bi bilo treba za delno rešitev tega problema v letu 1963 prekvalificirati 5 %-no republiško obvezno rezervo skladov iz leta 1962 v oročena sredstva z daljšim odplačilnim rokom. S tem ukrepom, ki ga zvezni predpisi omogočajo, bi za finansiranje objektov bazične industrije zagotovili okoli 5 milijard dinarjev oročenih sredstev z daljšim odplačilnim rokom, ki bi ustrezal rokom vračanja posojil in s tem prispevali k reševanju problema uspešnejše izgradnje industrije.

Neskladnost med ročnostjo sredstev s katerimi razpolaga Splošna gospodarska banka in roki vračanja posojil pri izgradnji objektov, ki naj bi prispevali k hitrejši spremembi strukture proizvodnje in izvoza, se bo še ostreje pojavila v naslednjih letih. Že doslej odobrene tranše posojil iz bančnih sredstev za leto 1964 za razvoj industrije znašajo okoli 13 milijard dinarjev. Pri tem pa še niso upoštevani elektroenergetski objekti in drugi industrijski objekti,

ki so jih že odobrile zvezne banke na osnovi sofinanciranja iz decentraliziranih sredstev in ki se vključujejo v sedemletni plan.

Sredstva republiškega investicijskega sklada za leto 1964, ki bodo po oceni celo nižja kakor v letošnjem letu (zaradi povečanja amortizacije in obresti na osnovna sredstva, ki vpliva na zmanjšanje čistega dohodka podjetij in s tem na znižanje sredstev družbenih skladov), so delno že angažirana s transami odobrenih posojil v preteklih letih. Poleg tega bo treba ta sredstva še nadalje uporabljati za kreditiranje manj akumulativnih dejavnosti (kmetijstvo, promet, turizem, negospodarske dejavnosti). Zato bi morali sredstva potrebna za razvoj industrije zagotoviti v glavnem iz oročenih sredstev. Doseženi rezultati pri oročanju sredstev v letošnjem letu, ko je bilo v obliki obveznic do srede avgusta oročenih pri Splošni gospodarski banki 6,1 milijarde dinarjev kažejo, da nove oblike štednje in zbiranja sredstev še niso našle širokega razumevanja. Zato bi bilo treba že tekom letošnjega leta proučiti možnosti, kako zagotoviti tak obseg sredstev za hitrejši in skladnejši razvoj industrije, kmetijstva, prometa in turizma. Pri tem bi bilo nujno proučiti tudi možnost usklajevanja akcije Splošne gospodarske banke za oročanje sredstev z akcijami komunalnih bank, ki so do avgusta zbrale 7,6 milijard dinarjev oročenih sredstev.

3. Zaključki

Da bi se zagotovil še uspešnejši razvoj gospodarstva v II. poletju in ustvarili pogoji za kontinuiteto dinamičnega razvoja gospodarstva v letu 1964 kot prvem letu sedemletnega obdobja od 1964—1970, bi bilo potrebno:

— da obvezni organi čimprej realizirajo naloge s področja nadaljnega izpopolnjevanja gospodarskega sistema, ki izhajajo iz sklepov Zveznega izvršnega sveta o razvoju gospodarstva v letu 1963 in o temeljnih smernicah plana za leto 1964 in ki zagotavljajo nadaljnje povečanje materialne osnove neposrednih proizvajalcev ter povezovanje izvoza z uvozom in s tem prispevajo k ugodnejšim pogojem za gospodarjenje;

— da gospodarske organizacije tudi z razširjanjem in izpopolnjevanjem poslovnega sodelovanja in zmanjševanjem nedovršene proizvodnje pospešijo finalizacijo proizvodnje in s tem zagotovijo tako realizacijo, ki bo krila potrebe povečanega povpraševanja na domačem tržišču in omogočila nadaljnji stabilni porast izvoza.

— podvzeti v okviru gospodarskih organizacij že sedaj ukrepe, ki bodo zagotovili kontinuiteto v razvoju proizvodnje in izvoza na začetku leta;

— da gospodarske organizacije v pripravah za izdelavo statutov in analiz, ki naj ugotove pogoje za prehod na 42-urni delovni teden, zagotovijo, da bo produktivnost dela z boljšo organizacijo dela, s popolnejšim izkoriščanjem proizvodnih zmogljivosti in z aktiviranjem vseh notranjih rezerv kontinuirano naraščala. Za to naj bi v širšem obsegu uporabljale tudi izsledke raziskovalnih in znanstvenih institucij;

— zagotoviti, da bodo analize poslovanja in delitve dohodka, ki jih bodo gospodarske organizacije opravljale na podlagi določb navodila in sporazuma usmerjene v izpopolnjevanje sistema notranje delitve in dosledno uveljavljanje načel nagrajevanja po delu;

— da prometne organizacije z medsebojnim sodelovanjem in v povezavi z gospodarskimi organizacijami, ki koristijo njihove storitve, zagotovijo boljše

izkoriščanje vseh razpoložljivih transportnih zmogljivosti, da ne bi zastoji v prevozih zavirali rasti proizvodnje;

— da se proučijo možnosti za hitrejšo povečanje zmogljivosti trgovine na drobno in s tem omogoči prodaja proizvodov, ki jih zagotavlja povečana proizvodnja v industriji, zlasti pa v kmetijstvu. Hkrati bi bil potrebno podvzeti ukrepe za izboljšanje ekonomskega položaja trgovine, ki naj bi trgovskim organizacijam omogočil organski razvoj v okviru lastnih sredstev;

— povečati finančno disciplino gradbenih podjetij in investorjev pri prevzemanju gradbenih del in s tem uskladiti obseg del z razpoložljivimi sredstvi hkrati pa proučiti možnosti za hitrejšo mehanizacijo gradbeništva, da bi omogočili hitro povečanje produktivnosti in znižanje stroškov pri gradbenih delih;

— proučiti vzroke za zaostajanje izvoza važnejših izvoznih proizvodov in si prizadevati, da bi okrepili izvoz le-teh v II. polletju;

— podrobno proučiti možnosti za zagotovitev sredstev potrebnih v letu 1964 za financiranje objektov, ki so splošnega pomena za gospodarski razvoj SR Slovenije in možnosti za kritje povečanih potreb nekaterih dejavnosti, ki se financirajo iz republiškega proračuna. Pri tem proučiti tudi gibanje skupnih razpoložljivih sredstev delovnih organizacij in njihov finančni položaj.

II. PREGLED RAZVOJA PO DEJAVNOSTIH

1. Realizacija celotnega dohodka

Gibanje družbenega proizvoda in narodnega dohodka daje prégled razvoja celotnega gospodarstva v določenem obdobju. Za šestmesečno obdobje še ne razpolagamo s podatki iz periodičnih obračunov podjetij, marveč le s podatki o spremembah na žiro računih. Te le nakazujejo določene tendence v gospodarskih gibanjih, ne morejo pa služiti kot osnova za analizo doseženega razvoja.

V letošnjem letu je bil obseg plačane realizacije do konca meseca junija za 7,0 % večji kakor v istem obdobju 1962. Porast je manjši od predvidenega, zaostaja pa tudi za doseženim povečanjem fizičnega obsega proizvodnje. Podrobnejša analiza vzrokov, ki so vplivali na počasnejši porast plačane realizacije od fakturirane bo mogoča šele na osnovi periodičnih obračunov gospodarskih organizacij za prvo polletje. Pri tem pa lahko ugotovimo, da so podjetja razpolagala v tem razdobju z obratnimi sredstvi, ki so omogočala pravočasno izpolnjevanje medsebojnih obveznosti v gospodarstvu.

Na osnovi ocene fizičnega obsega proizvodnje in gibanja cen računamo, da bo v letu 1963 dosežena naslednja realizacija družbenega proizvoda in narodnega dohodka:

— v tekočih cenah
— v milijardah din

	Real. 1962	Ocena 1963	Indeks	
			<u>ocena 63</u> real. 62	<u>ocena 63</u> plan 63
Družbeni bruto proizvod	1318,8	1513,6	114,8	103,6
Družbeni proizvod	599,1	687,7	114,7	103,4
Narodni dohodek	552,4	627,9	114,7	103,9

Predvideni porast, ki je glede na ugoden razvoj proizvodnje večji od predvidenega, bo dosežen predvsem v družbenem sektorju. Na počasnejšo rast narodnega dohodka je vplivala povečana amortizacija v zvezi z revalorizacijo osnovnih sredstev.

Po panogah predvidevamo naslednji porast družbenega proizvoda (družbeni in zasebni sektor):

-- v tekočih cenah
-- v milijardah din

	Real. 1962	Ocena 1963	Indeks
Celotno gospodarstvo	599,1	637,7	114,7
Industrija	298,9	344,7	115,3
Kmetijstvo	97,1	116,5	120,0
v tem: družbeni sektor	26,6	34,6	130,0
Gozdarstvo	8,9	9,0	101,1
Gradbeništvo	45,1	52,8	117,1
Promet	44,4	48,0	108,1
Trgovina	55,2	62,5	113,2
Gostinstvo	11,0	12,2	110,9
Obrt	38,5	41,3	107,3

2. Industrija

Smernica plana, da je treba z intenzivnejšim izvozom od predvidenega ter z uspešnejšim prilagajanjem proizvodnje potrebam notranjega tržišča, težiti k temu, da bi presegli predvideno 10 % povečanje industrijske proizvodnje, je bila v razdobju januar—februar v celoti izpolnjena.

Večji izpad proizvodnje, ki bi bil v januarju in februarju, ko je bila proizvodnja nižja od doseženega povprečja v lanskem letu (indeksi na lansko povprečje 94,6 in 97,2) lahko le delno opravičimo s težavami, ki jih je povzročila ostra zima in s sezonskimi vplivi na proizvodnjo. Predvsem niso bile v polni meri izpolnjene smernice plana, ki je poudarjal, da je treba usmeriti vse napore v to, da bi premagali občutnejši padec proizvodnje v prvih mesecih, ki je bil do sedaj vsakoletni pojav in ki v znatni meri vpliva na izvršitev plana. V mesecu marcu pa je bila že dosežena znatno višja proizvodnja (indeks 113,4) od planiranega povprečja in je v naslednjih mesecih še naraščala (april 115,9, maj 114,9, junij 115,5).

Dosedanji potek proizvodnje in pregled važnejših faktorjev, ki vplivajo na višino proizvodnje kaže, da ni nikakih vidnih razlogov, da proizvodnja tudi v naslednjih mesecih ne bi dosegala visoke ravni zadnjih mesecev. Pri taki dinamiki proizvodnje in ob upoštevanju, da se bodo v drugem polletju vključile v proizvodnjo še nekatere nove pomembne kapacitete (aluminij, rotopapir), lahko računamo, da bo plan presežen in da bo proti letu 1962 povečana skupna industrijska proizvodnja za okoli 13 odstotkov.

Planirano dinamiko proizvodnje (glej tabelo št. 2) presegajo vse stroke razen črne in barvaste metalurgije ter tobačne industrije. Zaostajanje v dinamiki proizvodnje je v treh strokah že tako veliko, da dosedanjega izpada ne bo več mogoče nadoknaditi in računamo, da bo realizacija v teh strokah nekoliko nižja od planirane.

Podatki konjunkturne službe Zavoda SRS za statistiko (glej tabelo št. 3) kažejo, da je bila v juniju oskrba z domačim in uvoznim reprodukcijskim materialom še vedno nezadovoljiva, izboljšala pa se je preskrba s premogom, električno energijo in embalažo. Poslabšale so se možnosti pravočasnih prevozov, zlasti po železnici, kar že v znatni meri ovira še hitrejši razvoj proizvodnje v nekaterih strokah. Možnosti prodaje so se občutno izboljšale, saj so naročila za domači trg in za izvoz porasla, znatno se je izboljšalo tudi stanje plačanih računov in razpoložljivih sredstev.

Vsi ti faktorji, ki imajo bistven vpliv na potek proizvodnje, so ugodnejši kot so bili v prvih mesecih. Zato lahko zaključimo, da ni razlogov, da dosežena dinamika v zadnjih mesecih, ko so bili ti pogoji manj ugodni, v naslednjih mesecih ne bi ostala vsaj na isti ravni, oziroma ne bi še nadalje naraščala, kar razpoložljive proizvodne kapacitete tudi omogočajo.

Na tako ugoden razvoj proizvodnje je v znatni meri vplivala uspešna akcija za povečanje izvoza, kar je omogočilo neposredno povečanje proizvodnje pri podjetjih, ki izvažajo. Hkrati se je z izboljšanjem devizne bilance omogočila rednejša preskrba z uvoznim materialom, posredno pa je vse to vplivalo tudi na poživitev proizvodnje v vseh drugih podjetjih.

Za strukturo proizvodnje po namenu je za to obdobje značilno, da je najhitreje naraščala proizvodnja predmetov za široko potrošnjo (indeks I—VI 109), nato proizvodnja reprodukcijskega materiala (indeks 108) zaostajala pa je proizvodnja sredstev za delo (indeks 107). Na to je vplivala dinamika te proizvodnje, ki ostvari močnejšo realizacijo proti koncu leta. To kaže že primerjava obdobja januar—junij proti istemu obdobju lanskega leta in indeksi proizvodnje v mesecu juniju.

Indeksi proizvodnje	junij	I—VI.	I—VI. 63	plan 1963
	φ 1962	φ 1962	I—VI. 62	1962
Vsa industrija	115,5	108,9	113,4	110
Sredstva za delo	123	107	113	113
Reprodukcijski material	114	108	112	107
Predmeti za široko potrošnjo	113	109	114	112

Po posameznih industrijskih strokah je problematika izvršitve plana naslednja:

Elektrogospodarstvo

Proizvodnja električne energije je dosegla v obdobju januar—junij nasproti lanskemu povprečju, le indeks 95, kar pa je celo nekoliko preko planirane dinamike, ki upošteva nizko proizvodnjo hidroenergije v zimskih mesecih. Potrebe po električni energiji so bile v celoti krite z izjemo manjših redukcij v železarni Štore in v Rušah, ki so jih povzročile trenutne ovire v prenosu energije iz elektrarne Vinodol. Do konca leta se pričakuje, da bo planirani indeks 103 dosežen, kar ustreza proizvodnji 3330 GWh. Pri tem računamo, da bo oddaja v zvezno omrežje ostala na lanski višini in da se bo izvoz povečal.

Proizvodnja premoga

Proizvodnja premoga je v prvih šestih mesecih dosegla, proti lanskoletnemu povprečju, indeks 109 predvsem na račun forsirane proizvodnje v zimskih mesecih. Višja proizvodnja je bila dosežena z neprekinjenim obratovanjem ob nedeljah in praznikih, s pomnoženim številom proizvodnih delavcev na račun ostalih pripravljalnih del in s povečanjem produktivnosti dela. Tako forsirana proizvodnja pa ne more biti stalna oblika dela in se je že v aprilu pričela proizvodnja normalizirati, v maju in juniju pa je dosegla planirano povprečje. Potrebe trga bi zahtevale višjo proizvodnjo, kar pa ovira pomanjkanje vagonov, ki bi lahko v jeseni predstavljalo že resno oviro normalne proizvodnje. Pri tako povečanih potrebah prihaja v vedno večji meri do izaza tudi pomanjkanje delovne sile, ki je ni mogoče dovolj hitro nadomestiti s povečanjem produktivnosti dela.

V drugem polletju računamo z umirjenejšo proizvodnjo, tako da bi do konca leta dosegla indeks 108 (plan 103). Pri tem bi v proizvodnji lignita dosegli okoli 3 000 000 t (plan 2 700 000 t) rjavega premoga 2 560 000 t (plan 2 540 000 t).

Proizvodnja in predelava nafte

Proizvodnja surove nafte in zemeljskega plina prekoračuje planirane količine zaradi večje izdatnosti naftnih vrtin in večjega črpanja iz plinskih vrtin, ker je bila zaradi hude zime potrošnja plina večja od predvidene.

Črna metalurgija

Dosežena proizvodnja je nižja od predvidene. Dosežen je bil povprečni indeks 100 (na ϕ 1962), za izvršitev plana pa bi bilo potrebno doseči 104,6 in računamo, da se bo proizvodnja povečala do konca leta le za 4 % namesto za predvidenih 6 %. Do sedaj je proizvodnja surovega železa zaostala za 10 000 t zaradi nepredvidenega remonta visoke peči na Jesenicah in zakasnitve rekonstrukcije elektroplavža v Štorah. Na nižjo proizvodnjo pa je vplivala tudi slaba kakovost rude in koksa, kar je dalo slabši izplen. Nepredvideni remont je bil potreben pri SM pečeh, zaradi česar je bila dosežena za 17 000 t nižja proizvodnja SM jekla, kar je bilo le delno nadomeščeno z višjo proizvodnjo elektrojekla za 5 000 t. Zaradi manjšega vložka je bila tudi v predelovalnih obratih dosežena sorazmerno nižja proizvodnja. Izgledi so, da se bo v drugem polletju proizvodnja povečala, vendar dosedanjega izpada proizvodnje ne bo mogoče več v celoti nadomestiti. Vendar bo potrebno izboljšati oskrbo s koksom in premogom za generatorje, ki je že dalj časa kritična.

Barvasta metalurgija

Dinamika proizvodnje je že tako zaostala (indeks 102), da planiranega povečanja proizvodnje za 9 % ne bo več mogoče doseči ter računamo, da bo znašal porast le 7 %. Težave v proizvodnji so bile predvsem v januarju in februarju, ko je bilo otežkočeno delo v flotacijah, zaradi česar je bila nižja proizvodnja v topilnici svinca. Izgradnja novih kapacitet za proizvodnjo aluminija se je nekoliko

zakasnila, težave v izvozu pa omejujejo proizvodnjo ferolegur in aluminijastih vrvi. Da pa ne bi bil izpad v proizvodnji še večji, bo treba odstraniti pomanjkanje jamskih lokomotiv in zagotoviti potrebno število vagonov za prevoz bok-sita in lignita.

Nekovine

Plan za leto 1963 predvideva povečanje proizvodnje za 7 %. Splošni porast industrijske proizvodnje in osebne potrošnje pa je omogočil hitrejši porast proizvodnje od predvidenega tako, da bo po oceni doseženo do konca leta povečanje za 13 %. Rezultat pa bi bil lahko še ugodnejši, če dolga zima ne bi zavirala del na dnevnih kopih nekovinskih rud in separacijah. Problematična je le proizvodnja barita na Plešah, ker so geološke raziskave pokazale, da ni več računati na nove žile rude, tako da v oktobru ne moremo več računati s pridobivanjem barita. Vendar se podjetje že preusmerja v proizvodnjo gradbenega materiala (dolomitni pesek za malto in posip), kar bo omogočilo zaposliti delavce na novih delovnih mestih.

Kovinska industrija

V prvih dveh mesecih proizvodnja v kovinski industriji in strojogradnji ni naraščala tako hitro kot proti koncu lanskega leta. To se pojavlja v začetku vsakega leta, ker se večji del strojne opreme, ki rabi daljši čas za proizvodnjo, dokončuje šele proti koncu leta, v prvih mesecih pa se povečuje nedokončana proizvodnja, ki se statistično ne zajema. V naslednjih mesecih pa je proizvodnja že dosegla planirani nivo in dinamika stalno raste. Zato računamo, da bo plan, ki predvideva porast proizvodnje za 12 %, v celoti dosežen ali pa celo nekoliko presežen.

Osnovni problem, ki še vedno zavira normalno proizvodnjo, je neurejena kooperativna proizvodnja, ki ni terminsko usklajena in je često kvalitetno neustrezna. Največ težav povzroča to v motorni industriji, kjer je sodelovanje na osnovi kooperacije najbolj razvito. Vedno večjo oviro predstavljajo tudi nezadostne kapacitete livarn za sivo in jeklolitino, ki jih bo nujno potrebno povečati z modernizacijo in rekonstrukcijami.

Za nekatere grupe proizvodov je bilo značilno tudi pomanjkanje naročil, ki vpliva na izpolnjevanje plana (vijačno blago, hladilne naprave, črpalke, pisalni stroji, remont železniških prometnih sredstev, motocikli, motorji z notranjim izgorevanjem, kovinsko pohištvo), oziroma zakasnitve predvidenih investicij (stroji za pranje in sušenje perila, rezervni deli strojev in naprav in drugo).

Elektroindustrija

Zelo visoko postavljeni plan (indeks 125) bo do konca leta presežen in se pričakuje skupno povečanje proizvodnje za 32 %. V letošnjem letu se proizvodnja razvija enakomernejše kot v prejšnjih letih in je bila dosežena že v začetku leta visoka raven proizvodnje. Nova osvojena proizvodnja električnih gramofonov, ki je odpravila občutno deficitarnost izdelkov na domačem trgu,

je omogočila tudi večji plasman in s tem znatno povečanje proizvodnje radioaparatorov. Povečan izvoz bo omogočil večje prekoračevanje plana proizvodnje transformatorjev. Večja proizvodnja od predvidevanj bo še v ojačevalnih napravah, kinoprojektorjih in v instalacijskem materialu, kar je omogočilo večje povpraševanje na trgu.

Še hitrejši porast proizvodnje, ki bi ga dovoljevale obstoječe kapacitete, ovira zlasti nepravočasno dodeljevanje deviz, pomanjkanje nekaterih materialov predvsem iz barvastih kovin, nepravočasne dobave kooperantov in podobno. Vendar so te težave znatno manjše kot v lanskem letu.

Kemična industrija

Proizvodnja se razvija hitreje od pričakovanj, zato bo plan presežen (indeks: plan 112, ocena 120). Nadpovprečni obseg je dosegla zlasti proizvodnja rastlinskih zaščitnih sredstev in umetnih gnojil, kar je posledica manjšega uvoza in velikega pomanjkanja umetnih gnojil v pomladanski sezoni. Zaradi ugodnih tržnih prilik, zadostnih količin surovin in električne energije se je povečala tudi proizvodnja kalcijevega karbida ter zlasti farmacevtskih surovin in konfekcioniranih zdravil, dalje eteričnih olj, loščil in pomožnih sredstev za tekstil in usnje.

Težave pri prodaji klora so vplivale na nižjo proizvodnjo od predvidene v hrastniški elektrolizi. V novem obratu za tripolifosfat v Hrastniku in pri uvajanju nove proizvodnje metanola v Lendavi se še borijo z začetnimi težavami, zaradi česar se je začetek rednega obratovanja nekoliko zakasnil, zakasnila pa se je tudi izgradnja kemične tovarne v Kočevju in razširitev obrata za litopon v Cinkarni Celje.

Računamo, da bo ugodna tržna situacija in redna preskrba s surovinami trajala tudi v drugem polletju in da se bo povečala proizvodnja metanola, kar bo omogočilo porast proizvodnje za 20 %.

Gradbeni material

Plan za leto 1963 je bil postavljen glede na predvideni manjši porast investicijske potrošnje velikih zalog gradbenega materiala ob koncu leta 1962 nižje od dejanskih zmogljivosti obratov.

Občuten porast gradbene dejavnosti v začetku leta je povzročil, da so se zaloge materiala hitro izčrpale, nizka proizvodnja v prvih treh mesecih pa že povzroča občasno pomanjkanje materiala na trgu. To je omogočilo zelo intenzivno proizvodnjo v mesecih april—junij in visoko stopnjo izkoriščanja kapacitet, ki so se v lanskem letu z izgradnjo novih opekarn in z rekonstrukcijo cementarn znatno povečale. Na tej osnovi računamo, da bo plan, ki je računal z 8 % povečanjem, celo presežen in da bo proizvodnja dosegla indeks 111.

Lesna industrija

V prvih dveh mesecih se je v proizvodnji lesne industrije močno občutil slab dotok hlodovine, stanje pa se je v kasnejših mesecih močno izboljšalo in proizvodnja pospešeno narašča. Dosežen je bil že višji nivo proizvodnje od planiranega povprečja (plan 110, doseženo povprečje marec—junij 119,5).

Preskrba s hlodovino je še nadalje dobra in prodaja zagotovljena. Zato ni razlogov, da se ne bi proizvodnja tudi v drugem polletju razvijala na doseženem nivoju, kar bi omogočalo znatno preseganje plana — indeks realizacije bi bil 114.

Proizvodnja žaganega lesa iglavcev narašča, zaloge hlodovine se večajo, kar bo omogočilo, da bo tudi planirani izvoz 200 000 m³ v celoti realiziran. Tudi proizvodnja bukovega žaganega lesa narašča, ker je ravno sedaj sezona razreza bukovine. Zaloge furnirske hlodovine so se sicer povečale, toda ne v boljših kvalitetah. To še vedno zaostre problem preskrbe tovarn pohištva s kvalitetnim furnirjem, ki naj bi ga rešili s predvidenim uvozom eksotov.

Proizvodnja vseh vrst plošč se razvija skladno s predvidevanji, le porast proizvodnje panelnih plošč je počasnejši, ker to vrsto plošč izpodrivajo druge vrste. Tudi proizvodnja pohištva narašča v skladu se predvidevanji, hitrejše narašča proizvodnja kosovnega pohištva. Zmanjševanje povpraševanja na domačem in inozemskem trgu je samo sezonskega značaja, ki se pojavlja vsako leto ob času dopustov.

Kritično stanje je le v proizvodnji lesene galanterije zaradi zastoja v izvozu. Zato proizvodnja še vedno nazaduje, proizvajalci pa se preusmerjajo na proizvodnjo manjšega kosovnega pohištva.

Proizvodnja papirja in celuloze

Proizvodnja papirja po svoji dinamiki sicer nekoliko zaostaja, vendar plan računa z novimi kapacitetami, ki so šle šele pred kratkim v pogon (Medvode, Ceršak), ali pa bodo šele v drugem polletju začele s proizvodnjo (rotopapir).

Ker se investicijska izgradnja glede na predvidevanja v planu ni zakasnila, bo planirana proizvodnja v celoti realizirana (indeks 114). Problem je le zagotovitev osnovne surovine — celuloznega lesa, ki bi lahko tako kakor v mesecih januar—februar v določeni meri vplival na manjši porast.

Tekstilna industrija

V prvem polletju je proizvodnja tekstilne industrije nekoliko preseгла planirano raven. Ker v letošnjem letu ne bo nikakega pomembnejšega povečanja proizvodnih kapacitet, je proizvodna dinamika enakomernejša kot v prejšnjih letih.

Zlasti ugodni rezultati so bili doseženi v proizvodnji bombažnih in jutinih tkanin in preje zaradi večjih možnosti prodaje ter z delnim obratovanjem tkalnic v treh izmenah. Ugodno se razvija tudi proizvodnja volnenih tkanin, ki je v prejšnjih letih zaostajala, zaradi boljših pogojev prodaje preko izvoza oblačil. V večji meri zaostaja proizvodnja nogavic zaradi zakasnele dobave nove opreme in proizvodnja svilenih in sintetičnih tkanin ter volnenih pletenin in klobukov, na kar deloma vpliva sezonski značaj.

Računamo, da se bo proizvodnja v drugem polletju ugodno razvijala tako, da bo dosežen letni indeks 110. Ta ocena se oslanja na ugoden potek proizvodnje v prvem polletju, na povečanje proizvodnje nogavic zaradi povečanih

kapacitet, na boljšo proizvodnjo konfekcije perila, ki je v zadnjih dveh mesecih že preseгла planirani mesečni nivo, na večjo prodajo raznih sezonskih proizvodov in povečanja kupne moči v jeseni zaradi ugodne letine v kmetijstvu.

Usnjarska, obutvena in gumarska industrija

Proizvodnja usnja je znatno višja od planirane. Omogoča jo večja količina domačih kož, ki so na razpolago zaradi intenzivnega klanja živine v zimskih mesecih. Prodajo tako velike proizvodnje usnja omogočajo visoki izvozni zaključki tako usnja kot obutve in galanterije, ki presegajo pričakovanja. Zaradi povečanega izvoza presega planirane količine tudi proizvodnja obutve.

Težave so v obeh tovarnah za proizvodnjo svinjskega usnja, ker občutno primanjkuje svinjskih kož. Zato sta podjetji prisiljeni preusmerjati del svoje proizvodnje v predelavo drugih vrst kož. Ker je svinjsko usnje zelo iskan in rentabilen izvozni proizvod, bi bilo potrebno proučiti ukrepe, ki bi zagotovili v večjem obsegu odiranje svinj v klavnicah in s tem potrebne surovine.

V mesecih letnih dopustov bo sicer proizvodnja nekoliko nižja, vendar se bo v naslednjih mesecih zopet hitro povečala, kar bo omogočilo, da bo dosežen indeks proizvodnje 112 namesto planiranega 104. Ta je bil zasnovan na osnovi predvidene razdelitve kontingenta surovih kož na posamezne republike.

Proizvodnja gumarske industrije poteka hitreje od planirane (plan 106, ocena izvršitve 113). Manjši porast je bil predviden zaradi rekonstrukcije kotlarne, ki pa je bila izvršena brez večjega zastoja v proizvodnji. Oskrba s surovinami je primerna, prodaja poteka brez posebnih težav.

Živilska industrija

V letu 1963 se razvija proizvodnja v obratih živilske industrije ugodno. Do konca leta bo dosežen predviden porast za 9%. Ugodnejši rezultati, kot so bili predvideni v planu, se pričakujejo pri mlinskih proizvodih, v oljarnah ter pri predelavi sadja in vrtnin zaradi dobre oskrbe s surovinami. Po dosedanjih ocenah bo surovin dovolj tudi v drugi polovici leta. Verjetno bo nastal celo problem predelave vseh razpoložljivih viškov vrtnin in sadja, ki jih proizvajalci iz drugih republik že sedaj ponujajo po znatno nižjih cenah od domačih proizvajalcev.

Veče težave imajo s preskrbo surovin obrati za predelavo mesa, mleka v prahu, sira, surovega masla in kakao proizvodov. Proizvodnja mesa je bila v prvih mesecih sicer visoka, vendar ni izgledov, da se bi tako ugodno razvijala tudi v naprej zaradi manjšega odkupa živine. Še bolj kritična je preskrba z mlekom in je bila zato proizvodnja mlečnih izdelkov v prvih 5 mesecih za 11% nižja kot v preteklem letu. Kljub zvišani odkupni ceni mleka in obetajoči letini krme ne moremo pričakovati, da se bo zaostanek v proizvodnji mlečnih proizvodov lahko nadoknadil.

Proizvodnja kakao izdelkov je nižja kot je bila v istem obdobju lani zaradi močne konkurence med proizvajalci kako proizvodov, ki se prične že pri razdeljevanju uvoženega kakaovca, ker se podjetja niso znala pravočasno vključiti v spremenjene pogoje tržišča in so tudi zaradi zastarelosti opreme konkurenčno manj sposobna.

Vedno bolj se zaostrojuje problem preskrbe z embalažo. Embaliranje izdelkov za prodajo se v živilski industriji zelo hitro razvija, tako da industrija embalaže ne more pokriti vseh potreb, kar večkrat zavira proizvodnjo. Tudi kapacitete strojnih naprav za polnjenje pijač in pakiranje suhih tvarin še niso zadostne.

Grafična industrija

Plan predvideva za leto 1963 nekoliko manjši porast proizvodnje kot je bil dosežen v razdobju preteklih osem let. Olajšave pri družbenih dajatvah, ki jih je uživala ta stroka, so omogočile, da sedaj zmogljivosti grafične industrije že krijejo potrebe trga, medtem ko je proizvodnja vse do leta 1961 močno zastajala za potrebami. Planirano povečanje proizvodnje za leto 1963 (indeks 108) bo tudi doseženo.

Kapacitete se v grafiki slabo izkoriščajo zaradi stare tradicije, da se dela le v eni izmeni, v sezoni pa se pomaga z nadurami.

Tobačna industrija

Proizvodnja je bila občutno nižja kot lani (indeks 89 %). Vzrok je v slabi prodaji kljub močni razširitvi prodajne mreže. Proizvodnja cigaret opada tudi v ostalih republikah. Računamo, da bo do konca leta možno doseči le 99 % lanske proizvodnje (plan 101).

Pomanjkanje surovin je vplivalo na proizvodnjo le v prvih dveh mesecih, v marcu se je uvoz tobaka že uredil tako, da ga sedaj ne primanjkuje. Zaradi ugodne letošnje letine računamo z dobro oskrbo tudi v drugem polletju.

3. Kmetijstvo

S področja kmetijstva je dan v družbenem planu za leto 1963 osnovni poudarek povečanju proizvodnje na družbenih kmetijskih posestvih s tem, da bi se izvršila odločnejša usmeritev na sodobno proizvodnjo tistih kmetijskih proizvodov, ki so osnova ljudske prehrane in bistveno vplivajo na raven življenjskih stroškov. Povečanje družbeno organizirane proizvodnje se je zato predvidevalo predvsem v poljedelstvu, zlasti pri krmnih rastlinah. Taka usmeritev bi ugodno vplivala na živinorejo in s tem na nadaljnje povečanje proizvodnje mesa in mleka. Pomemben poudarek v družbenem planu je tudi na pridelovanju zelenjave, krompirja in sadja, kar vse je v zadnjih letih povzročalo motnje na tržišču.

V prvem polletju letošnjega leta je bil razvoj kmetijske proizvodnje ugoden in v skladu s predvidevanji. Doseženi bi bili še boljši rezultati, v kolikor ne bi nastopili problemi v oskrbovanju gnojil v I. četrletju. Stanje je bolj zadovoljivo v rastlinski proizvodnji kot pa v živinorejski, ki je imela v začetku leta slabšo startno osnovo v številu živali (po lanski slabi letini krme) in zato, ker so bili ekonomski pogoji težji kot pa v ostalih kmetijskih strokah (še vedno premalo stimulativen odnosi v cenah živinorejskih proizvodov). Tudi velik zakol, zlasti pa pretirano klanje telet in telic v I. četrletju, je gotovo negativen pojav glede na možnosti obnavljanja živalske črede ter oskrbovanje pitališč z ustreznimi živalmi za pitanje.

Realizacija pitanja v prvem polletju letošnjega leta je naslednja (v glavah):

	Družbena posestva			Kooperacija		
	plan	realiz.	%	plan	realiz.	%
Govedo	45 000	27 162	48	56 000	21 142	38
Prašiči	55 000	26 438	48	106 000	38 097	36
Perutnina (v 000 kom.)	2 500	747	30	—	—	—

Taka realizacija pitanja govedu in prašičev je v skladu s planiranim obsegom na družbenih posestvih oziroma celo nad predvideno dinamiko, slabša pa je v kooperaciji z individualnimi rejci, kjer je izpolnjeno le okoli 37 % letnega plana.

Po zbranih podatkih o zakolu živine v klavnica v prvem četrtletju, je bilo zaklanih okoli 20 % več govedu kot v istem obdobju lanskega leta. V tem času je bilo zaklanih okoli 70 % vseh rojenih telet ali preko 20 000 telet več kot pri normalnem poteku zakola. Mnogo se je klalo tudi mladega goveda v starosti do dveh let in celo 53 % več krav kot v lanskem enakem obdobju. Zlasti močan je bil tudi zakol telic, ki so jih zaradi trenutno ugodnih pogojev izvoza raje pitali za meso, namesto, da bi jih pripuščali in s tem omogočali povečanje reprodukcijske osnove.

V mesecu maju in juniju se je začelo stanje v družbenih pitališčih popravljati, tako da se je število praznih stojišč zmanjšalo na polovico. Sedaj je zasedenih okoli 29 000 stojišč od skupnih 32 000. Na to so vplivale predvsem višje cene, ki so jih začela plačevati pitališča za odkupljena teleta in ker je bil izvoz goveje živine in mesa v zadnjem času bolj normaliziran.

Zakol prašičev je bil za 6 % nižji kot v istem obdobju lanskega leta. V organiziranih pitališčih prašičev je bilo v I. polletju vzrejenih okoli 7 % več prašičev, medtem ko se stanje v zasebnem sektorju še ni popravilo, ker so imeli kmetovalci večji interes za pitanje goveda. Z novimi garantiranimi in dogovorjenimi cenami za živino, ki so nakazane v osnutkih novih predpisov, se bo začela reševati stimulacija za večjo proizvodnjo v kooperaciji in tudi na družbenih posestvih, ker bodo ustvarjeni ugodnejši odnosi med cenami krmil, mleka in mesa.

Farmska vzreja piščancev je še nadalje pod dinamiko plana, ker še niso rešeni vsi problemi glede tehnologije in zdravstvene problematike teh obratov. Zato pričakujemo, da bo izpitanih namesto 2,5 milijona največ 2 milijona piščancev.

Proizvodnja mleka bo po vsej verjetnosti nekoliko nižja, ker so družbena posestva v prvem polletju zmanjšala stalež molznih krav, ki so po analizi zaključnih računov za leto 1962 v veliki večini primerov predstavljale najmanj rentabilno proizvodnjo in bile tudi glavni vzrok izgub družbenih posestev. Po sprejetem odloku o premijah in o minimalnih odkupnih cenah mleka se bo odkupna cena sedaj zvišala približno na 65,5 din. To bo v znatni meri olajšalo finančna bremena govedorejskih obratov, ker se bodo odkupne cene mleka približale povprečnim proizvodnim stroškom, ki znašajo po izdelanih kalkulacijah okoli 70 din na liter mleka. Vsekakor pa bodo morale kmetijske organizacije tudi same podvzeti ustrezne ukrepe, da se z zboljšanjem in povečanjem krmne

baze ter s selekcijo molzne živine čimprej doseže večja molznost in znižanje proizvodnih stroškov.

V poljedelski proizvodnji je razmeroma ugodno vreme dobro vplivalo na rast vseh kultur, le v nekaterih področjih je suša prizadela zlasti strniščne posevke. Po sedanjem stanju posevkov lahko pričakujemo dober pridelek jarega žita, krompirja, zelenjave in krmnih rastlin. Zmanjšanje pridelka se predvideva le pri pšenici, in sicer za okoli 20 000 ton, ker je bilo treba pomladi preorati nad 7000 ha površin posejanih s pšenico, ki jo je močno prizadel zimski mraz in dolgotrajna snežna odeja.

Podatki o pomladanski setvi kažejo, da se je posejalo za okoli 15 % več jarega žita in koruze ter okoli 3000 ha več krompirja, kot se je predvidevalo po družbenem planu, in to v glavnem na račun preoranih površin pšenice. Ocenjujemo, da bi bila proizvodnja zlasti pri ozimnih posevkih lahko še ugodnejša, če ne bi prišlo do zastoja v dobavah gnojil v začetku leta.

Zaradi obilice dežja je bila rast trav in detelj prav dobra in bo pridelek količinsko znatno večji kot lani. Zaradi pogostih nalivov je bilo otežkočeno le spravilo sena, ki bo zato nekoliko slabše po kakovosti in hranljivi vrednosti. Družbena posestva so silirala večje količine trav, primanjkuje pa silosnih kombajnov, da bi se delo lahko odvijalo v kratkih časovnih razmahi.

Tudi za sadjarstvo so vremenske razmere ugodne, tako da se obeta dobra sadna letina, čeprav je toča in suša v nekaterih okoliših v Pomurju precej prizadela nasade. Vinogradi na Dolenjskem obetajo dober pridelek, medtem ko se v štajerskem in primorskem proizvodnem območju pričakuje povprečna letina, s kakršno se je računalo tudi pri sestavljanju družbenega plana.

Blagovnost kmetijske proizvodnje se je letos v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečala po vrednosti za 24 %. Kmetijskih proizvodov je bilo odkupljeno z družbenega in privatnega sektorja za 17 183 milij. din, pri čemer znaša delež družbenih gospodarstev okoli 30 %, če odštejemo ocenjeni prirastek goveje živine nakupljene iz zasebnega sektorja in potem dopitan v družbenih pitališčih.

Po pomembnejših proizvodih je bilo gibanje tržnih presežkov naslednje (v tonah):

	Januar—junij		Januar—junij		Indeks
	1963 delež družb. sekt. v %		1963 delež družb. sekt. v %		
Govedo	34 169	21,5	35 627	25,4	104,3
Prašiči	6 945	20,2	6 413	30,9	92,3
Perutnina	685	96,5	840	96,9	122,6
Mleko	41 113	36,1	41 221	42,9	100,3
Jajca	22 573	17,8	20 566	28,3	91,1
Vino	3 343	44,9	7 965	82,7	238,3
Krompir	14 967	1,4	17 407	3,4	116,3
Česnje, višnje	2 868	0,8	3 466	1,1	120,9

Najslabše se izpolnjuje realizacija tržnih presežkov pri jajcih, prašičih in deloma tudi pri mleku in to v glavnem zaradi zaostajanja v proizvodnji zasebnih proizvajalcev. Objekti za kokoši nesnice pa so v družbenem sektorju šele v izgradnji (Duplica).

Izvoz kmetijskih proizvodov se je v prvem polletju povečal v odnosu na isto obdobje lani za 37 %. Skupna vrednost izvoženega blaga je znašala 3866 milij. dev. din. Pri tem je bil izvoz pomembnejših proizvodov naslednji (v tonah):

	Januar—junij		Indeks
	1962	1963	
Govedo v živi teži	3691	7122	193
Meso	4769	5029	105
Mleko	1729	2873	166
Jajca	631	380	60
Vino	4973	6266	126
Hmelj	471	744	158
Krompir	98	682	696

Izvoz govedu v živem stanju je še vedno visok, vendar najbolj zaradi pretiranega izvoza v I. četrletju, medtem ko se stanje v drugem četrletju normalizira.

Na podlagi ugotovitev o sedanjem stanju poljskih posevkov in drugih kultur lahko pričakujemo, da bo plan rastlinske proizvodnje izpolnjen, razen pri krušnem žitu. Proizvodnja krompirja in zelenjave bo po oceni večja kot je bila v letu 1962 in po vsej verjetnosti tudi večja kot se je predvidevalo po planu. Zato bi kazalo, da se podvzamejo ustrezne akcije za pitanje prašičev s krompirjem in še bolj izkoristijo potencialne možnosti mladih plemenskih svinj, ker bo nastopilo večje povpraševanje po pujskih.

Pri proizvodnji zgodne zelenjave (grah, rani krompir) so nastopile ponekod že težave pri plasmanu, kar bi se utegnilo zgoditi tudi s pridelkom krompirja v jeseni. Zaradi pričakovanega dobrega pridelka se predvideva, da bodo tržne cene krompirja znatno nižje kot lani, po vsej verjetnosti okoli 20 do 22 din. Izvozni pogoji so sicer slabši zaradi dobrega pridelka krompirja tudi drugod, kljub temu pa je treba vztrajati, da se del pridelka vendale izvozi.

Vsekakor pa je treba sklenjene pogodbe v celoti izpolniti, četudi se bodo morale pokriti nastale izgube. V nasprotnem primeru lahko v naslednjem letu ponovno pričakujemo nazadovanje v tovrstni proizvodnji, ki bi jo morala trgovska, industrijska in preskrbovalna podjetja čvrsteje vezati s pogodbami, ker od kmetijskih organizacij ni mogoče zahtevati, da bi nosile toliko riziko.

Vzporedno s pričakovano večjo proizvodnjo zelenjave bo treba zagotoviti, da bo predelovalna industrija zajela čimveč tržnih presežkov, da sicer ne bi nastajale izgube in da s tem ustvarimo prehranske rezerve za naslednje leto.

Pričakuje se tudi dober pridelek koruze v ostalih področjih SFRJ in zato bi bilo umestno že takoj jeseni ob spravljanju pridelka, da bi kmetijske organizacije nakupile koruzo v storžih in si s tem ustvarile potrebne rezerve krme na podlagi zagotovljenih kreditov z nizko obrestno mero.

Predvidena povečana rastlinska proizvodnja pa bo zahtevala boljšo organizacijo odkupa, da bi preskrbovalne organizacije lahko zajele razpoložljive količine kmetijskih pridelkov in jih posredovale potrošnim središčem ob čim manjših stroških.

V živalski proizvodnji bo zaradi slabšega prirasta govedu in prašičev v pogodbeni reži z individualnimi proizvajalci in zaradi nekoliko manjše proizvodnje

mleka, perutnine in jajc celotni obseg živinorejske proizvodnje za okoli 5 % manjši od predvidenega. S tem pa bo tudi skupna kmetijska proizvodnja v SRS za okoli 3 % manjša od proizvodnje, predvidene po družbenem planu za leto 1963 oziroma za 16 % večja od lanskoletne.

4. Gozdarstvo

Zaradi posebnih nalog se je morala v letu 1962 povečati sečnja iglavcev preko proizvodnih zmogljivosti gozdov. Zato je družbeni plan za leto 1963 predvidel zmanjšanje sečnje iglavcev nasproti letu 1962 za 220 000 m³. Hkrati pa naj bi se povečala sečnja listavcev za 130 000 m³, s čemer bi bila celotna sečnja v letu 1963 manjša za okoli 90 000 m³ ali za 3 %. Pri taki strukturi sečnje bi se zmanjšala tudi proizvodnja lesa za tržišče za 85 000 m³. Da pa s tem ne bi bili prizadeti osnovni potrošniki lesa in da bi bilo možno zadovoljiti zahtevi po povečanem izvozu žaganega lesa (od 165 000 m³ na 200 000 čms), je bilo predvideno, da naj bi gozdno gospodarske organizacije z racionalnejšo proizvodnjo in prerazporeditvijo gozdnih sortimentov v čim večji meri prilagodile svojo proizvodnjo tem nalogam.

Okraji in gozdno gospodarske organizacije so v svojih planih v glavnem sprejeli smernice republiškega plana, vendar pa predvidevajo pri približno isti sečnji iglavcev nekoliko večjo proizvodnjo jamskega lesa ter drugih tehničnih sortimentov in manjšo proizvodnjo celuloznega lesa. Tudi pri listavcih so gospodarske organizacije in okraji posvetile manjšo pozornost celuloznemu lesu.

Dosedanja sečnja in proizvodnja gozdnih sortimentov ni bila zadovoljiva, kot je omenjeno predvsem zaradi neugodnih razmer v zimskih mesecih. Stanje se je v drugem četrtletju izboljšalo tako, da je pri sečnji gozdnih sortimentov že dosežena lanska raven proizvodnje. Nekoliko pa še zaostaja realizacija in dovoz lesa na glavna skladišča. Primerjava sečnje dovoza in realizacije z istim obdobjem lanskega leta je naslednja:

	Januar—junij		Indeks
	1962	1963	
		— v 000 m ³	
Sečnja	1270	1213	96
— iglavci	793	716	91
— listavci	477	497	104
Dovoz	1245	1088	87
— iglavci	777	653	84
— listavci	468	435	93
Realizacija	1245	1097	88
— iglavci	757	661	87
— listavci	488	436	90

Kljub razmeroma ugodni realizaciji pa ni bila zagotovljena ustrezna proizvodnja glavnih gozdnih sortimentov, posebno celuloznega lesa iglavcev in listavcev. Ta bi se morala povečati, in sicer pri iglavcih za 52 %, pri listavcih pa celo za 150 %, ostala pa je na nivoju 1962 oziroma se je celo zmanjšala, kar kaže naslednja primerjava:

	— v 000 m ³		Indeks
	Januar—junij		
	1962	1963	
— hlodi iglavcev	473	418	89
— hlodi listavcev	167	174	104
— celulozni les iglavcev	128	110	86
— celulozni les listavcev	22	25	114
— jamski les iglavcev	89	75	85

Ob upoštevanju realizacije v prvem polletju, dinamike proizvodnje v prejšnjih letih in tekočih nalog, ki jih bo treba izvesti v naslednjih mesecih, cenimo, da bomo letos posekali in proizvedli okoli 3 100 000 bruto m³ lesa, kar je le za 30 000 m³ ali za 1 % manj, kot je bilo predvideno z republiškim planom. V tem okviru računamo, da bo proizvodnja iglavcev večja od planirane, ne bo pa dosežena predvidena sečnja listavcev. Osnovna gibanja prikazujejo naslednji podatki (v 000 bruto m³):

	Realiz. 1962	Plan 1963	Ocena 1963	Indeksi		ocena
				1962 = 100		1963
				plan 1963	ocena 1963	plan 1963
Skupaj	3220	3120	3100	96	97	99
— iglavci	1960	1740	1800	92	89	103
— listavci	1260	1390	1300	103	110	94
Delež iglavcev	61	56	58			

Sečnjo iglavcev bo gozdno gospodarske organizacije prekoračile v glavnem zaradi prekomerne proizvodnje manj pomembnih gozdnih sortimentov, vendar bodo te prekoračitve manjše kot so bile v prejšnjih letih. Večja proizvodnja iglavcev pa bo dosežena tudi zaradi zagotovitve večjih zalog jamskega lesa v rudnikih ter celuloznega lesa v papirni industriji. Te zaloge so bile koncem meseca junija v primerjavi z istim razdobjem lani, manjše za okoli 36 %, čeprav so bile že v lanskem letu manjše od normalnih. Tudi pri sečnji in proizvodnji gozdnih sortimentov listavcev računamo, da bodo gozdno gospodarske organizacije zamujeno nadoknadile proti koncu leta in s tem presegle lansko realizacijo za 3 %. S tem pa še vedno ne bodo dosegle predvidene sečnje.

Ob upoštevanju navedenih gibanj računamo, da bodo letos proizvedene za tržišče naslednje količine lesa (v 000 m³):

	Realiz. 1962	Plan 1963	Ocena 1963	Indeksi		ocena
				1962		1963
				plan 1963	ocena 1963	plan 1963
Skupaj	2264	2235	2210	99	98	99
iglavci	1524	1365	1410	90	92	103
— hlodi za žago	989	805	820	91	83	102
— celulozni les	242	365	320	152	132	88
— jamski les	166	120	155	73	94	129

	Realiz. 1962	Plan 1963	Ocena 1963	Indeksi		ocena
				1962		1963
				plan 1963	ocena 1963	plan 1963
— drugi sortimenti	127	75	115	59	91	153
listavci	750	870	800	116	107	92
— hlodi za žago	216	260	230	84	107	88
— hlodi f. in l.	24	35	35	109	109	100
— celulozni les	42	105	60	250	143	57
— taninski les	45	54	40	120	89	74
— jamski les	18	20	20	111	111	100
— drug tehnični les	113	141	125	125	111	89
— drva	292	255	290	87	99	114

Gornja predvidevanja kažejo, da se gozdno gospodarske organizacije ne držijo v celoti smernic družbenega plana. Na to so vplivali predvsem neurejeni odnosi v cenah, zaradi česar je bila za gozdne proizvajalce ekonomičnejša proizvodnja hlodovine in drugih sortimentov iglavcev kot pa proizvodnja celuloznega lesa. To velja tudi za bukov celulozni les, ki se ga papirna industrija brani sprejemati celo v tako neugodnih pogojih preskrbe s celuloznim lesom, kot so v letošnjem letu. Zato bo treba v bodoče posvetiti tem vprašanjem večjo pozornost. Nujno bo treba sestaviti tudi podrobnejše študije in analize, ki naj bi bile podlaga za ureditev trajne smotrnejše proizvodnje gozdnih sortimentov. Prav tako bo potrebno posvetiti več pozornosti povečanju plantažnih nasadov hitro rastočih dreves, kot je to predvideno v družbenem planu SRS za 1963.

Za zagotovitev kontinuiranja proizvodnje v zimskih mesecih 1963/1964 pa bi bilo treba sestaviti plan sečnje za leto 1964 najkasneje do 30. septembra 1963.

5. Gradbeništvo

Obseg gradbene dejavnosti v prvem polletju 1963 je močno presegel predvidevanja in je bil kljub ostri zimi občutno iznad nivoja preteklih let.

Vrednost opravljenih gradbenih del je bila za 23 % večja kakor v istem obdobju preteklega leta, od tega na gospodarskih objektih za 29 %, na negospodarskih pa za 16 %. Število opravljenih ur se je povečalo za 12 %, povprečno število delavcev pa za 11 %.

Ocenjuje se, da so gradbeni stroški pri stanovanjski izgradnji porastli za okoli 7 %. Na tej osnovi in ob upoštevanju ter večjega števila izvršenih ur gradbenih delavcev za 12 % manjšega povečanja produktivnosti dela (le za okoli 3 %) računamo, da je bil v prvem polletju fizični obseg gradbenih del za okoli 15 % višji kot v istem obdobju lani.

Gradbena podjetja imajo po sklenjenih pogodbah že sedaj vezan pretežni del svojih zmogljivosti do konca leta. Pri tem cenimo na podlagi še nepopolnih podatkov, da imajo investitorji zagotovljena sredstva le za okoli 75 % vrednosti sklenjenih pogodb. To kaže, da gradbena podjetja pri prevzemanju gradbenih del ne upoštevajo v celoti uredbe o zavarovanju plačil pogodbenih obveznosti med uporabniki družbenega premoženja. To vpliva tudi na plačevanje obra-

čunskih situacij za že izvršena gradbena dela, ki poteka slabo. Neplačane situacije koncem junija so znašale že okoli 6 milijard dinarjev.

Večji obseg gradenj povzroča občasne težave v preskrbi z gradbenimi materiali, ki ga še povečuje pomanjkanje prevoznih sredstev, tako vagonov kakor tovornjakov. Problem je tudi delovna sila, ker se pomanjkanje strojne opreme podjetij za tak obseg gradenj rešuje s povečanjem števila sezonskih delavcev. To pa povzroča vrsto težav, ker podjetja nimajo urejenih prostorov za prenočišča in za prehrano.

Na osnovi gibanj v prvem polletju in zaključenih pogodb ocenjujemo, da bo vrednost gradbenih del v letu 1963 za okoli 17 % večja kot lani. Zato se bodo problemi, ki se pojavljajo pri gradbenih podjetjih v prvem polletju, nadaljevali tudi v naslednjih mesecih. To velja zlasti za nepravčasna plačila situacij in za pomanjkanje mehanizacije. Razpoložljiva sredstva podjetij, prenešana iz leta 1962, ne omogočajo uspešno reševanje teh problemov. To velja v glavnem za vsa gradbena podjetja, saj so v začetku leta 1962 prevzemala dela glede na močno konkurenco tudi do 20 % izpod projektantskih cen. Zato so se skladi gradbenih podjetij v letu 1962 znižali in jim ne omogočajo dodatnih naložb v strojno opremo.

6. Promet

Podatki o polletni realizaciji vseh prometnih dejavnosti kažejo močno dinamiko porasta prometnih storitev.

Največji porast v odnosu na isto obdobje lanskega leta beleži blagovni promet v lukah in sicer za 203 %, sledi porast prevozov v javnem cestnem prometu, izražen v netotonskih km prepeljanega blaga za 25 % ter na železnici za 23 %. Tudi prevoženi potniški km so bili večji in sicer na železnici za 8 %, v javnem cestnem prometu pa za 13 %. Narašča tudi obseg ptt storitev razen števila telefonskih pogovorov.

Pri železniških blagovnih prevozih, ki predstavljajo še vedno glavni del celotnega transporta, je imel največji delež prevoz premoga in umetnih gnojil. V tem času se je pojavil tudi nepredvideni uvoz žita preko Kopra in Pule ter povečan uvoz preko Reke. Zato se je problem rednega prevoza ostalega blaga zelo zaostрил in je v določeni meri ogrozil preskrbo podjetij s surovinami in materialom. V jeseni se predvideva še močnejši porast blagovnega prevoza zlasti kmetijskih pridelkov in bo zato potrebno tesnejše sodelovanje gospodarskih organizacij s transportnimi podjetji, da se bodo razpoložljive kapacitete smotrno in učinkovito izkoriščale. K temu bi pripomoglo tudi orientacijsko planiranje transporta gospodarskih organizacij vsaj za nekaj mesecev vnaprej.

Luški promet v Kopru beleži letos izredno močan porast generalnega tovora poleg dodatnega uvoza žita, ki bo trajal do avgusta 1963. Zato so bile zmogljivosti operativne obale in skladišč popolnoma izkoriščene. Taka rast prometa v koprski luki je posredno vplivala tudi na izkazani porast blagovnih prevozov v železniškem in javnem cestnem prometu. Luka ima tudi ponudbe za tranzit večjih količin razsutih tovorov, ki pa bi zahtevali povezavo Kopra z železniškim omrežjem in izgradnjo primerne obale.

Pomorski prevozi so bili manjši od obsega prevozov v istem obdobju leta 1962 in zaostajajo za predvidevanji. Preusmeritev linij iz Severne Amerike za Južno Ameriko še ni dala takih količin kot se je predvidevalo, pač pa nekoliko več generalnega tovora, kar ima za posledico boljši finančni rezultat podjetja.

Na zmanjšanje števila telefonskih pogovorov vpliva neelastična tarifna politika podjetja pri avtomatski telefoniji.

Na osnovi prednjih ugotovitev in predvidenih gibanj gospodarstva v naslednjem obdobju računamo, da bo fizični obseg vseh prometnih storitev v letu 1963 večji od predvidenega (planirani porast 8 %, ocena 10 %). Na to bo vplival predvsem porast prevozov na železnici (plan 102, ocena 107,5) in v javnem prometu (plan 110, ocena 116,4) ter obseg storitev v koprski luki (plan 130, ocena 182). Manjši porast od predvidenega pa bo predvsem pri pomorskih prevozih (plan 114, ocena 105).

Kljub večjemu porastu blagovnih prevozov, ki bo po oceni znašal brez pomorskih prevozov celo 13 %, pa pomanjkanje železniških vagnov in pomanjkanje kapacitet cestnega prometa zavira še hitrejši razvoj proizvodnje v posameznih panogah in področjih, zlasti v času nepričakovanih visokih potreb po prevozih.

Pri povečanju prometnih storitev in predvideni večji produktivnosti prometna dejavnost v letu 1963 ne bo dosegla ugodnih finančnih rezultatov. Ob nespremenjenih tarifah v železniškem in ptt prometu ter mednarodni konkurenci pri pomorskih in turističnih prevozih v letalstvu so se poslovni stroški občutno povečali. Na to vpliva delno revalorizacija osnovnih sredstev, zlasti pa podražitve nekaterih materialov ter večji stroški investicijskega vzdrževanja zastarelih naprav. Zato bodo razpoložljiva sredstva podjetij iz poslovanja v letu 1963 celo manjša od doseženih v letu 1962. To velja zlasti za železniški promet, kjer je bila v letu 1963 izvedena nova delitev skupnih dohodkov, ki znižuje povprečen dohodek za enoto dela železniških podjetij skupnosti Ljubljana. Zato bodo lastna sredstva podjetij za obnovo iztrošenih sredstev v letu 1964 manjša od prvotnih predvidevanj.

Investicijska dejavnost v prometni panogi se odvija v glavnem po smernicah in predvidevanjih republiškega plana s tem, da je bil obseg predvidenih investicij povečan z gradnjo ljubeljske ceste in za večji obseg del na letališču Brnik.

7. Blagovni promet

Trgovina

Gibanje prometa v trgovini je bilo v prvem polletju naslednje:

	Januar—junij		Indeks
	1962	1963	
Trgovina na drobno	101 622	118 523	117
Trgovina na debelo	126 797	144 796	114
Skupaj promet trgovine	228 419	263 319	115

— v tekočih ocenah
— v milijonih din

V trgovini na drobno se je povečal zlasti promet v živilski stroki (za 33 %), ter v neživilski (za 25 %), medtem ko se je promet v mešani trgovini zmanjšal za 4 %. Vedno bolj se uveljavljajo tudi samopostrežne trgovine in se je njihov promet povečal v odnosu na lansko obdobje za 75 %. Tak razvoj prometa kaže

tudi na usmerjanje trgovinskih podjetij v specializacijo, ki naj omogoči boljšo preskrbljenost potrošnikov, zlasti pa večjo in pestrejšo izbiro blaga.

Zaloge v trgovini se količinsko povečujejo, zlasti v trgovini na drobno. Na to vplivajo v veliki meri organizacijske spremembe v trgovinskem omrežju, ko so trgovinska podjetja na debelo prevzela tudi večje število prodajaln na drobno in preusmerila svoje zaloge iz skladišč v prodajalne.

Na osnovi gibanj prometa in izraženih tedenc v preteklem razdobju računamo, da bo planirani količinski porast prometa v trgovini na drobno presežen za okoli 2—3 %. V nasprotju s smernicami plana se povečuje tudi promet v trgovini na debelo in je proces izključevanja posredniškega prometa počasnejši od zaželenega. Na to vplivajo v določeni meri tudi odrejene povprečne marže v trgovini na drobno, ki ne omogočajo podjetjem večje stimulacije ob doseženih nižjih nabavnih cenah.

Osnovni problem trgovine, ki se odraža v preobremenjenosti prodajnih zmogljivosti, tudi v letu 1963 ni bil zadovoljivo rešen. Nasprotja med povečanjem prometa in prodajnih zmogljivosti so se še povečala, s čimer se je problem prodaje sicer povečane proizvodnje blaga za široko potrošnjo še zaostрил. Hitrejši razvoj trgovine zavirajo tudi odrejene marže, ki ne upoštevajo v zadostni meri potreb posameznih strok trgovine, hkrati pa zmanjšujejo njeno poslovnost.

Na založenost trgovine in na preskrbo trga, predvsem s kmetijskimi pridelki, vpliva v določeni meri tudi riziko pri prodaji teh proizvodov. Zaradi tega je občasno kljub povečani proizvodnji in tržnim viškom v proizvodnih področjih primanjkovalo blaga v potrošnih centrih. Zato bo treba čimprej zagotoviti potrebna sredstva v skladih rizika v smislu obstoječih predpisov in s tem omogočiti boljšo oskrbo potrošnikov.

Gostinstvo

Po statističnih podatkih se je v razdobju januar—junij 1963 povečal promet v gostinstvu za 19 %, kar ob upoštevanju porasta cen kaže, da je porast prometa v gostinstvu nekoliko iznad predvidevanj. Pri tem je mogoče ugotoviti, da se povečuje zlasti iztržek za hrano, da pa promet z alkoholnimi pijačami stagnira.

Glede na pričakovani porast turističnega prometa, zlasti inozemskega, računamo, da se bo promet gostinskih storitev v naslednjih mesecih občutno povečal in da bo predvideni količinski porast (za 8 %) presežen. Glede na stagnacijo prometa v lanskem letu pomeni tak porast pomemben napredek. K temu so prispevale zlasti nove zmogljivosti, porast turističnega prometa, večja stabilizacija cen in povečanje kupne moči prebivalstva.

Kljub visokemu porastu prometa v gostinstvu se ekonomski položaj gostinskih podjetij v letošnjem letu ni izboljšal. To velja zlasti za penzijske obrate, ki so vezani na vnaprej objavljene cene in se zaradi naraščanja stroškov za material zmanjšuje njihova akumulativnost. Ta problem zahteva podrobne analize, ki naj jih, ob pripravah za turistično sezono prihodnjega leta, čimprej izdela Gospodarska zbornica SRS in republiški sekretariat za turizem.

Na razvoj gostinstva je vplivalo več činiteljev, od katerih so bili nekateri v tem obdobju rešeni, drugi pa še vedno zavirajo uspešnejši razvoj:

— občutljivo vprašanje preskrbe gostinstva, zlasti z mesom, je sicer količinsko zadovoljivo, vendar pa kvaliteta izdelkov in tudi nivo nabavnih cen ne ustreza;

— začete novogradnje, zlasti prenočitvenih zmogljivosti so dokončane z zamudami, pospešena gradnja pa je povzročila določeno škodo, kar se poleg ostalega izraža tudi v večji prekoračitvi predračunske vrednosti;

— tekoči in tudi bodoči problem je pomanjkanje gostinskih delavcev in to tako glede števila kakor tudi kvalifikacijske strukture. To zahteva, da se takoj pristopi k reševanju vprašanj strokovnega šolstva, ki naj omogoči večje vključevanje mladine z ustrezno strokovno usposobljenostjo v gostinstvo, zlasti pa povečano skrb samih gostinskih organizacij za strokovni dvig kadrov in izboljšanje nagrajevanja;

— povečanje poslovne sposobnosti gostinskih podjetij zahteva tudi ustrezne rešitve na področju delitve dohodka med družbo in gostinske organizacije. To velja zlasti za premiranje ustvarjenega deviznega prometa in določanje pogojev financiranja novih zmogljivosti, ki mora biti v skladu z ekonomsko zmogljivostjo obratov.

Turizem

V turističnem prometu se je število gostov in nočitev v obdobju januar—junij 1963 povečalo takole:

	Gostje		Indeks	Prenočitve		Indeks
	1962	1963		1962	1963	
Domači turizem	227 912	246 997	108	718 055	679 358	95
Inozemski turizem	66 574	95 376	143	189 591	272 228	144
S k u p a j	294 486	342 373	116	907 646	951 586	105

V predsezoni se je obisk inozemskih turistov močno povečal, medtem ko je domači turizem zaostajal vse do aprila. V maju in juniju pa se je tudi število prenočitev domačih gostov povečalo v odnosu na isti mesec preteklega leta za 2 %.

Razvoj inozemskega turizma glede na posamezne države je bil naslednji (za obdobje januar—junij):

	Število prenočitev		Indeks
	1962	1963	
Avstrija	62 594	83 836	134
Nizozemska	8 498	13 590	160
Vel. Britanija	9 852	13 605	137
Zahodna Nemčija	38 118	74 538	196

Za razvrstitve turističnega prometa po vrstah prenočitvenih zmogljivosti je značilno, da je bil največji porast pri motelih (128 %) ter pri zasebnih turističnih sobah (20 %) in pri hotelih (18 %). V počitniških domovih je turistični promet porasel za 9 %.

Na podlagi doseženih rezultatov v prvem polletju, novo usposobljenih prenočnihkih zmogljivosti in sprovedenih akcij na tržiščih je mogoče pričakovati, da bo predvideni razvoj inozemskega turizma presežen, da pa bo hkrati doseženo tudi planirano število prenočitev domačih turistov.

Računano po številu prenočitev je možno dati naslednjo oceno turističnega prometa v letu 1963:

	— v tisočih			
	1962	1963	Indeks 1963/1962	Plan 1963
Domači turizem	2070	2190	106	106
Inozemski turizem	700	875	111	109
S k u p a j	2770	3065	126	120

Za tako realizacijo domačega turističnega prometa bodo predvsem izkoriščene obstoječe rezerve počitniških domov. Če bo letošnja posezona tako ugodna kot lani, bi bil lahko rezultat inozemskega turizma še boljši kot je izraženo v zgornji oceni. To zavisi v veliki meri od vremenskih razmer, ki so bile lansko jesen izredno ugodne. K temu bi lahko pripomogli tudi naslednji ukrepi:

— nadaljnja liberalizacija obmejnih formalnosti za kratkotrajne prehode čez mejo v dobi posezone in zimske sezone;

— pravočasne priprave cestnih podjetij za usposabljanje cest za promet pozimi;

— ureditev zimsko športnih središč in širša organizacija prireditev v posezoni;

— nadaljnje intenzivno usposabljanje kadrov.

Na osnovi zveznega povprečja dnevne potrošnje inozemskih turistov, ki naj bi letos znašalo 8 dolarjev dnevno, bo letošnji devizni priliv od turizma v SR Sloveniji znašal okoli 7 milijonov dolarjev. Če pa upoštevamo še povečanje na račun tranzitnega in izletnega turizma ter v malem obmejnem prometu, pa računamo, da bo znašal celotni devizni priliv okoli 8,5 milijona dolarjev. Glede na velike neizkoriščene možnosti in to zlasti v zimskem turizmu pa smatramo, da bi se devizni priliv od turizma lahko še močno povečal.

8. Zunanja trgovina

Rezultati, ki so bili doseženi v prvem polletju kažejo, da smemo pričakovati v menjavi s tujino ugodnejše rezultate od predvidenih.

Izvoz je bil v 6 mesecih 1963 za 39 % nad lanskoletno oziroma za 12,4 % nad planirano dinamiko, računano na podlagi šestletnega povprečja.

Posamezne proizvodjalne dejavnosti so dosegle v tem obdobju, v primerjavi s preteklim, naslednje rezultate:

	— v milijardah dev. din — \$ = 300		
	I—VI/62	I—VI/63	Indeks I—VI/63 I—VI/62
Skupen izvoz	13,0	18,2	139
— Industrija	10,0	13,9	140
— Kmetijstvo	2,8	3,9	137
— Gozdarstvo	0,25	0,37	150

Po programu naj bi dosegli povečanje izvoza predvsem z večjo prodajo industrijskih izdelkov, izvoz kmetijskih pridelkov pa naj bi ostal na lanskoletnem nivoju. Proti pričakovanju pa se je letos doslej tudi izvoz kmetijskih pridelkov zelo povečal.

Izvoz industrijskega blaga je naraščal hitreje od proizvodnje in bolj kot v zveznem merilu. Analiza izvoza po posameznih industrijskih strokah kaže, da zaostajajo za planiranim nivojem industrijske stroke, ki so najmočnejše izvozno orientirane (lesna industrija, industrija barvnih kovin in nemetalov), hitreje pa se povečuje izvoz ostalih strok, ki se doslej na tujih trgih še niso močnejše uveljavile (črna metalurgija ter kemična, papirna in usnjarska industrija).

Uvoz je bil v celoti, razen pri reprodukcijskem materialu, še nižji od orientacije, ki jo navaja republiški plan. Po skupinah je bil porast naslednji:

	I—VI/62	I—VI/63	Indeks	Plan 1963 1962
Skupen uvoz	17,9	17,8	100	103
— Reprodukcijski mater.	11,2	11,9	107	106
— Oprema	4,0	3,8	93	97
— Potrošno blago	2,7	2,1	80	98

V neblagovnem deviznem poslovanju je bil dosežen naslednji devizni priliv:

	Plan 1963	Doseženo I—VI/63	% izpolnitve
			— v milijardah dev. din — \$ — 300
Neblagovni dohodki	10,6	4,6	43
— Transport	8,6	3,8	44
— Turizem	2,0	0,8	40

Nočitve tujih gostov so porasle za 44 %, razen tega je bilo doseženo povečanje uslug v mednarodnem železniškem tranzitu in tranzitu v koprski luki, za dinamiko pa zaostaja mednarodni pomorski in zračni promet.

Ocena izvoza upošteva na eni strani objektivne težave, ki zavirajo hitrejši porast izvoza (težave v plasmanu, zlasti na tržišču ZDA, posledice omejevanja uvoza in preusmerjanje proizvodnje na dražje domače surovine), istočasno pa dejstvo, da navadno narašča izvoz v drugem polletju znatno hitreje kot v prvem.

Po posameznih dejavnostih bi se izvoz gibal takole:

	1962	Ocena 1963	Plan 1963	Indeksi	
				Ocena 1963 1962	Plan 1963 1962
Skupen izvoz	32,7	39,0	37,6	119	115
— Industrija	24,4	30,2	29,5	124	121
— Kmetijstvo	7,3	7,7	7,0	105	96
— Gozdarstvo	1,0	1,1	1,1	108	104

— v milijardah dev. din
— \$ = 300

Največji porast izvoza bi v skladu s predvidevanji plana dosegli z izvozom industrijskega blaga. Kot kažejo dosedanja gibanja in ocene za drugo polletje, bo izvoz tradicionalnih izvoznih strok nižji od predvidevanj (lesne industrije in barvne metalurgije), večji pa bi bil izvoz ostalih industrijskih strok. Vendar pa odstopanja od predvidene ravni ne bodo taka, da bi se bistveno spremenila predvidena struktura izvoženega blaga.

Pri izvozu kmetijskih pridelkov bo presežena predvidena raven predvsem zaradi večjega izvoza živilorejskih proizvodov, izvoženih v prvih mesecih letošnjega leta, vendar bi bilo potrebno, da se do konca leta 1963 ne bi odstopalo od predvidene dinamike v družbenem planu.

Računamo, da v drugi polovici leta v zveznem merilu ne bo treba povečevati uvoza hrane, zato pričakujemo, da se bo lahko nekoliko sprostil uvoz reprodukcijskega materiala in opreme.

Ocenjujemo, da bo tudi neblagovni devizni priliv zaradi večjih dohodkov od inozemskega turizma za 5% večji kot je bilo predvideno in da bo znašal:

	1962	Ocena 1963	Plan 1963	Indeks
				Ocena 1963 1962
Neblagovni dohodki	10,2	11,1	10,6	109
— Transport	8,3	8,6	8,6	104
— Turizem	1,9	2,5	2,0	132

— v milijardah dev. din
— \$ = 300

9. Naložbe v osnovna in obratna sredstva

Osnovna sredstva

Naložbe v osnovna sredstva so v letu 1963 naraščale iz meseca v mesec in so znašale do konca junija že 74,5 milijard dinarjev, kar je za 13,3% več kot je znašala investicijska potrošnja v istem obdobju 1962. Na to je vplivala zlasti intenzivna potrošnja že v preteklih letih odobrenih tranš za leto 1963 iz sredstev republiškega investicijskega sklada, bančnih sredstev ter delno tudi iz sredstev splošnega investicijskega sklada. Občuten je bil tudi porast potrošnje iz skladov samostojnih zavodov, ki poslujejo po principih gospodarskih organizacij.

Po virih sredstev je primerjava potrošnje z istim obdobjem leta 1962 naslednja:

	Januar—junij		Indeks
	1962	1963	
Zvezna sredstva	6 243	6 996	112,1
Republiška sredstva	5 846	9 893	169,2
Okrajna sredstva	2 686	2 057	76,6
Občinska sredstva	12 758	13 663	105,5
Bančna sredstva	652	2 945	451,7
Razni skladi ustanov in zavodov	5 521	6 642	120,3
Sredstva gospod. organizacij	32 012	32 285	100,8
S k u p a j	65 718	74 481	113,3

— v tekočih cenah
— v milijonih din

V okviru skupne potrošnje so hitreje naraščale naložbe v gospodarstvo kot v negospodarske dejavnosti. V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta so se povečala vlaganja v vse panoge gospodarstva razen v kmetijstvo in gozdarstvo zaradi izredno slabih vremenskih razmer v prvih treh mesecih. V prihodnjih mesecih se predvideva tudi v teh panogah hiter porast investicijske potrošnje, ker so sredstva v glavnem zagotovljena.

Povečanje vlaganj v negospodarskih dejavnostih gre predvsem na račun hitrejšega koriščenja sredstev za stanovanjsko izgradnjo ter na račun povečanih naložb v objekte kulturno-socialne dejavnosti in državne uprave. Vendar moramo pri tem ugotoviti, da bi bil obseg vlaganj za stanovanjsko izgradnjo glede na razpoložljiva sredstva lahko še večji, če ne bi izredno slabo vreme v začetku leta oviralo gradbenih del.

Občuten porast investicijske potrošnje v tem obdobju se je v določeni meri že odrazil na porastu cen. Gradbena podjetja tudi ne dajejo več popustov pri licitacijah, ki so znašali v lanskem letu nad 15—20 %. Občasno primanjkuje tudi osnovnih gradbenih materialov, predvsem cementa, opeke in apna.

V usmerjanje investicijske potrošnje se je v skladu s smernicami družbenega plana uspešno vključila splošna gospodarska banka, v lokalnem merilu pa tudi komunalne banke. Od razpisanega vpisa obveznic v znesku 15 milijard je bilo pri splošni gospodarski banki vplačanih do 12. avgusta 6146 milijard dinarjev. Vpisu so se odzvale poleg gospodarskih organizacij tudi občine in okraji, da bi na ta način zagotovili postopno izgradnjo objektov, ki so splošnega pomena za nadaljnji razvoj na njihovem območju.

Na osnovi zbranih sredstev in analize vloženi zahtevkov s področja industrije in turizma je upravni odbor banke že odobril prva posojila.

Pri komunalnih bankah je bilo do 31. VII. 1963 oročenih 7627 milijonov dinarjev. Sredstva so vezana v glavnem na krajša obdobja in se bo njihov vpliv odrazil predvsem na intenzivnejše koriščenje razpoložljivih sredstev.

Pri ocenjevanju porasta investicijske potrošnje v letu 1963 je nujno analizirati tudi investicijsko potrošnjo v letu 1962. V tem letu se je potrošnja sredstev za naložbe v osnovna sredstva povečala v odnosu na vlaganja v letu 1961 za 25 %. Pri tem je treba upoštevati, da je bila v preteklem letu izdana vrsta predpisov, ki so vplivali na potrošnjo sredstev za investicije. Namen teh predpisov je bil urediti medsebojne zadolžitve v gospodarstvu in likvidirati visoke obveznosti ostalih uporabnikov družbenega premoženja do gospodarstva.

Iz podatkov v zaključnih računih gospodarskih organizacij za leto 1962 je razvidno, da se je stanje dolžnikov v tem letu zaradi navedenih ukrepov občutno znižalo. Samo v strojogradnji, elektroindustriji, industriji gradbenega materiala, lesni industriji ter v gradbeništvu, tj. v dejavnostih, ki se z znatnim delom svoje proizvodnje pojavljajo kot dobavitelji investicijske opreme, oziroma kot izvajalci gradbenih del, da je bilo znižanje naslednje:

— v milijardah din

	31. 12. 1961	31. 12. 1962	Znižanje
— strojogradnja	22,8	14,9	7,9
— elektroindustrija	7,5	6,4	1,1
— ind. gradbenega materiala	2,1	1,4	0,7
— lesna industrija	6,7	5,4	1,3
— gradbeništvo	19,0	11,8	7,2
S k u p a j	58,1	39,9	18,2

Ocenjujemo, da je na dolžnike za dobavljeno investicijsko opremo, oziroma za izvršena gradbena dela odpadlo od skupnega znižanja okoli 14 milijard dinarjev. Na ta način bi znašala investicijska potrošnja v letu 1962, ki je primerljiva s potrošnjo v letu 1963, le okoli 157 milijard namesto evidentirane potrošnje 170,5 milijarde dinarjev. Zato je dejanski porast investicijske potrošnje tudi v razdobju januar—junij 1963 večji od porasta izkazanega v podatkih narodne banke, ki služijo kot osnova za primerjavo investicijske potrošnje z istim obdobjem lanskega leta.

Prikazani razvoj potrošnje v začetku leta otežkoča realno oceno naložb v osnovna sredstva za naslednje obdobje. Na to lahko vplivajo razpoložljive zmogljivosti gradbeništva in industrije, zlasti pa sredstva, s katerimi razpolagajo posamezni nosilci investicijske dejavnosti.

Gradbena podjetja so z dodatno zaposlitvijo delavcev povečala svoje zmogljivosti. Tudi v industriji gradbenega materiala zmogljivosti še vedno niso izkoriščene v polnem obsegu. Občasno pomanjkanje cementa, apna in opeke je v večji meri posledica pomanjkanja prevoznih kakor pa proizvodnih zmogljivosti. Možnosti so tudi za povečanje dobav domače opreme, čeprav se pri tem pojavlja problem usklajevanja obstoječih zmogljivosti s potrebami investorjev. Tako bi bila glede na proizvodne zmogljivosti lahko tudi v naslednjih mesecih dosežena ob visoki proizvodnji tudi visoka stopnja rasti investicijske potrošnje.

Z družbenim planom predvideno povečanje investicijske potrošnje za 5 % je bilo usklajeno z izračunom razpoložljivih sredstev. Pri tem je bilo predvideno, da bo prenos neuporabljenih sredstev za naložbe v osnovna sredstva v letu 1964 enak prenosu sredstev iz leta 1962 v leto 1963, ki je znašal okoli 50 milijard dinarjev.

Na spremembo tako predvidenih sredstev in s tem na obseg naložb v osnovna sredstva lahko vplivata v letu 1963 predvsem dva momenta in sicer:

— intenzivnejše koriščenje sredstev vseh uporabnikov družbenega premoženja, ki ga omogoča združevanje sredstev v okviru splošne gospodarske banke in komunalnih bank. Glede na vsakoletne visoke prenose neuporabljenih sredstev bi ta moment lahko občutno vplival na večjo potrošnjo od predvidene;

— politika, ki jo bo narodna banka izvajala v drugem polletju pri odobravanju kratkoročnih kreditov glede na navodila za izvajanje odloka o splošni kreditni politiki v letu 1963. Ta med drugim določajo, da so vse gospodarske organizacije, ki so v letu 1962 ali v letu 1963 uporabile za naložbo v osnovna sredstva tudi del poslovnega sklada, ki služi za obratna sredstva, kreditno nesposobne. Tem podjetjem je onemogočeno najemanje novih kratkoročnih kreditov za obratna sredstva, v kolikor še nadalje uporabljajo lastna sredstva za naložbe v osnovna sredstva. Po nepopolnih podatkih znaša po stanju 31. maja 1963 ta primanjkljaj na skladu obratnih sredstev gospodarskih organizacij okoli 10 milijard dinarjev. Glede na tako stanje bo od kriterijev, ki jih bo narodna banka zavzela pri obravnavanju tega problema, v veliki meri odvisen tudi obseg potrošnje za naložbe v osnovna sredstva v naslednjih mesecih. V še večji meri pa bi dosledno izvajanje navodil vplivalo na oročanje sredstev pri splošni gospodarski banki.

Glede na zvezno analizo o gibanju gospodarstva v obdobju januar—maj in ocene do konca leta izhaja, da bo pri izvajanju splošne kreditne politike še naprej dan poudarek na zagotavljanju potrebnih sredstev gospodarstvu za po-

večanje proizvodnje in izvoza. Zato ocenjujemo, da bodo razpoložljiva sredstva omogočila nadaljnjo visoko dinamiko investicij in da bodo dosežena naslednja vlaganja v osnovna sredstva:

	1962	— v milijonih din	
		Ocena 1963	Indeks
Gospodarstvo	109 636	122 000	111,3
Negospodarske dejavnosti	60 874	68 000	111,7
Skupaj naložbe	170 510	190 000	111,4

S tako potrošnjo bi bil zadržan med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami odnos, ki je bil dosežen v letu 1962 in ki ga je predvideval tudi družbeni plan.

Obratna sredstva

Kreditni za obratna sredstva gospodarstvu in negospodarskim dejavnostim so se v razdobju januar—junij 1963 povečali v odnosu na stanje koncem decembra 1962 za 11,8 milijard dinarjev ali za 3,7 %.

Na nizek porast kreditov je vplivalo izredno odplačilo začetnega sklada obratnih sredstev in za te namene sproščene obvezne rezerve skladov gospodarskih organizacij. Zato je bilo uporabljenih na območju SR Slovenije 13 023 milijonov dinarjev ali 72 % celotnih zveznih obveznih rezerv skladov gospodarskih organizacij po stanju 31. 12. 1962. S tem je bila podjetjem omogočena uporaba znatnega dela blokiranih sredstev, ukrep sam pa je po svoji vsebini kljub temu administrativen, ker se s tem niso zmanjšale tekoče obveze podjetij iz naslova odplačila začetnega sklada obratnih sredstev. Ustrezno se je skrajšal le rok odplačila kreditov ob nespremenjenih letnih anuitetah. Neuporabljena sredstva predstavljajo obvezno rezervo podjetij, katerim bodisi ni bil dodeljen začetni sklad obratnih sredstev (trgovina), ali pa je bil manjši od stanja obvezne rezerve.

Brez upoštevanja izrednega odplačila začetnega sklada obratnih sredstev, za kar so se ustrezno povečala sredstva poslovnega sklada podjetij, je primerjava kreditov na dan 30. 6. 1963 s stanjem koncem leta 1962, naslednja:

	— v milijardah din		
	December 1962	Junij 1963	Indeks
Kreditni gospodarstvu	302,6	310,7	102,7
Izredno odplačilo začetnega salda	—	13,0	
Skupaj gospodarstvo	302,6	323,7	107,0
Kreditni negospodarskim dejavnostim	16,1	19,8	123,0
Skupaj kreditni	318,7	343,5	107,8

Porast kreditov v tem obdobju je bil nekoliko hitrejši od predvidevanj. Na to je v določeni meri vplival večji porast proizvodnje in izvoza od predvidenega, zlasti pa porast cen, ki je znašal v odnosu na isto obdobje lanskega leta v prodaji na drobno okoli 5 %.

V naslednjih mesecih računamo z nekoliko počasnejšo dinamiko kratkoročnih kreditov, ker bo šele tedaj prišla v polni meri do izraza sprostitev tekečega dela čistega dohodka za naložbe v obratna sredstva. Na počasnejšo dinamiko naraščanja kreditov bodo v določeni meri vplivali tudi zaostreni pogoji kreditne politike, nakazani v družbenem planu za leto 1963, ki je bila konkretizirana v odloku o splošni kreditni politiki v letu 1963, zlasti pa v navodilih za njegovo izvajanje.

Na tej osnovi računamo, da bo znašalo povečanje obratnih sredstev v letu 1963 v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih okoli 70 milijard dinarjev, od tega iz sredstev podjetij 46 milijard, v tem povečanje čistega dohodka, uporabljenega med letom za obratna sredstva, 27 milijard — ter iz kreditov družbenih investicijskih skladov in bančnih kreditov 24 milijard dinarjev.

Primerjava obratnih sredstev po virih v letu 1963 z letom 1962 ter skupne realizacije in koeficienta obračanja je naslednja:

— v milijardah din

	Stanje decembra		Indeks
	1962	1963	
Del poslovnega sklada uporabljen za obratna sredstva	92,2	111,7	121,1
Čisti dohodek uporabljen med letom za obratna sredstva	41,1	68,0	165,5
Bančni krediti in krediti družbenih investicijskih skladov	318,7	342,8	107,6
Skupaj viri obratnih sredstev	452,0	522,5	115,5
Fakturirana realizacija	1860,0	2160,0	116,0
Koeficient obračanja	4,12	4,13	

Čeprav v letu 1963 niso bila v celoti realizirana predvidevanja družbenega plana, ki je računal z nadaljnjim izboljšanjem likvidnosti v gospodarstvu in s tem z znižanjem koeficienta obračanja, je obseg razpoložljivih sredstev omogočal podjetjem redno poslovanje. Na to je vplivalo razširjanje poslovnega sodelovanja v gospodarstvu, ki omogoča ekonomičnejše koriščenje sredstev.

Z visokim porastom kratkoročnih bančnih kreditov v letu 1963 se je nadaljevala praksa preteklih let. Bančni krediti so se s stalnim podaljševanjem dejansko uporabljali za trajne naložbe v obratna sredstva. S tem so bančna sredstva izgubljala značaj kratkoročnosti. To kaže, da problem financiranja trajnih naložb v obratna sredstva ni rešen in da bo treba ta vprašanja proučiti, upoštevajoč gibanja in vire financiranja obratnih sredstev v preteklem obdobju.

Porast obratnih sredstev je omogočil podjetjem poleg večje likvidnosti tudi ustrezno povečanje zalog. V trgovini so se v prvih šestih mesecih nasproti istemu obdobju lanskega leta povečale zaloge v trgovini na drobno veliko močnejše (za 13,7 %) kot v trgovini na debelo (za 2,5 %). Tako gibanje zalog na področju trgovine je v skladu s smernico plana, da je treba razpoložljive količine blaga čimbolj približati potrošnikom in jim omogočiti večjo izbiro, s tem pa ustvariti tudi pogoje za hitrejši razvoj proizvodnje.

V industriji je bil porast zalog manjši in je znašal v povprečju le okoli 8 %. V okviru skupnih zalog so se povečale zaloge sredstev za delo (za 9 %) in predmetov široke potrošnje (za 19 %), znižale pa so se zaloge reprodukcij-

skega materiala (za 8 %). Pri tem so bile zaloge surovin nekoliko višje (za 3 %), veliko nižje pa so bile zaloge pogonskega materiala (za 37 %). Vpliv takih gibanj zalog v industriji za razvoj proizvodnje je prikazan v pregledu razvoja gospodarskih dejavnosti.

10. Osebna potrošnja

Da bi dosegli v letu 1963 stabilnejše naraščanje osebne potrošnje, je bil dan v planu poseben poudarek takemu razvoju proizvodnje, ki naj bi zagotovil hitro izboljšanje preskrbe tržišča zlasti s kmetijskimi pridelki ter boljšo založenost trgovine z industrijskim blagom. Tej nalogi naj bi bila podrejena tudi politika formiranja in trošenja vseh razpoložljivih sredstev.

Osebnih dohodki zaposlenih v družbenem sektorju so se v razdobju januar—junij 1963 povečali v odnosu za isto obdobje 1962 za 16,6 %, oziroma na zaposlenega za 13 %. Pri tem je bila rast osebnih dohodkov precej višja v gospodarstvu (za 19,4 %) kakor v negospodarskih dejavnostih (za 7,9 %). Zaradi povečanja življenjskih stroškov, ki je znašalo v odnosu na isto obdobje 1962 okoli 6 %, so se povečali realni osebni dohodki na zaposlenega le za 6,6 %; pri tem so bili v gospodarstvu višji za 9,2 %, v negospodarstvu pa nižji za 1,4 %. Upoštevati pa je treba, da v državni upravi še ni bilo v celoti realizirano predvideno 6 % povečanje osebnih dohodkov.

Na gibanje realne osebne potrošnje vpliva v veliki meri gibanje življenjskih stroškov. Ti so se v odnosu na isto obdobje 1962, razen izdatkov za hrano, precej stabilizirali in je porast cen, predvsem industrijskega blaga, minimalen. Cene hrane, ki predstavlja v strukturi osebne potrošnje še vedno največji del, pa so se dvignile za 10 %, in to v glavnem na račun visokega porasta v februarju in marcu. Od marca dalje pa imajo tudi cene živil rahlo tendenco padanja.

Na osnovi gibanj osebnih dohodkov v razdobju januar—junij in predvidenih gospodarskih gibanj v naslednjem obdobju računamo, da se bodo skupni nominalni osebni dohodki povečali v letu 1963 za 16,4 %. V gospodarstvu naj bi znašal porast 17,5 %, v negospodarskih dejavnostih pa 13 %, kar je nekoliko več od predvidevanj. Ob upoštevanju povečanja zaposlenih za 2,9 % in povečanja življenjskih stroškov za okoli 6 %, bodo realni osebni dohodki na zaposlenega porasli za 6,8 % in to: v gospodarstvu za 8,3 %, v negospodarskih dejavnostih pa za 2,6 %. Tak porast osebnih dohodkov v gospodarstvu je v skladu s predvidenim povečanjem produktivnosti dela. Nekoliko večji porast življenjskih stroškov in v zaposlenih od predvidevanj plana pa vpliva na počasnejšo rast realnih osebnih dohodkov v negospodarskih dejavnostih.

Denarni prejemki na osnovi socialnega zavarovanja, pokojnine, invalidnine, otroški dodatki in prejemki na osnovi zdravstvenega zavarovanja, kot drugi elementi skupnega sklada bodo v letu 1963 po oceni nekoliko nižji, kot je bilo predvideno. Na to vpliva sprememba v sistemu obračunavanja zavoda za socialno zavarovanje, ki je zaključil poslovno leto 1962 z 20. januarjem. S tem se je računski realizacija za preteklo leto povečala za okoli 5,5 % in znižala v letošnjem letu, kar pa ne vpliva na skupno višino prejemkov koristnikov in pomeni samo časovni premik.

Pomemben je tudi porast potrošniških posojil, katerih stanje se bo po oceni povečalo za 8,5 milijarde dinarjev ali za 55 %. Na tak porast je vplivala pred-

vsem elastičnejša politika pri odobravanju kreditov in večja izbira predmetov trajnejše uporabe.

Življenjski stroški bodo v letu 1963 večji za okoli 6 %, kar je za 2 % več od predvidenega porasta.

Prikazana gibanja osebne potrošnje v letu 1963 lahko ocenimo kot pozitivna. Na to vpliva predvsem usklajenost osebnih dohodkov z gibanjem produktivnosti dela in izpolnjevanje ostalih priporočil plana, zlasti pa racionalnejša poraba sredstev za splošno potrošnjo ter varčevanje pri proračunski potrošnji in izdatkih socialnega zavarovanja.

11. Realizacija sredstev proračunov in skladov

Sredstva in potrošnja proračunov se je gibala v preteklih letih zelo neenakomerno. Na to je vplival zlasti hiter porast osebnih dohodkov, še v večji meri pa povečevanje tistih dajatev, ki so negativno vplivale na rast osebne potrošnje. Zato je republiški plan za leto 1963 priporočil ljudskim odborom, da uvedejo večje varčevanje v proračunski potrošnji in da ne povečujejo dajatev, ki zavirajo stabilnejše naraščanje osebne potrošnje. V ta namen je republika predvidela 10 % povečanje skupnih proračunskih sredstev, kar omogoča ljudskim odborom, da povečajo svojo proračunsko potrošnjo v tem letu za 6,7 %, kolikor znaša tudi predvideni porast potrošnje republiškega proračuna.

V razdobju januar—junij 1963 je znašala realizacija bruto proračunskih sredstev na območju SRS 39 461 milijonov dinarjev ali 10,5 % več kot v istem obdobju preteklega leta.

Po posameznih vrstah dohodkov je bila realizacija naslednja:

— v milijonih din

	Januar—junij		Indeks	Plan SRS 1963
	1962	1963		
Deljivi dohodki	24 244	27 298	112,6	113,0
Sodne takse	567	533	94,0	108,4
Posebni dohodki	6 438	7 458	115,8	112,5
Dohodki uradov in ustanov in ostali dohodki	500	844	168,8	77,1
Prenešena sredstva iz preteklega leta	3 949	3 328	84,3	78,6
Skupaj dohodki	35 698	39 461	110,5	110,2

Opomba: Osebni dohodki so izračunani po podatkih Narodne banke, ki se delno razlikujejo od podatkov statistike zaradi različnega zajemanja.

Na manjši porast deljivih dohodkov od predvidenega vpliva zlasti nižja realizacija proračunskega prispevka iz osebnih dohodkov zaposlenih v negospodarskih dejavnostih zaradi neizplačanih razlik v osebnih dohodkih uslužbencev v proračunskih ustanovah. Posebni dohodki, ki jih predpisujejo ljudski odbori, so se v prvih šestih mesecih povečali za 15,8 %, medtem ko je republiški plan računal pri teh dohodkih samo z 12,5 % porastom.

Razdelitev skupnih dohodkov po koristnikih je bila naslednja:

— v milijonih din

	Januar—junij		Indeks	Plan SRS 1963
	1962	1963		
Skupna sredstva	35 698	39 441	110,5	110
od tega: zveza	2 311	3 149	136,3	135
republika	8 562	8 683	101,4	114
ljudski odbori	23 245	26 209	112,8	106
Nerazdeljena sredstva	1 580	1 420	89,9	—

Na nižjo realizacijo republiških sredstev vpliva v celoti izpad sredstev, ki so bila predvidena v planu na račun prenosa iz preteklih let (299 milijonov). Na povečanje sredstev ljudskih odborov pa je vplivala predvsem nižja realizacija posebnih dohodkov.

Po realizaciji v prvem polletju in ob predvideni dinamiki lahko računamo, da bodo skupna proračunska sredstva nekoliko presešla plan in to predvsem zaradi višje realizacije posebnih dohodkov. To velja za dopolnilni proračunski prispevek iz osebnih dohodkov, ki je bil po republiških predvidevanjih računani v višini 10 % od rednega proračunskega prispevka glede na realizirani odnos v preteklem letu. Po realizaciji znaša ta odnos že okoli 12 %, kar pa ni rezultat zviševanja stopenj v letošnjem letu, pač pa sprememb izvršenih v drugem, tretjem in celo v četrtem tromesečju lani. Če bi hoteli zadržati letos v povprečju enak odnos dopolnilnega proračunskega prispevka kakor v letu 1962, bi morali ljudski odbori znižati stopnje, ki so veljale v decembru lanskega leta, sicer pa bo ta dohodek znatno presežen. Negativen vpliv, ki ga ima porast stopenj dopolnilnega proračunskega prispevka od osebnih dohodkov na rast osebne potrošnje, pa delno zmanjšuje znižanje stopenj davka od prodaje na drobno, ki so ga ljudski odbori izvedli v lanskem drugem polletju.

Potrošnja republiškega proračuna se giblje skladno s predvidevanji. Glede na to, da bodo deljivi dohodki realizirani v predvideni višini in da ni računati na večja sredstva, bo republiški proračun zaradi izpada presežka dohodkov iz preteklega leta dosegel nižja sredstva od predvidenih. Zato bo morala republika tudi letos uporabiti del 10 % obvezne rezerve za pokritje predvidenih rednih izdatkov.

Ljudski odbori so v razdobju januar—junij 1963 dosegli nižjo potrošnjo proračunov v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta, povečala se je udeležba skladov iz finančnih načrtov državnih organov, ki so bili skoraj v celoti izločeni iz proračunov. Iz realizacije proračunov in izdvojenih sredstev v šestih mesecih izhaja, da bodo ljudski odbori v celoti dosegli planirano proračunsko potrošnjo.

12. Gibanje zaposlenih in produktivnost dela

V letošnjih šestih mesecih se je na novo zaposlilo v družbenem in privatnem sektorju okoli 18 200 oseb in je bilo v mesecu juniju zaposlenih v družbenem sektorju 504 000 delavcev in uslužbencev, v privatnem pa 13 900. Porast po dejavnostih je bil naslednji:

	— v indeksih	
	I.—VI. 1963 Ø 1962	I.—VI. 1963 I.—VI. 1962
Gospodarstvo skupaj	102,1	103,2
Industrija	102,7	103,7
Kmetijstvo	96,7	97,0
Gozdarstvo	106,4	109,6
Gradbeništvo	103,6	106,4
Promet	105,4	106,5
Trgovina in gostinstvo	102,5	103,7
Obrt	97,4	97,3
Negospodarske dejavnosti	102,0	103,2
Skupaj zaposleni	102,1	103,2

Gibanje zaposlenih in produktivnosti v industriji je letos dosti ugodnejše kakor v preteklih letih. V družbenem sektorju kmetijstva in v obrti se opaža tendenca zmanjševanja zaposlenih. To bi glede na potrebe po obrtnih storitvah lahko negativno vplivalo na njihovo zadovoljevanje.

Dinamika naraščanja zaposlenosti v letu 1963 bo predvidoma obdržala tendenco, ki se je pričela v politiki zaposlovanja uveljavljati že v letu 1962 in se nadaljuje v začetku leta 1963. Na tej osnovi računamo, da se bo število zaposlenih povečalo v letu 1963 v primerjavi s planom takole:

	— v indeksih	
	Plan 1963	Ocena realizacije
Zaposleni skupaj	102,3	102,9
Gospodarstvo	102,2	102,7
Negosp. dejavnosti	103,1	103,5

Politika zaposlovanja v letu 1963 se pozitivno odraža tudi na gibanje produktivnosti. Pri predvidenem povečanju fizičnega obsega proizvodnje in uslug bo porast produktivnosti presegel planirano stopnjo rasti in bo znašal v celotnem gospodarstvu okoli 9 %.

Tudi pri vključevanju delavcev po področjih se kažejo pozitivne težnje povečevanja števila zaposlenih predvsem v terciarnih dejavnostih. Računamo, da bodo ustvarjena v letu 1963 naslednja razmerja:

	— v indeksih	
	Plan 1963	Ocena realizacije
sekundarne dejavnosti	102,1	102,7
terciarne dejavnosti	103,1	104,1

Dinamika gibanja zaposlenih v proizvodnih področjih kaže, da bo v industriji in rudarstvu porast zaposlenih večji od predvidenega. Kljub temu bo dosežen v industriji, ki v večji meri povečuje tudi obseg proizvodnje, celo večji porast produktivnosti od planiranega. Nasprotno pa bo v gradbeništvu ob močnejšem vključevanju delavcev tudi produktivnost manjša od predvidene.

Gibanje zaposlenih in produktivnosti v gospodarstvu družbenega sektorja bo v letu 1963 po oceni naslednje:

	Plan 1963		Ocena 1963	
	zaposleni	produktivnost	zaposleni	
	— v indeksih $\frac{1962}{1963}$			
Gospodarstvo	102,2	107,9	102,7	109,2
Industrija	102,3	107,0	103,5	108,8
Kmetijstvo	102,5	129,9	97,0	127,8
Gozdarstvo	93,8	103,0	107,4	95,0
Gradbeništvo	98,5	108,5	104,1	102,8
Promet	101,7	105,0	106,0	102,4
Trgovina in gostinstvo	104,3	106,1	103,8	104,0
Obrt	105,6	103,9	96,4	119,2

Visok porast produktivnosti zlasti v proizvodnih dejavnostih kaže, da so v našem gospodarstvu na tem področju še velike rezerve. Z nadaljnjim izpopolnjevanjem gospodarskega sistema in notranje delitve čistega dohodka so podane osnove za še hitrejši porast produktivnosti že v drugem polletju 1963, zlasti pa v naslednjih letih.

13. Primerjava doseženega razvoja na območju SRS v odnosu na razvoj v SFRJ in v posameznih republikah

V prvem polletju 1963 se industrijska proizvodnja v SFRJ kot tudi po posameznih republikah razvija hitreje od predvidevanj družbenega plana, kar je razvidno iz naslednjega pregleda:

Plan	— v indeksih	
	I.—VI. 1963 I.—VI. 1962	I.—VI. 1963 ϕ 1962
SFRJ	110	108
BiH	109	109
Črna gora	120	133
Hrvatska	109	107
Makedonija	111	113
Slovenija	110	109
Srbija	110	105

Ob isti planirani stopnji porasta se je industrijska proizvodnja v SRS v prvem polletju povečala v primerjavi z istim obdobjem 1962 skoraj enako kot v zveznem merilu. V primerjavi s povprečjem 1963 pa je naraščala celo nekoliko hitreje kot v merilu SFRJ.

Tudi v večini ostalih republik je industrijska proizvodnja naraščala hitreje od predvidevanj. Največji porast je bil dosežen v Črni gori, ki so ga omogočile predvsem nove kapacitete v proizvodnji elektroenergije in tekstilni industriji. V primerjavi s prvim polletjem 1962 je bil dosežen večji porast kot v SFRJ tudi v Makedoniji in Srbiji, medtem ko je bil porast v BiH na zveznem povprečju, v Hrvatski pa nekoliko izpod njega. Kljub temu, da je industrijska proizvodnja v Srbiji v primerjavi s prvim polletjem 1962 naraščala hitreje kot v zveznem povprečju, pa je bil v tej republici porast v prvem polletju 1963 v primerjavi z lanskoletnim povprečjem le 5 0/0, kar je znatno manj kot v SFRJ (8 0/0). Glavni vzrok takemu gibanju industrijske proizvodnje v Srbiji je slab start v barvasti metalurgiji, proizvodnji nafte in industriji nekovin, ki imajo

v tej republiki v celotni industrijski proizvodnji pomembnejši delež kot v zveznem povprečju. V ostalih strokah, kot industriji gradbenega materiala ter v živilski industriji zaostajanje ni tako problematično, ker ima proizvodnja v teh strokah sezonski značaj.

Ugodnejše gibanje kot v zveznem merilu je bilo v SRS v prvem polletju 1963 doseženo tudi v izvozu. Po posameznih gospodarskih panogah je bil izvoz v SFRJ in SR Sloveniji naslednji:

— v milijardah dev. din
— \$ = 300 din

	I.—VI. 1963		Indeks		Delež SRS (v %)
	SFRJ	SRS	I.—VI. 1963 I.—VI. 1962		
			SFRJ	SRS	
Skupen izvoz	108,7	18,2	126	139	16,7
— Industrija	82,4	13,9	119	140	16,9
— Kmetijstvo	24,6	3,9	155	137	15,9
— Gozdarstvo	1,7	0,4	106	150	23,5

Povečuje se zlasti izvoz kmetijskih pridelkov — vendar v zveznem merilu bolj kot v merilu SR Slovenije, kar kažejo tudi naslednji strukturni odnosi:

— struktura v %

	SFRJ		SRS	
	plan 1963	I.—VI. 1963	plan 1963	I.—VI. 1963
Skupen izvoz	100	100	100	100
— Industrija	81	75	78	76
— Kmetijstvo	17	23	19	22
— Gozdarstvo	2	2	3	2

Delež izvoza industrijskega blaga SR Slovenije je naraščal hitreje od nje-nega deleža v industrijski proizvodnji države in je znašal:

— v %

	1962	I.—VI. 1963
Delež industrijske proizvodnje	21,7	21,9
Delež izvoza	14,9	16,9

Kljub povečanju pa udeležba SR Slovenije v izvozu še vedno zaostaja za udeležbo v proizvodnji, kar kaže, da so v SR Sloveniji še velike možnosti za širše vključevanje v mednarodno tržišče.

Podobno kot v industrijski proizvodnji in gibanju izvoza so bili v prvem polletju tudi v turističnem prometu na področju SRS doseženi ugodnejši rezultati kot v zveznem merilu, kar je razvidno iz naslednje primerjave:

	-- v indeksih			
	SFRJ		SRS	
	plan 1963	I.—VI. 1963 I.—VI. 1962	plan 1963	I.—VI. 1963 I.—VI. 1962
Gostje:				
Skupno	109,6	109	107	116
Domači	107,5	103	103	108
Tuji	116,7	140	116	143
Prenočitve:				
Skupno	109,1	100	109	105
Domačih gostov	106,4	81	106	95
Tujih gostov	119,2	174	120	144

Kljub temu, da zvezni družbeni plan za leto predvideva hitrejši porast števila gostov kot plan SRS, se je število gostov v prvem polletju 1963 na območju SRS dvignilo mnogo bolj kot v zveznem povprečju, kar je deloma posledica drugačne strukture turističnega prometa (zimski turizem, maloobmejni promet), deloma pa tudi intenzivnejša razširitev turističnega prometa na predsezono. Podobne razlike med SFRJ in SRS so tudi v gibanju števila prenočitev. Te so v SRS v prvem polletju naraščale hitreje kot v zveznem povprečju.

V prvem polletju 1963 je bil tako v SFRJ kot SRS porast števila tujih gostov mnogo hitrejši od porasta števila domačih gostov. Pri tem je na območju SRS število tujih in domačih gostov naraščalo hitreje od predvidevanj, v zveznem merilu pa je število domačih gostov naraščalo počasneje, število tujih gostov pa mnogo hitreje od predvidevanj. Še bolj očitna pa je bila razlika med domačim in tujim turizmom pri prenočitvah.

Navedene razlike v gibanju turističnega prometa se odražajo v gibanju deleža SR Slovenije v jugoslovanskem turističnem prometu:

	-- v %	
	I.—VI. 1962	I.—VI. 1963
Gostje:		
Skupno	15,2	16,0
Domači	14,3	15,0
Tuji	19,2	19,7
Prenočitve:		
Skupno	15,5	15,8
Domačih gostov	15,6	17,8
Tujih gostov	15,1	12,5

Nazadovanje deleža SR Slovenije v nočitvah tujih gostov glede na ugodne pogoje za razvoj zimskega turizma ni opravičljivo. Pri pripravah za novo sezono je treba temu vprašanju posvetiti več pozornosti.

II.

DODATNO POROČILO

o gibanju gospodarstva v mesecu juliju 1963 in ocena za prihodnje obdobje

»Dodatno poročilo o gibanju gospodarstva v mesecu juliju 1963 in ocena za prihodnje obdobje« je izdelano na osnovi sklepa skupne seje odbora Izvršnega sveta za družbeni plan in odbora Izvršnega sveta za splošna gospodarska vprašanja.

V skladu s tem sklepom so prikazana gibanja v juliju ter dana ocena za avgust. Prikazani so tudi novi faktorji, ki so nastopili v teh dveh mesecih in ki bi lahko vplivali na gibanje gospodarstva v naslednjem obdobju. Hkrati s tem je preverjena tudi pravilnost ocene, ki je podana v analizi gibanja gospodarstva v I. polletju 1963.

PREGLED GIBANJA GOSPODARSTVA V MESECU JULIJU IN PROGNOZA DO KONCA LETA

V mesecu juliju je bil obseg industrijske proizvodnje, podobno kakor v preteklih letih, nižji od doseženega povprečja v razdobju marec—junij. Lahko pa ugotovimo, da zmanjšanje ni tako občutno kakor v letu 1962 in da se že odražajo prizadevanja za zmanjšanje sezonskih nihanj v letnih mesecih.

Skupna industrijska proizvodnja v juliju je bila za 9,4 % večja od povprečja 1962 oziroma za 14,7 % večja kakor v istem mesecu lani. Predhodni podatki za avgust pa kažejo, da se visoka stopnja rasti industrijske proizvodnje nadaljuje, saj je bila v tem mesecu za okoli 14 % večja od povprečja 1962.

Dosežena proizvodnja v teh dveh mesecih potrjuje predvidevanja, ki so nakazana v analizi o gibanju gospodarstva v I. polletju 1963 in prognozi izvršitve do konca leta, po kateri naj bi bila skupna industrijska proizvodnja v letošnjem letu za okoli 13 % nad nivojem 1962. Do večjih sprememb ni prišlo tudi v okviru posameznih panog, kar velja zlasti za zaostajanje proizvodnje v črni in barvasti metalurgiji.

Ponovna analiza faktorjev, ki bi lahko vplivali na manjši porast kmetijske proizvodnje, zlasti pa suša v juliju in avgustu kažejo, da ti momenti niso tako značilni, da bi bilo treba znižati letno oceno proizvodnje, kot je podana v polletni analizi. Suša je zajela le manjša območja, hkrati pa je sicer zapoznelo deževje ugodno vplivalo na nadaljnjo rast pridelkov. Večji izpad bo le v proizvodnji hmelja, ki bo predvidoma znašala le 2600 ton namesto prvotno predvidenih 3367 ton.

Podatki o gozdni proizvodnji v mesecu juliju kažejo, da so bila predvidevanja v polletni analizi optimistična. Proizvodnja v juliju je bila manjša od dinamike, s katero se je računalo pri letni oceni, kar velja zlasti za celulozni les iglavcev. Računamo, da bi kljub posebnim ukrepom, ki bodo potrebni na področju gozdne proizvodnje, lahko dosegli do konca leta le okoli 98 % realizacije, predvidene z republiškim planom. S tem pa ne bodo zagotovljene potrebne količine surovin za industrijo celuloze in papirja niti dodatne potrebe za izgradnjo Skopja. Ta problem bi bilo potrebno podrobno proučiti v sode-

lovanju z Gospodarsko zbornico SRS in gozdnimi organizacijami. Nujno bi bilo treba zagotoviti tudi doslednejše izvajanje smernic družbenega plana o racionalnejši potrošnji lesa in zmanjšanju nekontroliranega prometa z lesom.

V gradbeništvu je bil v mesecu juliju zabeležen nadaljnji porast tako, da je vrednost opravljenih del v prvih sedmih mesecih že za 26 % večja kakor v istem obdobju lanskega leta. Visoka konjunktura je vplivala na nadaljnji porast cen v gradbeništvu, ki se odraža zlasti pri licitacijah za prevzem novih del, kjer postavljajo podjetja v zadnjem času za posamezne vrste gradenj tudi do 40 % višje cene kakor v začetku lanskega leta.

V mesecu juliju je bila zadržana tudi visoka stopnja rasti izvoza, ki je bil za 14 % večji kakor v istem mesecu lani. Skupen izvoz v prvih sedmih mesecih je bil v primerjavi z letom 1962 naslednji:

— v milijardah dev. din
— \$ = 300

	Januar—julij		Indeksi	
	1962	1963	I.—VII. 1963 I.—VII. 1962	I.—VII. 1963 ϕ 1962
Skupen izvoz	15,9	21,5	135	112,5
— industrija	12,1	16,6	137	116,5
— kmetijstvo	3,4	4,4	127	103,0
— gozdarstvo	0,4	0,5	138	87,0

Še nepopolni podatki za mesec avgust kažejo, da se izvoz povečuje nekoliko hitreje od predvidevanj, s katerimi se je računalo v polletni analizi.

Na tej osnovi in ob upoštevanju vseh faktorjev, ki lahko vplivajo na višino izvoza, smatramo, da bo skupen izvoz v letu 1963 nekoliko večji od predvidevanj v polletni analizi in da bo za okoli 22 % večji kot lani. V tem okviru se povečuje izvoz industrijskih izdelkov za 28 % in kmetijstva za 5 %. Da bi se ugotovili vzroki, ki vplivajo na zaostajanje izvoza važnejših izvoznih proizvodov, in podvzeli potrebni ukrepi za odpravo istih, bi bilo potrebno izdelati posebno analizo.

Pri naložbah v osnovna sredstva je bila v mesecu juliju zadržana dinamika preteklih mesecev tako, da je vrednost naložb v prvih mesecih za 13 % večja kakor v istem obdobju lani.

Nepopolni podatki o tehnični strukturi investicij v I. polletju letošnjega leta kažejo, da se je v odnosu na lansko leto udeležba opreme v skupnih gospodarskih investicijah sicer nekoliko povečala (od 48,6 % v I. polletju 1962 na 51,5 % letos). Taka potrošnja ni v skladu s smernicami družbenega plana, da je treba investicijsko potrošnjo v letu 1963 usmerjati predvsem v hitro dograditev začelih objektov, v pospešene rekonstrukcije in modernizacijo zastarelih naprav, kar vse zahteva predvsem visoka vlaganja v opremo na račun manjše udeležbe gradbenih del. Osebni dohodki zaposlenih v družbenem sektorju so se v juliju močnejše povečali tako, da so bili v obdobju januar—julij nasproti istemu obdobju lani višji za 18,2 % oziroma na zaposlenega za 14,2 %. Pri tem se še nadalje hitreje povečujejo nominalni osebni dohodki v gospodarstvu (za 20,8 %) kot v negospodarskih dejavnostih (za 10,1 %). Glede na povečanje števila zaposlenih in življenjskih stroškov je bil realni osebni dohodek na zaposlenega v družbenem sektorju višji za 7,8 % in to v gospodarstvu za 10,1 % ter v negospodarskih dejavnostih za 0,6 %. Gibanja v mesecu juliju so v skladu z ugotovitvami v polletni analizi.

Taka primerjava gibanja nominalnih in realnih osebnih dohodkov sicer nakazuje določene tendence, ne more pa v celoti prikazati vseh strukturalnih premikov, ki se pojavljajo tako v okviru gospodarstva kot negospodarstva. Potrebne bi bile posebne analize, ki bi morale ugotoviti tudi pravilnost sedanjega načina zajemanja in prikazovanje podatkov o gibanju življenjskih stroškov in realnih osebnih dohodkov po področjih in skupinah prebivalstva.

III. NEKATERI PROBLEMI GOSPODARSTVA

Podatki o gibanju prebivalstva v juliju in avgustu v glavnem potrjujejo predvidevanja v analizi gibanja gospodarstva v I. polletju in prognozi izvršitve do konca leta. Pri tem pa se še niso v polni meri odrazile dodatne potrebe pri odstranjevanju posledic katastrofalnega potresa v Skopju.

Obveznosti, ki jih je slovensko gospodarstvo prevzelo pri izgradnji Skopja za letošnje leto, so sicer znane, ni pa še ugotovljena skupna vrednost in potrebne količine materiala za njihovo realizacijo. Kljub temu pa lahko že sedaj ugotovimo, da bodo na vseh področjih gospodarstva potrebni dodatni napor, kar se bo posebno odražalo pri industriji gradbenega materiala, lesni industriji, v gradbeni operativi, gozdarstvu, prometu in gradbeni obrti.

Zadovoljevanje teh dodatnih potreb ne bi smelo bistveno vplivati na predvideni izvoz in na obseg notranje potrošnje. To bo zahtevalo dodatne napore gospodarstva, ki bi se morali odraziti predvsem v večji produktivnosti in boljšem izkoriščanju vseh proizvodjalnih zmogljivosti.

Posebni ukrepi bodo potrebni zlasti na področju gozdarstva, kjer gibanje proizvodnje v poletnih mesecih ne zagotavlja niti kritja tekočih potreb SR Slovenije. V kolikor ne bi uspeli pospešiti sečnje v naslednjih mesecih, obstoja nevarnost, da bo industrija celuloze in papirja v zimskih mesecih ostala brez surovin, da ne bo realiziran predviden izvoz ter da se bodo dodatne potrebe za Skopje v celoti odrazile na zmanjšanje ostale predelave lesa.

Oskrba gospodarstva s premogom se je v juliju in avgustu poslabšala. Glede na še večjo obremenitev železniškega prevoznega parka v jesenskih mesecih bi lahko prišlo do zastoja v preskrbi s premogom, kar bi se lahko negativno odrazilo na proizvodnjo. Zato je treba temu vprašanju posvetiti posebno pozornost.

III

SKLEPI IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE O RAZVOJU GOSPODARSTVA V LETU 1963

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je na seji dne 31. avgusta 1963 proučeval gradivo »Analiza gibanja gospodarstva v prvem polletju 1963 in ocena izvršitve družbenega plana SR Slovenije do konca leta« in na podlagi razprave ugotovil:

I

Ugodna gospodarska gibanja, ki so se začela v drugi polovici leta 1962, so se nadaljevala tudi letos na vseh področjih gospodarske aktivnosti. Posebno pomembno je močno povečanje proizvodnje v industriji, kmetijstvu in gradbe-

ništvu, ki s je usklajevala z gibanjem potrošnje na sorazmerno visoki ravni. Na visokó dinamiko proizvodnje v prvem polletju letos sta vplivala tudi povečana zunanjetrgovinska menjava in boljše prilagajanje delovnih organizacij spremenjenim pogojem gospodarjenja.

Visoka proizvodnja je bila dosežena s hitro in skladno rastjo produktivnosti dela, kar pomeni novo kvaliteto v razvoju gospodarstva. V zvezi s tem so se skladneje gibali tudi realni osebni dohodki, gibanje cen pa je bolj umirjeno.

Eden najpomembnejših činiteljev, ki zagotavlja dinamični razvoj našega gospodarstva, je tudi nenehna aktivnosti in skrb družbenih in političnih organov ter vseh samoupravnih organov za reševanje problemov s področja gospodarstva.

Dosedanji gospodarski uspehi dajejo realno osnovo za oceno, da je naše gospodarstvo prebrodilo počasnejša gibanja v letu 1961 ter v prvi polovici leta 1962 in da bodo osnovni gospodarski cilji, določeni z republiškim družbenim planom, doseženi oz. preseženi.

Pri oceni pogojev za razvoj gospodarstva do konca leta 1963 je treba ugotoviti, da obstajajo še nekatere težave in problemi, ki lahko zavirajo nadaljnji hitri razvoj. Za odstranjevanje težav in reševanje problemov je nujna nadaljnja aktivnost vseh družbenopolitičnih činiteljev v delovnih organizacijah, zbornicah, sindikatih, občinah, okrajih in republiških organov.

II

Za uspešen nadaljnji gospodarski razvoj bo še potrebno v tem letu:

— čimvečje sodelovanje vseh gospodarskih in družbenopolitičnih činiteljev v delovnih organizacijah, občinah, okrajih in republiki, pri izpopolnjevanju pogojev gospodarjenja. Potrebno bo proučiti nekatera vprašanja gospodarskega sistema, kot so: prispevek od izrednega dohodka, rudniški prispevek, uvedba funkcionalne amortizacije, vprašanja v zvezi z integracijo, kakor tudi ustvarjanje pogojev za povečanje izvoza,

— zagotoviti sedanjo rast proizvodnje, jo povečati po obsegu in izboljšati po kakovosti ter v ta namen razširjati in poglobljati poslovno sodelovanje med gospodarskimi organizacijami. S tem bo zagotovljena ustrezna realizacija, ki bo krila potrebe povečanega povpraševanja na domačem tržišču in omogočila nadaljnje povečanje izvoza,

— republiški organi, občine in zbornice morajo skupaj z delovnimi organizacijami proučiti pogoje in ukrepe za čimboljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti in za povečanje proizvodnje zlasti tisti panog, ki sedaj zaostajajo za planskimi predvidevanji, predvsem v črni in barvasti metalurgiji ter v papirni in grafični industriji. Podobne ukrepe je treba izvesti tudi v tistih dejavnostih, v katerih izvoz zaostaja za planskimi nalogami. V zvezi s tem je nujno odločneje razvijati zlasti tisto industrijsko proizvodnjo, ki povečuje izvoz in uporabljati za to razpoložljiva investicijska sredstva,

— hitreje uvajati na temelju izsledkov znanstvenega in raziskovalnega dela sodobne tehnološke postopke ter modernizirati delovne priprave. Hiter razvoj gospodarstva v naslednjih letih je namreč mogoč samo na podlagi kakovostnih sprememb. Zato je treba skrbeti za izobraževanje strokovnih kadrov in razvijati razne strokovne službe,

— pravočasno storiti vse organizacijske in druge ukrepe za jesensko setev, zagotoviti potrebne količine umetnih gnojil, prizadevati si za povečanje dosežene ravni kmetijske proizvodnje z razširjanjem površin družbenih gospodarskih in nadaljnjim vključevanjem individualnih proizvajalcev v kooperacijsko proizvodnjo. Obenem je treba skrbeti, da družbena posestva postanejo močni proizvajalci in poglavitni oskrbovalci tržišča, predvsem z mesom, jajci in povrtnino,

— storiti posebne ukrepe v gozdarski proizvodnji, ki zaostaja za predvidevanji družbenega plana za leto 1963. V zvezi s tem je potrebno v prihodnjih mesecih pospešiti sečnjo lesa ter zagotoviti zadostne količine celuloznega in rezanega lesa za industrijo, za uresničitev planiranega izvoza in zadostitev dodatnim potrebam za obnovo Skopja. Zaradi kontinuitete dobave lesa v zimskih mesecih naj zbornice takoj izdelajo plan sečnje za prihodnje leto in z njim seznanijo ustrezne delovne organizacije še v mesecu septembru.

— prometne organizacije naj z medsebojnim sodelovanjem in v povezavi z gospodarskimi organizacijami, ki uporabljajo njihove storitve, zagotovijo boljše izrabljanje vseh transportnih zmogljivosti. Zato je potrebno posebej proučiti ekonomske probleme transporta in storiti ukrepe, ki bodo bolj vzpodbujali delovne organizacije v transportu k racionalnejšemu poslovanju,

— povečati finančno disciplino gradbenih podjetij pri prevzemanju gradbenih del in tako uskladiti obseg del z razpoložljivimi sredstvi, hkrati pa proučiti možnosti za hitrejšo mehanizacijo gradbeništva, da bi omogočili hitro povečanje produktivnosti in znižanje stroškov pri gradbenih delih. S povečano proizvodnjo bo treba zadovoljiti dodatne potrebe, ki so nastale zaradi obnove Skopja. Sodelovanje pri obnovi Skopja ne sme zmanjšati gradbene dejavnosti v SR Sloveniji in ne sme vplivati na večanje cen gradbenih storitev, temveč je treba te dodatne naloge izvršiti z boljšo organizacijo dela in večjo produktivnostjo,

— proučiti možnosti za hitrejšo povečanje blagovnega prometa v trgovini in s tem omogočiti prodajo proizvodov, ki jih zagotavlja povečana industrijska in kmetijska proizvodnja. Hkrati se mora izboljšati delovanje trgovinskega omrežja in odstraniti je treba pomanjkljivosti, ki nastajajo zaradi počasnega reagiranja trgovine glede na proizvodne možnosti in na zahteve potrošnikov. Potrebno bi bilo tudi proučiti ekonomski položaj trgovine in trgovinskim organizacijam omogočiti razvoj v okviru lastnih sredstev,

— obdržati kontinuiteto letošnjih uspehov na področju turizma, hkrati pa se lotiti vseh potrebnih ukrepov, da se položaj še izboljša. Več pozornosti je potrebno posvetiti tudi razvoju in povezovanju tistih organizacij in panog, ki lahko neposredno vplivajo na uspehe turizma; to so zlasti promet, trgovina in obrt,

— vsi družbeno-politični činitelji morajo še nadalje skrbeti zlasti za razvoj storitvene obrti in jo s primernimi ukrepi vzpodbuditi,

— proučiti vzroke za zaostajanje izvoza nekaterih važnejših artiklov in si prizadevati za boljšo strukturo izvoza v korist izdelkov, ki dajo večji devizni učinek. V zvezi s tem je potrebno izboljšati analitično obdelavo zunanji tržišč in konjunktorno službo. Boljše je treba izrabiti ugodne pogoje, ki jih dajejo izvršene spremembe v deviznem sistemu za stimulacijo v zunanjetrgovinskem poslovanju,

— pospešiti priprave v delovnih organizacijah za prehod na skrajšani delovni čas. Ta prehod bo lahko temeljil le na povečani produktivnosti dela, ker je le tako mogoče ohraniti sedanjo rast proizvodnje in realnih dohodkov proizvajalcev. Delovne organizacije lahko uvedejo skrajšani delovni čas le na podlagi temeljitih analiz in priprav, pri čemer naj jim pomagajo zbornice, sindikati in drugi pristojni organi in institucije,

— usmerjati investicije v hitro dograditev začetih objektov in pospešeno rekonstrukcijo ter modernizacijo zastarelih naprav, in s tem doseči večji delež vlaganj v opremo in manjši v gradbene objekte. Pri tem je treba predvsem vlagati v take objekte, kjer bo z odpravo ozkih grl doseženo hitro povečanje proizvodnje, predvsem za izvoz,

— s povečano proizvodnjo zadostiti dodatnim potrebam, ki so nastale z obnovo Skopja, tako da se ne bo zmanjšal obseg notranje potrošnje in izvoza,

— opozoriti delovne organizacije, da morajo izvršiti potrebne ukrepe za kontinuirano dinamiko proizvodnje in izvoza v začetku 1964. leta.

III

Na podlagi teh sklepov in že sprejetih »Sklepov Zveznega izvršnega sveta o razvoju gospodarstva v letu 1963 in o temeljnih smernicah plana za leto 1964« Izvršni svet ugotavlja, da so predvidevanja nadaljnjega gospodarskega razvoja ob izpolnjevanju navedenih nalog realna ter so lahko osnova za sestavo republiškega družbenega plana za leto 1964. Pri tem pa je treba ponovno poudariti, da bo ta ugodna predvidevanja mogoče uresničiti le ob vsestranskem aktiviranju gospodarskih in družbeno-političnih činiteljev v delovnih organizacija, občinah, okrajih in republikah.

PREDLOG PRIPOROČILA

Republiški zbor in Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije sta na svojih sejah dne 23. septembra 1963 obravnavala gibanje gospodarstva v prvih sedmih mesecih leta 1963 in prognozo izvršitve družbenega plana SR Slovenije, in sicer na podlagi analize, ki jo je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter njegovih sklepov in stališč.

Pri tem sta ugotovila, da so se ugodna gospodarska gibanja, ki so se začela v drugi polovici leta 1962, nadaljevala tudi letos na vseh področjih gospodarskih aktivnosti. Gibanje gospodarstva v letošnjem letu je pokazalo, da taki gospodarski uspehi niso posledica trenutnih ugodnih okoliščin, ampak da so posledica na eni strani boljših pogojev gospodarjenja, ki jih nudi gospodarski sistem, na drugi strani pa tudi temeljitejšega obvladovanja gospodarskih problemov v delovnih kolektivih. Pri naporih za izpolnjevanje družbenega plana je prišla do izraza velika pobuda vseh družbeno-političnih in gospodarskih činiteljev. Uspehi so še posebej pomembni zato, ker so doseženi na podlagi večje produktivnosti dela, kar predstavlja poleg večjega vključevanja v mednarodno blagovno menjavo novo kvaliteto v našem gospodarstvu. S tem so ustvarjene trdne osnove za močno in vsestransko rast našega gospodarstva tudi v prihodnje.

Kljub temu pa niso izkoriščene še vse objektivne možnosti, na nekaterih področjih niso bila niti v celoti izpolnjena predvidevanja družbenega plana za leto 1963; pokazale pa so se tudi nekatere notranje neuskkljenosti v gospodarstvu (kot npr. zaostajanje prometa, preslabo razvita notranja trgovina itd.), ki bi utegnile zavreti njegov dinamični razvoj, če jih ne bi pravočasno odstranili.

Ob velikih naporih, ki jih imajo naši delovni ljudje pri izpolnjevanju gospodarskih nalog, so z nesebično pomočjo in izredno pripravljenostjo pomagali pri obnovi porušenega Skopja, tudi potrdili in z dejanji pokazali svojo solidarnost z delovnimi ljudmi Makedonije. Pomoč in nove obveznosti, ki so jih sprejeli naši delovni kolektivi v zvezi z obnovo Skopja, so se spremenile v veliko delovno manifestacijo bratstva in skupne povezanosti jugoslovanskih delovnih ljudi v izgradnji socializma. Prav borba za izpolnitev letošnjih gospodarskih nalog bo lahko neposredno prispevala, da bodo delovni kolektivi čim hitreje izpolnili tudi svoje dolžnosti pri obnovi Skopja.

Da se zagotovi izpolnitev družbenega plana za leto 1963 in da se že v tem letu pripravijo potrebni pogoji za nadaljnjo rast in dinamični razvoj našega gospodarstva v prihodnjem letu, sta Republiški zbor in Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije na podlagi določbe 18 alineje prvega odstavka 135. člena ter 148. in 163. člena ustave Socialistične republike Slovenije sprejela naslednje

PRIPOROČILO :

1. Za uspešen nadaljnji razvoj gospodarstva bo potrebno še v tem letu zlasti:

nadaljevati prizadevanja za nadaljnji razvoj in izpopolnjevanje gospodarskega sistema, kar naj delovnim kolektivom omogoči čim boljše izkoriščanje notranjih rezerv ter s tem k čim hitrejši izpolnitvi gospodarskih nalog;

nadalje izpopolnjevati notranje sisteme delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah ter nadaljevati s politiko povečevanja realnih osebnih dohodkov v skladu s povečevanjem produktivnosti dela;

doseči še večje vključevanje gospodarskih organizacij v mednarodno blagovno menjavo, ker je to pogoj za večjo proizvodnjo in produktivnost dela in ker so na tem področju še velike neizkoriščene možnosti;

proučiti skupaj z delovnimi organizacijami ukrepe in pogoje za nadaljnji razvoj proizvodnje, kar je zlasti naloga republiških organov, zbornic, okrajev in občin;

pospešiti povečanje proizvodnje v industriji, zlasti v tistih panogah, ki v dinamiki zaostajajo za planom;

zagotoviti, da bo v kmetijstvu uspešno opravljena jesenska setev, za kar je treba pravočasno zagotoviti potrebne količine gnojil; pospešiti je prizadevanja za okrepitev živinorejske proizvodnje;

doseči, da bodo v gozdarstvu izvršene s planom predvidene naloge, zlasti v sečnji in spravlilu lesa, ker je od tega odvisna izvršitev plana v nekaterih gospodarskih panogah in strokah;

zagotoviti, da bodo v gradbeništvu podjetja z boljšo organizacijo, pospešenim in temeljitejšim uvajanjem mehanizacije ter izkoriščanjem zmogljivosti opravile povečane naloge, zlasti zaradi povečanih obveznosti za obnovo Skopja;

poskrbeti, da bodo v prometu čimbolj racionalno izkoriščene vse transportne zmogljivosti, ker se je že doslej pokazalo, da predstavlja transport ozko grlo za blagovni promet in s tem za samo proizvodnjo;

zagotoviti hitrejšo in boljšo oskrbo mestnih in industrijskih središč s potrošnim blagom, zlasti s kmetijskimi proizvodi;

opraviti že v naslednjih mesecih v gostinstvu in turizmu vse organizacijske priprave za prihodnjo zimsko in letno sezono ter takoj začeti s proučevanjem možnosti za izboljšanje pogojev gospodarjenja na tem področju.

2. Poleg reševanja neposrednih tekočih nalog naj gospodarske organizacije stalno izpopolnjujejo svoje gospodarjenje in poslovanje, pri čemer naj bo njihova aktivnost usmerjena predvsem v to, da zagotovijo trajne pogoje razvoja svojega gospodarjenja. Ta njihova prizadevanja naj pridejo do izraza v njihovih statutih in drugih samoupravnih aktih ter v dolgoročnejših programih njihovega razvoja.

Pri takih prizadevanjih naj gospodarskim organizacijam nudijo pomoč gospodarske zbornice, znanstveno-strokovne ter družbeno-politične organizacije. Napori za smotnejše gospodarjenje naj v večji meri kot doslej pomagajo gospodarskim organizacijam povečati produktivnost dela. Povečanje produktivnosti dela je eden od osnovnih pogojev za prehod na 42-urni delovni tednik in za nadaljnjo rast življenjske ravni. Uvedba 42-urnega delovnega tednika bo zahtevala seveda uvedbo modernejše organizacije dela, večje stopnje mehanizacije in avtomatizacije ter sodobnejših proizvodnih postopkov, kar pa je možno le na podlagi temeljitih analiz in priprav.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za splošna gospodarska vprašanja

P O R O Č I L O

k analizi o gibanju gospodarstva v prvih sedmih mesecih 1963. leta in prognozi izvršitve plana SR Slovenije do konca leta

Odbor za splošna gospodarska vprašanja Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji 16. septembra 1963 razpravljal o gibanju gospodarstva v prvih sedmih mesecih leta 1963 in o prognozi izvršitve plana SR Slovenije do konca leta. O tem so razpravljali tudi vsi za gospodarstvo pristojni odbori Republiškega zbora. Predloženo poročilo je odraz tudi teh razprav.

Odbor se je strinjal z ugotovitvami Izvršnega sveta o gibanju gospodarstva v prvih sedmih mesecih. Uspešna dinamika izvrševanja družbenega plana predstavlja solidno osnovo in izhodišče za novo plansko razdobje.

Doseženi uspehi v proizvodnji so toliko pomembnejši, ker so bili doseženi ob visoki rasti produktivnosti dela in povečanem izvozu. Rezultati potrjujejo pozitivno vlogo že izvršenih sprememb v gospodarskem sistemu, ki je zagotovil take pogoje gospodarjenja, da omogočajo pospešen gospodarski razvoj tudi v prihodnje. Kljub temu pa odbor smatra, da so nekatera še nerešena vprašanja

gospodarskega sistema ovirala gospodarske organizacije pri doseganju še večjih uspehov.

Predvsem velja to za nekatere panoge in stroke, ki s težavo izvršujejo naloge družbenega plana ali celo zaostajajo. Tovrstni problemi ovirajo sproščeno rast in razvoj proizvodnje reprodukcijskega materiala, prometa, trgovine, gostinstva in turizma ter še nekaterih strok. Za doseganje uspehe pa je še vedno značilno to, da je bila večja produktivnost dosežena na račun povečane proizvodnje in relativnega zmanjšanja števila zaposlenih, manj pa na račun manjših proizvodnih stroškov. Poleg prizadevanja za zmanjševanje proizvodnih stroškov naj bi bili nenehni naporji za čimboljšo izkoriščenost kapacitet glavna smer aktiviranja notranjih rezerv in pot k še bolj dinamičnemu razvoju gospodarstva.

Zaradi tega odbor smatra, da je potrebno ukreniti vse za pospešeno izpopolnjevanje pogojev gospodarjenja in za ustrezno investicijsko politiko. Med drugim je potrebno proučiti vprašanje rudniškega prispevka, prispevka od izrednega dohodka, vprašanje sistema delitve dohodka, uvedbo funkcionalne amortizacije, vlogo in mesto prometnega davka, kakor tudi vprašanja, ki so v tesni povezavi z naštetimi ekonomskimi instrumenti gospodarskega sistema kot npr. odrejanje in dispariteta cen surovin in gotovih izdelkov. Zaostajanja in izpadi v proizvodnji prizadevajo predvsem proizvodnjo reprodukcijskega materiala, kar neugodno vpliva zlasti na kovinsko industrijo in gradbeništvo. Zato so gradbeništvo naraščale cene predvsem zaradi visokih cen gradbenega materiala.

Na delitev dohodka v gospodarskih organizacijah je ugodno vplivala revalorizacija osnovnih sredstev in v zvezi s tem povečana amortizacija. Odbor smatra, da je potrebno hitrejše uvajanje ekonomske in pospešene amortizacije, kar bo omogočilo gospodarskim organizacijam smotrnejše poslovanje in modernizacija proizvodnje.

Letos se je že pokazalo — v letu 1964 pa se bo še bolj — da je pomen sredstev skladov za dolgoročna vlaganja čedalje manj odločilen in da bančna sredstva postajajo čedalje pomembnejša za izvajanje investicijske politike. Zaradi tega bi bilo potrebno že sedaj poiskati učinkovitejše rešitve za povezovanje in združevanje sredstev gospodarskih organizacij, zlasti preko bančnega sistema. To je treba storiti na najbolj posloven način, da se bo utrdilo zaupanje gospodarskih organizacij v takšno obliko združevanja sredstev in da bo dosežen kar najboljši rezultat. Le tako bo možno smotrnejše usmerjanje investicijske potrošnje z vidika potreb celotnega gospodarstva SR Slovenije.

Poslovno sodelovanje in združevanje gospodarskih organizacij še vedno spremljajo ozki pogledi in često tudi objektivne težave. Kot ovire v tem pogledu smatra odbor neurejenost prometnega davka, dispariteto cen, še vedno nezadostno usklajenost ekonomskih pogojev gospodarskih organizacij s področja raznih panog in podobno. Z rešitvijo teh vprašanj bodo dani pogoji, da bodo samoupravni organi in poslovna združenja proizvajalcev delovala v smeri modernizacije, specializacije, cenenosti in razširitve proizvodnje ter večjega in trajnejšega vključevanja v zunanja tržišča.

Nenehno prizadevanje za povečanje mednarodne blagovne menjave je trajna naloga družbenih in gospodarskih činiteljev. Tu so še velike možnosti za aktiviranje neizkoriščenih rezerv. Potrebno je dajati prednost tistim izvoznim artiklom, ki dajejo boljši devizni efekt in omejevati »izvoz za vsako ceno«. Takšen izvoz bo pomagal dvigniti proizvodne organizacije na višji nivo in omo-

gočil dolgoročno in trajnejše planiranje na zunanjih tržiščih. Prizadevati si je za večji izvoz industrijskih proizvodov. Udeležba slovenske industrije v jugoslovanskem industrijskem izvozu ni v sorazmerju z njenim deležem v jugoslovanski industrijski proizvodnji in ni v skladu z razvitostjo slovenskega gospodarstva.

Dosedanje spremembe v deviznem in zunanje-trgovinskem sistemu so pospešeno vplivale na večji izvoz, vendar je sedanja udeležba podjetij pri ustvarjenih devizah še vedno premajhna. Poleg tega pa razne omejitve v našem zunanje-trgovinskem režimu, kot npr. restrikcije, še vedno predstavljajo močno oviro gospodarskim organizacijam v sproščeni in kvalitetni zunanje-trgovinski menjavi in istočasno negativno delujejo na kontinuirano in kvalitetno organizacijo proizvodnje. Odbor smatra, da je potrebno maksimalno izkoristiti že dosežene sprostitev in s tem še povečati rezultate v izvozu in tako omogočiti nadaljnje pozitivne izpopolnitve deviznega sistema oziroma zunanje-trgovinske menjave. Res je treba sproščati devizni režim v okviru večje odvisnosti uvoza od ustvarjenega izvoza, vendar bi kazalo postopati stimulatивно do onih gospodarskih organizacij, ki dosegajo velik izvoz in imajo urejeno zunanje-trgovinsko poslovanje.

V preteklem obdobju so bili gospodarskim organizacijam dodeljeni nujno potrebni obratni krediti, kar je ugodno vplivalo na celoten gospodarski razvoj. Potrebno pa bi bilo odločneje uveljaviti ukrepe za povečanje lastnih obratnih sredstev kakor tudi izvoznih kreditov. To naj bi omogočilo redno medsebojno plačevanje faktur in večjo finančno disciplino gospodarskih organizacij. Pereča je tudi likvidna nesposobnost gospodarskih organizacij, kar se potencira s tem, da raste zadolženost gospodarskih organizacij. Zato bi bilo potrebno ta problem še posebej proučiti in najti ustrezno rešitev.

Ob naraščanju proizvodnje in produktivnosti dela so rastle tudi osebni dohodki zaposlenih v gospodarstvu. Vendar je potrebno poudariti, da je zaradi naraščanja življenjskih stroškov prišlo do prevelike razlike med nominalnimi in realnimi osebnimi dohodki. To je posebno občutno v kategorijah zaposlenih z nižjimi osebnimi prejemki. Zaradi tega odbor podpira sklepe Izvršnega sveta, ki so usmerjeni k nadaljnji stabilizaciji tržišča, kar velja še posebej za preskrbo mest in industrijskih središč s kmetijskimi proizvodi.

V tem pogledu so umestni tudi ukrepi za izboljšanje ekonomskega položaja trgovine, ki naj ji ekonomski instrumenti zagotovijo lastna sredstva za razvoj.

Proizvodnja celuloznega lesa je v avgustu za 12% manjša kot v istem mesecu lani. To kaže, da se že kronično slabo preskrbovanje papirne industrije za lesom še nadaljuje oziroma celo slabša. V zvezi s tem odbor smatra, da je treba ukreniti vse, da bo plan sečnje in izvoz lesa izpolnjen, vendar je za ureditev problemov na področju gospodarjenja z gozdovi in lesno maso treba uveljaviti dolgoročnejši načrt razvoja predelovalne industrije na realni oceni lesnih zalog slovenskih gozdov. Takoj pa je treba začeti regulirati in usklajevati cene lesa, zlasti celuloznega in jamskega, ker sedanje stanje ovira razvoj tako gozdarstva kot predelovalne industrije, zlasti celuloze in papirja.

Odbor se pridružuje stališču Izvršnega sveta, da je za nadaljnjo hitro in kvalitetno rast gospodarstva izredno važno izobraževanje strokovnih kadrov in uveljavljanje strokovnih služb zlasti na področju zunanje trgovinske dejavnosti, ki zahteva analitično obdelavo zunanjih tržišč. Ustrezne ukrepe je Izvršni svet

sicer sprejel, vendar je potrebno, da gospodarske organizacije, poslovna združenja in strokovni organi začnejo čim resneje delati na teh vprašanjih.

Da se zagotovi nadaljnji uspešen razvoj gospodarstva do konca leta in s tem postavi solidne temelje za nadaljnje plansko obdobje, je potrebno še nadalje vključevati vse subjektivne činitelje, ki naj sodelujejo tako kot doslej pri izpolnjevanju pogojev gospodarjenja in pri izvrševanju tekočih gospodarskih nalog. S tem bo doseženo večje angažiranje in razvoj samoupravnih organov samih na vseh nivojih.

Spričo dodatnih obveznosti, ki jih je slovensko gospodarstvo sprejelo po katastrofi v Skopju, so naloge in problemi, ki so bili predmet razprave, še toliko pomembnejši in resnejši.

Na koncu odbor ugotavlja, da bi bila obravnava popolnejša, če bi poročilo obsegalo celotno družbeno in gospodarsko gibanje, to je tudi negospodarske dejavnosti.

Ob zaključku razprave je odbor sklenil predložiti zboru priporočilo, o katerem naj zbor razpravlja in ga sprejme.

Št. 30-70/63.

Ljubljana, dne 16. septembra 1963.

Predsednik:

Mirko Zlatnar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih in
drugih predlogov

POROČILO

o analizi gibanja gospodarstva v prvih sedmih mesecih leta 1963 in prognozi izvršitve družbenega plana SR Slovenije do konca leta

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 17. septembra 1963 obravnaval analizo gibanja gospodarstva za obdobje januar—julij 1963 in prognozo izvršitve družbenega plana do konca leta na osnovi materialov, ki jih je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Seje so se udeležili poleg članov odbora še nekateri drugi poslanci zbora.

Ugodni gospodarski uspehi v letu 1962 so ustvarili solidno osnovo za razvoj gospodarstva kot celote v prvi polovici letošnjega leta. S prilaganjem poslovanja in že v drugi polovici preteklega leta spremenjenimi pogoji gospodarjenja so gospodarske organizacije tudi letos nadalje uspešno pospeševale rast gospodarstva, kar je vplivalo na ugodno dinamiko gibanja celotnega gospodarstva v prvi polovici leta 1963. Dosežene uspehe v proizvodnji je pripisati predvsem povečani proizvodnosti dela, kar še potencira pomembnost doseženih rezultatov.

Gospodarski razvoj v prvi polovici letošnjega leta se odraža tudi v ugodni ocenitvi družbenega bruto proizvoda, družbenega proizvoda in narodnega dohodka, kar kaže, da bodo planska predvidevanja gospodarstva kot celote do konca leta presežena. Primerjava družbenega bruto proizvoda in družbenega proizvoda kaže na nekoliko hitrejšo rast materialnih stroškov, na kar je vplivala poleg porasta cen nekaterih reprodukcijskih materialov tudi povečana amortizacija v zvezi z revalorizacijo osnovnih sredstev. To pa vpliva tudi na tempo rasti narodnega dohodka, ki nekoliko zaostaja za rastjo družbenega proizvoda. Zato je mogoče realnejše ocenjevati rast narodnega dohodka.

Gospodarski uspehi v letošnjem letu in uspehi pri izpolnjevanju družbenega plana so toliko pomembnejši, ker niso bila izpolnjena vsa predvidevanja, da bo izpopolnjen gospodarski sistem tako, da bi v večji meri vzpodbujal boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, smotrnejše gospodarjenje ter nadaljnjo decentralizacijo upravljanja. Zato je potrebno — poleg organizacijskih, tehničnih in drugih ukrepov, ki jih izvajamo v gospodarskih organizacijah — hitreje prilagajati splošne družbene regulative, kar bo imelo ugodne rezultate v izkoriščanju vseh potencialnih možnosti v gospodarstvu in bo vplivalo na kontinuiran tempo rasti proizvodnje v prihodnjih letih.

Za nadaljnji uspešni gospodarski razvoj v letošnjem letu, ki bo izhodišče za gospodarski razvoj v letu 1964 in s tem tudi za sedemletni družbeni plan, je treba stremeti še nadalje za čimboljše sodelovanje vseh činiteljev, ki pogojujejo uspešno gospodarsko rast. Potrebna je proučitev še nekaterih instrumentov družbenega sistema, ki kljub predvidevanju v dosedanem obdobju v letošnjem letu še niso bili urejeni, kot npr. prispevek na izreden dohodek, rudniški prispevek, vprašanje funkcionalne in ekonomske amortizacije, kakor tudi ureditev stimulativnih ekonomskih ukrepov na področju prometa, trgovine in gostinstva.

S spremembo v delitvi dohodka gospodarskih organizacij se pojavlja potreba po ustreznem sistemu financiranja investicij z združevanjem sredstev gospodarskih organizacij. Uspešno reševanje pomembnejših objektov narekuje večjo koncentracijo finančnih sredstev preko bančnega sistema, ki naj zagotovi hitrejšo aktiviranje osnovnih sredstev.

Ukrep, da se celotni dohodek gospodarskih organizacij obračunava po vnovčeni realizaciji, je nedvomno stimulatивно vplival na njihovo poslovanje. Vendar pa vnovčena realizacija še vedno zaostaja za predvideno. Zaradi tega še ni rešeno v gospodarskih organizacijah vprašanje likvidnosti. V zvezi s tem je potrebno to vprašanje proučiti, upoštevajoč gibanja obratnih sredstev in vire financiranja.

Osrednje vprašanje, kateremu je potrebno posvetiti največjo skrb v preostalem obdobju letošnjega leta, je vprašanje produktivnosti dela, ki je povezano z vrsto vzporednih problemov in je zato potrebno:

— prispevati k večjemu izkoriščanju proizvodnih kapacitet z urejanjem notranjih odnosov v gospodarskih organizacijah, s statuti, kakor tudi z boljšo organizacijo dela, kar bo zagotovilo nadaljnjo rast proizvodnje ob vzporednem zmanjšanju poslovnih stroškov;

— povečati sodelovanje med gospodarskimi organizacijami in raziskovalnimi institucijami in s tem pospešiti hitrejšo uvajanje znanstvenih dognanj v proizvodnji. Zlasti je potrebno pospešiti uvajanje sodobnih tehnoloških postopkov, hitrejšo uvajanje mehanizacije in avtomatizacije na proizvodna pod-

ročja, ki nam zagotavljajo povečano produktivnost dela ob ekonomičnejšem poslovanju, kar nam bo omogočilo trajnejše vključevanje v mednarodno delitev dela;

— izpopolnjevati sistem nagrajevanja po delu, ki naj vzpodbudno deluje zlasti na tiste kadre v gospodarstvu, ki v večji meri doprinašajo k razvoju, k boljši organizaciji in večji produktivnosti dela.

V zadnjih letih je znatno porasel obseg izvoza, vendar z doseženimi uspehi še vedno ne moremo biti zadovoljni, ker le-ti zaostajajo za rastjo proizvodnje v odnosu na celotno jugoslovansko gospodarsko področje. Zaradi tega je treba, da slovensko gospodarstvo kot celota posveti večjo skrb razvoju tistih proizvodov, ki so pomembnejši in ki zagotavljajo trajnejši in večji ekonomski in devizni efekt. S tem bo možna večja vključitev v mednarodno menjavo.

Dosežen je bil določen napredek na področju poslovnega sodelovanja med gospodarskimi organizacijami, kar jim omogoča, da bodo ob večji delitvi dela na osnovi enakopravnih ekonomskih odnosov sposobne kriti rastoče potrebe domačega trga in potrebe izvoza. Pri tem pa je potrebno krepiti poslovno odgovornost glede dogovorjenih rokov in kvalitete.

Čeprav se je fizični obseg transporta v letošnjem letu vidno povečal, pomeni transport še vedno resno oviro za hitrejši razvoj vseh drugih gospodarskih področij. Zaradi tega odbor smatra, da je potrebno po eni strani pospešiti investicije, ki bodo povečale zmogljivosti prometa, po drugi strani pa, da morajo prizadeti delovni kolektivi posvetiti posebno skrb izkoriščanju obstoječih zmogljivosti in odpraviti zastoje ter skrajšati čas, ki je potreben za manipulacije. Izpopolnjevati bi bilo treba tudi ekonomske ukrepe, da bodo vzpodbudno delovali tako na transportna podjetja kakor tudi na koristnike uslug.

Glede na pomembnost turizma v strukturi slovenskega gospodarstva in njegovo pozitivno vlogo v plačilni bilanci, in glede na velike potencialne možnosti turizma, je potrebno stremeti za nadaljnjo kontinuiteto turističnega prometa. Posebno skrb bi bilo posvetiti vprašanju akumulativnosti in zagotavljanju lastnih sredstev za reprodukcijo. Hkrati bi bilo potrebno razvijati tudi druga področja, ki zagotavljajo turistični uspeh.

V zvezi z neskladno rastjo nominalnih in realnih osebnih dohodkov odbor smatra, da to neskladnost v pretežni meri povzroča dviganje cen kmetijskim proizvodom. Zaradi tega je kmetijski proizvodnji potrebno posvetiti posebno skrb, zlasti vprašanju proizvodnih cen kmetijskih pridelkov, pospešeni mehanizaciji in izkoriščanju le-te, uspešnejši povezavi družbenega sektorja kmetijstva s privatnim sektorjem s kooperacijo in smotrnemu izkoriščanju vseh kmetijskih površin.

Povečani obseg gradbene dejavnosti povzročata težave v zvezi z nezadostnimi finančnimi sredstvi in pomanjkanjem gradbenih kapacitet. Velike obveznosti, ki jih je naša gradbena operativa prevzela v zvezi z obnovo Skopja, še povečujejo prizadevanja, ki so potrebna za uspešno izvršitev nalog naših gradbenih podjetij. Odbor smatra, da je za uspešno rešitev povečanih obveznosti naše gradbene operative nujno potrebno ukreniti vse, da se poveča mehanizacija in s tem proizvodnost dela. Vzporedno s tem opozarja, da povečani obseg gradbenih del ne sme vplivati na naraščanje cen gradbenih storitev.

Za doseg predvidenih gospodarskih nalog v letošnjem letu je potrebno z vključitvijo vseh družbeno političnih činiteljev povečati prizadevanja za ustva-

ritev tistih pogojev, ki bodo zagotavljala kontinuirano in trajno rast gospodarstva.

Ob zaključku razprave je odbor sprejel predlog priporočila in predlaga, da ga zbor sprejme.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Milana Špolarja.

Št. 30-7/63.

Ljubljana, dne 17. septembra 1963.

Predsednik:

Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu priporočila v zvezi z analizo gibanja gospodarstva v sedmih mesecih leta 1963 in prognozo izvršitve družbenega plana SR Slovenije do konca leta

Zakonodajno-pravna komisija je na seji dne 23. 9. 1963 obravnavala predlog priporočila v zvezi z analizo gibanja gospodarstva v sedmih mesecih leta 1963 in prognozo izvršitve družbenega plana SR Slovenije do konca leta. Komisija ugotavlja, da je predlog priporočila v skladu z ustavo in s pravnim sistemom. Komisija nima redakcijskih pripomb. Zato predlaga, da Republiški zbor sprejme predloženo priporočilo.

Št. 30-70/63.

Ljubljana, dne 23. septembra 1963.

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Ljudski republiki Sloveniji

1. člen

Zakon o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Ljudski republiki Sloveniji (Uradni list LRS, št. 23-138/48) in predpisi, izdani na njegovi podlagi prenehajo veljati.

2. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS.

OBRAZLOŽITEV

Zakon o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Ljudski republiki Sloveniji (Uradni list LRS, št. 23-132/48), ki je bil izdan leta 1948, vsebuje predpise o prehodu razlaščenih in zaplenjenih gozdov v tako imenovano državno last, dalje pa še materialne in formalne določbe o arondaciji in komasaciji takih gozdov in o dodeljevanju teh gozdov v uživanje. V letu 1950 pa je bil na podlagi tega zakona izdan republiški pravilnik o zamenjavi državnih gozdov zaradi arondacije in komasacije državnih gozdnih gospodarstev ter o pogojih za dodeljevanje in o načinu uživanja (Uradni list LRS, št. 4-20/50).

Omenjeni republiški zakon je po svoji vsebini sedaj docela zastarel. Njegove določbe o prehodu razlaščenih in zaplenjenih gozdov med družbeno premoženje so že izvršene, določbe o arondaciji, komasaciji in dodeljevanju gozdov pa se ne skladajo z ustreznimi določbami novega temeljnega zakona o gozdovih (Uradni list FLRJ, št. 16-262/61) oziroma z določbami novega republiškega zakona o gozdovih (Uradni list LRS, št. 30-262/61).

Spričo obrazloženega navedeni republiški predpisi niso več potrebni.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLICKI ZBOR

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo

POROČILO

**k predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi
in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Socialistični republiki Sloveniji**

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 13. septembra 1963 razpravljal o predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v SR Sloveniji in ga je v celoti sprejel.

Zakon o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Socialistični republiki Sloveniji je po svoji vsebini v celoti zastarel. Njegove določbe o prehodu razlaščenih in zaplenjenih gozdov med družbeno premoženje so bile že izvedene, določbe o arondaciji, komasaciji in dodeljevanju gozdov pa se ne skladajo z ustreznimi določbami novega temeljnega zakona o gozdovih oziroma z določbami republiškega zakona o gozdovih.

Predlog zakona je obravnaval na seji dne 16. 9. 1963 tudi odbor za splošna gospodarska vprašanja Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije in ga soglasno sprejel.

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo se strinja s spremembami in dopolnitvami, ki jih je sprejela k predlogu zakona zakonodajno-pravna komisija in predlaga Republiškem zboru, da sprejme predlog zakona s predloženimi spremembami in dopolnitvami.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Jožeta Kolariča.

Št. 321-1/63.

Ljubljana, dne 17. septembra 1963.

Poročevalec:
Jože Kolarič l. r.

Predsednik:
Franc Lubej l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

**k predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi
in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Socialistični republiki Sloveniji**

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 17. septembra 1963 razpravljajal o predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v SR Sloveniji, ki ga je v celoti soglasno sprejel.

Odbor je ugotovil nujnost predloženega zakona, ker je republiški zakon o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Socialistični republiki Sloveniji po svoji vsebini v celoti zastarel. Njegove določbe o prehodu razlaščenih in zaplenjenih gozdov v družbeno premoženje so že izvršene, določbe o arondaciji, kamasaciji in dodeljevanju gozdov pa se ne skladajo z ustreznimi določbami novega temeljnega zakona o gozdovih oziroma z določbami republiškega zakona o gozdovih.

Odbor pa soglaša s predlogom za spremembo 1. člena, ki ga je sprejela zakonodajno-pravna komisija in predlaga Gospodarskemu zboru Skupščine SR Slovenije, da predlog zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v SR Sloveniji s predlagano spremembo sprejme.

Odbor je za svojega poročevalca določil Milana Špolarja.

Št. 321-1/63.

Ljubljana, dne 17. septembra 1963.

Predsednik:

Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi
in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Ljudski republiki Sloveniji**

Zakonodajno-pravno komisija je na seji dne 19. septembra 1963 obravnavala predlog zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi. Ugotovila je, da so nekatere določbe zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v SR Sloveniji (Ur. l. LRS, št. 23/48) že prenehale veljati, in sicer na podlagi temeljnega zakona o gozdovih in republiškega zakona o gozdovih (Ur. l. LRS, št. 30/61); teh določb

ni mogoče razveljavljati z zakonom, ki se predlaga skupščini. Zato zakonodajno-pravna komisija predlaga, da Republiški zbor sprejme predloženi zakon z naslednjo formulacijo 1. člena:

1. člen

Določbe zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Ljudski republiki Sloveniji (Ur. l. LRS, št. 23-138/48) in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, kolikor že niso bile razveljavljene s poznejšimi predpisi, prenehajo veljati na podlagi tega zakona.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je na seji zakonodajno-pravne komisije sprejel predlagano spremembo. Predlog zakona s spremenjeno redakcijo 1. člena je v skladu z ustavo in s pravnim sistemom.

Št. 321-1/63.

Ljubljana, dne 19. septembra 1963.

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ZAKONA

o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva

1. člen

6. člen zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva (Uradni list LRS, št. 38-153/56) se spremeni tako, da se glasi:

»Kmetijski sklad SR Slovenije upravlja poseben upravni odbor, ki ga imenuje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije«.

2. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SR Slovenije«.

OBRAZLOŽITEV

Na podlagi prvega odstavka 9. člena zakona o izvedbi ustave Socialistične republike Slovenije je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije izdal kot začasen ukrep odlok o določitvi novega upravnega organa za sklad SR Slovenije za pospeševanje kmetijstva. S tem odlokom se je poverilo upravljanje sklada posebnemu upravnemu odboru, ki ga imenuje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Ta ukrep je bil nujen, ker je prenehala Zbornica LR Slovenije za kmetijstvo in gozdarstvo in tudi ne posluje več kot sekcija Gospodarske zbornice SR Slovenije. Po 6. členu cit. zakona je namreč kmetijski sklad LR Slovenije upravljal upravni odbor Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo LR Slovenije.

Po drugem odstavku 9. člena zakona o izvedbi ustave SR Slovenije pa preneha veljati navedeni odlok v enem mesecu po prvem sestanku Skupščine SR Slovenije.

Zaradi tega je nujno, da se zakon o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva v 6. členu spremeni tako, kakor je bilo to določeno v začasnem odloku, to je, da upravlja kmetijski sklad SR Slovenije upravni odbor, ki ga imenuje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo

POROČILO

k predlogu zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 13. septembra 1963 razpravljal o predlogu zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva.

Sklad LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva je upravljala Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo LRS, dokler je še obstojala. Po reorganizaciji zbornic je omenjeni sklad začasno upravljal poseben upravni odbor, ki ga je imenoval Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. V skladu z 9. členom zakona o izvedbi ustave SR Slovenije je treba sedaj to uzakoniti.

Odbor je predlog zakona brez sprememb soglasno sprejel.

Predlog zakona sta obravnavala tudi odbor za proračun na seji dne 16. septembra 1963 in odbor za splošna gospodarska vprašanja na seji dne 16. septembra 1963 in ga soglasno sprejela.

Odbor za kmetijstvo in gozdarstvo predlaga Republiškemu zboru Skupščine SR Slovenije, da predlog zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva sprejme v predloženem besedilu.

Odbor je za poročevalca določil Jožeta Kolariča.

Št. 320-1/63.

Ljubljana, dne 17. septembra 1963.

Poročevalec:

Jože Kolarič l. r.

Predsednik:

Franc Lubej l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

k predlogu zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 17. septembra 1963 razpravljal o predlogu zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva in ga v celoti brez sprememb soglasno sprejel.

Odbor je ugotovil nujnost predloženega zakona, ker je dosedaj upravljala sklad za pospeševanje kmetijstva Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo LR Slo-

venije, ki je prenehala obstajati. Zato začasno upravlja ta sklad poseben upravni odbor, ki ga je imenoval Izvršni svet. V skladu z 9. členom zakona o izvedbi ustave SR Slovenije je treba to uzakoniti.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru Skupščine SR Slovenije, da predlog zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva sprejme v predloženem besedilu.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Milana Špolarja.

Št. 320-1/63.

Ljubljana, dne 17. septembra 1963.

Predsednik:

Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

k predlogu zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva

Zakonodajno-pravna komisija je na seji dne 19. 9. 1963 obravnavala predlog zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva.

Ker je predložen zakon v skladu z ustavo in s pravnim sistemom in ker komisija tudi nima redakcijskih pripomb, predlaga, da Republiški zbor sprejme predložen zakon.

Št. 320-1/63.

Ljubljana, dne 19. septembra 1963.

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG ODLOKA

o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962

Na podlagi 5 a člena zakona o obveznih rezervah skladov (Ur. list FLRJ, št. 23-386/61 in 52-765/61) in v zvezi z odlokom o gospodarskih organizacijah, ki v letu 1963 iz skladov ne odvajajo obveznih rezerv in ki smejo uporabiti te rezerve iz let 1961 in 1962 (Ur. list FLRJ, št. 23-336/63), je Skupščina SR Slovenije na seji Republiškega zbora in na seji Gospodarskega zbora dne 23. septembra 1963 sprejela

o d l o k

o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962

I.

Sredstva posebne obvezne rezerve skladov, ki so jih izločile komunalne gospodarske organizacije mestnega prometa, vodovoda, kanalizacije in javne

snage v letu 1962 na poseben račun pri Splošni gospodarski banki SRS, se sprostijo in se smejo uporabiti za namene, za katere se uporabljajo sredstva skladov, iz katerih so bila ta sredstva izločena.

II.

Ta odlok začne veljati z dnem objave v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

V letu 1962 je republika po pooblastilu iz 5a člena zakona o obveznih rezervah skladov (Ur. list FLRJ, št. 23/61 in 52/61) uvedla posebno obvezno rezervo skladov. Sredstva posebne obvezne rezerve skladov so se izločala na poseben račun pri Splošni gospodarski banki SRS. Do konca leta 1962 je bilo na poseben račun pri tej banki izločeno 5 477 000 000 dinarjev.

Z odlokom o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov (Ur. list LRS, št. 3/63) so bila sredstva posebne obvezne rezerve skladov sproščena, razen posebne obvezne rezerve skladov gospodarskih organizacij in družbenih investicijskih skladov. Po tem odloku so se sredstva posebne obvezne rezerve skladov zmanjšala za 381,3 milijona dinarjev.

V Uradnem listu FLRJ, št. 23/63 je bil objavljen odlok o gospodarskih organizacijah, ki v letu 1963 iz skladov ne odvajajo obveznih rezerv in ki smejo uporabiti te rezerve iz let 1961 in 1962. Po 1. točki tega odloka komunalne gospodarske organizacije mestnega prometa, vodovoda, kanalizacije in javne snage v letu 1963 ne odvajajo obvezne rezerve skladov, vendar le ob pogoju, če jih tudi republika oprosti odvajanja posebne obvezne rezerve skladov v letu 1963. V letu 1963 v SR Sloveniji posebna obvezna rezerva skladov ni bila uvedena.

Po 2. točki omenjenega odloka se sprostijo sredstva 10 % obvezne rezerve skladov navedenih komunalnih gospodarskih organizacij iz let 1961 in 1962 ob pogoju, da tudi republika sprostí sredstva posebne obvezne rezerve skladov teh gospodarskih organizacij. Da se doseže sprostitev 10 % obvezne rezerve, je v 1. točki predloga odloka predvideno, da se sprostijo sredstva posebne obvezne rezerve skladov navedenih gospodarskih organizacij iz leta 1962. Po zbranih podatkih se pri naštetih komunalnih gospodarskih organizacijah na območju mesta Ljubljane sprostijo naslednja sredstva:

	— v milijonih din		
	10 % obvezna rezerva	5 % posebna obvezna rezerva	Skupaj
1. Ljubljana-Transport, Ljubljana	113,5	39,4	152,9
2. Mestni vodovod, Ljubljana	58,7	13,7	72,4
3. Mestna kanalizacija, Ljubljana	17,2	6,3	22,5
4. Snaga, Ljubljana	20,9	3,2	24,1
Skupaj v Ljubljani	210,3	61,6	271,9

Tudi na območju drugih mest in občin se bo sprostilo nekaj sredstev, vendar pa ta sredstva ne pomenijo večjih zneskov. Računamo, da bo s sprejetjem odloka sproščenih na območju SRS okoli 100 milijonov dinarjev posebne obvezne rezerve skladov navedenih komunalnih gospodarskih organizacij in okoli 300 milijonov dinarjev obvezne rezerve.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
REPUBLIŠKI ZBOR

Odbor za urbanizem, stanovanjsko
izgradnjo in komunalne zadeve

POROČILO

**k predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov
iz leta 1962**

Odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve je na seji dne 16. septembra 1963 razpravljajal o predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962.

Na podlagi predlaganega odloka se sprostijo sredstva 10 % obvezne rezerve skladov komunalnih gospodarskih organizacij iz let 1961 in 1962. Sprostitev teh sredstev je namreč mogoča le, če v smislu 2. točke zveznega odloka o gospodarskih organizacijah, ki v letu 1963 ne odvajajo obveznih rezerv, republika sprostí sredstva posebne obvezne rezerve skladov teh gospodarskih organizacij.

Predlagani odlok bo omogočil, da bodo komunalne gospodarske organizacije na območju republike razpolagale v letu 1963 z okoli 100 milijonov dinarjev posebne obvezne rezerve in okoli 300 milijonov dinarjev obvezne rezerve.

O predlogu odloka so razpravljali tudi odbor za splošna gospodarska vprašanja, odbor za proračun ter odbor za družbeni plan in finance ter k predlogu niso imeli pripomb.

Odbor za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve predlaga Republiškemú zboru, da predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962 sprejme.

Št. 640-2/63.

Ljubljana, dne 16. septembra 1963.

Poročevalec:

Jože Laznik l. r.

Predsednik:

Vlado Majhen l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
GOSPODARSKI ZBOR

Odbor za proučevanje zakonskih
in drugih predlogov

POROČILO

**k predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov
iz leta 1962**

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 17. septembra 1963 razpravljajal o predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962.

Predlagani odlok omogoča, da se v smislu zveznih predpisov sprostijo komunalnim organizacijam sredstva 10 % obvezne rezerve skladov iz leta 1961 in

1962, in sprošča na območju republike okrog 100 milijonov dinarjev posebne obvezne rezerve skladov komunalnih gospodarskih organizacij in okoli 300 milijonov dinarjev obvezne rezerve skladov teh organizacij.

Odbor za proučevanje zakonskih in drugih predlogov predlaga Gospodarskemu zboru Skupščine SR Slovenije, da sprejme predlog odloka o sprostivni sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962 brez sprememb ali dopolnitev.

Odbor je za svojega poročevalca določil Milana Špolarja.

Št. 402-1/63.

Ljubljana, dne 17. septembra 1963.

Predsednik:

Milan Špolar l. r.

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakonodajno-pravna komisija

POROČILO

**k predlogu odloka o sprostivni sredstev posebne obvezne rezerve skladov
iz leta 1962**

Zakonodajna-pravna komisija je na seji dne 19. 9. 1963 obravnavala predlog odloka o sprostivni sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962. Komisija je ugotovila, da je predloženi odlok v skladu z ustavo in s pravnim sistemom. Komisija tudi nima redakcijskih pripomb.

Predlagamo, da Republiški zbor sprejme predloženi odlok.

Št. 402-1/63.

Ljubljana, dne 19. septembra 1963.

Predsednik:

dr. Josip Globevnik l. r.

PREDLOG SKLEPA

o imenovanju direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje

Na podlagi 152. in 196. člena ustave Socialistične republike Slovenije (Ur. list SRS, št. 10-91/63) je Republiški zbor Skupščine SR Slovenije na predlog, ki ga je dal predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v imenu Izvršnega sveta, na svoji seji dne 23. septembra 1963 sprejel

s k l e p

o imenovanju direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje

Za direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje se imenuje

Jože Z a k o n j š e k, dosedaj direktor Zavoda SR Slovenije za produktivnost dela.

OBRAZLOŽITEV

Po določbi 152. in 196. člena ustave Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS, št. 10-91/63) imenuje in razrešuje republiške sekretarje in druge republiške funkcionarje, za katere to določa zakon, Republiški zbor Skupščine SR Slovenije na predlog, ki ga da predsednik Izvršnega sveta v imenu Izvršnega sveta.

Dosedanji direktor Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje tov. Mirko Jamar je bil imenovan za direktorja v zveznem zavodu za gospodarsko planiranje, zato je treba na izpraznjeno mesto imenovati novega direktorja.

Izvršni svet je na seji dne 29. 6. 1963 sprejel sklep, da na izpraznjeno mesto predlaga tov. Jožeta Zakonjška, dosedanjega direktorja Zavoda SR Slovenije za produktivnost dela.

Jože Zakonjšek, roj. leta 1925, je diplomiral na Ekonomski fakulteti v Ljubljani leta 1951. Po diplomu je bil zaposlen 3 leta kot asistent na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, nato 2 leti kot šef oddelka za pripravo in tehnično kontrolo pri »Leku« v Ljubljani. Od leta 1956 do 1959 je bil zaposlen v Sekretariatu Zveznega izvršnega sveta za delo, nato pa kot direktor Zavoda za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu SR Slovenije, od julija 1960 dalje pa kot direktor Zavoda SR Slovenije za produktivnost dela.

PREDLOG SKLEPA

o razrešitvi sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnikov okrožnih sodišč

Na podlagi 77. in 78. člena zakona o sodiščih (Uradni list FLRJ, št. 30/54) so bili na seji Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije dne 23. septembra 1963

r a z r e š e n i

1. Dr. Viktor D a m j a n , sodnik Vrhovnega sodišča SR Slovenije;
2. Janez L u k a č , sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani;
3. Ivan M i š i č , sodnik okrožnega sodišča v Celju.

OBRAZLOŽITEV

Dr. Viktor D a m j a n , sodnik Vrhovnega sodišča SRS v Ljubljani, je bil izvoljen dne 12. 6. 1963 za podpredsednika okrajne skupščine v Ljubljani, kamor bo zato prestopil v redno službeno razmerje.

Janez L u k a č , sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, je bil imenovan za sekretarja odbora Skupščine Socialistične republike Slovenije za družbeni nadzor.

Ivan M i š i č , sodnik okrožnega sodišča v Celju, je dne 1. 7. 1963 vložil prošnjo, da se ga razreši funkcije sodnika okrožnega sodišča v Celju, ker se namerava zaposliti izven pravosodja — v javni upravi.

Glede na navedeno so podani zakoniti pogoji po 78. členu zakona o sodiščih (Uradni list FLRJ, št. 30/54).

SKUPŠČINA
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Komisija za volitve in imenovanja

POROČILO

komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije

Na podlagi 136. in 140. člena začasnega poslovnika Republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je Komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije na svoji seji dne 19. 9. 1963 razpravljala:

1. o predlogu predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije,
— da se imenuje za direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje Jože Zakonjšek, dosedanji direktor Zavoda SR Slovenije za produktivnost dela in

2. o predlogu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije

— o razrešitvi sodnika Vrhovnega sodišča Viktorja dr. Damjana,

— o razrešitvi sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani Janeza Lukača,

— o razrešitvi sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani Ivana Mišiča.

Komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije je te predloge obravnavala in predlaga, da Republiški zbor Skupščine SR Slovenije

1. imenuje:

— za direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje Jožeta Zakonjška,

2. razreši:

— sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije Viktorja dr. Damjana,

— sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani Janeza Lukača,

— sodnika okrožnega sodišča v Celju Ivana Mišiča.

Št. 1110-7/63.

Ljubljana, dne 19. septembra 1963.

Poročevalec:

Lojze Fortuna l. r.

Predsednik:

Adolf Arigler l. r.

SKUPŠČINA SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:
Ivan Maček

Podpredsednika:

dr. Marijan Brecelj

Dragica Rome

Tajnik:
Peter Zorko

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA DRUŽBENO NADZORSTVO**

inž. Karmelo Budihna, predsednik
Magda Kočar, podpredsednik

Valentin Hren	Ivo Ščavničar
Jože Greben	Andrej Lah
Janez Sukič	Mara Lukanc
Frančiška Hribar	

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA

Adolf Arigler, predsednik
inž. Jože Legan, podpredsednik

Miro Benedejčič	Lojze Fortuna
inž. Stanislav Potrč	Marjan Lenarčič
Milica Opresnik	Janez Zemljarič
Franc Simonič	

ZAKONODAJNO-PРАВNA KOMISIJA

dr. Josip Globevnik, predsednik
Savo Šifrer, podpredsednik

Anica Rajič	inž. Franc Filipčič
Borut Bohte	Marjan Šenk
Bojan Černjavič	

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA SSRS

Savo Šifrer, predsednik
Borut Bohte, tajnik

Ivan Bertoneclj	Mara Lukanc
inž. Bogdan Jesenko	Srečko Rihtar
Franc Leskovec	

KOMISIJA ZA PRIPRAVO IN IZDELAVO PREDLOGOV ZA USKLADITEV
OBSTOJEČIH REPUBLIŠKIH ZAKONOV IN DRUGIH REPUBLIŠKIH PRED-
PISOV Z NOVO USTAVO SRS

Mitja Ribičič, predsednik
dr. Josip Globevnik, podpredsednik

Ivo Janžekovič	Mitja Stupan
Ivan Lužovec	Savo Šifrer
inž. Silvo Rozman	Milan Žnidaršič
Francka Strmole-Hlastec	

REPUBLIŠKI ZBOR

Predsednik:
Tine Remškar

Podpredsednik:
Cveta Žorž

ODBORI IN KOMISIJE

ODBOR ZA DRUŽBENI PLAN IN FINANCE

Miran Košmelj, predsednik
Ludvik Golob, podpredsednik

Zmaga Bajc	Ivan Lužovec
Franc Klobučar	Franc Virk
inž. Franc Kumše	

ODBOR ZA SPLOŠNA GOSPODARSKA VPRAŠANJA

Mirko Zlatnar, predsednik
inž. Bogdan Jesenko, podpredsednik

Štefan Antalič	Vida Vajd
Rafael Baraga	Janez Žnidar
Jožica Teppey	

ODBOR ZA PRORAČUN

Tone Fajfar, predsednik
Miroslava Lavrenčič, podpredsednik

Angelca Kržan	Anton Truden
Anton Rovtar	

ODBOR ZA INDUSTRIJO IN PROMET

Stane Dolenc, predsednik
Tone Preložnik, podpredsednik

Vera Čavnik	Ludvik Križman
inž. Miran Guzelj	Hinko Wimmer
inž. Ivica Kavčič	

ODBOR ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

Franc Lubej, predsednik
Katica Kozel, podpredsednik

Jože Kolarič	Jože Ogorevc
inž. Slavko Korbar	Sida Podlesek
inž. Lucijan Krivec	

ODBOR ZA TRGOVINO, GOSTINSTVO IN TURIZEM

Jože Tramšek, predsednik
Viktor Zupančič, podpredsednik

Davorin Ferligoj	Slavko Štrukelj
Ivan Gorenc	Dominik Tomažin
Ivica Jeršič	

ODBOR ZA ORGANIZACIJSKO-POLITIČNA VPRAŠANJA

Niko Belopavlovič, predsednik
Mitja Stupan, podpredsednik

Mirko Draksler	Francka Strmole-Hlastec
Zoran Pirc	Janko Ževart
Ana Rozman	

ODBOR Z URBANIZEM, STANOVANJSKO IZGRADNJO IN KOMUNALNE
ZADEVE

Vlado Majhen, predsednik
inž. Jože Mušič, podpredsednik

Alojzija Doltar	Jože Laznik
Milko Grgič	

ODBOR ZA PROSVETO IN KULTURO

Drago Seliger, predsednik
Kristina Lovrenčič, podpredsednik

dr. Milica Bergant	inž. Ivo Pignar
inž. Viktor Klanjšček	Mitja Vošnjak
Jože Klinger	

ODBOR ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO

dr. Jože Benigar, predsednik
dr. Meta Škarja-Skerget, podpredsednik

Rado Dolgan	Branko Zadavec
Bogo Verdev	Ignac Zagorc
Stane Volk	

ODBOR ZA DELO IN SOCIALNO ZAVAROVANJE

Janez Japelj, predsednik
Franc Leben, podpredsednik

Marja Cerkovnik	Miroslav Trunkelj
Andrej Jermol	Rudolf Vrčkovnik
Ivo Janžekovič	

ADMINISTRATIVNA KOMISIJA

Adolf Arigler, predsednik
Jakob Žen, podpredsednik

Rudi Burgar	Tone Preložnik
Franc Leskovec	

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Marja Cerkovnik, predsednik
Ludvik Jerebic, podpredsednik

Bruno Giachin	Franc Zadavec
Marija Plavec	

KOMISIJA ZA PROŠNJE IN PRITOŽBE

Julij Beltram, predsednik
Anica Rajič, podpredsednik

Ernest Eory
Jelka Firbas

Stanko Robnik

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Savo Šifrer, predsednik
Franc Leskovec, tajnik

dr. Milica Bergant
Jelka Firbas
inž. Miran Guzelj

inž. Bogdan Jesenko
Franc Lubej

GOSPODARSKI ZBOR

Predsednik:
Leopold Krese

Podpredsednik:
Tatjana Menna

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**

Milan Špolar, predsednik
Tomaž Tomažič, podpredsednik

Milan Bric
Elka Grilc
inž. Miloš Kobè

inž. Franc Tesovnik
inž. Ciril Žmahar

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

inž. Silvo Rozman, predsednik
Tončka Rebek, podpredsednik

Ignac Karničnik
Jože Naraks

Ivanka Šulgaj

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Srečko Rihtar, predsednik
Andrej Lah, tajnik

Helena Peček
Riko Rižnar
Ivanka Šulgaj

inž. Jože Valentinčič
Stane Zupančič

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Predsednik:

I v o T a v č a r

Podpredsednik:

inž. D o r a J e l e n k o

ODBORI IN KOMISIJE

ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV

Boris Mikoš, predsednik
Truda Durjava-Žoher, podpredsednik

Branko Babič
Ivan Bertoncclj
Magda Malovrh

Ive Šubic
inž. Dane Tovornik

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Sonja Sardoč, predsednik
Dane Debič, podpredsednik

Milena Borovac
Ludvik Gorčan

Bernarda Perc

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Ivan Bertoncclj, predsednik
Sonja Sardoč, tajnik

Marjeta Pal
Ela Peroci
inž. Dane Tovornik

Ivan Tušek
Avguštin Vižintin

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Predsednik:
dr. Ruža Šegedin

Podpredsednik:
Miro Vesel

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**

dr. Adolf Drolc, predsednik
Minka Kovač, podpredsednik

dr. Saša Cvahte
dr. Polde Hladnik
Vinko Kastelic

Maks Klemenčič
Janez Varl

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Lidunka Kranjc, predsednik
dr. Mirko Birsa, podpredsednik

Stane Drobnič
Andrej Strniša

Fani Štravs

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Mara Lukanc, predsednik
Marjan Šenk, tajnik

dr. Martin Benedik
dr. Mirko Birsa
dr. Milica Gajšek-Zima

Vinko Kastelic
Lidunka Kranjc

ORGANIZACIJSKO-POLITIČNI ZBOR

Predsednik:
Janez Hočevar

Podpredsednik:
Jože Eržen

ODBORI IN KOMISIJE**ODBOR ZA PROUČEVANJE ZAKONSKIH IN DRUGIH PREDLOGOV**

Marija Aljančič, predsednik
Vlado Černe, podpredsednik

Mirko Čepič	Joško Saksida
Vlado Črešnik	Franjo Turk
Vera Maselj	

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Mirko Hegler, predsednik
Danica Vogrinec, podpredsednik

Martin Košir	Miha Ravnik
Joško Lojen	

KOMISIJA ZA PRIPRAVO PREDLOGA STALNEGA POSLOVNIKA ZBORA

Borut Bohte, predsednik
Milan Žnidaršič, tajnik

Štefan Brumec	Joško Saksida
Vlado Črešnik	Mileva Veren
Jože Dernovšek	

POSLANCI
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Republiški zbor

Antalič Štefan	Jerebič Ludvik	Podobnik Zorka
Arigler Adolf	Jerman Riko	Popit Franc
Avbelj Viktor	Jermol Andrej	Preložnik Tone
Bajc Zmaga	Jeršič Ivica	Rajič Anica
Baraga Rafael	Jesenko inž. Bogdan	Remškar Tine
Belopavlovič Niko	Kadunec Vladimir	Ribičič Mitja
Beltram Julij	Kavčič inž. Ivica	Robnik Stanko
Benigar dr. Jože	Klanjšček inž. Viktor	Rovtar Anton
Bergant dr. Milica	Klinger Jože	Rozman Ana
Bokša-Bac inž. Milena	Klobučar Franc	Seliger Drago
Breclj dr. Marijan	Kocijančič Boris	Simončič Franc
Brilej dr. Jože	Kočar Magda	Smole Janko
Budihna inž. Karmelo	Kolarič Jože	Strmole-Hlastec Francka
Burgar Rudi	Korbar inž. Slavko	Stupan Mitja
Butara Mihael	Košmelj Miran	Sukič Janez
Cerkovnik Marija	Kotnik inž. Viktor	Šiferer Savo
Čačinovič Rudi	Kozel Katica	Škarja-Skerget dr. Meta
Čavnik Vera	Krivec inž. Lucijan	Štrukelj Slavko
Dolenc Stane	Križman Ludvik	Teppey Jožica
Dolgan Rado	Križnik inž. Veljko	Tomazin Dominik
Doltar Alojzija	Kržan Angelca	Tomšič Vida
Draksler Mirko	Kumše inž. Franc	Tramšek Jože
Eory Ernest	Lavrenčič Miroslava	Truden Anton
Fajfar Tone	Laznik Jože	Trunkelj Miroslav
Fende Jože	Leben Franc	Vajd Vida
Ferligoj Davorin	Leskovec Franc	Verdev Bogo
Firbas Jelka	Lončarič Jože	Virk Franc
Furlan Slavko	Lovrenčič Kristina	Volk Stane
Gabrovšek Ludvik	Lubej Franc	Vošnjak Mitja
Gaspari Majda	Lužovec Ivan	Vrčkovnik Rudolf
Giachin Bruno	Maček Ivan	Wimmer Hinko
Globevnik dr. Josip	Majhen Vlado	Zadravec Branko
Golob Ludvik	Maležič Matija	Zadravec Franc
Gorenc Ivan	Marinko Miha	Zagorc Ignac
Greben Jože	Mušič inž. Jože	Zlatnar Mirko
Grgič Milko	Ogorevec Jože	Zupančič Viktor
Guzelj inž. Miran	Pignar inž. Ivo	Žen Jakob
Hren Valentin	Pirc Zoran	Ževart Janko
Janžekovič Ivo	Plavec Marija	Žnidar Janez
Japelj Janez	Podlesek Sida	Zorž Cveta

Gospodarski zbor

Alt Mimica	Kos Justa	Sila Robert
Benedejčič Miro	Krebs Franc	Šiter Ivan
Beravs Anton	Krese Leopold	Sivec Jože
Borovinšek Jerica	Kruhar Ema	Skulj inž. Saša
Bric Milan	Lah Andrej	Stanonik Jože
Ciglar Franc	Medvešček Milan	Škerlak Franc
Čop Franc	Melavc Dane	Šnajder Jože
Dolgan inž. Danilo	Menna Tatjana	Šoba Zora
Dušej Jože	Mihelič inž. Franc	Špolar Milan
Filipčič inž. Franc	Muhar Tinka	Šulgaj Ivanka
Fistrovič Ljuba	Naraks Jože	Šuštar Janez
Gerk Danilo	Okrožnik Teodor	Tesovnik inž. Franc
Gradišnik inž. Milan	Palčič Romana	Tomažič Tomaž
Grilc Elka	Peček Helena	Tomše inž. Bogo
Heller Ivan	Perenič Ivan	Umnik Ivan
Ivančič Ivanka	Peršak Ivo	Uršič Ciril
Jamnik Rado	Plos Anton	Valentinčič inž. Jože
Jerman Milan	Rebek Tončka	Vilčnik Danica
Kajzersberger inž. Jelka	Rebernik Leopold	Zaviršek Franc
Karba Štefan	Rihtar Srečko	Zidar inž. Milovan
Karničnik Ignac	Rižnar Riko	Zupančič Stane
Kerec Ernest	Rome Dragica	Žmahar inž. Ciril
Kobe inž. Miloš	Rozman inž. Silvo	
Komočar Edvard	Rupreht Uroš	

Prosvetno-kulturni zbor

Babič Branko	Jelovšek Ciril	Pevec Alojz
Batič Stojan	Kambič Janez	Podgornik Jovita
Bertoncelj Ivan	Keber Štefan	Pohar Vojko
Borovac Milena	Kežman Anica	Potrc inž. Stanislav
Božič Mija	Kobilica Vinko	Požar Stojan
Bukovec Vilma	Kovič Kajetan	Sardoč Sonja
Cvetko Ciril	Langerholc Janez	Sašek Tilka
Černjavič Bojan	Lesnik Franc	Smerdel Alojz
Debeljak Marjan	Makovec Jože	Stopar Rudi
Debič Dane	Malovrh Magda	Ščavničar Ivo
Fakin Stojan	Mavsar Ivan	Šemrl Zora
Fusilli Leo	Mikoš Boris	Šinigoj Dušan
Gombač Branko	Mole Ivan	Šneberger Peter
Gorčan Ludvik	Oremuž Vlado	Štiglic France
Gorjanc inž. Ferdo	Orešnik Ivo	Šturm Jože
Grčar Anton	Pal Marjeta	Šubic Ive
Horvat Anton	Pavšič Vladimir-Bor	Šušteršič Darinka
Janžekovič Viktorija	Perc Bernarda	Švajncer Janez
Jelenko inž. Dora	Peroci Ela	Tavčar Ivo

Tiran Jože	Valenčič Mija	Zavadlav Danilo
Tkave inž. Ladislav	Vidmar Gojmir	Zupančič Beno
Tovornik inž. Dane	Vidovič Francka	Žoher-Durjava Truda
Troha Veljko	Vižintin Avgust	
Tušek Ivan	Vrhovec Stane	

Socialno-zdravstveni zbor

Aranjoš Andrej	Ješovnik Rajko	Pukl Mirko
Benedik dr. Martin	Jug Gojko	Robida Božo
Birsa dr. Mirko	Kanalec Ivan	Semerel Jožica
Bizjak Herman	Kastelic Vinko	Senčur Polonca
Bradač Franc	Keršič Mišo	Simonič Ludvik
Bratkovič Ludvik	Klemenčič Maks	Sterlekar Minka
Butkovič Stanislava	Koritnik Jože	Steržaj Miro
Cerkovnik Ivan	Kosmač Jože	Strniša Andrej
Cvahte dr. Saša	Kovač Minka	Suhadolnik Jožica
Čepar Silva	Kranjc Lidunka	Šabjan Štefan
Čop Martina	Langus Karmen	Šali Milica
Drobnič Stane	Lukanc Mara	Šuka dr. Zorko
Drolc dr. Adolf	Markelj Antonija	Šegedin dr. Ruža
Gajšek-Zima dr. Milica	Miloradović Marija	Šenk Marjan
Globočnik Rok	Mlinarič Majda	Šilc Jože
Gradišar Vida	Mugerli Stane	Štelcl Jože
Gradišnik Milan	Ocvirk Stane	Štraser Oto
Grahek Mr. Ph. Branko	Opresnik Milica	Štravs Fani
Gregorc-Kastelic dr. Anica	Pavlica Zlato	Šuc Fanika
Gruden Zdravko	Petrič dr. Marko	Varl Janez
Hladnik dr. Polde	Petrovčič Marjan	Vesel Miro
Ileršič Vinko	Pirc dr. Bojan	Zakrajšek Anton
Jarc Franc	Planinc Vlado	
Javoršek Tihomil	Prelog Dragica	

Organizacijsko-politični zbor

Aljančič Marija	Djurič Tončka	Kambič Ciril
Bizjak Stane	Eržen Jože	Kikec Alojz
Bizjak Vladimir	Ferš Štefan	Klanšek Maks
Bohte Borut	Florjančič Tone	Kočevar Franc
Brumec Štefan	Gregorič Anton	Kolmančič Jože
Budna Stane	Gyerek Elizabeta	Korber inž. Branko
Cerjak Silva	Hegler Mirko	Kos Jolanda
Čepič Mirko	Hočevar inž. Branko	Košir Martin
Černe Vlado	Hočevar Janez	Kotar Alojz
Črešnik Vlado	Holc Ivan	Kranjc Nada
Dernovšek Jože	Hribar Frančiška	Kržišnik inž. Marko
Divjak Stane	Jagodič Vinko	Kukovec Milan

Lanščak Janez	Rozman Danica	Vahčič Adam
Legan inž. Jože	Saksida Joško	Vasa Branko
Levstek Vili	Smolič Alojzija	Veren Mileva
Lojen Joško	Sukič Terezija	Vogrinec Danica
Mahnič Lado	Šeme Jože	Volčanšek Franc
Maselj Vera	Šmid Ernest	Zaccardi Aleksander
Masten Danilo	Štaman Branko	Zupančič-Vičar inž. Marija
Mirt Jože	Švab Viktor	Žagar Anton
Mravljak Peter	Tepina inž. Marjan	Železnik Marjana
Plut Kristina	Tomazič Franc	Žnidaršič Milan
Ravnik Miha	Tovornik Marjana	
Rode inž. Vitja	Turk Franjo	

POSLANCI IZVOLJENI V ZVEZNI ZBOR SKUPŠČINE SFRJ

Za štiriletno mandatno dobo:

dr. Jože Brilej	Mitja Ribičič
Miha Marinko	Vida Tomšič
Franc Popit	

Za dvoletno mandatno dobo:

inž. Milena Bokša	Jože Lončarič
Jože Fende	Matija Maležič
inž. Veljko Križnik	

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Viktor Avbelj

Podpredsednika:

Janko Smole

Beno Zupančič

Člani:

Rudi Čačinovič	Riko Jerman
Slavko Furlan	Vladimir Kadunec
Ludvik Gabrovšek	Boris Kocijančič
Majda Gaspari	inž. Viktor Kotnik

USTAVNO SODIŠČE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Vladimir Krivic

Člani:

Milan Apih, Jože Borštnar, dr. Darko Černe, Milko Goršič, Jože Pavličič,
dr. Miha Potočnik, Mira Svetina, inž. Pavle Žaucer

VRHOVNO SODIŠČE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Lojze Piškur

Člani:

dr. Vilko Androjna, Stanislava Brezar, Jože Černe, Albin Dobrajc, Matej Dolničar, Alojz Hartman, Stanko Hribar, Karel Kirn, Jože Kobal, Karel Košenina, Henrik Kužnik, Karel Mejak, dr. Franjo Omladič, Alojz Peric, Niko Pogačar, Marko Simčič, Franc Sok, dr. Jakob Svet, Jože Šegedin, Alojz Šmid, Albin Torelli, Martin Žalik

VIŠJE GOSPODARSKO SODIŠČE
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Jože Pernuš

Člani:

dr. Ivan Dougan, Dušan Jaklič, dr. Ciril Jurca, Stane Kovač, dr. Marjan Mehle,
Franc Špendal, dr. Anton Vidic

SEZNAM GOVORNIKOV

Republiški zbor

Arigler Adolf: 7, 8, 16
 Avbelj Viktor: 9
 Dolenc Stane: 27
 Ferligoj Davorin: 57
 Giachin Brunno: 54
 Golob Ludvik: 63
 Gorenc Ivan: 31
 Jerman Riko: 73
 Klanjšček inž. Viktor: 46
 Klobučar Franc: 33
 Kolarič Jože: 49, 75, 76
 Kumše inž. Franc: 68
 Lavrenčič Mira: 66
 Laznik Jože: 76
 Leben Franc: 37
 Lubej Franc: 7, 43
 Marinko Miha: 3
 Mušič inž. Jože: 71
 Preložnik Tone: 40
 Remškar Tine: 7
 Simonič Franc: 9, 10, 14, 15, 16
 Smole Janko: 18
 Šifrer Savo: 27, 75, 76, 78
 Truden Anton: 76
 Zlatnar Mirko: 27
 Zupančič Viktor: 52
 Žen Jakob: 5

Gospodarski zbor

Benedejčič Miro: 83, 84, 85
 Cerjak Silva: 100
 Čačinovič Rudi: 121
 Dolgan inž. Danilo: 87
 Filipčič inž. Franc: 87, 124, 125
 Fortuna Lojze: 90
 Grile Elka: 118
 Kajzersberger inž. Jelka: 81
 Krese Leopold: 83
 Lah Andrej: 114
 Mihelič inž. Franc: 119
 Predikaka Jože: 97
 Rihtar Srečko: 82, 102
 Rome Dragica: 94
 Rupreht Uroš: 109
 Špolar Milan: 87, 124, 125
 Sulgaj Ivanka: 113

Tomazič Tomaž: 108
 Valentinčič inž. Jože: 79
 Zalokar Slavko: 110
 Zaviršek Franc: 116
 Žmahar inž. Ciril: 89

Prosvetno-kulturni zbor

Babič Branko: 126
 Bertoncelj Ivan: 129
 Potrč inž. Stane: 130, 131, 132
 Tavčar Ivo: 130
 Tkavc inž. Ladislav: 128

Socialno-zdravstveni zbor

Benedik dr. Martin: 133
 Bizjak Herman: 135
 Opresnik Milica: 137, 138, 139
 Šegedin dr. Ruža: 137
 Senk Marjan: 136

Organizacijsko-politični zbor

Bizjak Stane: 140
 Bohte Borut: 143
 Cerjak Silva: 142
 Hočevar Janez: 144
 Legan inž. Jože: 144, 145, 146

Skupna seja vseh zborov

Arigler Adolf: 151
 Legan inž. Jože: 150
 Maček Ivan: 150
 Popit Franc: 148
 Simonič Franc: 149, 150
 Šifrer Savo: 148
 Tomšič Vida: 147

Slavnostna seja

Brecelj dr. Marijan: 152
 Maček Ivan: 153

VSEBINA

Republiški zbor

Prvi sestanek — 24. in 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Uvodna beseda predsedujočega, po letih najstarejšega poslanca Republiškega zbora Mihe Marinka 3
2. Določitev dnevnega reda 3

Dnevni red:

1. Obravnava o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Republiškega zbora 4
2. Izvolitev verifikacijske komisije 4
3. Izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Republiškega zbora 4
4. Izvolitev članov v skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije 4
5. Poročilo verifikacijske komisije ter razprava o poročilu 5
Govornik:
Poročevalec Jakob Žen 5
6. Slovesna izjava poslancev 5

1. seja — 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 6

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Republiškega zbora 7
Govornik:
Poročevalec Franc Lubej 7
2. Izvolitev predsednika in podpredsednika Republiškega zbora 7
Govornik:
Predlagatelj Adolf Arigler 7

3. Izvolitev desetih poslancev v Zvezni zbor Skupščine Socialistične Federativne republike Jugoslavije	7
Govornik :	
Predlagatelj Adolf Arigler	8
4. Izvolitev predsednika in članov Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije	9
Govornika :	
Predlagatelj Franc Simonič	9
Viktor Avbelj	9
5. Izvolitev stalnih odborov in komisij Republiškega zbora	10
Govornik :	
Predlagatelj Franc Simonič	10
6. Izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije	14
Govornik :	
Predlagatelj Franc Simonič	14
7. Imenovanje tajnika Skupščine Socialistične republike Slovenije	14
Govornik :	
Predlagatelj Franc Simonič	14
8. Razrešitev in izvolitev predsednika Vrhovnega sodišča SR Slovenije	14
Govornik :	
Poročevalec Franc Simonič	15
9. Izvolitev predsednika in članov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije	15
Govornik :	
Poročevalec Franc Simonič	15
10. Izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Republiškega zbora	16
Govornik :	
Predlagatelj Franc Simonič	16
11. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o začasni ureditvi povračil poslancem Skupščine Socialistične republike Slovenije ter funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije	16
Govornik :	
Poročevalec Adolf Arigler	16
• 12. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o pravici poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije ter funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije do uporabe prevoznih sredstev ter do povračil za prevozne stroške	16
Govornik :	
Poročevalec Adolf Arigler	16

2. seja — 23. septembra 1963

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 17
2. Določitev dnevnega reda 17

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 1. sestanka in prve seje Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije 17
2. Analiza gibanja gospodarstva za prvih sedem mesecev leta 1963 in prognoza izvršitve družbenega plana Socialistične republike Slovenije do konca leta 17
Govorniki:
Janko Smole 18
Poročevalec Mirko Zlatnar 27
Poročevalec Savo Šifrer 27
Stane Dolenc 27
Ivan Gorenc 31
Franc Klobučar 33
Franc Leben 37
Tone Preložnik 40
Franc Lubej 43
Inž. Viktor Klanjšček 46
Jože Kolarič 49
Viktor Zupančič 52
Giachin Brunno 54
Davorin Ferligoj 57
Ludvik Golob 63
Mira Lavrenčič 66
Inž. Franc Kumše 68
Inž. Jože Mušič 71
Riko Jerman 73
3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v LR Sloveniji 75
Govorniki:
Poročevalec Jože Kolarič 75
Poročevalec Savo Šifrer 75
4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembi zakona o skladu Ljudske republike Slovenije za pospeševanje kmetijstva 76
Govorniki:
Poročevalec Jože Kolarič 76
Poročevalec Savo Šifrer 76
5. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962 76
Govorniki:
Poročevalec Jože Laznik 76
Poročevalec Savo Šifrer 76
Anton Truden 76
6. Imenovanja in razrešitve 78
Govornik:
Poročevalec Savo Šifrer 78

Gospodarski zbor

Prvi sestanek — 24. in 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Uvodna beseda predsedujočega, po letih najstarejšega poslanca Gospodarskega zbora inž. Jožeta Valentinčiča 79
2. Določitev dnevnega reda 79

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Gospodarskega zbora 79
2. Izvolitev verifikacijske komisije 80
3. Izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Gospodarskega zbora 80
4. Izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije 80
5. Poročilo verifikacijske komisije ter razprava o tem poročilu 81
Govornik:
Poročevalec inž. Jelka Kajzersberger 81
6. Slovesna izjava poslancev 81

1. seja — 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 82
2. Določitev dnevnega reda 82

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Gospodarskega zbora 82
Govornik:
Srečko Rihtar 82
2. Izvolitev predsednika in podpredsednika Gospodarskega zbora 83
Govornika:
Predlagatelj Miro Benedejčič 83
Leopold Krese 83
3. Izvolitev stalnih odborov in komisij Gospodarskega zbora 83
Govornik:
Predlagatelj Miro Benedejčič 83

4. Izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine SR Slovenije	84
Govornik:	
Predlagatelj Miro Benedejčič	84
5. Izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Gospodarskega zbora	84
Govornik:	
Predlagatelj Miro Benedejčič	85

2. seja — 23. septembra 1963

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev	86
2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	86
3. Določitev dnevnega reda	86

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 1. sestanka in prve seje Gospodarskega zbora	87
2. Analiza gibanja gospodarstva za prvih sedem mesecev leta 1963 in prognoza izvršitve družbenega plana Socialistične republike Slovenije do konca leta	87
Govorniki:	
Poročevalec Milan Špolar	87
Poročevalec inž. Franc Filipčič	87
inž. Danilo Dolgan	87
inž. Ciril Žmahar	89
Lojze Fortuna	90
Dragica Rome	94
Jože Predikaka	97
Silva Cerjak	100
Srečko Rihtar	102
Tomaz Tomažič	108
Uroš Ruprecht	109
Slavko Zalokar	110
Ivanka Šulgaj	113
Andrej Lah	114
Franc Zaviršek	116
Elka Grilc	118
inž. Franc Mihelič	119
Rudi Čačinovič	121
Milan Špolar	124
3. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v LR Sloveniji	124
Govornika:	
Poročevalec Milan Špolar	124
Poročevalec inž. Franc Filipčič	124
4. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva	125
Govornika:	
Poročevalec Milan Špolar	125
Poročevalec inž. Franc Filipčič	125

5. Obravnava in sklepanje o predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962	125
Govornika :	
Poročevalec Milan Špolar	125
Poročevalec inž. Franc Filipčič	125

P r o s v e t n o - k u l t u r n i z b o r

Prvi sestanek — 24. in 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Uvodna beseda predsedujočega, po letih najstarejšega poslanca Prosvetno-kulturnega zbora Branka Babiča	126
2. Predlog dnevnega reda	126

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora	126
2. Izvolitev verifikacijske komisije	127
3. Izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora	127
4. Izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije	127
5. Poročilo verifikacijske komisije ter razprava o poročilu	127
Govornik :	
Poročevalec inž. Ladislav Tkavc	128
6. Slovesna izjava poslancev	128

1. seja — 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda	129
--------------------------------------	-----

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora	129
Govornik :	
Poročevalec Ivan Bertoncej	129
2. Izvolitev predsednika in podpredsednika zbora	130
Govornika :	
Predlagatelj inž. Stane Potrč	130
Ivo Tavčar	130

3. Izvolitev stalnih odborov in komisij Prosvetno-kulturnega zbora	130
Govornik :	
Predlagatelj inž. Stane Potrč	130
4. Izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije	131
Govornik :	
Predlagatelj inž. Stane Potrč	131
5. Izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Prosvetno-kulturnega zbora	132
Govornik :	
Predlagatelj inž. Stane Potrč	132

Socialno-zdravstveni zbor

Prvi sestanek — 24. in 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Uvodna beseda predsedujočega, po letih najstarejšega poslanca Socialno-zdravstvenega zbora dr. Martina Benedika 133
2. Določitev dnevnega reda 133

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora 133
 2. Izvolitev verifikacijske komisije 134
 3. Izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora 134
 4. Izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije 134
 5. Poročilo verifikacijske komisije ter razprava o poročilu 135
- Govornik :
- Poročevalec Herman Bizjak 135
6. Slovesna izjava poslancev 135

1. seja — 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 136

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora 136
- Govornik :
- Poročevalec Marjan Šenk 136

2. Izvolitev predsednika in podpredsednika zbora	137
Govornika:	
Predlagatelj Milica Opresnik	137
dr. Ruža Šegedin	137
3. Izvolitev stalnih odborov in komisij Socialno-zdravstvenega zbora	137
Govornik:	
Predlagatelj Milica Opresnik	137
4. Izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine SR Slovenije	138
Govornik:	
Predlagatelj Milica Opresnik	138
5. Izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Socialno-zdravstvenega zbora	138
Govornik:	
Predlagatelj Milica Opresnik	139

Organizacijsko-politični zbor

Prvi sestanek — 24. in 25. junija

Pred dnevnim redom:

1. Uvodna beseda predsedujočega, po letih najstarejšega poslanca Organizacijsko-političnega zbora Staneta Bizjaka 140
2. Določitev dnevnega reda 140

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu sklepa o postopku za verifikacijo mandatov in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora 140
2. Izvolitev verifikacijske komisije 141
3. Izvolitev komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika Organizacijsko-političnega zbora 141
4. Izvolitev enega člana v skupno skupščinsko komisijo za pripravo predloga začasnega poslovnika Skupščine SR Slovenije 141
5. Poročilo in predlogi verifikacijske komisije ter razprava in sklepanje o njih 142
- Govornik:
- Poročevalec Silva Cerjak 142
6. Slovesna izjava poslancev 142

1. seja — 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 143

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Organiza-
cijsko-političnega zbora 143
Govornik:
Poročevalec Borut Bohte 143
2. Izvolitev predsednika in podpredsednika zbora 144
Govornika:
Predlagatelj inž. Jože Legan 144
Janez Hočevar 144
3. Izvolitev stalnih odborov in komisij Organizacijsko-političnega zbora 144
Govornik:
Predlagatelj inž. Jože Legan 145
4. Izvolitev članov v stalne skupne odbore in komisije Skupščine SR
Slovenije 145
Govornik:
Predlagatelj inž. Jože Legan 145
5. Izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Organiza-
cijsko-političnega zbora 146
Govornik:
Predlagatelj inž. Jože Legan 146

SKUPNA SEJA

vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije

1. seja — 25. junija 1963

Pred dnevnim redom:

1. Uvodna beseda predsedujoče, tovarišice Vide Tomšič 147
2. Odsotnost poslancev 147
3. Določitev dnevnega reda 147

Dnevni red:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu začasnega poslovnika Skupščine
Socialistične republike Slovenije 148
Govornik:
Poročevalec Savo Šifrer 148

2. Izvolitev komisije za volitve in imenovanja	148
Govornik :	
Predlagatelj Franc Popit	148
3. Izvolitev predsednika in podpredsednikov Skupščine Socialistične republike Slovenije	149
Govornika :	
Predlagatelj Franc Simonič	149
Ivan Maček	150
4. Izvolitev komisije za pripravo predloga stalnega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije	150
Govornik :	
Predlagatelj inž. Jože Legan	150
5. Ustanovitev in izvolitev komisije za pripravo in izdelavo predlogov za uskladitev obstoječih republiških zakonov in drugih republiških predpisov z novo ustavo Socialistične republike Slovenije	151
Govornik :	
Predlagatelj Adolf Arigler	151

Slavnostna seja — 5. oktobra 1963

1. Pozdravni nagovor podpredsednika Skupščine SR Slovenije dr. Marijana Breclja	152
2. Slavnostni govor predsednika Skupščine SR Slovenije Ivana Mačka	153

PRILOGE

1. Predlog sklepa o postopku za verifikacijo mandatov poslancev, izvoljenih v Republiški zbor Skupščine SR Slovenije in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora	158
2. Predlog sklepa o postopku za verifikacijo mandatov poslancev, izvoljenih v Gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije in o izvolitvi komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika zbora, (Besedila sklepov drugih zborov delovnih skupnosti so identična)	160
3. Poročilo verifikacijske komisije:	
Republiškega zbora	162
Gospodarskega zbora	166
Prosvetno-kulturnega zbora	169
Socialno-zdravstvenega zbora	172
Organizacijsko-političnega zbora	175
4. Poročilo komisije za pripravo predloga začasnega poslovnika:	
Republiškega zbora	178
Gospodarskega zbora (Poročila komisij drugih zborov delovnih skupnosti so identična.)	179
Skupščine SR Slovenije	180
5. Predlog odloka o začasni ureditvi povračil poslancem Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjem, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije	181
Poročilo administrativne komisije	185

6. Predlog odloka o pravici poslancev Skupščine SR Slovenije ter funkcionarjev, ki jih voli ali imenuje Skupščina SR Slovenije do uporabe prevoznih sredstev ter do povračil za prevozne in druge stroške . . .	186
Poročilo administrativne komisije	187
7. Analiza gibanja gospodarstva za prvih sedem mesecev 1963. leta in prognoza izvršitve družbenega plana SR Slovenije do konca leta . . .	188
Predlog priporočila	232
Poročilo odbora za splošna gospodarska vprašanja Republiškega zbora	234
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora	237
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	240
8. Predlog zakona o prenehanju zakona o ravnanju z razlaščenimi in zaplenjenimi gozdnimi posestvi v Ljudski republiki Sloveniji	240
Obrazložitev	241
Poročilo odbora za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora	241
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora	242
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	242
9. Predlog zakona o spremembi zakona o skladu LR Slovenije za pospeševanje kmetijstva	243
Obrazložitev	243
Poročilo odbora za kmetijstvo in gozdarstvo Republiškega zbora	244
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora	244
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	245
10. Predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962	245
Obrazložitev	246
Poročilo odbora za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve Republiškega zbora	247
Poročilo odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov Gospodarskega zbora	247
Poročilo zakonodajno-pravne komisije	248
11. Predlog sklepa o imenovanju direktorja Zavoda SR Slovenije za gospodarsko planiranje	248
Obrazložitev	249
12. Predlog sklepa o razrešitvi sodnika Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi sodnikov okrožnih sodišč	249
Obrazložitev	249
Poročilo komisije za volitve in imenovanja	250
13. Skupščina SR Slovenije	251
Odbori in komisije	251
14. Republiški zbor	252
Odbori in komisije	252
15. Gospodarski zbor	255
Odbori in komisije	255
16. Prosvetno-kulturni zbor	256
Odbori in komisije	256
17. Socialno-zdravstveni zbor	257
Odbori in komisije	257
18. Organizacijsko-politični zbor	257
Odbori in komisije	258
19. Poslanci Skupščine SR Slovenije	259
Poslanci izvoljeni v Zvezni zbor Skupščine SFRJ	262
20. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije	262
21. Ustavno sodišče SR Slovenije	263
22. Vrhovno sodišče SR Slovenije	263
23. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije	263
24. Seznam govornikov	264

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije

Urednik
Milan Megušar-Borut

Natisnila
Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani
januarja 1964
v 700 izvodih

Obseg 276 strani

SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA

Sr-S: 17/1